

ÅRSRAPPORT
2011

Enklere produkter og moderne selvbetjeningsløsninger skal sikre kunden en god opplevelse, enten det dreier seg om kjøp av forsikring eller hjelp og oppgjør etter skade.

HENDELSER 2011

- Februar Samarbeidsavtale med Falch om bilberging for Gjensidigekunder.
- Mai Utbytte på 2,35 milliarder kroner ble utbetalt til aksjeeierne. Gjennom Gjensidigestiftelsen ble 1,65 milliarder kroner sendt tilbake til norske skadeforsikringskunder. Kundesenteret i Gjensidige Bank ble kåret til landets beste.
- Juni – juli Mange skader på Østlandet etter storflom i juni. København rammet av omfattende nedbørsskader i juli.
- August Helsetjenesteselskapet Hjelp24 ble solgt.
- November Lanserte av aksjekjøpsordning for ansatte.
- Desember Gjensidige kunne feire ett år som børsnotert selskap. Bonusaksjer ble delt ut til norske aksjeeiere. Lanserte løsning for skademelding via mobil. Store stormskader etter uvær.

FINANSIELL KALENDER 2012

19. april Generalforsamling
4. mai Resultat 1. kvartal
17. juli Resultat 2. kvartal
24. oktober Resultat 3. kvartal

2 DETTE ER GJENSIDIGE

- 2 Et godt år
- 4 Kunden først
- 6 Markedene
- 7 I trygghetens tjeneste
- 8 Finansielle nøkkeltall
- 9 Ikke-finansielle nøkkeltall
- 10 Finansielle mål og strategier

12 VIRKSOMHETEN

- 12 Virksomheten
- 14 Skadeforsikring Privat
- 16 Skadeforsikring Næringsliv
- 18 Skadeforsikring Norden
- 20 Skadeforsikring Baltikum
- 22 Pensjon og sparing
- 24 Bank
- 26 Kapitalforvaltning
- 28 Tilleggsinformasjon

30 PERSPEKTIV

- 32 Gjensidige og samfunnet
- 34 En kompetansebedrift
- 36 Brenner for brannvern
- 38 Nøkkeltall samfunnsansvar
- 39 Gjensidigestiftelsen

40 STYRING

- 42 Styring og kontroll
- 44 Solvens II
- 45 Gjensidige-aksjen
- 48 Konsernledelsen
- 50 Representantskap, kontrollkomité og nominasjonskomité
- 51 Ord og uttrykk

52 RESULTATER

- 54 Årsberetning
- 66 Konsernets årsregnskap
- 132 Morselskapets årsregnskap
- 182 Erklæring fra styret og daglig leder
- 183 Revisjonsberetning
- 185 Kontrollkomiteens uttalelse
- 186 Representantskapets uttalelse

DETTE ER GJENSIDIGE

HELGE LEIRO BAASTAD:

ET GODT ÅR

Gjensidige leverte gode økonomiske resultater gjennom første år som børs-notert selskap. Samtidig fortsatte arbeidet med kundeorientering i alle deler av organisasjonen.

Konsernet er godt posisjonert for neste etappe. Ambisjonen er høy: Vi skal sette en standard for salg og service i nordisk skadeforsikringsbransje.

Overskuddet på 2.747,9 millioner kroner etter skatt gir grunnlag for utbetaling av utbytte også i 2012. Forsikringsresultatet i 2011 ble meget godt, med en combined ratio for konsernets samlede skadevirksomhet på 91,9 (95,3 i 2010). Totalavkastningen for Gjensidigeaksjen var 26,6 prosent i 2011. Aksjeverdien utviklet seg mer positivt enn hovedindeksen på Oslo Børs i et år preget av svingninger og usikkerhet i finansmarkedet.

Visjonen om å kjenne kundene best og bry oss mest har vært en viktig rettesnor for oss gjennom hele 2011, et år preget av klimarelaterte hendelser både i Norge og Danmark. Flommen på Østlandet på forsommeren, ekstremnedbør i København i juli og de to stormene "Berit" og "Dagmar" skapte store utfordringer for mange kunder og påvirket også forsikringsresultatene våre. Gjensidige ønsker å samarbeide med lokale og nasjonale myndigheter om klimaforbyggende tiltak, og vi deler gjerne vår erfaring og statistikk for å sikre at kundene våre ikke blir skadelidende. Vi tok i 2011 flere initiativ, blant annet overfor Miljøverndepartementet, for å bidra til at norske kommuner tar et større ansvar for å møte klimaendringer og ekstremvær i årene som kommer.

Gjensidige opprettholdt i 2011 posisjonen som det største skadeforsikrings-selskapet i Norge i et marked preget av stadig tøffere konkurranse fra tradisjonelle aktører, banker og niseselskaper. Strategien om å prioritere lønnsomhet fremfor vekst, ligger fast. Riktig prising av forsikringsprodukter blir stadig viktigere, i tillegg til effektiv anvendelse av kunde- og markedsdata. Antall lokalkontorer vil bli redusert i 2012. Parallelt utvikler vi et nytt kontorkonsept for de største byene, med økt satsing på rådgivnings-tjenester. Arbeidet med å forenkle produkter og vilkår videreføres, sammen med tiltak for å tilrettelegge for selvbetjeningsløsninger på nett og mobil. På slutten av 2011 lanserte vi en ny tjeneste for melding av skader på mobil, og i januar 2012 introduserte vi nettbutikken på Facebook. Dette er eksempler på nye tjenester som øker vår tilgjengelighet og gjør det lettere for kundene å handle og oppdatere forsikringer.

Kvaliteten i kundeporteføljen ble bedret gjennom 2011. Kundene som velger å bli hos Gjensidige, har flere produkter og lavere skadeprosent enn kundene som velger å forlate oss.

Gjensidige har en sterk posisjon i næringslivsmarkedet. For å møte morgendagens utfordringer i dette markedet er det iverksatt ulike tiltak for å

sikre mer systematisk kundeoppfølging og markedsarbeid i næringslivs-segmentet.

Skadeforsikring utenfor Norge representerer om lag en fjerdedel av premie-inntektene i konsernet. Tiltak for å sikre bedre lønnsomhet i denne porteføljen vil være en fortsatt satsing i tiden som kommer.

I tillegg til skadeforsikring tilbyr vi i Norge også banktjenester, pensjon og spareprodukter til både privat- og næringslivskunder. Personer og bedrifter som har flere engasjementer hos oss, er blant våre mest fornøyde kunder. Gjensidige Pensjon og Sparing inngikk nye distribusjonsavtaler og overtok ansvar for flere kundeporteføljer i 2011. Virksomheten leverte overskudd i 2011, for første gang siden etableringen i 2006. Også utviklingen i Gjensidige Bank er positiv, med solid resultatforbedring, nye produktlanseringer og etablering av en ny satsing på forbrukslån i 2011. Banken har gjennomført nødvendige tiltak for å styrke lønnsomheten, noe som forventes å gi full effekt i 2012.

I 2011 betalte vi et rekordstort utbytte på 2,35 milliarder kroner til våre eiere. Gjensidigestiftelsen, vår største eier, sendte 1,5 milliarder kroner av utbyttet videre til våre kunder i Norge. Dette er en unik modell som bidrar til kundetilfredshet og lojalitet. Nær halvparten av de ansatte i Gjensidige kjøpte aksjer i konsernet ved børsnoteringen i 2010, og mange deltar i en nyetablert aksjespareordning. Dette er en bekreftelse på medarbeidernes tro på selskapet.

Stram kostnadsstyring, effektivisering og kapitaldisiplin vil ha prioritet også i 2012. Et eget program skal gi en enklere hverdag for både medarbeidere og kunder. Programmet omfatter endrede arbeidsprosesser, enklere betjenings-løsninger, systemstøtte og bedre selvbetjeningsløsninger. I løpet av 2012 skal vi også fornye både Gjensidiges visuelle profil og våre nettportaler, for i enda sterkere grad å vise at vi mener alvor med visjonen om å kjenne kunden best og bry oss mest.

Gjensidiges medarbeidere har høy kompetanse og stor lojalitet til konsernet. Ansvarfølelsen for kundene viste seg tydelig i håndteringen av spørsmål og skademeldinger etter både terrorangrepet 22. juli og ekstremværlifellene vi hadde i 2011. Gjennom Gjensidigeakademiet satser vi på kontinuerlig kompetanseutvikling på alle nivåer i organisasjonen, både for å beholde og for å tiltrekke dyktige medarbeidere. Det er våre medarbeidere som leverer merkevaren vår og sikrer at alle kundene får en god opplevelse i møtet med oss - Gjensidigeopplevelsen.

KUNDEN FØRST

Gjensidige er en av de ledende aktørene innen skadeforsikring i Norden, og har en ambisjon om å ta posisjonen som det mest kundeorienterte selskapet i nordisk forsikringsbransje.

VIRKSOMHETEN

Virksomheten er inndelt i seks segmenter som er nærmere beskrevet på side 12-25:

- Skadeforsikring Privat Norge
- Skadeforsikring Næringsliv Norge
- Skadeforsikring Norden
- Skadeforsikring Baltikum
- Pensjon og sparing
- Bank

Skadeforsikring er konsernets kjernevirksomhet.

Gjensidige er en av Norges mest kjente merkevarer. Både selskapets logo og Vekteren har høy anerkjennelse. Skadevirksomheten har sine røtter tilbake til 1820-tallet, og Vekteren har vært varemerket for forsikringsvirksomhet i mer enn 75 år. Vekteren ble lansert i markedene utenfor Norge i 2007 og 2008.

GJENSIDIGEOPPLEVELSEN

Gjensidige er en av de sterkeste merkevarene i Norge, og vi bygger opp merkevarekjennskap i de nordiske og baltiske landene. Vårt mål er å ha et tydelig, forretningsorientert og relevant merke i alle de markedene vi har virksomhet.

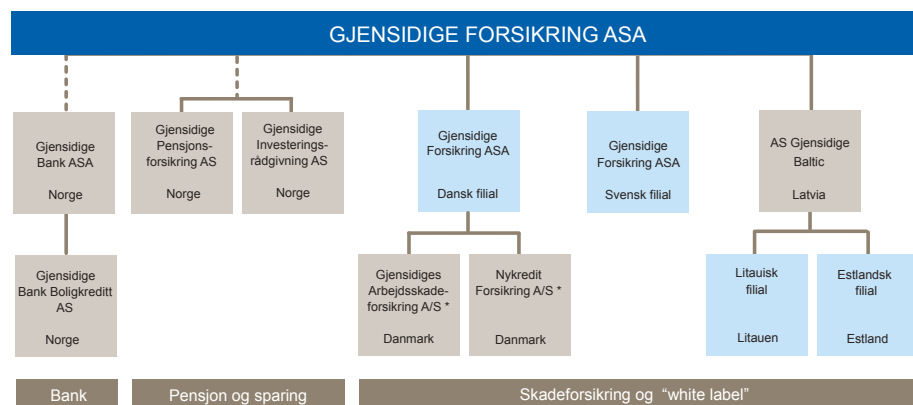
Gjensidige har ønsket å forene selskapets strategiske veivalg om kundeorientering, med merkevarebyggingen av selskapet. Sentralt i dette arbeidet står utviklingen av Gjensidigeopplevelsen.

Gjensidige har etablert et felles rammeverk for konsernets kundeorientering basert på følgende fire virksomhetsprinsipper:

- Vi holder det vi lover
- Vi leverer alltid kvalitet
- Vi gjør det vanskelige enkelt
- Vi sikrer oss at kunden er fornøyd

De fire prinsippene skal gi en tydelig retning for organisasjonen, og virker som styrende prinsipper for Gjensidiges kunderettete verdiskaping og utvikling.

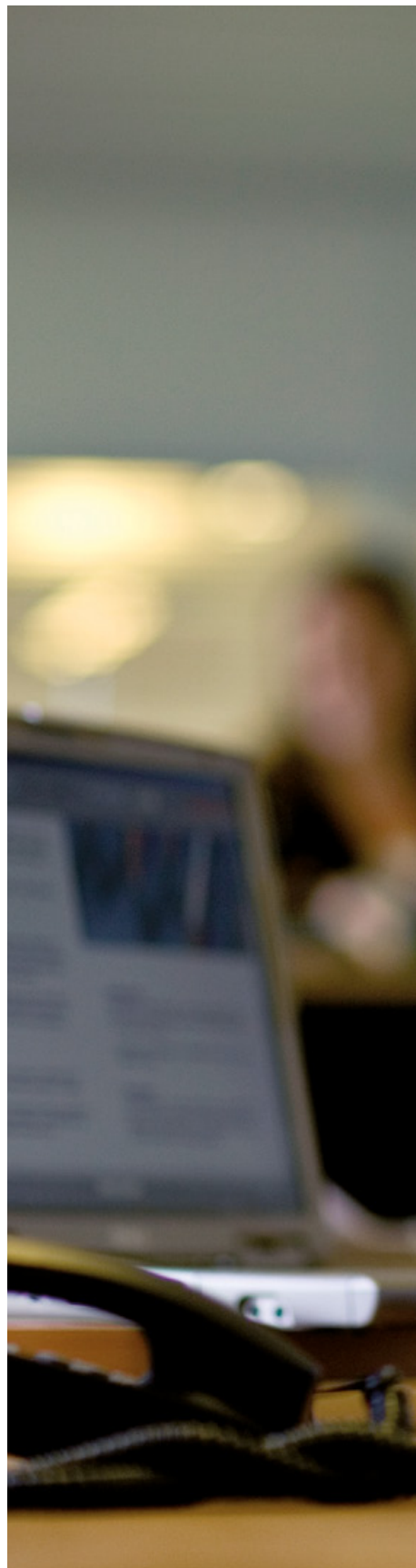
Gjensidigeopplevelsen skal kjennetegne vårt møte med kunden. Den skal skille oss fra konkurrentene og sikre at Gjensidige blir et av de mest kundeorienterte selskapene i bransjen.

Figuren viser de mest vesentlige datterselskaper og filialer i Gjensidige

* Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S og Nykredit Forsikring A/S eies av Gjensidige Forsikring ASA, men drives av den danske filialen

— Eid via holdingselskap
 ■ Filial
 ■ Datterselskap

VISJON

VI SKAL KJENNE
KUNDEN BEST
OG BRY OSS MEST!

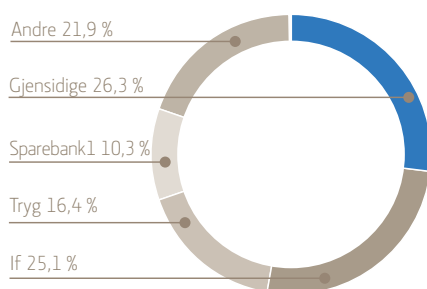
MARKEDENE

De skandinaviske skadeforsikringsmarkedene er konsoliderte markeder. Spesielt gjelder dette for Norge og Sverige, hvor de tre største aktørene representerer henholdsvis 67,8 og 63,4 prosent av markedet. I Danmark representerer de tre største aktørene 52,0 prosent av markedet.

De skandinaviske forsikringsmarkedene er preget av kostnadseffektive aktører, med fokus på lønnsomhet. Likevel har nye aktører kommet på banen de senere årene – både etablerte finanskonsern med ny og større produktbredde, utenlandske forsikringsaktører og noen mindre nisjeaktører. Dette har ført til et marked med sterk konkurranse mellom tilbyderne.

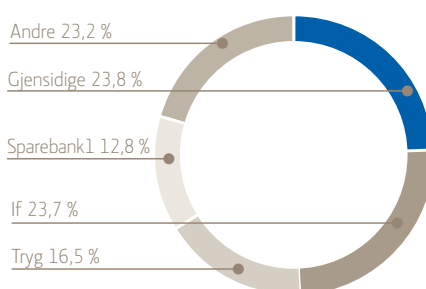
I Baltikum er de største aktørene utenlandske finanskonsern. Kun ett av de fem største selskapene er lokalt eiet. Distribusjonsmodellen avviker til dels fra den skandinaviske, ved mer utstrakt bruk av agenter, noe som illustreres ved at de baltiske aktørene opererer med en mye høyere kostnadsandel.

MARKEDSANDELER NORGE, TOTALT

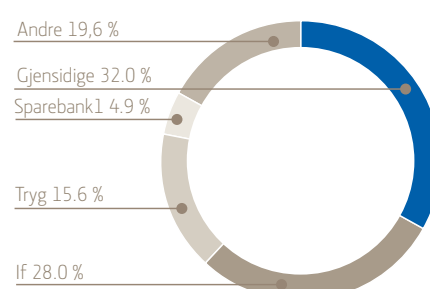
Basert på bestandspremie 2011

MARKEDSANDELER NORGE, PRIVAT

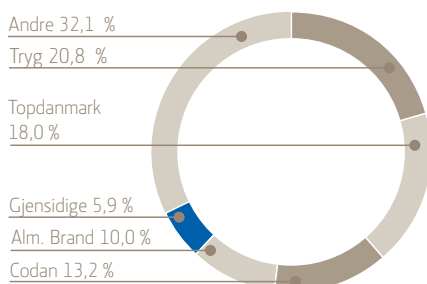
Basert på bestandspremie for 2011

MARKEDSANDELER NORGE, NÆRINGS LIV

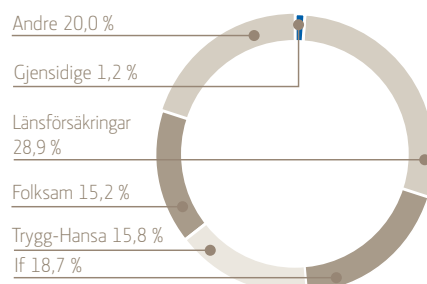
Basert på bestandspremie for 2011

MARKEDSANDELER DANMARK

Basert på bestandspremie 2010

MARKEDSANDELER SVERIGE

Basert på premieinntekter for 2011

KILDER:

- 1 Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO), skadestatistikk 4. kvartal 2011. Sparebank1 Skadeforsikring og Sparebank1 Livsforsikring fremstilles samlet
- 2 Forsikring & Pension, skadestatistikk, 4. kvartal 2010, medregnet Nykredit Forsikring.
- 3 Försäkringsförbundet Sverige, skadestatistikk, 4. kvartal 2011.
- 4 Insurance Supervision Authorities of Latvia, Lithuania, Estonia; Estonia Statistics; Gjensidige Baltic reports; Swedbank Varakindlustus delårsrapport 4. kvartal 2011, med manuelle korrigeringer.

I TRYGGHETENS TJENESTE

De første spirer til dagens Gjensidige-konsern var å finne på de indre deler av Østlandet i årene rundt 1820, hvor Lands Private Brandassuranceforening som den første, ble etablert i 1816. Frem mot 1920 vokste antallet brannkasser til 260. Konsernets livsforsikringsvirksomhet kan spores tilbake til etableringen av Christiania Almindelige Gjensidige Forsørgelsesanstalt i 1847.

1922

Selskapet ble etablert under navnet «Samtrygd» som et felles gjenforsikringsselskap for brannkassene i Norge.

1932

Vekteren ble tatt i bruk som logo for Gjensidige Liv sammen med slagordet «Tiden går, Gjensidige består».

1958

Selskapet tilbød forsikringer direkte til markedet. Samtidig ble forsikringsdekningene og produkttilbud utvidet.

1974

Samtrygd fusjonerte med Norsk Bilforsikring Gjensidige (NBG) og ble det største bilforsikringsselskapet i det norske markedet. Senere samme år ble det inngått samarbeid med Gjensidige Liv under Gjensidigemerket og vekterlogoen. Selskapene fikk felles ledelse fra 1985.

1993

Oppkjøpet av Forenede Forsikring ga en betydelig utvidelse av virksomheten.

1998

Gjensidige var utviklet til et finanskonsern med fullt tilbud av skade- og livsforsikring, pensjon og andre finansielle tjenester, samt banktjenester.

1999

16 regionbrannkasser fusjonerte med Gjensidige Forsikring. Med dette ble Gjensidige endret fra en samarbeidende gruppe av gjensidige selskaper til et gjensidig konsern. Senere samme år ble virksomheten i Gjensidige, Gjensidige Liv og Sparebanken NOR forenet i finansgruppen Gjensidige NOR.

2001

Konsernet kjøpte Falck og ble aktiv i det norske helsetjenestemarkedet.

2002

Gjensidige NOR ble delt i to samarbeidende konsern, skadeforsikringskonsernet Gjensidige NOR Forsikring og det børsnoterte bank- og livsforsikringsselskapet Gjensidige NOR ASA.

2003

Gjensidige NOR ASA fusjonerte med DnB Holding ASA og etablerte DnB NOR ASA. Mellom det nye konsernet og Gjensidige ble det etablert en strategisk samarbeidsavtale.

2005

Samarbeidsavtalen mellom Gjensidige og DnB NOR ble avsluttet. Gjensidige utvidet sitt geografiske område til å omfatte Danmark, Sverige og Baltikum.

2006

Konsernet startet ny virksomhet innen pensjon og sparing.

2007

Gjensidige Bank ble etablert. 25 prosent av egenkapitalen i Gjensidige Forsikring BA ble omklassifisert til egenkapitalbeviskapital og overført til Gjensidigestiftelsen.

2009

Gjensidige Bank overtok Citibanks norske virksomhet innen forbrukerfinansiering.

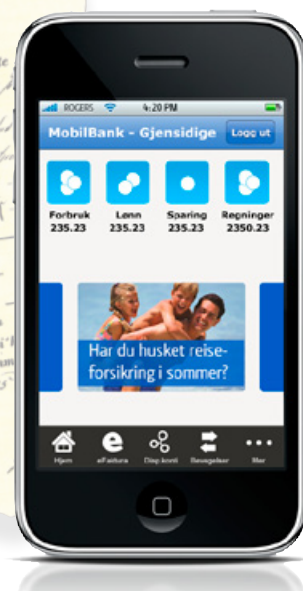
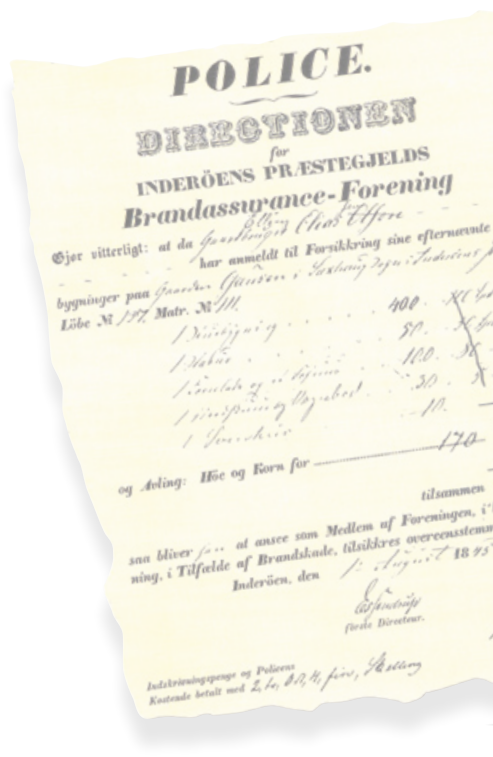
2010

Gjensidige Forsikring BA ble omdannet til et allmennaksjeselskap (ASA). Gjensidigestiftelsen ble samtidig omdannet til en finansstiftelse, og ble eier av alle aksjene i konsernet. I desember 2010 ble Gjensidige Forsikring ASA børsnotert. Gjensidigestiftelsen solgte nær 40 prosent av sine aksjer.

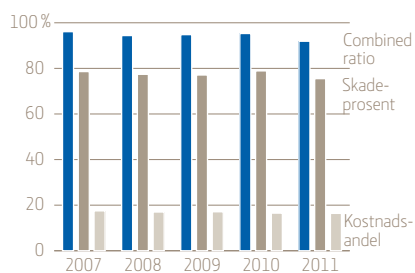
2011

Helsetjenesteselskapet Hjelp24 solgt.

KONSERNET HAR VÆRT I TRYGGHETENS TJENESTE I SNART 200 ÅR

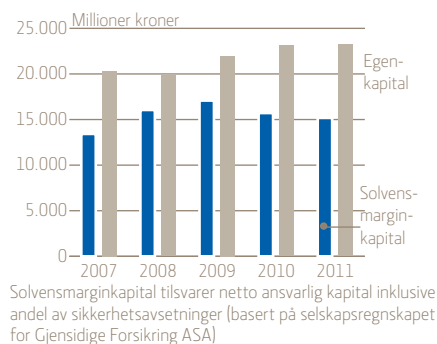

UTVIKLING COMBINED RATIO

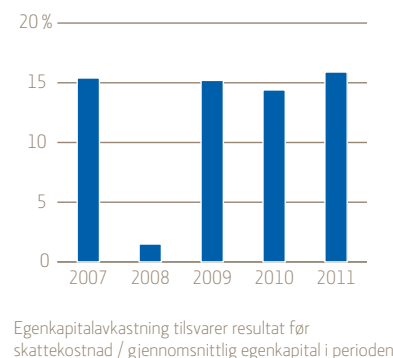

Combined ratio tilsvarer summen av skadeprosent og kostnadsandel

EGENKAPITAL OG SOLVENS-MARGINKAPITAL

EGENKAPITALAVKASTNING

FINANSIELLE NØKKELTALL

RESULTAT

		2011	2010	2009	Omarbeidet 2008	2007
Premieinntekter fra skadeforsikring	Millioner kroner	17.548,1	17.063,3	15.660,4	15.481,9	14.848,0
Andre driftsinntekter	Millioner kroner	1.833,4	1.727,5	1.010,3	989,5	481,5
Netto inntekter fra investeringer	Millioner kroner	2.375,6	2.748,2	2.788,0	(258,7)	2.809,6
Erstatningskostnader fra skadeforsikring	Millioner kroner	(13.249,3)	(13.456,6)	(12.071,0)	(11.983,8)	(11.696,5)
Andre erstatningskostnader, tap m.v.	Millioner kroner	(987,9)	(743,0)	(390,3)	(393,3)	(90,7)
Driftskostnader fra skadeforsikring	Millioner kroner	(2.877,9)	(2.810,4)	(2.771,5)	(2.638,3)	(2.598,9)
Andre driftskostnader	Millioner kroner	(994,6)	(1.274,9)	(1.059,2)	(890,1)	(741,1)
Skattekostnad	Millioner kroner	(899,5)	(303,6)	(861,8)	(55,0)	(541,3)
Årsresultat	Millioner kroner	2.747,9	2.950,4	2.304,8	252,3	2.470,5
Underwriting resultat skadeforsikring ¹	Millioner kroner	1.421,0	796,3	817,9	859,8	552,6
Avviklingsresultater skadeforsikring ²	Millioner kroner	366,3	301,1	310,2	417,3	49,5
Combined ratio ³	Prosent	91,9 %	95,3 %	94,8 %	94,4 %	96,3 %
Skadeprosent ⁴	Prosent	75,5 %	78,9 %	77,1 %	77,4 %	78,8 %
Kostnadsandel ⁵	Prosent	16,4 %	16,5 %	17,7 %	17,0 %	17,5 %

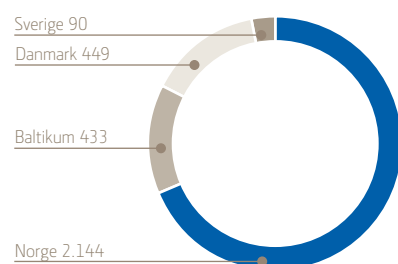
BALANSE

		2011	2010	2009	Omarbeidet 2008	2007
Investeringsportefølje ⁶	Millioner kroner	54.486,7	52.347,0	50.669,1	47.771,8	46.803,0
Premieavsetning brutto	Millioner kroner	9.531,4	9.078,3	7.671,7	6.760,9	6.060,2
Erstatningsavsetning brutto	Millioner kroner	29.961,6	28.339,3	25.857,2	25.561,5	23.147,1
Egenkapital	Millioner kroner	23.228,6	23.137,8	21.968,2	19.585,9	20.302,5
Totalbalanse	Millioner kroner	88.491,9	84.106,8	74.868,9	65.551,4	58.159,9
Solvensmargin-kapital ⁷	Millioner kroner	15.179,3	15.712,1	17.081,4	15.409,3	13.423,5
Solvensmargin ⁸	Prosent	535,2	581,9	713,8	642,2	561,3
Kapitaldekning ⁹	Prosent	16,2	16,1	18,9	20,7	26,1

AVKASTNING

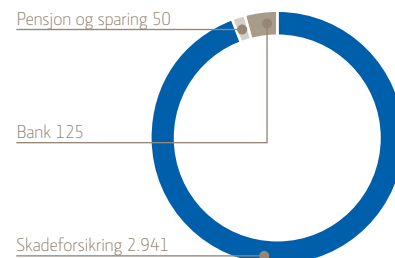
		2011	2010	2009	Omarbeidet 2008	2007
Finansavkastning (ROI) ¹⁰	Prosent	4,4	5,2	5,5	(0,6)	6,3
Egenkapitalavkastning (ROE) ¹¹	Prosent	15,9	14,4	15,2	1,5	15,4

ANSATTE PER LAND

Konsernet hadde totalt 3.917 ansatte ved utløpet av 2011

ANSATTE PER FORRETNINGSOMRÅDE

IKKE-FINANSIELLE NØKKELTALL

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

		2011	2010	2009	2008	2007
Sykefravær (legemeldt) Gjensidige Forsikring Norge	Prosent	4,6	5,2	5,0	3,8	4,0
Skader Gjensidige Forsikring	Antall	0	0	0	0	0
Turnover ansatte, Gjensidige Forsikring	Prosent	16,6	11,6	11,4	12,6	19,6

ANSATTE

		2011	2010	2009	2008	2007
Konsernet totalt	Personer	3.116	3.917	3.780	3.640	3.460
Gjennomsnittsalder Gjensidige Forsikring	År	44,4	44,4	44,6	45,1	45,7
Gjennomsnittlig beløp i kompetanseutvikling per ansatt*	Kroner	16.400	10.420	10.000	5.400	9.300
Antall kursdøgn	Dager	4.500	6.200	3.231	4.756	2.485

* 2011 inkluderer også Gjensidigeakademiet

DEFINISJONER:

- Underwriting-resultat skadeforsikring = premieinntekter - erstatningskostnader mv.- driftskostnader
- Avviklingsresultat skadeforsikring = estimatavvik fra tidligere perioder
- Combined ratio = skadeprosent + kostnadsandel
- Skadeprosent = erstatningskostnader m.v. / premieinntekter
- Kostnadsandel = driftskostnader / premieinntekter
- Investeringsportefølje = omfatter alle investeringsmidler i konsernet, med unntak av Pensjon og sparing og Bank.
- Solvensmargin kapital = netto ansvarlig kapital inklusive andel av sikkerhetsavsetninger (basert på selskapsregnskapet for Gjensidige Forsikring ASA etter NGAAP)
- Solvensmargin er beregnet på selskapsnivå i henhold til Finanstilsynet sine regler
- Kapitaldekning = netto ansvarlig kapital / risikovektet beregningsgrunnlag, beregnet basert på NGAAP for konsernet
- Finansavkastning = finansresultat i prosent av gjennomsnittlig finansielle eiendeler inkludert eiendom, eksklusive Pensjon og sparing og Bank
- Egenkapitalavkastning = resultat før skattekostnad / gjennomsnittlig egenkapital i perioden

FINANSIELLE MÅL OG STRATEGIER

Gjensidiges overordnede mål er å være et lønnsomt, ledende og kundeorientert skadeforsikrings-selskap i det nordiske markedet. Produktforenkling og bedre selvbetjeningsløsninger er viktige satsinger.

Gjensidige er i dag en fullverdig leverandør av skade- og personforsikringsprodukter til norske privat- og næringslivskunder. Øvrige satsingsområder – produktbredde i Norge og skadeforsikring i Norden og Baltikum – skal primært støtte kjernevirksomheten gjennom å tilby henholdsvis relasjonsbyggende produkter og tjenester samt skalafordeler.

Gjensidiges solide merkevare danner et godt utgangspunkt for salg av nye produkter og tjenester til konsernets nesten én million kunder. Kombinert med en videreutvikling og påbygging av lojalitetsprogrammene i det generelle markedet og mot organisasjonsmarkedet vil dette bidra til mer fornøyde kunder og redusert avgang.

Konsernets satsing innenfor de mer relasjonsbyggende produkt- og tjenestemånadene bank og pensjon og sparing skal styrke konkurransekraften og bidra til å utvikle Gjensidige som relasjonsaktør. Konsernets betydelige kundebase utgjør en unik mulighet for å lykkes med lønnsom vekst gjennom kryssalg av nye tjenester til forsikringskundene. En diversifisert produktportefølje gjør at Gjensidige i større grad kan kapitalisere på verdien av eksisterende kundebase og distribusjonsplattform.

Gjennom vekst innen skadeforsikring i Norden og Baltikum skal konsernet realisere skalafordeler i form av synergier som bidrar til den langsiktige verdiskapingen, økt konkurransekraft gjennom tilgang til nye kunder og større risikospredning gjennom en større og mer diversifisert portefølje. Kostnadssynergier realiseres særlig innenfor områdene reassuranse, utvikling og forvaltning av forsikringsprodukter, felles retningslinjer for underwriting, mer effektiv kapitalallokering og felles IKT-løsninger.

I tillegg til organisk vekst, vil Gjensidige også fremover søke vekst gjennom oppkjøp av virksomhet som understøtter konsernets vekststrategi innen bredde og geografi, forutsatt at transaksjonene tilfredsstiller konsernets langsiktige egenkapitalavkastningskrav på 15 prosent før skatt.

Produktforenkling og bedre selvbetjeningsløsninger skal støtte konsernets langsiktige finansielle mål om en combined ratio på 90-93.

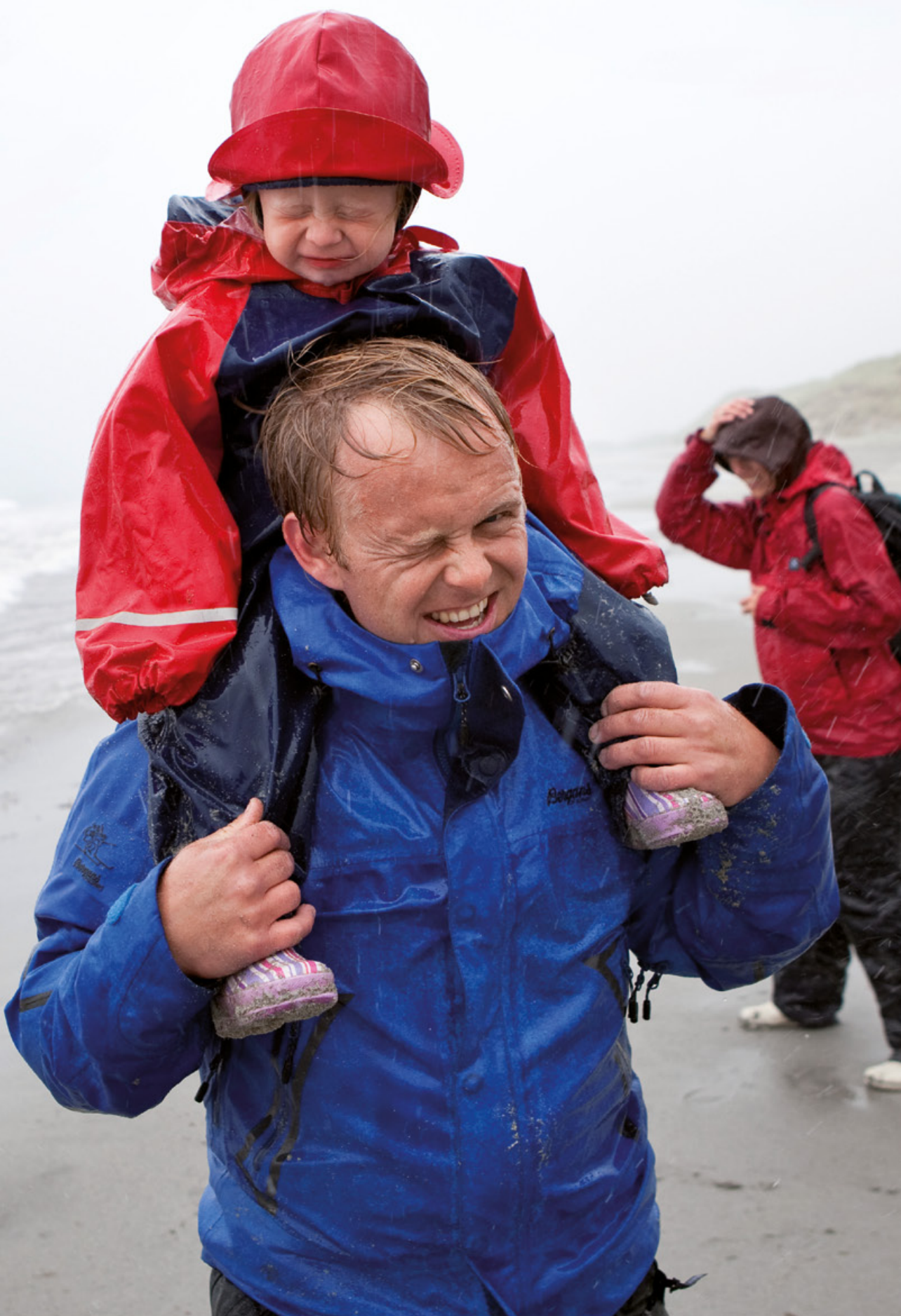
Gjensidige er og skal være en attraktiv arbeidsplass som tiltrekker seg, utfordrer og utvikler motiverte og kompetente medarbeidere og ledere. Dette oppnås gjennom en sterk satsing på leder- og medarbeiderutvikling, utvikling av gode og rettferdige belønningsmodeller, og et systematisk arbeid med å videreutvikle kompetansen i organisasjonen.

MÅL

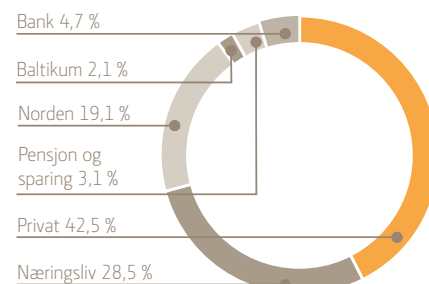
OMRÅDE	MÅL	KOMMENTARER
KONSERN		
Egenkapitalavkastning, før skatt	> 15 prosent	Egenkapitalavkastning før skatt i 2011 på 15,9 prosent
Rating	Opprettholde singel A-rating fra Standard & Poor's	A-rating bekreftet fra Standard & Poor's i august 2011
Utbytte	50-80 prosent av årets resultat etter skatt	Styret foreslår at det utbetales 2.275,0 millioner kroner i utbytte for 2011, tilsvarende 4,55 kroner per aksje.
SKADE- OG PERSONFORSIKRINGSVIRKSOMHETEN		
Combined ratio	90-93 prosent	91,9 prosent i 2011
Kostnadsandel	15 prosent innen 2015	16,4 prosent i 2011
STØTTEOMRÅDER		
Lønnsomhet	Understøtte konsernets mål for egenkapitalavkastning	Egenkapitalavkastning før skatt i 2011 på 5,2 prosent, og 2,9 prosent for henholdsvis Bank og Pensjon og sparing

VIRKSOMHETEN

INNTÉKT PER SEGMENT

Fordeelingen er basert på premieinntekter / inntekt, eksklusive øvrig og eliminerings

Virksomheten i Gjensidige er inndelt i seks segmenter; skadeforsikring Privat, Næringsliv, Norden og Baltikum, Pensjon og sparing og Bank. I tillegg til de seks segmentene kommer kapitalforvaltningsenheten, som forvalter konsernets investeringsportefølje.

Skadeforsikring i Norge

- Skadeforsikring er Gjensidiges kjernevirksomhet
- Komplette leverandør av skade- og personforsikringer til privat-, næringslivs- og landbrukskunder i Norge.
- 753.000 privatkunder
- 165.000 næringslivs- og landbrukskunder

Skadeforsikring utenfor Norge

- Skadeforsikringsvirksomhet i Danmark, Sverige og de tre baltiske landene
- Etablert posisjon gjennom sju oppkjøp i perioden 2006-2010
- Privat- og næringslivsmarkedet i Sverige og Danmark
- Forsikringer til kommuner og kommunal virksomhet i Norge, Sverige og Danmark

Støttevirksomhet

- Pensjon og sparing: Tilbyr et bredt spekter av pensjons-, investerings- og spareprodukter både til privat- og næringslivsmarkedet i Norge
- Bank: Tilbyr bankprodukter til privat- og landbruksmarkedet i Norge gjennom nettbank
- Støtteområdene er etablert for å støtte opp under kjernevirksomheten i Norge

Kapitalforvaltning

- Kapitalforvaltningsenheten forvalter konsernets investeringsportefølje innenfor rammer fastsatt av styret
- Porteføljen består av investeringer i en rekke aktivklasser, herunder obligasjoner og pengemarkedsinstrumenter, eiendom og aksjer
- Midler til forvaltning ved utgangen av 2011 på 54,5 milliarder kroner

SKADEFORSIKRING PRIVAT NORGE

Gjensidige har gjennom mange år arbeidet med å skape gode kundeopplevelser. Kombinert med et sterkt merkenavn har dette sikret Gjensidige en posisjon som markedsleder i det norske privatmarkedet. Høy kundetilfredshet vil være nøkkelen til fortsatt suksess, og Gjensidige iverksetter stadig nye tiltak for økt kunde verdi.

VIRKSOMHETEN

Forretningsområdet Privat Norge tilbyr et bredt spekter av forsikringsprodukter og -tjenester:

- Personforsikringer
- Boligforsikringer
- Motorvognforsikringer
- Reiseforsikringer
- Andre forsikringer

Gjensidige tilbyr også bank-, spare- og investeringsprodukter til privat kundene. Porteføljen av forsikringer solgt under andres merkenavn (white-label) er i 2011 overført til segment Privat Norge, mens landbruksporteføljen er flyttet til segment Næringsliv Norge.

UNIK MERKEVARE

Gjensidige har en sterk merkevare som danner en solid plattform for fremtidig utvikling av selskapet. I Norge har Gjensidige merket med den høyeste ujhjelpne kjennskapen i forsikringsmarkedet. Over halvparten av befolkningen vil vurdere Gjensidige ved kjøp av ny forsikring (kilde: Konkurrent- og Merkevareundersøkelsen Privat 2011. Ipsos MMI). Vekterlogoen er en sterk identitetsbærer for merket og oppfattes som et symbol på forsikring, trygghet og tradisjon i Norden. For en aktør som opererer i en tillitsbasert bransje, er dette svært attraktive egenskaper å identifiseres med.

MARKEDSLEDER MED LOJALE KUNDER

Gjensidige er den største aktøren i privatmarkedet, med en markedsandel i 2011 på 23,8 prosent, en nedgang fra 25,4 prosent i 2010. Nedgangen skyldes at Gjensidige prioriterer lønnsomhet foran vekst. Dog har kundebevarende tiltak høy oppmerksomhet i hele organisasjonen, og kundeavgangen har avtatt gjennom 2011. Kundene som velger å bli hos Gjensidige, har

gjennomsnittlig flere produkter og lavere skadeprosent enn de kundene som velger å forlate selskapet.

Ved utløpet av 2011 hadde Gjensidige 753.000 privatkunder. Omkring 300.000 av disse inngår i kundeprogrammet Gjensidige Fordel, hvor kundene, i tillegg til en kunderabatt basert på breddeengasjementet, oppnår en rekke andre fordeler. Om lag 233.000 av kundene inngår i ulike kundeprogrammer som Gjensidige har med sentrale samarbeidspartnere som YS, NITO og Tekna. Våren 2011 ble et mangeårig samarbeid med NAF avsluttet. Dette har hatt begrenset effekt på porteføljeutviklingen.

Gjensidiges program- og organisasjonskunder har i gjennomsnitt et lengre kundeforhold til selskapet enn øvrige kunder.

Målinger viser at kunder som har flere engasjementer hos Gjensidige, er mer tilfredse enn kunder som bare har ett engasjement. Det er et prioritert mål for selskapet å heve andelen kunder som har både forsikringer, bank- og pensjonsprodukter hos Gjensidige.

BRANSJENS BESTE KUNDESERVICE

I TNS Gallups store kundeserviceundersøkelse i 2011 ble Gjensidige kåret til forsikringsbransjens beste. Hele 59 prosent av kundene mente at Gjensidiges kundesenter alt i alt var "Usedvanlig bra" eller "Svært bra".

DISTRIBUSJON

Gjensidiges privatkunder betjenes enten gjennom eget distribusjonsapparat eller via agenter og forhandlere/partnere.

MULTIKANALMODELL

Gjensidige har en multikanalstrategi der produkter og tjenester distribueres via telefon, nettbaserte løsninger og lokale kontorer. Kunden får en enhetlig betjening, uavhengig av kanal.

Forsikringskontorene og de samarbeidende brannkassene ivaretar funksjoner der lokal kunnskap og personlig kontakt er hensiktsmessig. Alle forsikringskontorene tilbyr hele konsernets produktspekter, men med ulik grad av stedlig spesialistkompetanse. Breddesatsing er ett av segmentets viktigste fokusområder.

Rolledelingen mellom de ulike kanalene er endret og tydeliggjort de siste årene, og antall lokalkontorer er redusert. Ytterligere 16 lokalkontorer vil bli nedlagt i 2012. Samtidig utvikles et nytt kontorkonsept med økt vekt på finansrådgivning, og arbeidet for bedre selvbetjeningsløsninger fortsetter.

Gjensidiges kundesentre er en selvstendig salgs- og relasjonskanal som yter service og selger forsikrings- og finansprodukter til privatkunder på telefon. Kundesentrene er også åpne på kveldstid og har årlig om lag 1,1 millioner inngående telefonsamtaler. Gjensidige har også to sentre som kontakter nye kunder og utvikler og bevarer eksisterende kundeforhold.

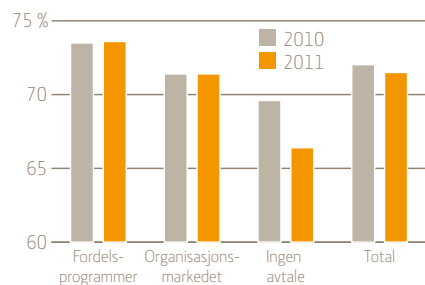
Nøkkeltall

Millioner kroner	2011	2010	2009
Premieinntekter	8.082,8	7.719,9	7.337,5
Erstatningskostnader m.v.	(5.670,9)	(5.895,5)	(5.705,9)
Forsikringsrelaterte driftskostnader	(1.226,2)	(1.162,3)	(1.270,2)
Underwriting resultat	1.185,7	662,0	361,4
Merverdi av- og nedskrivninger - immaterielle eiendeler	(9,5)	(109,5)	(12,0)
Skadeprosent ¹	70,2 %	76,4 %	77,8 %
Kostnadsandel ²	15,2 %	15,1 %	17,3 %
Combined ratio ³	85,3 %	91,4 %	95,1 %

Definisjoner:

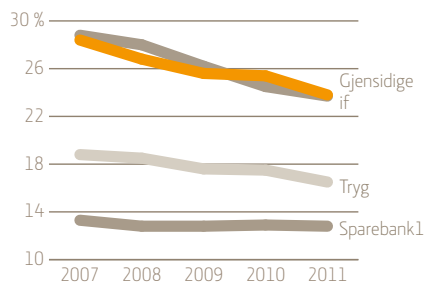
- ¹ Skadeprosent = erstatningskostnader m.v. / premieinntekter
- ² Kostnadsandel = driftskostnader / premieinntekter
- ³ Combined ratio = skadeprosent + kostnadsandel

KUNDETILFREDSHET PRIVAT NORGE

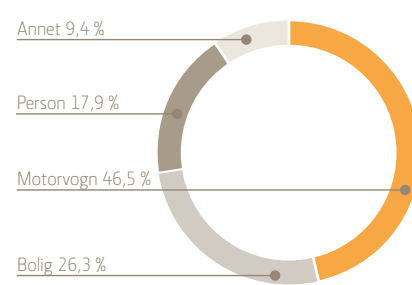
Kilde: Intern kundetilfredshetsundersøkelse i samarbeid med Norsk Kundebarometer/BI

MARKEDSANDELER PRIVAT NORGE

Landbasert forsikring i alt. Kilde: Finansnæringens Fellesorganisasjon

PRODUKTGRUPPER PRIVAT NORGE

Basert på premieinntekter for 2011

Nettsiden gjensidige.no blir stadig viktigere for Gjensidiges kontakt med privatkundene. Graden av selvbetjening er økende, og om lag 13 prosent av salget skjer nå over nettet. Kundebehandlere skal bidra til økt selvbetjeningsgrad gjennom aktivt å veilede kunden i bruk av gjensidige.no.

AGENTER OG WHITE LABEL

Som et supplement til Gjensidiges egne kanaler distribueres produkter også gjennom agenter, herunder banker, et stort antall bilforhandlere, eiendoms-meglere samt via firmaagenturer.

White label-distribusjonen skjer hovedsakelig via agenter samt via forretningspartnere som butikker, bilforhandlere og banker som ønsker å utvide produkttilbudet med forsikringsprodukter under eget merke.

SATSINGSOMRÅDER I 2011

KUNDEN I FOKUS

Kundeorientering og satsing på kundebevarende tiltak har hatt prioritet i Gjensidige gjennom 2011. Gjensidiges kunde- og merkevareskole står sentralt i opplæringen av ledere og medarbeidere med kundekontakt. Interne målinger gjort høsten 2011 viste at det er en klar sammenheng mellom salgstrening og kundetilfredshet, salg og redusert kundeavgang. Forenkling av produkter og prosesser vil legge til rette for økt grad av selvbetjening og bidra til en enda bedre kundeopplevelse i fremtiden.

OPTIMAL RISIKOPRISING

Korrekt prising av risiko er kjernen i all forsikringsvirksomhet. De siste årene har Gjensidige arbeidet mye med tariffutvikling og kundeseleksjon. Ved å ta i bruk avanserte analyse- og modelleringsverktøy i kombinasjon med mer omfattende datamengder (interne og eksterne) og risikoparametre, har Gjensidige lyktes i å utvikle og lansere tariffer som bedre reflekterer underliggende forsikringsrisiko. Programmet har muliggjort mer finmasket prisdifferensiering mellom grupper med ulik risikoprofil enn hva som er markedspraksis i Norge. Tarifferingsverktøyet vil bidra til å sikre Gjensidiges konkurransekraft fremover. I 2011 er det iverksatt ny tariff for privat reise-forsikring. Tidligere er det lansert nye tariffer for bil og bolig.

RESULTATER

Premieinntektene ble 8.082,8 millioner kroner i 2011, en økning på 4,7 prosent fra året før. Utviklingen i premieinntektene i 2011 reflekterer effekten av gjennomførte premiepåslag gjennom 2010 og 2011. Det har vært betydelig fokus på kundebevaringstiltak i 2011, noe som har gitt positive resultater i form av lavere avgang gjennom året.

Erstatningskostnadene ble 5.670,9 millioner kroner i 2011, mot 5.895,5 millioner kroner i 2010. Skadeprosenten endte på 70,2 i 2011, mot 76,4 året før. Årets første måneder hadde et betydelig lavere innslag av vinterrelaterte skader enn i samme periode i 2010, og boligproduktet (eksklusive natur-skader) hadde derfor en betydelig bedre skadeutvikling. Motorvogn-, fritids- og personforsikringer hadde også et lavere erstatningsnivå i 2011 enn i 2010.

Naturskader knyttet til flom i juni og til stormene Dagmar og Berit mot slutten av 2011 påvirket erstatningene negativt med 100 millioner kroner.

Storskadene ¹ var på 15,0 millioner kroner i 2011, mot fravær av slike året før. Avviklingsgevinsten ² i 2011 var 114,5 millioner kroner mot 90,9 millioner kroner i 2010.

Kostnadsandelen endte på 15,2 for 2011, en økning på 0,1 prosentpoeng i forhold til året før. Nominelt økte kostnadene med 63,9 millioner kroner i 2011 i forhold til 2010. Økningen skyldes blant annet avsetning på 40,0 millioner kroner knyttet til ny distribusjonsstrategi samt økt avsetning til kollektiv bonus.

Combined ratio for 2011 var på 85,3 prosent, mot 91,4 i 2010. Underwriting-resultatet beløp seg til 1.185,7 millioner kroner i 2011 mot 662,0 millioner kroner året før.

MÅL OG STRATEGIER

Forretningsområdet skal understøtte konsernets CR-mål på 90-93:

- Distribusjon og drift skal effektiviseres ytterligere
- Ytterligere arbeid med prising og tariffing

Den ledende posisjonen i det norske privatmarkedet skal videreføres:

- Økt satsing på finansrådgivning
- Utvide privatkundernes engasjement i selskapet

Gjensidige skal være ledende på kundeorientering:

- Differensiering gjennom gode kundeopplevelser
- Bedret tilgjengelighet, forenkling av produkter og prosesser, samt økt grad av selvbetjening

FREMTIDSUTSIKTER

Tilfredsstillende lønnsomhet i det norske skadeforsikringsmarkedet over flere år har medført at nye konkurrenter har kommet til. Mindre nisjeselskaper har gradvis økt sine markedsanseler, samtidig som konkurransen fra de etablerte aktørene er sterk.

Gjensidige har i lengre tid fokusert på lønnsomhet foran vekst, en strategi som ligger fast. Med en ledende merkevare, sterk satsing på kundeorientering, full bredde i produkttilbudet, avansert pris/risiko-beregning og økt tilgjengelighet gjennom selvbetjening er Gjensidige godt posisjonert for å møte konkurransen også i fremtiden.

¹ Skader over 10 millioner kroner

² Avviklingsgevinst/-tap = estimatavvik fra tidligere perioder

SKADEFORSIKRING NÆRINGS LIV NORGE

Gjensidige har omlag 165.000 næringslivs- og landbrukskunder i Norge. Selskapet er den største aktøren i næringslivsmarkedet og har en markedsandel på 32 prosent. Det er etablert en multikanalmodell for distribusjon i 2011 som et viktig ledd i det pågående effektiviseringsarbeidet i divisjonen.

VIRKSOMHETEN

Gjensidige tilbyr norsk næringsliv et bredt spekter av:

- Personforsikringer
- Bygningsforsikringer (inkl. eiendeler og driftstap)
- Landbruksforsikringer
- Motorvognforsikringer
- Ansvarsforsikringer
- Marine-/transportforsikringer

I tillegg tilbyr Gjensidige næringslivskunder helhetlige løsninger som dekker kundenes behov for pensjons- og spareprodukter. Landbrukskundene får også tilbud om banktjenester. Gjensidige tilbyr utvalgte helsetjenester i samarbeid med Hjelpe24.

MARKEDSLEDER

Gjensidige er markedsleder i næringslivsmarkedet og hadde ved utløpet av 2011 en markedsandel i på 32,0 prosent. Dette inkluderer landbruksporteføljen som ble flyttet over fra privatsegmentet i 2011. Basert på sammenlignbare tall for 2010 har markedsandelen gått noe ned. Ved utløpet av 2011 hadde Gjensidige cirka 85.000 bedriftskunder. Gjensidige hadde på samme tid cirka 80.000 landbrukskunder, som tilsvarer en markedsandel på 71,2 prosent i landbruksmarkedet.

Markedet er preget av betydelig priskonkurranse mellom de etablerte, store aktørene og flere mindre aktører. Gjensidige fortsetter å ta ansvar som markedsleder og viderefører et konsekvent lønnsomhetsfokus.

Nøkkeltall

Millioner kroner	2011	2010	2009
Premieinntekter	5.411,9	5.401,0	5.662,2
Erstatningskostnader m.v.	(4.283,4)	(4.339,6)	(4.491,2)
Forsikringsrelaterte driftskostnader	(734,1)	(692,9)	(766,2)
Underwriting resultat	394,4	368,5	404,9
Merverdi av- og nedskrivninger - immaterielle eiendeler			
Skadeprosent ¹	79,1 %	80,3 %	79,3 %
Kostnadsandel ²	13,6 %	12,8 %	13,5 %
Combined ratio ³	92,7 %	93,2 %	92,8 %

Definisjoner:

- ¹ Skadeprosent = erstatningskostnader m.v. / premieinntekter
- ² Kostnadsandel = driftskostnader / premieinntekter
- ³ Combined ratio = skadeprosent + kostnadsandel

DISTRIBUSJON

Hele 97 prosent av Gjensidiges næringslivskunder (83 prosent av premievolumet) betjenes direkte gjennom eget distribusjonsapparat, brannkasser, agenturer og partnere. Nærhet til kundene er viktig også i dette segmentet. De øvrige kundene betjenes indirekte via forsikringsmeglere.

MULTIKANALMODELL

Det norske bedriftsmarkedet består i stor grad av små og mellomstore bedrifter. Dette innebærer at prissetting kan skje på grunnlag av standardiserte produkter og tariffer på samme måte som i privatsegmentet. I første halvår av 2011 ble multikanaldistribusjon etablert også for næringslivssegmentet, noe som innebærer at produkter og tjenester distribueres via telefon, nettbaserte løsninger og lokale kontorer. Kunden får en enhetlig betjening, uavhengig av kanal.

Det er etablert ett sentralt kundesenter på Moelv som håndterer inngående servicehenvendelser. Det frigjør tid til salg og rådgivning ute hos kundene. Forsikringskontorene kompletterer kundesenteret med spesialkompetanse spesielt rettet mot mellomstore og store bedriftskunder samt store landbrukskunder.

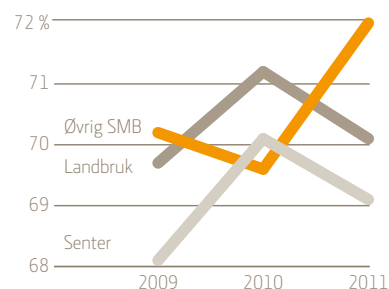
Foreløpig er internetbruken for salg, service og skadeoppgjør relativt begrenset i næringslivssegmentet. Selvbetjening er samtidig et viktig satsingsområde fremover, og kundene gir tydelige tilbakemeldinger om at de ønsker å kunne forvalte sine egne forsikringsengasjementer selv.

BRANNKASSER, PARTNERE OG AGENTURER

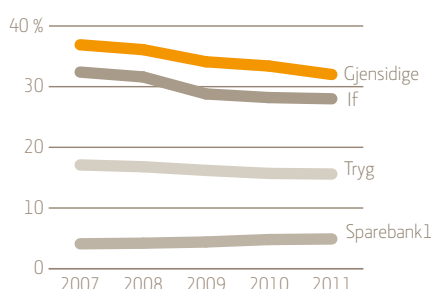
Brannkassene sikrer distribusjon i geografiske områder hvor Gjensidige ikke har egne kontorer. Samarbeidende sjøtrygdslag distribuerer forsikring innen fisk/fartøy. Agenturene supplerer egen distribusjon i vekstområder og distribuerer kun for Gjensidige under merkenavnet Gjensidige.

KONSERNKUNDER/MEGLER (KKM)

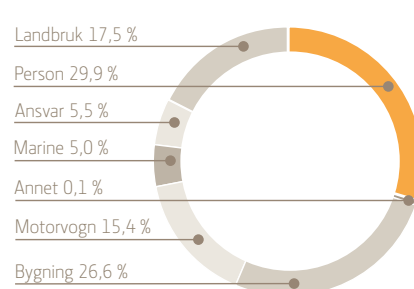
KKM er en nasjonal relasjonskanal rettet mot meglere og Norges største bedrifter. KKM har høy markeds- og fagkompetanse og et sterkt fokus på risikovurdering og -styring. Service- og betjeningskonseptet bygger på relasjoner til kunder og meglere, samt spesialtilpassede løsninger for å dekke kundenes behov.

**KUNDETILFREDSHET NÆRINGS LIV
NORGE**

Kilde: Intern kundetilfredshetsundersøkelse i samarbeid med Norsk Kundebarometer/BI. SMB = små og mellomstore bedrifter

**MARKEDSANDELER NÆRINGS LIV
NORGE**

Landbasert forsikring i alt. Kilde: Finansnærings Fellesorganisasjon

**PRODUKTGRUPPER NÆRINGS LIV
NORGE**

Basert på premieinntekter for 2011

SATSINGSOMRÅDER I 2011**OPTIMAL RISIKOPRISING**

Hovedfokuset har også i 2011 vært underliggende lønnsomhet og krav til kvalitet i porteføljen. Prisreguleringer er gjennomført basert på både overordnet og kundespesifikk lønnsomhet.

Godt forsikringshåndverk handler om å prise risiko riktig. Det er i 2011 lagt ned betydelige ressurser i tarifferingsarbeidet, og Gjensidige er nå ledende på dette området i Norge. Med alle produkter tilpasset ett kjernesystem, og ved hjelp av avansert risiko- og prismodellering har Gjensidige utviklet og iverksatt nye tariffer innen viktige områder som bil, lastebil og næringsbygg i løpet av 2011.

SNUOPERASJON

Omleggingen til multikanalmodell for distribusjon med tilhørende organisasjonsendring og effektiviseringstiltak har vært viktige satsingsområder i 2011. Analysedrevet kunde- og markedsarbeid og aktiv porteføljestyling har frigjort tid til salgs- og markedsaktivitet.

Gjensidigeskolen er en viktig institusjon for kompetanseheving og forankring av Gjensidiges merkevare og kultur for ansatte med kundekontakt. Samtlige av selskapets kunderådgivere er godkjente forsikringsrådgivere.

RESULTATER

Premieinntektene ble 5.411,9 millioner kroner i 2011, en økning på 0,2 prosent fra året før. Trenden med fall i premieinntekter snudde i andre kvartal og kan blant annet forklares med omleggingen til multikanaldistribusjon i første halvår. Omleggingen har gitt positive effekter på salgsaktivitet og premieutvikling gjennom året.

Erstatningskostnadene ble 4.283,4 millioner kroner i 2011, mot 4.339,6 millioner kroner i 2010. For 2011 ble skadeprosenten 79,1, en forbedring fra 80,3 i 2010. Systematisk risikostyring og kundeseleksjon har hatt positiv effekt. Til tross for flere store brannskader i annet halvår hadde landbruksproduktet en bedre skadeutvikling i 2011 enn året før. Ny tariff og endring i porteføljen ga betydelige forbedringer innen motorvogn. I tillegg var nivået på personskader lavt.

Omfanget av naturskader i 2011 var uvanlig stort, og flom i juni samt stormene Berit og Dagmar mot slutten av året belastet segmentet med 145,1 millioner kroner.

Nivået på storskader ¹ var noe høyere i 2011 enn i 2010, noe som påvirker underwriting-resultatet negativt. Storskadene var 281,6 millioner kroner i 2011, mot 251,4 millioner kroner året før. Avviklingsgevinsten ² i 2011 var 71,2 millioner kroner, mot 102,0 millioner kroner i 2010.

Kostnadsandelen endte på 13,6 for 2011, mot 12,8 i 2010. Nominelt økte kostnadene med 41,2 millioner kroner i 2011 i forhold til 2010. Dette skyldes blant annet en engangseffekt knyttet til omorganisering i første halvår. Combined ratio for 2011 var på 92,7, mot 93,2 i 2010. Underwritingresultatet ble 394,4 millioner kroner i 2011 mot 368,5 millioner kroner året før.

MÅL OG STRATEGI

Næringsliv skal understøtte konsernets CR-mål på 90-93:

- Rebalansering av porteføljen
- Forbedring av prising og tarifiering
- Sterkere fokus på det lønnsomme SMB-segmentet
- Utnytte kundedatabasen til å identifisere områder for vekst, herunder kryssalg av pensjons- og spareprodukter

Videreutvikling av distribusjonsmodellen:

- Prosessforbedring, effektivisering og forenkling
- Bruk av teknologi for automatisering og selvbetjening
- Økt differensiering mot bransjer og kundesegmenter

Fokus på kundeorientering:

- Kundeopplevelsen står øverst på agendaen i alle utviklingsprosjekter
- Økt servicekvalitet i alle kontaktpunkter med kunden
- Markedsleder på kundeservice og kundetilfredshet

FREMTIDSUTSIKTER

Gjensidiges solide økonomi, langsiktige perspektiv og fokus på kundeorientering forblir viktige konkurransefortrinn.

Automatisering av interne og eksterne prosesser gir nye muligheter for effektiv informasjonsutveksling mellom kunder og selskap. Det forventes at kundene, spesielt mindre næringslivskunder, gjennom økt tilgjengelighet av selvbetjeningsløsninger på nett i større grad vil flytte flere av sine transaksjoner med selskapet over på nett. Forenkling og automatisering vil sammen med fortsatt fokus på optimal prising bidra til å gjøre Gjensidige konkurransedyktig i næringslivsmarkedet i Norge også i fremtiden.

¹ Skader over 10 millioner kroner

² Avviklingsgevinst/-tap = estimatavvik fra tidligere perioder

SKADEFORSIKRING NORDEN

Gjensidiges nordiske virksomhet tilbyr skreddersydde løsninger til privat- og næringslivskunder i Sverige og Danmark. I tillegg har Gjensidige en ledende posisjon i det skandinaviske kommunemarkedet. Det er i 2011 etablert nordiske funksjoner for Produkt og Pris, Oppgjør, IKT og Marked.

VIRKSOMHETEN

Hoveddelen av den nordiske virksomheten drives gjennom den svenske og den danske filialen av morselskapet Gjensidige Forsikring ASA. Unntaket er virksomheten innen dansk arbeidsskade, som er organisert i et eget selskap, Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring, og privatforsikring distribuert via Nykredit-konsernet i Danmark i eget selskap, Nykredit Forsikring.

PRIVAT- OG NÆRINGSLIVSKUNDER

Gjensidige tilbyr tilnærmet full produktbredde til segmentets privat- og næringslivskunder i Sverige og Danmark. I privatmarkedet omfatter dette blant annet motorvogn-, bolig-, eierskifte- og ulykkesforsikringer. I næringslivsmarkedet tilbys full produktbredde med unntak av forsikring innen marinesegmentet og garantiforsikringer.

De fleste forsikringsproduktene selges under Gjensidiges navn og merke. Unntaket er forsikringer som selges til privatkunder via Nykredit-konsernet i Danmark, hvor Nykredit Forsikrings navn og merke benyttes.

Det er generelt sterk konkurranse både i privat- og næringslivsmarkedene. Gjensidige fastholder prioritering av lønnsomhet også i Norden-segmentet.

KOMMUNEMARKEDET

Gjensidige er en komplett leverandør av skadeforsikringsprodukter til skandinaviske kommuner og kommunale virksomheter. Dette omfatter også yrkesskadeforsikringer og organisering av ordninger for selvassurandører.

Konkurransen i kommunemarkedet i Danmark er intensivert gjennom året, og markedet for offentlige forsikringer generelt er utfordrende.

DISTRIBUSJON

DANMARK

I forbindelse med kjøpet av Nykredit Forsikring innledet Gjensidige og Nykredit-konsernet et langsiktig strategisk samarbeid som omfatter distribusjon av Gjensidiges forsikringsprodukter gjennom Nykredit-konsernet. Det strategiske samarbeidet om distribusjon utgjør et betydelig potensial for Gjensidige i det danske markedet. Nykredit-konsernet distribuerer skadeforsikringer på vegne av Gjensidige både i privat- og næringslivsmarkedet.

Privatmarkedet betjenes via call-sentre i København og Viby i tillegg til internett. I tillegg selges privatprodukter via samarbeidspartnere, blant annet Kia Motors, Ledernes Hovedorganisasjon og EDC, Danmarks største eiendoms-meglerkjede.

I det danske næringslivsmarkedet foregår salget i samarbeid med meglere og egne assurandører i markedet for små og mellomstore kunder og landbrukskunder.

Gjensidige er det femte største skadeforsikringsselskapet i Danmark.

SVERIGE

I Sverige distribueres skadeforsikringsprodukter til privatpersoner både direkte via telefon og internett og gjennom forsikringsformidlere (partnere og agenter). For næringslivsmarkedet er distribusjonen hovedsakelig via forsikringsmeglere og partnere.

Gjensidige er en liten aktør i det svenske markedet.

KOMMUNEMARKEDET

Distribusjonen i kommunemarkedet foregår enten direkte eller via meglere. Markedet er i stor grad basert på anbudskonkurranser.

Gjensidige er ledende innen det skandinaviske kommunemarkedet.

NORDISKE FUNKSJONER

Gjensidige kjøpte Nykredit Forsikring i Danmark i april 2010.

Det er nedlagt betydelige ressurser i en rask integrering av Nykredit Forsikring i Gjensidigekonsernet, og ved årsskiftet var identifiserte årlige synergier realisert.

Porteføljen fra Nykredit er konvertert til en felles nordisk plattform, og det er etablert nordiske funksjoner blant annet for produkt, pris, oppgjør, IKT og kommunikasjon. Arbeidet med fortsatt effektivisering og strømlinjeforming inn i en enhetlig konsernstruktur pågår for fullt.

I 2011 har 27 medarbeidere deltatt på kurs i regi av Gjensidigeskolen. Det er et mål at alle medarbeidere med direkte kundekontakt innen utgangen av 2013 skal ha deltatt på kurs i regi av skolen.

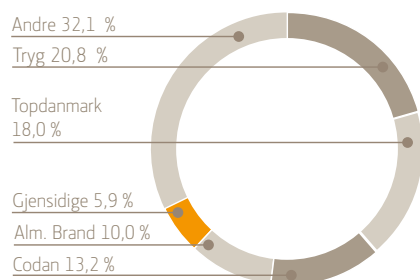
Nøkkeltall

Millioner kroner	2011	2010	2009
Premieinntekter	3.635,0	3.453,1	1.907,4
Erstatningskostnader m.v.	(2.933,3)	(2.882,7)	(1.439,1)
Forsikringsrelaterte driftskostnader	(626,1)	(640,7)	(286,0)
Underwriting resultat	75,6	(70,4)	182,3
Merverdi av- og nedskrivninger – immaterielle eiendeler	(142,0)	(117,0)	(97,9)
Skadeprosent ¹	80,7 %	83,5 %	75,5 %
Kostnadsandel ²	17,2 %	18,6 %	15,0 %
Combined ratio ³	97,9 %	102,0 %	90,4 %

Definisjoner:

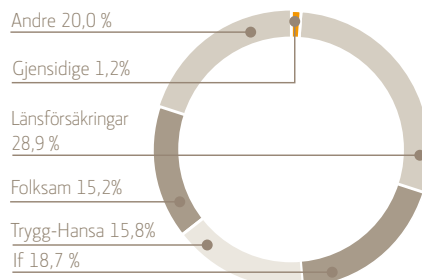
- ¹ Skadeprosent = erstatningskostnader m.v. / premieinntekter
- ² Kostnadsandel = driftskostnader / premieinntekter
- ³ Combined ratio = skadeprosent + kostnadsandel

MARKEDSANDEL DANMARK

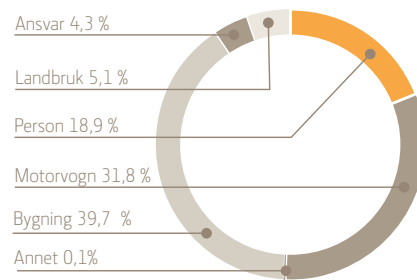
Kilde: Forsikring & Pension, 4. kvartal 2010

MARKEDSANDEL SVERIGE

Kilde: Svensk försäkring 4. kvartal 2011

PRODUKTGRUPPER NORDEN

Basert på premieinntekter for 2011

RESULTATER

Premieinntektene ble 3.635,0 millioner kroner i 2011, en økning på 5,3 prosent fra året før. Økningen kom i hovedsak som følge av kjøpet av Nykredit Forsikring. Valutakursendring og reassuransepremier knyttet til gjeninnsettelse i kjølvannet av skybruddet som rammet København 2. juli, har hatt en negativ effekt på premieinntektene i 2011. Videre har lønnsomhetskrav medført avgang av næringslivsportefølje i det danske markedet. Det er iverksatt omfattende pristiltak i Norden i 2011.

Erstatningskostnadene ble 2.933,3 millioner kroner i 2011, mot 2.882,7 millioner kroner i 2010. Skadeprosenten endte på 80,7 i 2011, mot 83,5 året før. Andelen værrelaterte skader har vært høyere enn forventet i 2011. Det har vært én særdeles stor frekvensskade, skybruddet i København 2. juli, som alene belastet erstatningskostnadene med 83,7 millioner kroner. I tillegg ble tallene påvirket av to stormer i februar og november.

Kostnadsandelen endte på 17,2 for 2011, en reduksjon på 1,4 prosentpoeng i forhold til året før. Nominelt falt kostnadene med 14,6 millioner kroner i 2011 i forhold til 2010. Utviklingen skyldes i hovedsak økt forretningsvolum etter kjøpet av Nykredit Forsikring og valutakurseffekter, kombinert med betydelig kostnadsreduksjon som følge av synergiuttak. De forventede kostnadssynergiene var fullt realisert ved utgangen av 2011.

Storskadenivået ¹ var noe lavere i 2011 enn i 2010, og beløp seg til 132,4 millioner kroner (153,8). Avviklingsgevinsten ² i 2011 var 160,8 millioner kroner, mot 77,3 millioner kroner i 2010.

Combined ratio for 2011 var 97,9, mot 102,0 i 2010. Underwriting-resultatet ble 75,6 millioner kroner i 2011 mot negative 70,4 millioner kroner året før.

MÅL OG STRATEGI

Segmentet skal understøtte konsernets CR-mål på 90-93:

- Gjennom oppkjøpet av Nykredit Forsikring har Gjensidige etablert en størrelse i det danske markedet som gir grunnlag for økt lønnsomhet fremover.

Videre vekst:

- Videre vekst vil i første rekke skje gjennom oppkjøp som understøtter konsernets CR- og ROE-mål på henholdsvis 90-93 og 15 prosent (før skatt).
- Distribusjonsavtalene med Nykredit-konsernet og EDC forventes å kunne bidra til organisk vekst som ligger noe over markedsveksten, gitt normalisering av det danske eiendomsmarkedet.

Videreutvikling av distribusjonen:

- Videre utvikling av nye distribusjonsmodeller gjennom egen distribusjon og partneravtaler

FREMTIDSUTSIKTER

De nordiske skadeforsikringsmarkedene er relativt konsolidert, men Gjensidige forventer at det vil være mulig å vokse selektivt gjennom en tålmodig og rasjonell tilnærming til muligheter som kan by seg, blant annet som et resultat av endringer i regulatoriske forhold.

¹ Skader over 10 millioner kroner

² Avviklingsgevinst/-tap = estimatavvik fra tidligere periode

SKADEFORSIKRING BALTIKUM

Gjensidige har virksomhet i alle de tre baltiske landene. Virksomheten har opprettholdt lønnsom drift gjennom en periode med fallende forsikringsmarkeder. Markedene viser tegn til bedring.

VIRKSOMHETEN

Gjensidiges satsing i det baltiske markedet skjer gjennom datterselskapet Gjensidige Baltic. Målkundene er personer med middels til høy inntekt i privatmarkedet og små og mellomstore bedrifter i bedriftsmarkedet.

Gjensidiges baltiske virksomhet leverer forsikringsprodukter til privat- og næringslivsmarkedet i Latvia, Litauen og Estland innen hovedgruppene:

- Motorvogn
- Bygning
- Person
- Ansvar
- Øvrig

Motorforsikring utgjør den desidert største andelen av porteføljen, selv om andelen innen bygnings- og personforsikringer har økt gjennom de seneste årene.

EN BETYDELIG AKTØR I BALTIKUM

Det baltiske forsikringsmarkedet er i et tidlig utviklingsstadium og en vesentlig andel av markedet er fortsatt uforsikret. Motorforsikringer utgjør det største forsikringsproduktet i disse markedene. I Latvia og Litauen vokser dessuten etterspørselen etter bygnings- og helseforsikringer raskt.

Etter flere utfordrende år i kjølvannet av finanskrisen er det nå tegn til bedring i forsikringsmarkedene i Latvia og Litauen. Markedet i Estland har stagnert etter introduksjonen av EURO i 2011.

De baltiske markedene domineres av en rekke store utenlandske aktører.

I Baltikum sett under ett hadde Gjensidige en markedsandel på 7,5 prosent ved utløpet av 2011. Gjensidige har sin sterkeste markedsposisjon i Latvia, med en markedsandel på 14,1 prosent, mens markedsandelene i henholdsvis Litauen og Estland var på 6,7 prosent og 3,1 prosent.

DISTRIBUSJONSKANALER

Gjensidige har totalt 97 kontorer i Baltikum og er representert i 73 forskjellige byer. De viktigste distribusjonskanalene er direktesalg og salg via forsikringsagenter og -meglere. Salg via internett fortsetter å øke i betydning som distribusjonskanal i det baltiske markedet.

KOSTNADSFOKUS

Forsikringsmarkedene i de baltiske landene har vært gjennom en periode med sterkt fallende forsikringsvolum og -priser som følge av finanskrisen. Fallet har vært størst i Latvia, noe som også har ført til at Gjensidiges virksomhet i Estland og Litauen har økt i omfang relativt til virksomheten i Latvia.

Gjensidiges baltiske virksomhet har vist en sterk evne til å redusere erstatnings- og driftskostnader i takt med fallende premievolum. Tiltakene har hatt ønsket effekt, og Gjensidige har levert positive underwriting-resultater i den baltiske virksomheten de siste fire årene.

RESULTATER

Premieinntektene ble 395,8 millioner kroner i 2011, en reduksjon fra 459,3 millioner kroner året før. Nedgangen skyldes de senere års negative utvikling i det baltiske markedet. Forfalt premie har imidlertid utviklet seg positivt fra og med andre kvartal 2011 som følge av bedret markedsutvikling. I tillegg

Nøkkeltall

Millioner kroner	2011	2010	2009
Premieinntekter	395,8	459,3	663,4
Erstatningskostnader m.v.	(270,7)	(305,3)	(411,5)
Forsikringsrelaterte driftskostnader	(122,2)	(136,7)	(211,4)
Underwriting resultat ¹	3,0	17,4	40,5
Merverdiavskrivninger – immaterielle eiendeler	(5,5)	(8,6)	(100,2)
Skadeprosent ¹	68,4 %	66,5 %	62,0 %
Kostnadsandel ²	30,9 %	29,8 %	31,9 %
Combined ratio ³	99,2 %	96,2 %	93,9 %

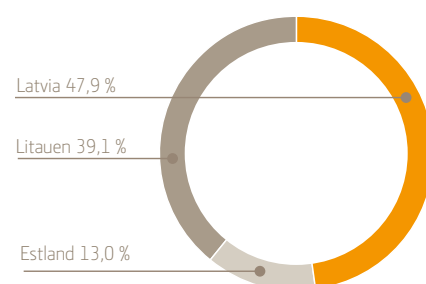
Definisjoner:

¹ Skadeprosent = erstatningskostnader m.v. / premieinntekter

² Kostnadsandel = driftskostnader / premieinntekter

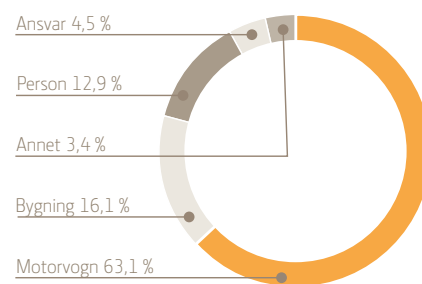
³ Combined ratio = skadeprosent + kostnadsandel

PREMIEINTEKTER, FORDELING PER LAND

Basert på forfalt bruttopremie for 2011

PRODUKTGRUPPER BALTIKUM

Basert på premieinntekter for 2011

har premieinntektene økt kvartal for kvartal gjennom året. For å øke premieveksten gjennomføres intensiv salgstrening, i tillegg til styrking av meglerkanalen i Litauen.

Erstatningskostnadene ble 270,7 millioner kroner i 2011, mot 305,3 millioner kroner i 2010. Skadeprosenten endte på 68,4 i 2011, mot 66,5 året før. Begge årene var preget av høye vinterrelaterte skader i første kvartal, og i 2010 var det også betydelige vinterrelaterte skader i fjerde kvartal. Analyser over flere år viser at sesongvariasjonene i Baltikum blir sterkere. Det har i tillegg vært en større brannskade og flere mellomstore skader i løpet av året. Storskader ¹ beløp seg til 3,9 millioner kroner i 2011, mens det i 2010 ikke inntraff større skader. Avviklingsgevinster ² for 2011 beløp seg til 19,8 millioner kroner mot 30,9 millioner kroner i 2010. Avviklingsgevinstene skyldes først og fremst den generelle prisnedgangen i de baltiske landene.

Kostnadsandelen endte på 30,9 for 2011 sammenlignet med 29,8 i 2010. De nominelle driftskostnadene utgjorde 122,2 millioner kroner, en reduksjon på 14,5 millioner kroner sammenlignet med året før. Kostnadsreducerende tiltak iverksatt de to foregående år bidro, sammen med lavere forretningsvolum, til lavere driftskostnader til tross for økte offentlige skatter og avgifter.

Combined ratio for 2011 var 99,2 prosent, mot 96,2 i 2010. Skadeprosenten og kostnadsandelen er fortsatt blant bransjens beste i Baltikum. Underwriting-resultatet var 3,0 millioner kroner i 2011 mot 17,4 millioner kroner året før.

MÅL OG STRATEGI

Segmentet skal understøtte konsernets CR-mål på 90-93:

- Effektivisering av virksomheten og uttak av synergier på tvers av de baltiske landegrensene
- Balansere utviklingen av kostnader med utviklingen i premienivå
- Mer effektiv skadebehandling

Gjensidige har som mål å bli et av de ledende forsikringsselskapene i Baltikum:

- Hovedfokus på lønnsom vekst
- Utnytte potensialet som følge av at det baltiske forsikringsmarkedet fortsatt er umodent

Strømlineforming av distribusjonen:

- Forenkling av produkter kombinert med enhetlig produktportefølje for Baltikum under ett
- Innføring av kundelojalitetsprogrammer
- Videreutvikle internettsalg som distribusjonskanal

FREMTIDSUTSIKTER

De baltiske markedene er fortsatt i et tidlig utviklingsstadium. En vesentlig andel av både privat- og bedriftssegmentene er fortsatt uforsikret, og derfor ventes det solid vekst når den generelle økonomiske situasjonen nå igjen viser tegn til bedring.

¹ Skader over 10 millioner kroner

² Avviklingsgevinst/-tap = estimatavvik fra tidligere periode

PENSJON OG SPARING

Pensjon og sparing er et støtteområde for skadeforsikringsvirksomheten i Norge og tilbyr ulike pensjons- og spareprodukter hovedsakelig til næringslivsmarkedet. I 2011 ble målet om lønnsomhet nådd, og vekstmulighetene fremover er gode.

VIRKSOMHETEN

Gjensidiges satsing innen pensjon og sparing er organisert med Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS som holdingselskap for Gjensidige Pensjonsforsikring AS, Gjensidige Investeringsrådgivning AS og Gjensidige Fondene AS. Gjensidige tilbyr et bredt spekter av pensjons-, investerings- og spareprodukter, både til privat- og næringslivsmarkedet.

Bedring av drift og systemløsninger i 2011 bidro til å skape en solid plattform for fortsatt lønnsom vekst og styrket konkurranseposisjon.

Forretningsområdet leverer produkter innen følgende hovedgrupper:

PENSJON

- Kollektiv tjenstepensjon: Innskuddsbaserte ordninger med tilknyttede risikodekninger
- Forvaltning av fripoliser og pensjonskapitalbevis
- Individuell pensjon: "Fondspensjon" (forvaltning av tidligere IPA-ordninger) og Fondskonto Link
- Individuell uførepensjon

SPARING

- Aktiv forvaltning – skreddersydde investeringsløsninger for institusjonelle kunder
- Vekterfondene – kombinasjonsfond (aksje- og rentefond) tilpasset kundens investeringshorisont, spareevne og risikovilje
- En rekke fond fra velrenommerte forvaltere (aksjefond, obligasjonsfond, rentefond og alternative investeringer)

Gjensidige er opptatt av at alle spareproduktene skal være mest mulig transparente og forståelige, i tråd med MIFID-regelverket. Rådgiverne avlønnes uavhengig av produkter.

Både kapital til forvaltning og forretningsvolumet i sparevirksomheten økte på tross av urolige finansmarkeder gjennom 2011.

BREDDESALG TIL KONSERNETS FORSIKRINGSKUNDER

Pensjons- og spareprodukter distribueres gjennom distribusjonskanalene til Privat Norge og Næringsliv Norge, der henholdsvis investerings- og pensjonsrådgivere jobber systematisk med breddevalg til eksisterende kunder. I tillegg selges produktene gjennom utvalgte samarbeidspartnere, herunder banker og andre finansforetak.

Pensjon og sparing hadde ved årsskiftet 86.000 kunder. Hele 85 prosent av kundene er også skadeforsikringskunder.

SOLID MARKEDSPOSISJON

Gjennom 2011 har selskapet ytterligere forsterket sin posisjon som den største aktøren i flyttemarkedet for private pensjonsordninger. Gjensidige hadde en markedsandel for individuell pensjon med investeringsvalg på 9,3 prosent ved utløpet av 3. kvartal 2011 (7,0 prosent ved utløpet av 2010). Markedsandelen for tilflyttede midler utgjorde 41,0 prosent. (FNO)

Selskapet gjør det også godt i flyttemarkedet for kollektive innskuddspensjoner der det hadde den nest høyeste positive flyttebalansen per tredje kvartal 2011 (Kilde: FNO).

PORTEFØLJEAVKASTNING 2011

Gjensidige tilbyr to alternativer for forvaltning av innskuddspensjon for næringslivskundene: kombinert og aktiv forvaltning. Det er også tilbud om en fullt ut valutasikret variant av den kombinerte løsningen. I et urolig år for verdens finansmarkeder leverte de Trygge profilene likevel en positiv avkastning, mens de Balanserte og Offensive profilene med en høyere aksjeandel mistet noe av sin verdi i 2011.

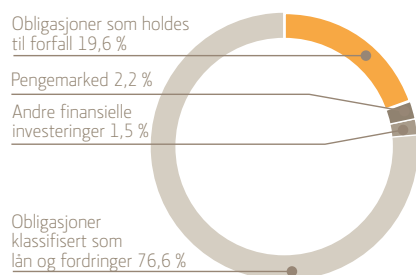
Nøkkeltall

Millioner kroner	2011	2010	2009
Premieinntekter	532,7	335,8	116,3
Erstatningskostnader m.v.	(438,0)	(258,1)	(121,5)
Driftskostnader	(104,3)	(109,6)	(102,7)
Underwriting resultat ¹	(9,6)	(31,8)	(107,9)
Forvaltningsinntekter	31,3	22,4	11,2
Netto finansinntekter	18,7	14,5	48,2
Andre inntekter	22,0	14,1	17,0
Driftskostnader	(47,3)	(47,1)	(76,3)
Resultat før skattekostnad	15,1	(27,9)	(107,8)
Fortjenestemargin sparing, i prosent	0,41	0,61	0,90
Bokført avkastning fripoliseporteføljen, i prosent ²⁾	5,33	5,29	5,97
Verdijustert avkastning fripoliseporteføljen, i prosent ³⁾	4,96	5,10	7,08

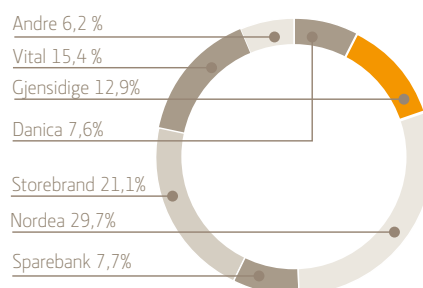
Definisjoner:

- ¹ Fortjenestemargin sparing, i prosent = forvaltningsinntekter/gjennomsnittlig kapital til forvaltning, sparing
- ² Bokført avkastning fripoliseporteføljen = realisert avkastning på porteføljen
- ³ Verdijustert avkastning fripoliseporteføljen = total avkastning på porteføljen

AKTIVAALLOKERING KOLLEKTIVPORTEFØLJEN

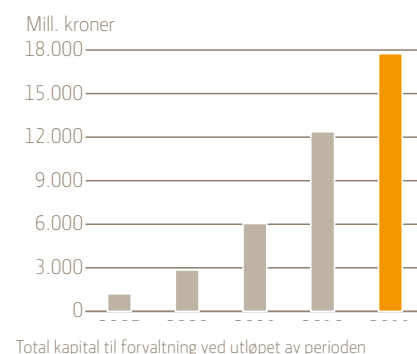

MARKEDSANDEL TILFLYTTING INNSKUDDSPENSJON

Kilde: Finansnæringens hovedorg. per 30. september 2011

UTVIKLING I KAPITAL TIL FORVALTNING

Den bokførte avkastningen på fripoliseporteføljen var 5,33 prosent i 2011, mens den verdjusterte avkastningen var 4,96 prosent. Oppnådd avkastning vurderes som tilfredsstillende sett i forhold til risikoeksponeringen som reflekterer en konservativ investeringsprofil. Gjennomsnittlig årlig rentegaranti for fripoliseporteføljen var 3,6 prosent.

RESULTATER

Premieinntekter utgjorde 532,7 millioner kroner i 2011, mot 335,8 millioner kroner i 2010. Det er særlig kundeporteføljen innen kollektiv pensjon som vokser og bidrar positivt.

Forvaltningsinntektene i sparevirksomheten ble 31,3 millioner kroner i 2011, mot 22,4 millioner kroner i 2010. Økningen i inntektene skyldes vekst i forvaltningskapitalen og økte administrasjonsinntekter. Fortjenestemarginen for sparing ble 0,41 prosent i 2011, mot 0,61 prosent i 2010. Reduksjonen skyldes en økende andel storkunder med lavere marginer.

Erstatningskostnadene utgjorde 438,0 millioner kroner i 2011, mot 258,1 millioner kroner i 2010. I 2011 ble det ikke satt av midler til risikoutjevningsfond, mens tilsvarende tall for 2010 var 0,4 millioner kroner.

Totale driftskostnader beløp seg til 151,6 millioner kroner i 2011, hvorav 104,3 millioner kroner var forsikringsrelaterte. Tilsvarende tall for 2010 var henholdsvis 156,7 millioner kroner og 109,6 millioner kroner. Kostnadsreduksjonen i 2011 skyldes inntektsføring av en merverdiavgiftsrefusjon på 9,1 millioner kroner.

Resultat før skattekostnad beløp seg til 15,1 millioner kroner i 2011, mot et negativt resultat før skattekostnad på negative 27,9 millioner kroner i 2010. Målet om lønnsomhet i 2011 ble dermed innfridd.

Årets avkastning utover garantert rente på fripoliseporteføljen er i sin helhet avsatt for å dekke opp for fremtidige forpliktelser knyttet til økende levealder. Avsetningen er gjort i henhold til Finanstilsynets oppfordring til livsselskaper om å gjøre avsetninger for å dekke opp for et fremtidig investeringsbehov forbundet med økende levealder. Justert for denne avsetningen ville resultat før skattekostnad vært 22,2 millioner kroner.

KAPITAL TIL FORVALTNING

Den totale forvaltningskapitalen økte med 5.376,4 millioner kroner i løpet av 2011 og utgjorde 17.747,7 millioner kroner ved utløpet av året. Veksten kan i hovedsak tilskrives tilfang av en ny institusjonell kunde i sparevirksomheten. Kapital til forvaltning i pensjonsvirksomheten utgjorde 8.188,9 millioner kroner ved utløpet av 2011, hvorav kollektivporteføljen utgjorde 2.620,6 millioner kroner. Kapital til forvaltning i sparevirksomheten utgjorde 9.558,7 millioner kroner.

Det ble inngått avtaler om porteføljeovertakelse (innskuddspensjon) og formidling i 2011 med henholdsvis Sandnes Sparebank og Sparebanken Møre med virkning fra henholdsvis 1. januar 2012 og 1. november 2011. I tillegg ble det inngått formidlingsavtale med Saga Forsikring med virkning fra 1. januar 2012.

MÅL OG STRATEGI

Segmentet skal understøtte konsernets langsiktige mål om egenkapitalavkastning på 15 prosent før skatt. Vekst i forvaltningskapital er en viktig suksessfaktor.

Pensjon og sparing skal fungere som støtteområde til den norske skadeforsikringsvirksomheten:

- Bidra til økt produktbredde for eksisterende skadeforsikringskunder i Norge, og derigjennom styrking av kunderelasjonen og økt lojalitet

Pensjon og sparing skal utnytte mulighetene i et fremvoksende marked:

- Overgangsmarkedet fra ytelsesordninger til innskuddsordninger (omdanning) samt flyttemarkedet for kollektive innskuddsordninger er et sentralt vekstområde
- Øke volumet i det institusjonelle sparemarkedet

FREMTIDSUTSIKTER

Pensjonsreformen ble iverksatt med virkning fra 1. januar 2011, og det ventes at markedet for innskuddspensjon vil vokse betydelig i årene som kommer. Gjensidige er godt posisjonert for å ta del i den forventede veksten.

Konsernets skadeforsikringskundebase utgjør en unik mulighet for å lykkes med lønnsom vekst gjennom kryssalg av produkter innen pensjon og sparing.

BANK

Gjensidige Bank er en landsdekkende nettbank rettet mot det norske privatmarkedet. Banken tilbyr bankprodukter tilpasset elektronisk distribusjon og er et strategisk støtteområde for skadeforsikringsvirksomheten i Norge

VIRKSOMHETEN

Gjensidige Bank retter seg hovedsakelig mot privatkunder i Norge. Virksomheten drives fra kontorer i Førde og Oslo. Gjensidige Bank ASA er et heleid datterselskap av Gjensidige Bank Holding AS, som igjen er heleid datterselskap av Gjensidige Forsikring ASA. Gjensidige Bank Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Gjensidige Bank ASA.

Gjensidige Bank tilbyr følgende produkter rettet mot privatpersoner og landbruk:

- Tradisjonelle bankprodukter som dagligbanktjenester og sparekonti
- Pantekreditt og lån (boliglån og billån)
- Usikrede lån (forbrukslån, kredittkort og kontokreditt)

Nettbanktjenester kombinert med kundekontakt og rådgivning ved Gjensidiges finanskontorer gir banken en unik posisjon sammenlignet med andre, nettbaserte banker. Banken er en av de største aktørene innen forbruksfinansiering i Norge.

TILFREDSE KUNDER

Banken arbeider systematisk for å realisere Gjensidige-konsernets visjon: "Vi skal kjenne kunden best og bry oss mest". Bankens kundesenter ble i 2011 kåret av Confex/See You til best i den norske bankbransjen, og kundetilfredsheten er god.

DISTRIBUSJON

Distribusjon skjer gjennom portalen gjensidige.no, gjensidigebank.no og Gjensidiges øvrige distribusjonsapparat, herunder 21 finansrådgivningskontorer som dekker alle de større byområdene i Norge.

Banken har avtale med Tekna, YS, NITO og NBS, og tilbyr produkter og tjenester til medlemmene i disse organisasjonene.

Banken har tilgang til finansiering med obligasjoner med fortrinnsrett gjennom Gjensidige Bank Boligkreditt AS.

MARKEDSAKTIVITET

Fordel Kredittkort, som ble lansert i tredje kvartal 2011, er rettet mot kunder i Gjensidige Forsikrings lojalitetsprogrammer og gir en kombinasjon av kort og forsikring.

En større omorganisering ble gjennomført i henhold til plan i 2011. Forbedringsarbeidet fortsetter med full kraft inn i 2012, med mål om å øke bredden i kundenes engasjementer. Gjensidige Bank tilbyr nå et helkunde-konsept bestående av boliglån, brukskonto, kort og innskudd.

Gjensidige har innrettet seg etter Finanstilsynets pålegg om begrensninger i rabatterte produktpakker.

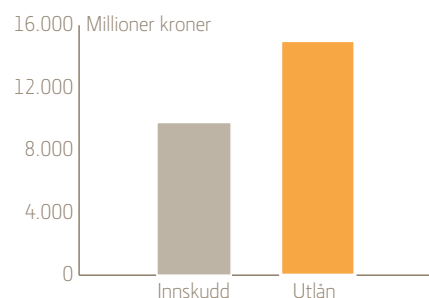
Nøkkeltall

Millioner kroner	2011	2010	2009
Renteinntekter og lignende inntekter	886,7	782,6	323,3
Rentekostnader og lignende kostnader	(455,8)	(375,6)	(265,8)
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	430,8	407,0	57,5
Netto finansinntekter og andre inntekter	39,0	37,5	16,5
Driftskostnader	(308,9)	(302,1)	(147,3)
Nedskrivning på utlån	(94,2)	(109,4)	(3,0)
Resultat før skattekostnad	66,8	33,1	(76,3)
Rentenetto i prosent ¹	2,71	2,88	0,63
Kapitaldekning ²	15,0	16,1	17,8

Definisjoner:

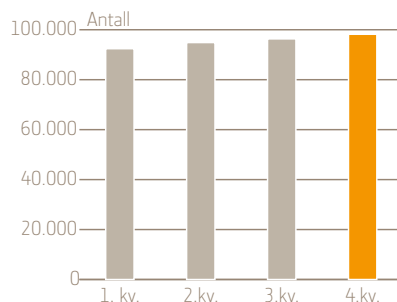
- ¹ Rentenetto i prosent, annualisert = netto rente- og kredittprovisjonsinntekter/gjennomsnittlig kapital til forvaltning
- ² Kapitaldekning = ansvarlig kapital/beregningsgrunnlag for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko

INNSKUDD OG UTLÅN

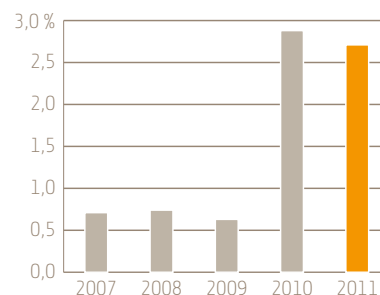
Innskudd og brutto utlån ved utløpet av 2011

KVARTALSVIS KUNDEUTVIKLING

Utvikling i antall aktive kunder

RENTENETTO

Rentenetto i prosent = netto rente og kredittprovisjonsinntekt delt på gjennomsnittlig forvaltningskapital

RESULTATER

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter beløp seg til 430,8 millioner kroner i 2011, mot 407,0 millioner kroner i 2010. Økningen skyldes i hovedsak reklassifisering av lånegebyr fra netto finansinntekter og andre inntekter til netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ved slutten av 2010. Rentenetto i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital var 2,71 prosent i 2011, mot 2,88 prosent året før. Nedgangen skyldes i hovedsak økte rentekostnader samt større andel utlån med pant i bolig.

Driftskostnadene utgjorde 308,9 millioner kroner i 2011, mot 302,1 millioner kroner i 2010. Økningen skyldes hovedsakelig kostnader knyttet til strukturell omorganisering. Omorganiseringen var et resultat av integreringsprosessen knyttet til oppkjøpet av forbruksfinansieringsvirksomheten i 2009.

Nedskrivning og tap på utlån utgjorde 94,2 millioner kroner i 2011 mot 109,4 millioner kroner i 2010. Totale tap og nedskrivningstall gjaldt i hovedsak gruppenedskrivninger til dekning av potensielle fremtidige tapsutsatte engasjementer. Tapskostnadene utgjorde 0,65 prosent av brutto utlån i 2011, sammenlignet med 0,84 prosent året før. Reduksjonen skyldes bedre kvalitet i den totale låneporteføljen og en større andel pantesikrede utlån. Tapssituasjonen er i henhold til forventningene.

Resultat før skattekostnad ble 66,8 millioner kroner i 2011, mot 33,1 millioner kroner i 2010. Resultatforbedringen skyldes forbedret kvalitet i låneporteføljen, økte inntekter fra finansielle instrumenter og volumvekst.

INNSKUDDSEKNING

Innskuddsdekningen ved utgangen av 2011 var 65,1 prosent. Ved utløpet av 2010 var innskuddsdekningen 64,6 prosent.

KAPITALDEKNING

Kapitaldekningen var 15,0 prosent ved utløpet av 2011, mot 16,1 prosent året før. Bankens mål er å ha en kapitaldekning på minimum 12,0 prosent.

MÅL OG STRATEGI

Banken skal understøtte konsernets langsiktige mål om egenkapitalavkastning på 15 prosent før skatt:

- Lønnsom vekst
- Bidra til å styrke relasjonen til eksisterende forsikringskunder innen privat- og landbruksmarkedet samt tiltrekke nye kundegrupper til konsernet.
- Beskytte konsernets markedsandeler mot konkurranse fra bank-assuransse.

FREMTIDSUTSIKTER

Gjensidiges finansielle rådgivningskontorer tilbyr et bredt spekter av finansielle tjenester, herunder banktjenester, og gir banken betydelig distribusjonskraft. Banken vil fremover videreutvikle betjeningsmodeller for salg av bank-tjenester via distribusjonsapparatet i Gjensidige Forsikring.

I desember 2011 lanserte banken et nytt varemerke for forbruksfinansiering, OPP Finans, som ventes å tiltrekke flere kunder. Full lansering av det nye varemerket er planlagt til første kvartal 2012.

KAPITALFORVALTNING

Formålet med investeringsporteføljen er primært å dekke de forsikringstekniske forpliktelsene, samt å nå selskapets mål for avkastning på egenkapitalen. Ved utløpet av 2011 utgjorde porteføljen 54.486,7 millioner kroner.

Nøkkeltall

Millioner kroner	2011	2010	2009
RESULTAT			
<i>Sikringsportefølje</i>			
Pengemarked	128,2	93,9	36,4
Obligasjoner til amortisert kost	896,6	925,9	816,5
Omløpsobligasjoner ¹	158,7	155,5	228,7
Sikringsportefølje totalt	1.183,5	1.175,4	1.081,6
Tilknyttede selskaper	431,6	488,7	263,3
<i>Fri portefølje</i>			
Pengemarked	173,3	99,5	320,7
Øvrige obligasjoner ²	86,7	340,7	909,1
Konvertible obligasjoner	(42,8)	19,3	28,0
Aksjer	(192,3)	4,2	71,8
PE-fond	178,1	210,4	(26,5)
Eiendom	418,6	359,2	5,8
Annet ³	94,5	7,0	69,5
Fri portefølje totalt	716,1	1 040,5	1.378,4
Finansresultat for investeringsporteføljen	2.331,3	2.704,6	2.723,2
Finansinntekter i Pensjon og sparing samt Bank	44,3	43,7	64,7
Netto inntekter fra investeringer	2.375,6	2.748,2	2.788,0
BALANSE			
<i>Sikringsportefølje</i>			
Pengemarked	3.637,5	3.559,4	2.609,7
Obligasjoner til amortisert kost	18.407,8	17.814,1	16.543,1
Omløpsobligasjoner ¹	7.458,1	8.856,8	6.444,1
Sikringsportefølje totalt	29.503,4	30.230,2	25.596,9
Tilknyttede selskaper	4.478,2	4.275,5	3.783,3
<i>Fri portefølje</i>			
Pengemarked	7.248,5	4.715,4	7.512,1
Øvrige obligasjoner ²	3.365,4	2.142,5	4.301,1
Konvertible obligasjoner	674,7	523,2	448,8
Aksjer	776,5	1.365,4	1.005,1
PE-fond	1.293,4	1.134,9	820,0
Eiendom	5.753,9	6.445,1	6.030,5
Annet ³	1.392,8	1.514,7	1.171,1
Fri portefølje totalt	20.505,1	17.841,3	21.288,8
Investeringsportefølje totalt	54.486,7	52.347,0	50.669,1

1) Posten inkluderer diskonterings effekter av forsikringsforpliktelsene i Danmark og misforhold mellom rentjusteringer av passivasiden i Danmark sett opp mot rentehedgen

2) Posten består av sum investementgrade-, high yield- og omløpsobligasjoner

3) Posten inkluderer valutasikring av Gjensidige Sverige, Gjensidige Baltic og Gjensidige Danmark.

RAMMER FOR KAPITALFORVALTNINGEN

Styret fastsetter en gang i året øvre og nedre grense per aktivaklasse, samt rammer for operasjonell rente-, likviditets-, kreditt- og valutarisiko. Konsernets kredittrisiko knyttet til investeringsporteføljer og likviditetsporteføljer, styres gjennom rammefastsettelse fra kredittkomiteen, med utgangspunkt i konsernets kredittpolicy. Aktivaallokering og enkeltplasseringer skal til enhver tid holdes innenfor disse grensene. I tillegg fastsetter styret en minimums-avkastning som skal nås med en gitt grad av sannsynlighet. For å utnytte markedsmuligheter og aktiv forvaltning av ulike aktivaklasser, vil faktisk aktivaallokering innenfor de gitte frihetsgrader variere gjennom året.

Store deler av forvaltningen settes ut til eksterne forvaltere, mens selskapets investeringsfunksjon konsentrerer seg om aktivaallokering, risikostyring og forvalterseleksjon. Direkte eiendomsinvesteringer gjøres via det heleide eiendoms-selskapet Oslo Areal.

INVESTERINGSPORTEFØLJEN

Konsernets investeringsportefølje omfatter alle investeringsmidler i konsernet, med unntak av investeringsmidler hos områdene Pensjon og sparing og Bank. Ved utløpet av 2011 utgjorde investeringsporteføljen 54.486,7 millioner kroner (52.347,0).

Investeringsporteføljen er tredelt: sikringsportefølje, fri portefølje og tilknyttede selskaper. Sikringsporteføljen skal motsvare konsernets forsikringstekniske avsetninger. Porteføljen er investert i renteinstrumenter som durasjonsmessig er tilpasset utbetalingene av avsetningene i forsikring. Den frie porteføljen består av ulike aktiva. Aktivaallokeringen i denne porteføljen må sees i sammenheng med konsernets kapitalisering og tilhørende risikokapasitet. Tilknyttede selskaper omfatter i hovedsak postene i Storebrand og Sparebank 1 SR-Bank.

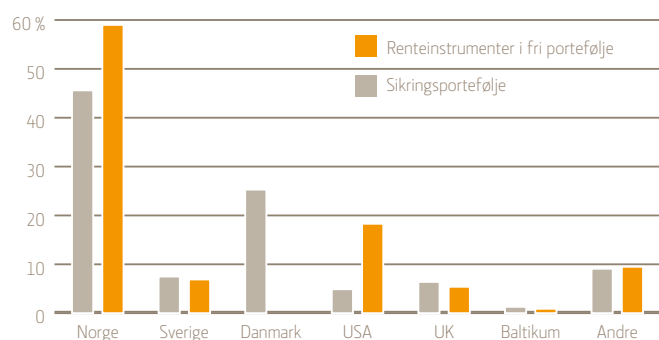
SIKRINGSPORTEFØLJE

Sikringsporteføljen utgjorde 29.503,4 millioner kroner ved utløpet av 2011. Porteføljen består av tre delporteføljer: pengemarkedspapirer, obligasjoner til amortisert kost og omløpsobligasjoner. Gjennomsnittlig durasjon ved utløpet av 2011 var 3,3 år. Gjennomsnittlig tid til utbetaling for forsikringsgjelden var ved utløpet av året om lag 3,5 år.

Motpartsrisikoen i sikringsporteføljen fordelte seg med 14,9 prosent mot stat og annen offentlig sektor, 67,3 prosent mot banker og finansinstitusjoner samt 17,8 prosent mot industri. Av porteføljen var 9,7 prosent plassert i obligasjoner hvor kupongen justeres med utviklingen i norsk konsumprisindeks. Obligasjonsinvesteringer i såkalte PIIGS-land utgjorde ved utløpet av 2011 totalt 361,2 millioner kroner. Av dette var 298,3 millioner kroner investert i spanske obligasjonslån utstedt av kredittinstitusjon som er statsgarantert, mens 62,9 millioner kroner var investert i italienske senior banklån. Disse obligasjonsinvesteringene inngikk i porteføljen av obligasjoner til amortisert kost.

For nærmere detaljer knyttet til motpartsrisiko og fordeling på rating-kategorier; se note 3, tabell 22a og 22b.

PORTEFØLJE – GEOGRAFISK FORDELING

FRI PORTEFØLJE

Fri portefølje utgjorde 20.505,1 millioner kroner ved utgangen av 2011. Porteføljen består av ulike aktivaklasser og er underlagt en dynamisk risikostyring for å sikre at finansresultatet ikke skal bli lavere enn et på forhånd definert nivå.

Rentebærende instrumenter

Rentebærende instrumenter utgjorde 11,3 milliarder kroner av fri portefølje ved utgangen av 2011. Renteporteføljen består av fem delporteføljer: pengemarkedspapirer inklusive bankinnskudd, omløpsobligasjoner, investement grade-obligasjoner, high yield-obligasjoner og konvertible obligasjoner. Gjennomsnittlig durasjon var ved utgangen av året ca 1,4 år.

Motpartsrisikoen fordelte seg med 24,8 prosent mot stat og annen offentlig sektor, 42,7 prosent mot banker og finansinstitusjoner og 32,5 prosent mot industri. For nærmere detaljer knyttet til motpartsrisiko og fordeling på ratingkategorier; se note 3, tabell 29.

Aksjeportefølje

Ved utløpet av 2011 var aksjeeksponeringen eksklusiv tilknyttede selskaper på 2,1 milliarder kroner og besto av fondsinvesteringer innen private equity og omløpsaksjer.

Eiendomsportefølje

Eiendomsinvesteringene utgjorde 5,8 milliarder kroner ved utløpet av året. Porteføljen er konsentrert om kontoreiendommer i Oslo, men inneholder også kjøpesentre og kontoreiendommer i andre norske byer, samt to kontorbygg i København. I tillegg er en mindre del av porteføljen investert i internasjonale eiendomsfond. Eiendomsinvesteringene ble i 2011 gjennom salg redusert med 691 millioner kroner. Etter årsskiftet er det inngått avtale om salg av fire kjøpesentre. Salget gjennomføres i mars 2012.

TILKNYTTETE SELSKAPER

Tilknyttede selskaper utgjorde 4,5 milliarder kroner ved utløpet av 2011. Aksjeposten i Storebrand var regnskapsført til 3.454,2 millioner kroner. Tilsvarende tall for investeringen i SpareBank1 SR-Bank var 992,5 millioner kroner.

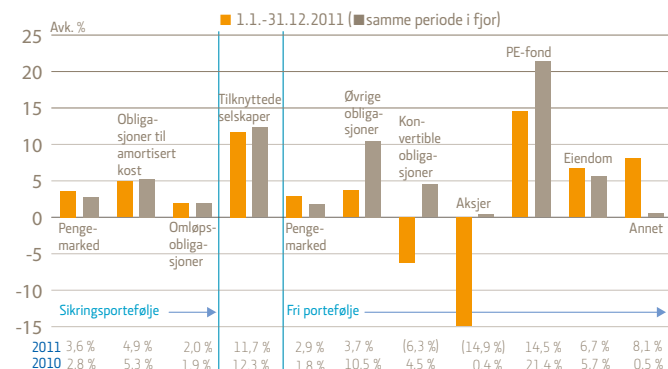
NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER

Finansresultatet for investeringsporteføljen utgjorde 2.331,3 millioner kroner i 2011 (2.704,6), noe som tilsvarer en avkastning på 4,4 prosent, (5,2). Finansresultatet i 2011 inkluderte gevinst ved salg av Hjelp24 på 113,4 millioner kroner.

SIKRINGSPORTEFØLJE

Avkastningen for sikringsporteføljen ble 3,9 prosent i 2011, eksklusiv verdendringer for den del av porteføljen som føres til amortisert kost. Urealisert merverdi fra obligasjoner til amortisert kost utgjorde 382,1 millioner kroner ved utløpet av 2011.

AVKASTNING PER AKTIVAKLASSE

FRI PORTEFØLJE

Avkastningen på fri portefølje ble 3,8 prosent i 2011.

Rentebærende instrumenter

Fri renteportefølje ga en avkastning på 2,4 prosent i 2011. Mens renter for løpetider på 0-2 år var omtrent uendret i perioden, falt rentenivået for de lengre løpetidene. Avkastningen ble negativt påvirket av utgang i kredittspreadene.

Aksjeportefølje

Avkastningen for omløpsaksjer i fri portefølje ble negativ med 192,3 millioner kroner i 2011. Dette tilsvarer en negativ avkastning på 14,9 prosent hovedsakelig forklart med aksjemarkedsfallet gjennom annet halvår. Avkastningen innen PE var positiv med 178,1 millioner kroner, tilsvarende 14,5 prosent.

Eiendomsportefølje

Eiendom totalt ga et resultat for året på 418,6 millioner kroner (359,2), tilsvarende en avkastning på 6,7 prosent. I verdsettingen av eiendommene ved utgangen av 2011 (eksklusiv solgte eiendommer) er det benyttet samme generelle avkastningskrav som ved utgangen av 2010 på 6,6 prosent. De individuelle verdiberegningene medførte en oppskrivning på 57 millioner kroner som følge av justeringer for noen enkelte eiendommer. I fjerde kvartal ble det foretatt eksterne verdivurderinger av 18 enkelte eiendommer, som i verdi utgjorde ca 51 prosent av eiendomsporteføljen. For kjøpesentrene er verdi i bud i forbindelse med salgsprosess anvendt som virkelig verdi ved årsskiftet.

TILKNYTTETE SELSKAPER

Resultatet fra tilknyttede selskaper ble 431,6 millioner kroner (488,7) i 2011, tilsvarende en avkastning på 9,8 prosent. Av dette utgjorde 307,2 millioner kroner Gjensidiges andel av Storebrands resultat for 2011. Gjensidiges andel av SpareBank1 SR-Banks resultat for 2011 utgjorde 118,4 millioner kroner. Tallene inkluderer merverdiavskrivninger og estimatavvik fra tidligere perioder.

Millioner kroner per 31.12.

	2011	2010	2009
Aksjeporteføljen: 10 % fall i aksjekurser ¹	(77,7)	(250,0)	(182,5)
Renteporteføljen: 100 bp parallelt skift opp ²	(241,6)	(274,1)	(347,2)
Eiendomsporteføljen: 10 % fall i markedsleie	(486,6)	(372,9)	(409,7)
Eiendomsporteføljen: 25 bp økning i avkastningskrav	(218,4)	(221,5)	(210,2)

¹ Storebrand og SpareBank 1 SR-Bank regnskapsføres som tilknyttet selskap.

Et fall i aksjekursen på ti prosent vil ikke medføre nedskrivning av verdien i balansen, og postene er derfor utelatt i sensitivitetsberegningen.

² Inkluderer ikke anleggsporteføljen eller effekten av swap-avtalene i Gjensidiges Arbejdskadeforsikring (har motsvarende effekt i passiva).

TILLEGGSINFORMASJON

NØKKELTALL

		2011	2010	2009
KONSERN				
Finansavkastning ¹	%	4,4	5,2	5,5
Egenkapital	Millioner kroner	23.228,6	23 137,8	21 968,2
Egenkapitalavkastning - annualisert ²	%	15,9	14,4	15,2
Egenkapital per aksje		46,5	46,3	43,9
Kapitaldekning ³	%	16,2	16,1	18,9
Solvensmargin Gjensidige Forsikring ⁴	%	535,2	581,9	713,8
AKSJEKAPITAL				
Utstedte aksjer ved periodens utøp	Antall	500 000 000	500 000 000	500 000 000
Periodens resultat per aksje (basis og utvannet) ⁵	Kroner	5,50	5,90	4,61
SKADEFORSIKRING				
Markedsandel non-marine forsikring Norge (FNO)	%	26,3	28,1	28,4
Forfalte bruttopremier				
Privat	Millioner kroner	8.216,9	8.031,7	7.603,1
Næringsliv	Millioner kroner	5.658,1	5.682,7	5.909,9
Norden	Millioner kroner	3.807,3	3.357,1	2.093,1
Baltikum	Millioner kroner	429,5	395,2	592,2
Sum totalt	Millioner kroner	18.111,9	17.466,8	16.198,3
Egenregningsandel ⁶	%	97,1	97,4	97,5
Premieinntekter				
Privat	Millioner kroner	8.082,8	7.719,9	7.337,5
Næringsliv	Millioner kroner	5.411,9	5.401,0	5.662,2
Norden	Millioner kroner	3.635,0	3.453,1	1.907,4
Baltikum	Millioner kroner	395,8	459,3	663,4
Elimineringer	Millioner kroner	22,6	30,0	89,9
Sum totalt	Millioner kroner	17.548,1	17.063,3	15.660,4
Skadeprocent ⁷				
Privat	%	70,2	76,4	77,8
Næringsliv	%	79,1	80,3	79,3
Norden	%	80,7	83,5	75,5
Baltikum	%	68,4	66,5	62,0
Sum totalt	%	75,5	78,9	77,1
Kostnadsandel ⁸				
Privat	%	15,2	15,1	17,3
Næringsliv	%	13,6	12,8	13,5
Norden	%	17,2	18,6	15,0
Baltikum	%	30,9	29,8	31,9
Sum totalt	%	16,4	16,5	17,7
Combined ratio ⁹				
Privat	%	85,3	91,4	95,1
Næringsliv	%	92,7	93,2	92,8
Norden	%	97,9	102,0	90,4
Baltikum	%	99,2	96,2	93,9
Sum totalt	%	91,9	95,3	94,8

NØKKELTALL

		2011	2010	2009
PENSJON OG SPARING				
Kapital til forvaltning pensjon, tilgang i perioden	Millioner kroner	1.514,9	2.303,8	2.329,8
Kapital til forvaltning sparing, tilgang i perioden	Millioner kroner	3.861,5	4.016,6	874,6
Kapital til forvaltning pensjon ved utløpet av perioden	Millioner kroner	8.188,9	6.674,1	4.370,3
herav kollektivporteføljen	Millioner kroner	2.620,6	2.146,0	1.514,6
Kapital til forvaltning sparing ved utløpet av perioden	Millioner kroner	9.558,7	5.697,2	1.680,6
Fortjenestemargin sparing, i prosent ¹⁰	%	0,41	0,61	0,90
Bokført avkastning fripoliseporteføljen, i prosent ¹¹	%	5,33	5,29	5,97
Verdijustert avkastning fripoliseporteføljen, i prosent ¹²	%	4,96	5,10	7,08
Kunder pensjon, tilgang i perioden	Antall	14.328	14.813	17.988
Kunder sparing, tilgang i perioden	Antall	(334)	(2.191)	310
Kunder pensjon ved utløpet av perioden	Antall	80.796	66.468	51.655
Kunder sparing ved utløpet av perioden	Antall	5.145	5.479	7.670
Kunder pensjon som også er forsikringskunder ved utløpet av perioden	Antall	68.677	56.498	43.907
Kunder sparing som også er forsikringskunder ved utløpet av perioden	Antall	4.219	4.493	6.282
BANK				
Brutto utlån, tilgang i perioden	Millioner kroner	899,5	2.543,9	4.864,2
Innskudd, tilgang i perioden	Millioner kroner	656,2	2.569,6	419,1
Brutto utlån ved utløpet av perioden	Millioner kroner	15.019,0	14.119,5	11.575,6
Innskudd ved utløpet av perioden	Millioner kroner	9.776,2	9.120,0	6.550,4
Innskuddsdekning i perioden isolert ¹⁴	%	73,0	101,0	8,6
Innskuddsdekning ved utløpet av perioden ¹⁴	%	65,1	64,6	56,6
Rentenetto i prosent ¹⁵	%	2,71	2,88	0,63
Registrerte kunder, tilgang i perioden	Antall	8.589	13.649	31.532
Registrerte kunder ved utløpet av perioden	Antall	98.183	89.594	75.945
Registrerte kunder som også er forsikringskunder ved utløpet av perioden	Antall	47.396	43.764	36.000
Kapitaldekning ¹⁶	%	15,0	16,1	17,8

¹ Finansavkastning = finansresultat i prosent av gjennomsnittlig finansielle eiendeler inkludert eiendom, eksklusive Pensjon og sparing samt Bank

² Egenkapitalavkastning - annualisert = resultat før skattekostnad / gjennomsnittlig egenkapital i perioden

³ Kapitaldekning = netto ansvarlig kapital / risikovektet beregningsgrunnlag, beregnet basert på NGAAP for konsernet

⁴ Solvensmargin er beregnet på selskapsnivå i henhold til Finanstilsynet sine regler

⁵ Periodens resultat per aksje = aksjeeiernes andel av periodens resultat / gjennomsnittlig antall utestående aksjer i perioden

⁶ Egenregningsandel = forfalte bruttopremier / forfalte bruttopremier (skadeforsikring)

⁷ Skadeprosent = erstatningskostnader mv. / premieinntekter

⁸ Kostnadsandel = driftskostnader / premieinntekter

⁹ Combined ratio = skadeprosent + kostnadsandel

¹⁰ Fortjenestemargin sparing, i prosent = forvaltningsinntekter / gjennomsnittlig kapital til forvaltning sparing

¹¹ Bokført avkastning fripoliseporteføljen = realisert avkastning på porteføljen

¹² Verdijustert avkastning fripoliseporteføljen = total avkastning på porteføljen

¹³ Inkludert foreslått konsernbidrag

¹⁴ Innskuddsdekning = innskudd i prosent av brutto utlån

¹⁵ Rentenetto i prosent, annualisert = netto rente- og kredittprovisjonsinntekter / gjennomsnittlig kapital til forvaltning

¹⁶ Kapitaldekning = ansvarlig kapital / beregningsgrunnlag for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko

PERSPEKTIV

GJENSIDIGE HAR I 18 ÅR VÆRT
HOVEDSPONSOR FOR HÅNDBALLJENTENE,
SOM VANT VM I BRASIL I DESEMBER 2011.

10.000 BARN DELTOK PÅ GJENSIDIGES
HÅNDBALLSKOLER I 2011.

GJENSIDIGE OG SAMFUNNET

Skadeforsikring handler om mer enn å gjøre tilværelsen mer behagelig, morsommere eller mer spennende. Uten forsikring kan en boligbrann føre til økonomisk ruin. Det var nettopp denne erkjennelsen som på 1800-tallet lå til grunn for de mange brannkassene som etter hvert ble til Gjensidige.

I vårt moderne samfunn utsetter vi oss for mange typer risiko som vi ikke kan håndtere uten forsikring. På reise i utlandet, som bilførere eller næringsdrivende. Forsikring er, kort sagt, en samfunnskritisk oppgave.

Den oppgaven vi har påtatt oss er å sikre liv, helse og verdier, og avlaste våre kunder for risiko. Vi erstatter det som kan erstattes når kunders hus brenner eller biler kolliderer. Helst hjelper vi kunder til å unngå brann og andre ulykker. Vi bygger opp kunnskap om hva som forårsaker skader og hvordan man unngår dem. Vi deler kunnskapen med kundene og samfunnet forøvrig, og motiverer til fornuftig adferd gjennom opplysning og priser.

Samspill med media er helt avgjørende for å nå ut til et bredt publikum med skadeforebyggende informasjon. I 2011 bidro Gjensidige til nær 600 avisartikler og innslag på radio og TV om forebygging av skader.

Veitrafikken tok 169 liv i 2011, og 644 mennesker ble hardt skadd. Dette var en kraftig nedgang fra året før. Enda viktigere er det at nedgangen er del av en langsiktig trend. Likevel er det fortsatt altfor mange liv som ødelegges på norske veier.

Forebygging av trafikkulykker er et viktig mål for Gjensidige. Vi har engasjert oss innen forskning, holdningsskapende arbeid og opplæring. Vi mener også at det er behov for en raskere oppgradering av veinettet. Dette er en oppgave det offentlige burde satse mer på, og prioritere foran kostbare samferdselsprosjekter som er basert på andre motiver.

Fra 2007 til 2012 har vi støttet "Jentenes trafikkaksjon", som har vært et prosjekt i regi av Trygg Trafikk. Jenter er gjennomgående tryggere sjåførere enn gutter. Hensikten med aksjonen er at de skal motiveres til å kreve tryggere kjøring også når de sitter på med gutter.

Fra 2012 vil Gjensidige og Trygg Trafikk samarbeide om et program rettet mot læringer. De fleste læringer er unge menn med kort erfaring som sjåførere. Mange av dem kjører mye bil i arbeidstiden. De er dermed en viktig målgruppe for holdningsskapende arbeid. Programmet vil blant annet bestå av dataspillet "Real Life Auto", som simulerer konsekvensene av ulike kjøreadferd.

Et viktig tiltak for å gjøre ungdom til tryggere sjåførere er trening sammen med voksne. Slik trening bygger erfaring under kontrollerte forhold og øker bevissthet og forståelse. Gjensidige premierer unge sjåførere som deltar i mengdetreningsprogrammer.

Vi har i mange år delt ut refleksvester og refleksbrikker, som er blant de mest effektive sikkerhetstiltak for fotgjengere. I 2011 delte vi ut 16.000 refleksvester til barnehager og skolebarn, og 40.000 refleksbrikker. Reflekskampanjen organiseres som en dugnad blant selskapets ansatte og skaper stort engasjement.

Eldre er særlig sårbare i trafikken. Gjensidige støtter et prosjekt der utvalgte personer oppfordres til å delta i oppfriskningskurset 65+ for eldre bilførere, som arrangeres av Statens Vegvesen i samarbeid med Folkeuniversitetet og andre undervisningsinstitusjoner.

Gjensidige bistår også Universitetet i Oslo og Transportøkonomisk institutt i et forskningsprosjekt som skal måle effekten av 65+. Foreløpig kan det se ut til at prosjektet har bidratt til en reduksjon i antall ulykker i kryss.

I samarbeid med Norges Bygdeungdomslag har Gjensidige i 2011 arrangert trafiksikkerhetsprosjektet "Av ungdom for ungdom". Norges Bygdeungdomslag har omtrent 5000 medlemmer som ble invitert til å gjennomføre et arrangement eller en kampanje om trafiksikkerhet i sitt eget lokalmiljø. Vinneren ble kunngjort og premiert under NBU's landsstevne sommeren 2011.

Boligbrann tar i et normalt år mellom 60 og 70 liv i Norge og er en stor påkjenning også når liv ikke går tapt. Forebygging av brann har vært en sentral oppgave i Gjensidige gjennom hele selskapets historie. I 2011 omkom 46 mennesker som følge av brann i Norge, noe som er et uvanlig lavt antall.

Gjensidige har i en årrekke gjennomført Aksjon boligbrann i samarbeid med Norsk Brannvernforening, DSB og lokale brannvesen. Dette er en årlig aktivitet der det gjennomføres omtrent 40.000 hjemmebesøk med brannkontroll. Det ble også delt ut en "brannkalender" der Håndballjentene demonstrerer brannvern i hjemmet.

«Gode og raske oppgjør i skadesaker gjør kundens hverdag enklere.»

Linn-Marie Harlem
Kunderådgiver
Grålum, Sarpsborg

«Så lenge du er genuint interessert i kunden og lytter, så blir det god kommunikasjon.»

Petter Theolin
Senior bank- og investeringsrådgiver Oslo

«Å kunne gjøre forsikring, pensjon og finans til et ufarlig, enkelt og forståelig tema skaper jobbglede og inspirasjon.»

Elin Jørgensen
Senior kunderådgiver Tromsø

«Vær mot kunden slik du selv ønsker å bli møtt i en samtale med en kunderådgiver.»

Egil Alfredsen
Senior kunderådgiver Bodø

«Det trenger ikke være vanskelig å snakke om forsikring.»

Ida Helen Flostrand
Kunderådgiver Bergen

«Vår oppgave er å hjelpe kunden til å få den erstatningen han eller hun har krav på.»

Kåre Wold Jakobsen
Seniorkonsulent Skien

Vårt engasjement for brannvern blant eldre hjemmeboende ble videreført i 2011. Dette er en gruppe som er spesielt utsatt for brann. Et prosjekt med Oslo kommune og Oslo Brann- og redningsetat der hjemmehjelpen foretar en årlig brannsjekk, har gitt gode resultater.

I samarbeid med DSB og Brannvernforeningen bidro vi til å utvikle og markedsføre undervisningsmateriell i brannvern for skoleverket. Gjensidige er representert i en rekke råd, utvalg og styrer, og bidrar jevnlig til forbedring av regelverk.

Flom og storm påførte samfunnet store materielle ødeleggelser i 2011. Vi må tilbake til 1995 for å finne et år med like store skader som følge av naturkatastrofer. Gjensidige legger til grunn at menneskeskapt CO² forårsaker global oppvarming, og at dette vil føre til klimaendringer også i vår del av verden. Gjensidige har gjennom flere år arbeidet med å skaffe ny kunnskap om konsekvensene av klimaendringer. Forskning vi har bidratt til, indikerer at klimaendringene vil føre til økt hyppighet av vannskader i norske boliger.

I 2011 inviterte Gjensidige til debatt om hvordan norske kommuner kan forberede seg på et våtere klima. Et viktig budskap var at Gjensidige har mye data som kan stilles til disposisjon for kommunene.

Gjensidige har sluttet seg til Klimaløftet, som er et handlingsprogram i regi av Miljøverndepartementet. Det innebærer blant annet at vi forplikter oss til å gjennomføre et klimaregnskap, utarbeide handlingsplaner og vurdere kjøp av klimavoter for helt eller delvis å kompensere for utslipp.

I 2011 forårsaket Gjensidiges virksomhet utslipp av 2658 tonn CO², som er en reduksjon på 370 tonn i forhold til 2010.

Miljøutslipp fra Gjensidiges virksomhet er beskjedne. Alle kontorer med flere enn 30 medarbeidere skal sertifiseres som Miljøfyrtårn. Ved utgangen av 2011 var 11 kontorer Miljøfyrtårn.

Vi forsøker hvert år å redusere vårt forbruk av energi og andre ressurser. Energiforbruket ble i 2011 12,8 millioner kWh, som var en reduksjon på 9 prosent fra 2010.

Ressursbruk er i stor grad knyttet til arealbruk. I 2011 la vår virksomhet beslag på 66.500 m², omtrent som i 2010.

Videokonferanser er et effektivt virkemiddel for å redusere utslipp knyttet til reiser. I 2011 ble det arrangert 13.094 timer med videokonferanser, som var en økning på 15,5 prosent fra året før.

Vi brukte 211 tonn papir, som var 15 prosent mindre enn i 2010. 409.000 kunder har valgt å motta dokumenter elektronisk i stedet for papir. Dette er økning fra 2010 på 32 prosent.

Fysisk aktivitet er viktig både for mental og fysisk helse. Gjensidige er hovedsponsor for Håndballjentene, som vant VM i Brasil i desember 2011. I samarbeid med Norges Håndballforbund arrangerer vi håndballskoler for barn og unge. I 2011 samlet håndballskolene cirka 4000 deltagere i vinterferien og like mange i høstferien. Idrettslag innen håndball, fotball og langrenn kan få draktsett av oss.

Nesten alle barn under 15 år bruker nå hjelm i alpinanlegg, og bruken øker kraftig blant eldre ungdom og voksne. Gjennom vårt samarbeid med Alpinanleggenes landsforening forsyner vi mange alpinanlegg med hjelmer som lånes ut gratis til barn og unge. Gjennom 15 år har Gjensidige delt ut nærmere 20.000 hjelmer. De siste ti årene har hjelmbruken økt med 60 prosent, ifølge Alpinanleggenes landsforbund.

Lokalt engasjement har alltid vært viktig for Gjensidige. Økonomisk støtte til lokale prosjekter ivaretas nå av Gjensidigestiftelsen, som du kan lese om på www.gjensidigestiftelsen.no.

Arbeidsmiljøet i Gjensidige skal være helsefremmende. Sykefraværet skal være lavere enn 4 prosent. Det er en god kjønnsbalanse i selskapet sett under ett, med 54 prosent menn og 46 prosent kvinner. Kvinneandelen i ledelsen er lavere, men økende.

Selskapet brukte 16.400 kroner på kurs og videreutdanning per medarbeider i 2011.

Du kan lese mer om Gjensidiges satsing på medarbeidere på side 64-65.

Gjensidige er til for kundene. Kundetilfredsheten i 2011, målt på Norsk kundebarometer, ble 71,5.

I tråd med krav fra bransjen skal de som betjener kundene enten være autoriserte finansrådgivere eller ha eksamen fra finansnæringens godkjenningsordning. Ved utgangen av 2011 var alle investeringsrådgivere og selgere som har hatt mulighet til å ta eksamen, autorisert eller godkjent.

EN KOMPETANSEBEDRIFT

Gjensidige skal avlaste kundene for risiko, slik at de kan føle seg trygge både hjemme, på jobb og på reise - både før og etter at en skade har inntruffet. Derfor må våre selgere og oppgjørsmedarbeidere være faglig dyktige og ha forståelse for kundens behov. Miriam Ridola Ellinggard har en sentral rolle i dette arbeidet. Hun leder Gjensidiges kunde- og merkevareskole.

– Vi er viktige kulturbærere, vi er en arena for etablering og videreføring av beste praksis. Vi jobber med implementering av konsernets strategi, spesielt når det gjelder kundeorientering, sier Miriam. Gjensidiges kunde- og merkevareskole er hele konsernets treningsarena for alle som har kundekontakt. Det vil si alle ledere og medarbeidere som sitter i salgsapparatet, både for privatkunder og næringsliv, og oppgjørsapparatet.

Alle selgere som ansettes i Gjensidige, begynner med seks uker opplæring i regi av konsernets skole. Opplæringen avsluttes med en eksamen som gir status som godkjent forsikringsrådgiver. Selgerne har da hatt opplæring i kundebehov, fag- og produktkunnskap og etikk. I oppgjør trenes alle medarbeidere, nye og gamle, i kundeopplevelse.

Miriam understreker at kompetanseutviklingen ikke slutter selv om eksamen er bestått. Det er jevnlig kurs om fag- og produktkunnskap, og mye trening i hverdagen, på arbeidsplassen.

– Det er egentlig der treningen skal skje. I skolen lærer vi å trene, og å trene riktig. Og viktigst av alt – at trening skal være gøy og bidra til at vi trives i jobben, sier Miriam.

– Hva går denne treningen ut på?

– Det er mye rollespill, der vi øver på kundedialog. En ansatt spiller en kunde som kollegaen kan øve seg på. En instruktør følger samtalen og gir tilbakemelding på hva som bør gjøres annerledes.

– Hvor lett er det å finne tid til trening i en hverdag med budsjettmål og fulle kalendre?

– Trening er en viktig nøkkel for å lykkes med gode kundesamtaler. Vi har dokumentert at trening fører til økt salg og økt kundetilfredshet, og at økningen mer enn oppveier den tiden selgerne bruker på å trene. Og det ser ut til at effekten forsterkes over tid. Dette er selvfølgelig viktig for selgerens motivasjon til å bruke tid på trening. I tillegg er det viktig med tanke på Gjensidiges strategi. Vi skal være kundeorienterte og ha en høy kundetilfredshet. Ett tema vi bruker mye tid på i skolen, er kundens behov. Gode selgere fanger opp hvilke behov kunden har, og tilbyr løsninger som dekker behovene. De som lykkes med dette oppnår både økt salg og høyere kundetilfredshet. I oppgjørssituasjonen er det også utrolig viktig å se kunden og kundens behov fremfor å fokusere på vilkår og produkt.

– Hvordan sikrer dere at skolen er oppdatert når det gjelder opplegg og innhold i undervisningen?

– Vi har eksterne leverandører som hjelper oss. De jobber også med andre bedrifter hvor de får impulser. Vi har selv jevnlig møter med andre bedrifter der vi utveksler erfaringer. Vi har et skolestyre som består av representanter fra "kundene" våre, det vil si salgs- og oppgjørsapparatet. Finansforbundet

«Kunden skal oppleve at vi er imøtekommande og lette å forstå, og så skal vi naturligvis holde det vi lover.»

Lykke Gædicke
Servicesjef København

ÅRET DET VAR SÅ VÅTT

Natt til 2. juledag feide stormen Dagmar inn over Norge, og få timer senere begynte skadelidte kunder å ringe til Gjensidige. Mange av våre oppgjørsmedarbeidere som hadde sett frem til late dager med ribbe og småkaker, fikk i stedet lange dager i telefonen. I løpet av fem dager ble det meldt 3000 bygningsskader bare til Gjensidige. Alle tilgjengelige ressurser ble kalt inn for å håndtere den mest skadebringende stormen siden 1992.

Det er slike situasjoner som er sannhetens øyeblikk for et forsikrings-selskap. Når kunden trenger hjelp, skal vi være tilgjengelig og gi kunden råd og veiledning om hvordan skaden skal håndteres. Derfor må våre medarbeidere være kompetente og motiverte. De må føle et ansvar for å hjelpe kundene. 2011 ble et år da våre medarbeidere fikk demonstrere denne ansvarsfølelsen mange ganger.

Året begynte med en lang kuldeperiode, som førte til uvanlig mange frost- og vannskader. Fra snøsmeltingen på vårparten til høstregnet i september fikk vi en serie flommer, med pinseflommen i Gudbrandsdalen som den sterkeste. Sommeren ble også preget av uvanlig mange lyn- og tordenskader.

Terrorhendelsene i regjeringskvartalet og på Utøya 22. juli ble uvanlig krevende for de av våre medarbeidere som håndterte spørsmål og forsikringskrav fra berørte kunder.

Slutten av året ble preget av storm. Først Berit i november og deretter Dagmar i romjulen. Skadesaker der liv er tapt eller skadet er tyngst, men også materielle skader kan være en stor belastning. Hjemmet er den tryggeste arenaen for folk flest. Når det plutselig er ødelagt og ubeboelig, settes sterke følelser i sving, samtidig som store praktiske problemer krever å bli løst. Forsikring handler om mer enn å betale ut penger. Det handler om å ta vare på kunden i en sårbar situasjon. Det er en jobb å være stolt av. Og vi er stolte av dem som gjør den.

er også representert der. Styret møtes fire ganger i året og gir sine innspill. Vi har revisjonsmøter to ganger per år, i tillegg til fortløpende tilpasning og endring i undervisningsopplegget på bakgrunn av tilbakemeldinger som kommer fra deltakerne. Målet vårt er hele tiden å kunne tilby læring som er nyttig i medarbeiderens og lederens hverdag. Praktisk anvendbar læring.

Høsten 2011 ble Kunde- og merkevareskolen etablert i Danmark. Miriam vil at alle ansatte med kundekontakt i Danmark og Sverige skal gjennomføre kurs i løpet av to år. Hun er forberedt på at folk med lang fartstid kan være skeptiske til å bruke tid på skole.

– Folk som har holdt på lenge med gode resultater ser ikke alltid nytten av skolen før de begynner. Men alle gir veldig gode tilbakemeldinger etter å ha vært på skolen. Alle lærer noe, og for dem med erfaring er det verdifullt å få dele sin kunnskap med andre, sier Miriam.

Et annet satsingsområde i 2012 er skolens frivillige instruktører, som til daglig jobber i salgs-, oppgjørs- og produktmiljøene.

– Vi har mer enn 30 ledere og medarbeidere som bidrar som instruktører. Disse kommer i tillegg til innleide og fast ansatte lærere. De er svært viktige for å sikre samsvar mellom den undervisningen skolen tilbyr og virksomhetens behov.

GJENSIDIGEAKADEMIET

Gjensidiges kunde- og merkevareskole er en del av Gjensidige-akademiet. Akademiet har ansvar for kompetansebygging i Gjensidige, og omfatter også e-læring og lederutvikling.

I 2011 gjennomførte skolen 4500 kursdøgn, og det ble avlagt 370 beståtte eksamener. Fra skolen ble startet i 2009 og ut 2011 har til sammen 909 ledere og medarbeidere bestått eksamen i skolen.

«Å kunne prestere sammen med mine kolleger som et felleskap gjør at jeg gleder meg hver dag til å gå på jobb.»

Ronny Lavik

Kunderådgiver og team-kordinator Kristiansand

«Det viktigste i min jobb er å lytte til kunden og forstå hvilke behov han eller hun har.»

Solveig Østerhus

Senior kunderådgiver Stavanger

«Vår oppgave er å hjelpe kunder som har vært utsatt for en skade, og som ofte er i en vanskelig situasjon.»

Ragnar Lund

Bygningsteknisk konsulent Trondheim

BRENNER FOR BRANNVERN

Opp gjennom årene har Odd Rød brent ned mange hus i skadeforebyggingens tjeneste. Det 40. huset møter sin skjebne i indre Vestfold en kald novemberdag i 2011. Tiårs slit og elde har satt sitt preg på det som en gang har vært en koselig bolig på et lite småbruk.

Nå skal bygningen få gjøre samfunnet en siste tjeneste. I et hjørne i stuen har Odd, som er fagdirektør brann i Gjensidige, rigget til et TV-apparat og møbler. I husets første etasje har han montert røykvarslere både i stuen og gangen. I overetasjen, hvor alle soverommene ligger, er det for anledningen ytterligere to røykvarslere. De færreste boliger i Norge har så mange varslere. Men er huset godt nok sikret? Hvor raskt ville du våknet dersom du lå og sov i overetasjen og TV'en tok fyr, slik tradisjonelle TV'er noen ganger gjør?

Det er nettopp det Odd skal demonstrere denne hustrige novembermorgenen. Det lokale brannvesenet, Norsk Brannvernforening, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og NRK er også til stede for å følge demonstrasjonen.

Selv de som jobber med skadeforebygging kjenner en barnslig glede ved å gjøre opp ild. Å tenne på et helt hus er ikke noe man gjør hver dag. Det er en forventningsfull gjeng som ser Odd gå inn i stuen med fyrstikkene parat. Odd har ikke tatt sjansen på at akkurat denne TV'en vil selvantenne akkurat denne dagen, og tenner en lunte som får brannen i gang. I løpet av sekunder er det full fyr i TV'en, og ilden sprer seg raskt til møbler og annet brennbart materiale. Røykvarsleren i stua piper alt den kan, men i overetasjen er det tyst. Først etter flere minutter blir det lyd i røykvarsleren på soverommet. Da er brannen for lengst kommet så langt at det ikke ville vært mulig å ta seg ned trappen. Vinduer i første etasje har eksplodert av varmen, og flammer slår ut av huset.

– Eneste mulighet for å redde seg ut fra overetasjen ville vært å hoppe ut av vinduet, sier Odd.

Han poengterer at røykvarslerne burde vært seriekoblet. Da ville varsleren på soverommet begynt å pipe samtidig med varsleren i stua. Det ville gitt beboerne tilstrekkelig tid til å komme seg ned trappen og i sikkerhet. Kanskje ville de også rukket å slukke brannen før den ble helt uhåndterlig.

– Demonstrasjonen illustrerte på en veldig god måte hvor avgjørende det er å få tidlig varsling. Seriekoblede røykvarslere kan rett og slett være forskjellen på liv og død, forteller Odd.

Brann tar hvert år mange liv og ødelegger store verdier i Norge. Å spre kunnskap om hvordan man forebygger brann og hvordan man redder liv ved utbrudd av brann, er en sentral oppgave for Odd og Gjensidige. Samspill med media er i denne sammenheng svært viktig. NRK laget en reportasje om demonstrasjonen som ble sendt i Dagsrevyen, slik at budskapet nådde ut til et stort publikum.

Gjensidiges virksomhet startet som lokale brannkasser for snart 200 år siden. Vi er med i Samarbeidsgruppa for brannvern i skolen, som lager opplæringsmateriell for barnehager og skoler. Vi deltar hvert år i Aksjon boligbrann sammen med Norsk Brannvernforening og DSB, og gir i den anledning ut en brannvernkalender med håndballjentene. Og Odd vil fortsette å tenne på hus, i forebyggings tjeneste.

NØKKELTALL SAMFUNNSANSVAR

MÅLGRUPPE	TEMA	STATUS 2010	STATUS 2011	MÅL 2011	MÅL 2012
VERDISKAPING OG RESSURSBRUK					
Eiere	Egenkapitalavkastning, før skatt	14,4 %	15,9 %	>15 %	>15 %
	Utbytte (mill. kroner)*	2.350	2.275		
	Utbyttegrad*	80 %	82,7 %	50-80 %	50-80 %
Kunder	Kundetilfredshet (KTI) personmarked	72	71,5	74	74
	KTI Bedriftsmarked	70	70,5	72	72
	Autoriserte finansielle rådgivere	93 %	77 %	100 %	100 %
	Godkjente forsikringsrådgivere	97 %	93 %	100 %	100 %
Miljøet	Energiforbruk i MWh	14,1	12,8	12,7	12,7
	CO2-utslipp i tonn	3028	2658	2877	2877
	Arealbruk i m ²	66.964	66.500	63.616	63.616
	Kontorer sertifisert som Miljøfyrtårn	4	11	11	11
	Videokonferanser i timer	11334	13094	12500	12500
	Papirbruk i tonn	248	211	223	223
	Papirløse kunder	310.000	409.000	430.000	430.000
ARBEIDSMILJØ					
Ansatte	Andel kvinner	45,6 %	46 %	Ca. 50 %	Ca. 50 %
	Andel kvinnelige ledere	35 %	41 %	Økning	Økning
	Sykefravær (legemeldt) Gjensidige Forsikring Norge	4,6 %	5,2 %	4 %	4 %
	Kompetanseheving per medarbeider	kr 10.420	kr 16.400		kr 17.500
	Gjennomsnittlig pensjonsalder	62,9 år	61,6 år		Ikke tallfestet
Etikk					
Ansatte	Retningslinjer, tiltak vedrørende habilitet, smøring og etikk		Kontrollrutiner		Videreføres
Leverandører	Rettferdige konkurranser/antikorrupsjon		Kontrollrutiner		Videreføres
	Skatter og avgifter – momsregistrert, ikke ulovlig arbeidskraft		Kontrollrutiner		Videreføres
	Egenerklæring miljø og samfunnsansvar for leverandører	Ja	Ja		Videreføres
Menneskerettigheter	Kapitalforvaltning	Konsernets egne finansinvesteringer følger internasjonale regler for «Socially responsible investments (SRI)»			

* Tall for 2010 basert på styrets forslag.

** Ikke sammenlignbare tall for 2010 på grunn av endret beregningsmetode.

GJENSIDIGESTIFTELSEN

Gjensidigestiftelsen er Norges største stiftelse og kombinerer to viktige roller. Den ene rollen handler om eierskap i Gjensidige Forsikring ASA og forvaltning av finansmidler, mens den andre viderefører Gjensidige Forsikrings lange tradisjon som en viktig bidragsyter til samfunnsnyttige formål.

Gjensidigestiftelsens gaver skal fremme trygghet og helse i samsvar med stiftelsens grunnverdier, som er "Forebyggende – Utviklende – Aktivitetsskapende – Samfunnsbyggende".

I juni 2010 ble Gjensidigestiftelsen omdannet fra en alminnelig stiftelse til en finansstiftelse. Dette skjedde som en konsekvens av at Gjensidige Forsikring samtidig ble omdannet til et allmennaksjeselskap (ASA). Stiftelsen eier i dag i underkant av 63 prosent av aksjene i forsikringselskapet, og har vedtektsfestet at eierskapet skal være langsiktig og bidra til utvikling og verdiskaping av selskapet. Generalforsamlingen, som er stiftelsens øverste organ, utgjøres av ca 150 av Gjensidiges kunder.

Gjensidigestiftelsens finansielle mål dreier seg, foruten det langsiktige eierskapet i Gjensidige, om å formidle utbytte til selskapets skadeforsikringskunder i Norge, samt å forvalte kapitalinntektene fra nedsalget i Gjensidige Forsikring.

For regnskapsåret 2010 fikk Gjensidigestiftelsen til sammen ca. 1,5 milliarder kroner i utbytte, og dette ble omgjort til kundeutbytte. I 2011 kunne skadeforsikringskundene velge å gi utbyttet videre til et godt formål, og over 2,5 millioner kroner ble fordelt mellom Norsk Folkehjelp (tv-aksjonen 2011), Landsforeningen for Hjerter- og Lungesyke (LHL) og Trygg Trafikk.

Det ideelle formålet handler om at stiftelsen gjennom gaveutdelinger skal fremme trygghet og helse både lokalt og nasjonalt. Dette skal skje i samsvar med stiftelsens grunnverdier som er "Forebyggende – Utviklende – Aktivitetsskapende – Samfunnsbyggende". Pengene som deles ut av stiftelsen skal primært gå til aktiviteter og prosjekter som bedrer og sikrer hverdagen til folk flest eller utvalgte målgrupper. Stiftelsen er ute etter de prosjekter som bidrar til endring, og til ildsjelene som får prosjektene gjennomført. Det viktige er at det er en god idé eller et godt forslag som mange vil ha nytte og glede av over tid. Det legges også vekt på nytenkning og gjennomføringsevne.

Fra og med etableringen i oktober 2007 og frem til utgangen av 2011 har Gjensidigestiftelsen tildelt i alt 640 millioner kroner til nesten 2.800 prosjekter for å fremme trygghet og helse. Eksempler på nasjonale prosjekter som har mottatt betydelig støtte, er svømmekampanjen i samarbeid med Norges Svømmeforbund, "En helt vanlig jul" med blant andre Kirkens Bymisjon og Frelsesarmeen, Aktiv mot kreft, Dignity Day og MOT.

Det er Gjensidigestiftelsens representanter fra eierutvalg i fem ulike regioner som innstiller aktuelle lokale søknader. Styret tar den endelige beslutningen om hvilke prosjekter som blir innvilget.

STYRING

SENIORFORVALTER KJETIL HØYLAND
DELTAR I FORVALTNING OG STYRING AV
GJENSIDIGES INVESTERINGSPORTEFØLJE

STYRING OG KONTROLL

Risikostyring er en integrert del av den daglige virksomheten i Gjensidige. En helhetlig og sterk risikostyring er et viktig strategisk virkemiddel for å øke verdiskapingen, og gjør konsernet i stand til å håndtere usikkerhet, trusler og negative utfall samt å utnytte risikokapasiteten på en optimal måte.

Sentraliserte risikokontrollfunksjoner uavhengige av forretningsdriften er etablert i form av Compliance, Risiko- og kapitalstyring og Aktuar. Internrevisjonsfunksjonen gir et ytterligere, uavhengig kontrollnivå med rapportering rett til styret. Disse funksjonene er organisert etter prinsippet om tre forsvarslinjer.

FORRETNINGS- OG RISIKOMESSIG STYRING OG OPPFØLGING

Det er utarbeidet målkort for konsernets medarbeidere. Disse synliggjør viktige resultatmål, leveranser og tiltak som påvirker konsernets inntjening, verdiutvikling og risikosituasjon. Den strategiske planen og de mer detaljerte forretningsplanene er viktige premisser for målkortene. I tillegg til målkort benyttes blant annet budsjetter, ulike målekriterier av både finansiell og ikke-finansiell art, fullmakter og trendanalyser i styringen av konsernet. Måleindikatorer inngår i interne rapporter til styret og ledelsen hver måned, og gir grunnlag for beslutninger om tiltak og ansvar knyttet til en effektiv måloppnåelse.

Den månedlige rapporteringen inkluderer både oppnådd resultat i forhold til styregodkjent budsjett, oppdaterte prognoser og utvikling i de viktigste risikofaktorer.

Vurderingene av risiko er tett knyttet opp til den forretningsmessige oppfølgingen, slik at lederne for de enkelte områder tydelig er bevisst på at de har ansvaret for måloppnåelse innenfor et akseptabelt risikonivå. Konsernsjefen avholder jevnlig resultatsikringsmøter med sine tilrapporterende ledere, hvor det fokuseres på tiltak som sikrer resultat og leveranser. Kvartalsvis utarbeides en samlet oversikt over risiko- og kapitalstiasjonen for konsernet med vurdering av behov for tiltak som gjennomgås i både styre og ledelse.

Eksterne rapporter utarbeides kvartalvis i henhold til IFRS og forskrifter fastsatt av Finanstilsynet. Rapportene godkjennes av styret.

Avkastning på egenkapitalen er selskapets overordnede lønnsomhetsmål. Det er tilordnet egenkapital- og avkastningskrav til ulike deler av virksomheten. Resultater utover selskapets avkastningskrav er et mål på den reelle verdiskapingen.

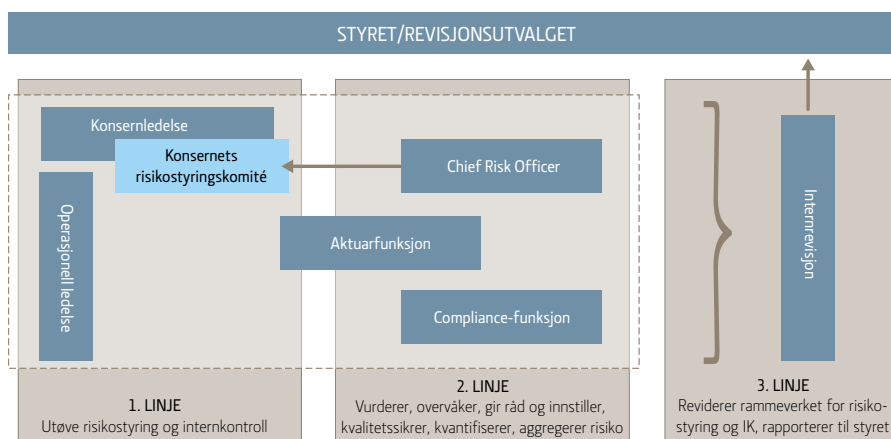
RISIKOSTYRINGSFUNKSJONEN

Avdeling for risiko- og kapitalstyring ledes av Chief Risk Officer (CRO) og er ansvarlig for overvåking av den totale risikosituasjonen og rammeverket for risikostyring, herunder internkontroll samt kvantifisering og aggregering av risiko.

Ansvar som ligger under CRO inkluderer å sikre et hensiktsmessig risikostyrings- og internkontrollsystem, optimalisere kapitalisering og kapitalbruk, påse at aktivaallokeringen tilfredsstiller konsernets definerte krav, ha oversikt over den totale risikosituasjonen i konsernet samt kommunisere eventuelle forhold som konsernets risikostyringskomité bør ha kjennskap til. Konsernets risiko- og kapitalstyringspolicy, vedtatt av styret, dekker de overordnede krav til disse områdene, inklusive å beskrive styret, konsernsjefs og de øvrige roller innen risikostyringssystemet.

Gjensidige etablerte i 2008 en risikostyringskomité som fokuserer på den overordnede risikosituasjonen for konsernet. Denne komiteen ledes av konsernsjefen, og skal være et rådgivende og utredende organ vedrørende håndtering av vesentlige risikofaktorer i konsernet. CRO er ansvarlig for at risiko- og kapitalstiasjonen og behovet for tiltak i tilstrekkelig grad belyses og løftes til risikostyringskomiteen. Denne komiteen er også overordnet styringsgruppe for konsernets Solvens II-prosjekt.

Risikostyring og risikofaktorer er beskrevet mer inngående i styrets beretning og i note 3.

COMPLIANCE

Gjensidige skal etterleve alle lover og regler som gjelder virksomheten (compliance). Den styrevedtatte risiko- og kapitalstyringspolicy beskriver hovedprinsippene for compliance-ansvaret og organiseringen av compliance-funksjonen. Compliance-funksjonen er en uavhengig funksjon som identifiserer, vurderer, gir råd om, overvåker og rapporterer konsernets compliance-risiko. Vurdering av compliancerisikoen inngår i konsernets årlige prosess for risikovurdering. Det er utpekt complianceansvarlige i alle forretnings- og støtteområder samt i datterselskapene.

Group Compliance Officer har ansvaret for konsernets overordnede kontroll med og rapportering av compliance-risiko og eventuelle brudd på regelverk som konsernet er underlagt. Compliance-funksjonen skal bidra til:

- at ledelsen og ansatte har eller tilføres tilstrekkelig innsikt i eller forståelse for compliancerisikoen
- at lover, regler og standarder etterleves, og uoppfordret orientere ledelsen om alle relevante forhold som har eller kan få vesentlig betydning for det aktuelle virksomhetsområdet
- å sikre etterlevelse ved blant annet å undersøke etterlevelse av eksternt og internt regelverk

Leder for funksjonen rapporterer til konsernsjef og styret. Compliance-funksjonen har også ansvaret for konsernets varslingsrutine for eventuelle misligheter og uregelmessigheter, samt for forebygging og utredning av dette.

INTERNREVISJON

Konsernet har en egen internrevisjonsfunksjon som dekker alle konsernets selskaper. Konsernrevisjonen er en uavhengig og objektiv overvåkingsfunksjon som på vegne av styrene og ledelsen ser etter og vurderer hvorvidt det er etablert og gjennomføres en tilstrekkelig, effektiv og hensiktsmessig styring og kontroll i konsernet.

Funksjonen er etablert og fungerer i henhold til internasjonale standarder og kravene nedfelt i forskrift for risikostyring og internkontroll. Leder for konsernrevisjonen rapporterer og avgir rapport til styret om risikostyringen og den interne kontrollen. Revisjonsrapportene blir også presentert for kontrollkomiteen og ekstern revisor.

Styret godkjenner konsernrevisjonens ressurser og årsplaner. Leder av konsernrevisjonen ansettes og avsettes av styret.

FORETAKSSTYRING

Styrets redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse er å finne på internett: <http://www.gjensidige.com/web/Forsiden/Investorinformasjon/Foretaksstyring>

Den er basert på Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse datert 21. oktober 2010, slik den foreligger etter de seneste endringene den 21. oktober 2011. Som redegjørelsen viser, har Gjensidige innrettet seg i samsvar med anbefalingen på samtlige punkter.

SOLVENS II

I regi av EU etableres Solvens II-regelverket, som vil medføre en ny standard for beregning av kapitalkrav, krav til risikostyring og rapportering av risiko- og kapitalsituasjon i europeiske forsikringsselskaper.

Solvens II vil bidra til forbedret kvantifisering av risiko og kapitalbehov for forsikringsselskaper, og generelt forsterke risikostyringen. Gjensidige ser derfor positivt på det nye regelverket, og mener dette vil gi større insentiv for selskaper til å måle og styre alle risiki på en konsistent måte. En slik disiplin er positiv for lønnsomhet og verdiskaping i forsikringsmarkedene på sikt. Utviklingen av Solvens II følges tett, og det jobbes aktivt med forberedelser til det kommende regelverket i et eget prosjekt som rapporterer direkte til konsernsjef.

Gjensidige har deltatt i alle de kvantitative konsekvensberegningene som har vært gjennomført, den siste i 2010 (kalt QIS 5). Disse har i første rekke fokusert på kapitalkonsekvensene, og for Gjensidiges del viser QIS 5 at konsernet også i det nye regelverket vil være svært sterkt kapitalisert, med en overdekning i forhold til de nye kravene minst som i dagens regelverk. Med en større grad av markedsbasert verdifastsettelse av aktiva og passiva i regelverket, vil det også innebære at overdekningen målt mot kapitalkravene vil svinge mer fra periode til periode i fremtiden. Siden driverne for kapitalkravet er vesentlig annerledes, kan det også medføre at konsernet gjør endringer i sin tilpasning på aktivasiden, i produktprising og -sammensetning og i den legale strukturen innad i konsernet. Dette er det et stort fokus på i det videre arbeidet i konsernets Solvens II-prosjekt.

Selv om den eksterne oppmerksomheten vedrørende Solvens II i stor grad har dreid seg om endringene i kapitalkravet, er både tanken fra myndighetenes side og Gjensidiges fokus at dette er et overgripende risikostyringsprosjekt ("Enterprise Risk Management", ERM). I tillegg til de potensielle forretningsmessige konsekvensene nevnt over, er de viktigste fokusområdene i konsernets arbeid med å tilpasse seg Solvens II derfor å:

- Tilfredsstille kravene for å få godkjent selskapets egenkapitalvurdering (internmodell) som grunnlag også for det legale kapitalkrav
- Sørge for effektiv håndtering av data for internmodell, rapportering og risikostyring
- Styrke konsernfelles rutiner for risikostyring
- Tilfredsstille de nye og omfattende rapporteringskravene som stilles under Solvens II på en effektiv måte

Konsernet etablerte Solvens II som eget prosjektområde i 2009 på basis av en gap-analyse utført året før, og har siden den gang jobbet systematisk med å tette de gap man så i forhold til de kommende kravene.

Under Solvens II kan det søkes om å benytte en internmodell for å beregne det regulatoriske kapitalkravet. Dette innebærer at kapitalkravet i størst mulig grad gjenspeiler konsernets egen kvantitative vurdering av risikoen og effekten av de risikoreduserende tiltak som er på plass, for eksempel reassuranse. Gjensidige har siden 2004 utviklet en såkalt ALM (Asset Liability Management) modell som benyttes i den interne kapitalstyringen. Denne modellen videreutvikles både i omfang og bruksområder, og Gjensidige vil søke om å få den godkjent som internmodell. I tillegg til en mer korrekt vurdering av kapitalkravet, anses dette å gi bedret risikostyring gjennom mer konsistent hensyntaken til risiko- og kapitaleffekter i strategiske og operasjonelle beslutninger.

Både internmodellen, bedre risikostyring og de utvidede kravene til ekstern rapportering som kommer under Solvens II, setter høye krav til omfang, kvalitet og tilgjengelighet av data. En sentral del av prosjektet er derfor datahåndtering og dokumentasjon av denne. Få bransjer er så «datatunge» som forsikring, og arbeidet gir positive effekter også på andre områder i konsernet.

Mange av kravene til effektiv konsernfelles risikostyring som stilles i Solvens II-regelverket er allerede tilfredsstilt i Gjensidige. Funksjoner og styrende dokumenter er på plass, og det arbeides med å få størst mulig grad av felles systemer og rutiner i de enkelte selskaper i konsernet. Det overgripende prinsipp det jobbes etter er å sørge for at risiko- og forretningsmessig styring er så tett integrert som mulig. Dette gir raskere identifikasjon av risikoer i forhold til ikke å nå mål og igangsetting av korrektive tiltak.

I 2010 startet Gjensidige også arbeidet med å tilpasse seg til nye rapporteringskrav. I Solvens II er det både nye krav til hva som skal rapporteres til markedet generelt ("Solvency and Financial Condition Report") og til tilsynsmyndighetene ("Reporting To Supervisors"). Formålet med de utvidede rapporteringskravene er å gi brukerne av regnskapsinformasjon et bedre bilde av den risikoen som ligger i virksomheten sett opp mot kapital som er tilgjengelig, noe som skal bidra til en disiplinering fra markedet av selskapenes risikotaking. Informasjonskravene skal være like innen EU slik at det er lettere å sammenligne selskaper på tvers. Utfordringen for selskapene er at de foreløpige spesifikasjonene fra tilsynsmyndighetene er svært omfattende, og det vil måtte skje en evaluering av om en så omfattende informasjonsmengde er fornuftig sett opp mot formålet med det nye regelverket.

GJENSIDIGE-AKSJEN

Resultat per aksje for 2011 var på 5,50 kroner. Styret foreslår et utbytte på 4,55 kroner per aksje. Gjensidige hadde ved årsskiftet cirka 45.000 aksjeeiere. Aksjen ga en totalavkastning på 26,6 prosent i 2011.

RETNINGSLINJER FOR INVESTORKONTAKT

Gjensidige skal ha en åpen dialog med alle interessenter. Aksjeeiere, potensielle investorer og øvrige finansmarkedsaktører skal ha tilgang til relevant og utfyllende informasjon om konsernets strategier og finansielle mål, økonomiske utvikling og finansielle stilling.

All finansiell og annen investorinformasjon offentliggjøres samtidig på norsk og engelsk. Informasjon på konsernets nettsider www.gjensidige.com er også tilgjengelig på norsk og engelsk. Gjensidige følger Oslo Børs' anbefaling om rapportering av IR-informasjon.

Det er fastsatt finansielle og ikke-finansielle måltall som er styrende for konsernets virksomhet. Måltallene offentliggjøres minimum årlig i forbindelse med årsrapporten, og ellers så snart som mulig dersom reviderte eller nye måltall vedtas av styret. Gjensidige gir ingen guiding for konsernets fremtidige finansielle resultater.

Gjensidige rapporterer fire ganger per år, i tillegg til årsrapporten. Stilleperiode praktiseres de fire siste ukene før delårsrapportering, noe som betyr at investor- og analytiker møter begrenses i denne perioden. I tilsvarende periode vil det heller ikke bli gitt kommentarer til pressen eller andre om konsernets resultater og fremtidsutsikter. Dette for å unngå tvil rundt mulig informasjonsasymmetri.

UTBYTTE OG UTBYTTEPOLITIKK

Styret har vedtatt en utbyttepolitikk som vil danne grunnlag for de utbytteforslag som fremmes for generalforsamlingen. Gjensidige skal ha en utbyttepolitikk som sikrer konkurransedyktig utbytte i forhold til sammenlignbare investeringer.

Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at mellom 50 og 80 prosent av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte.

I tillegg til å betale kontantutbytte, vil Gjensidige også vurdere tilbakekjøp av aksjer som et middel for å øke aksjeeiernes totalavkastning.

Det ble i 2011 utbetalt utbytte tilsvarende 80 prosent av resultat etter skatt for regnskapsåret 2010. Dette utgjorde 2.350,0 millioner kroner som tilsvarer 4,70 kroner per aksje. For regnskapsåret 2011 har styret i Gjensidige foreslått at det utbetales utbytte på 2.275,0 millioner kroner som tilsvarer 4,55 kroner per aksje.

Utbyttet for regnskapsåret 2011 vedtas av generalforsamlingen den 19. april 2012, og utbetales til registrerte aksjeeiere på generalforsamlingsdatoen. Utbyttet forventes utbetalt innen 4. mai 2012.

EIERFORHOLD

Gjensidige hadde ved årsskiftet cirka 45.000 aksjeeiere. Gjensidigestiftelsen er største eier, med en eierandel på 62,8 prosent. De tjue største eierne eier til sammen 84,7 prosent av aksjene i selskapet.

Gjensidigestiftelsen har vedtektsfestet en minimum eierandel i Gjensidige på 60 prosent.

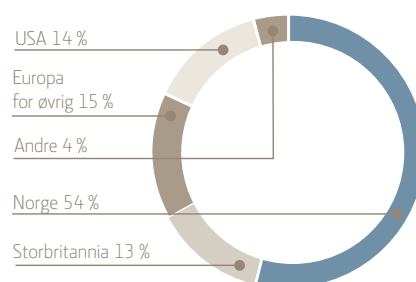
Gjensidigestiftelsen har en eierpolitikk med fokus på høy verdiskaping over tid. Gjensidigestiftelsen har uttalt en forventning om årlig utbytte som er konkurransedyktig i forhold til tilsvarende virksomheter, og vilje til å bidra til å sikre eiermessig stabilitet og forutsigbarhet. Stiftelsen har også uttalt vilje til å vurdere redusert eierbrøk ved eventuelle oppkjøp eller kapitalutvidelser som er i samsvar med Gjensidiges overordnede strategi.

Gjensidigestiftelsen forvalter eierskapet på vegne av Gjensidiges norske skadeforsikringskunder, noe som blant annet medfører at aksjeutbytte også for 2011 fra Gjensidige, videreformidles gjennom Gjensidigestiftelsen til disse kundene.

Nøkkeltall Gjensidigeaksjen

Kroner	2011
Aksjepris høy	72,55
Aksjepris lav	57,00
Aksjepris gjennomsnitt	63,70
Aksjepris ved utgangen av året	69,30
Markedsverdi ved utgangen av året	34.650.000.000
Gjennomsnittlig daglig omsetningsvolum på Oslo Børs	54.937.932
Resultat per aksje	5,50
Utbytte per aksje (foreslått)	4,55
Rating, S&P	A
Eierskap utenfor Norge (%)	29
Utestående aksjer, gjennomsnitt (antall)	500.000.000
Utestående aksjer per 31.12.2011 (antall)	500.000.000

GEOGRAFISK FORDELING AV EIERE PER 31.12.2011

1) Fordeling av aksjer eksklusive aksjene eiet av Gjensidigestiftelsen

DE 20 STØRSTE AKSJEIERNE 31. DESEMBER 2011 ¹

Nr	Aksjeeier	Eierandel
1	Gjensidigestiftelsen	62,8
2	Skagenfondene	3,6
3	Folketrygdfondet	3,5
4	DWS Investments	2,1
5	Lansdowne Partners	1,9
6	Thornburg Investment Mgmt	1,9
7	Greenlight Capital	1,4
8	BlackRock	1,1
9	Odin Fund Management	1,1
10	People's Bank of China	1,0
11	BNP Paribas Inv. Partners	0,9
12	DNB NOR AM	0,5
13	Danske Capital	0,5
14	Invesco Perpetual	0,4
15	KLP	0,4
16	SSGA	0,3
17	Storebrand Investments	0,3
18	APG AM	0,3
19	Vanguard Group	0,3
20	Alfred Berg	0,3
Sum 20 største		84,7

1) Eieroversikten er basert på en analyse av eierregisteret i VPS, gjort av RD:IR. Gjennom analysen kartlegges hvilke eiere som står bak forvalterkontoene. Det kan ikke garanteres at oversikten er fullstendig. Oversikt over 20 største eiere slik det fremgår av eierregisteret i VPS finnes i note 26, side 129.

AKSJEKAPITAL

Aksjekapitalen i selskapet er NOK 1.000.000.000 fordelt på 500.000.000 aksjer med pålydende på NOK 2 per aksje. Antall utstedte aksjer var ved årsskiftet 500.000.000.

Gjensidige eide ved årsskiftet 60.755 egne aksjer.

FULLMAKTER

Selskapets styre har, etter generalforsamlingsbeslutning den 27. april 2011, fullmakt til å kjøpe egne aksjer i markedet. Fullmakten er todelt.

Fullmakten kan benyttes til å erverve egne aksjer med samlet pålydende verdi på inntil 3.000.000 kroner. Aksjer ervervet i henhold til fullmakten kan bare benyttes til salg og overdragelse til ansatte i Gjensidige konsernet som ledd i konsernets aksjespareprogram godkjent av styret. Laveste og høyeste beløp som kan betales per aksje skal være henholdsvis 20 kroner og 200 kroner. Fullmakten gjelder frem til neste ordinære generalforsamling, men ikke lenger enn til 30. juni 2012.

Videre kan fullmakten benyttes til å erverve egne aksjer i markedet med pålydende verdi på inntil 50.000.000 kroner, der laveste og høyeste verdi som kan betales per aksje, skal være henholdsvis 20 kroner og 200 kroner. Egne aksjer ervervet i henhold til denne fullmakt skal bare kunne disponeres til sletting gjennom kapitalnedsettelse, jf. Lov om allmennaksjeselskaper § 12-1 eller før dette tidspunkt som vederlag ved kjøp av virksomheter. Fullmakten er gyldig til neste ordinære generalforsamling, men ikke lenger enn til 30. juni 2012.

Fullmakten til å erverve egne aksjer som ledd i konsernets aksjespareprogram er benyttet, og det ble under denne fullmakten kjøpt 257.175 aksjer i 2011.

Fullmakten til å erverve egne aksjer til sletting gjennom kapitalnedsettelse er ikke benyttet.

Styret vil foreslå at fullmaktene forlenges i samme omfang, til samme formål og på de samme vilkår.

AKSJESPAAREPROGRAM

For å øke interessen blant ansatte for selskapets mål og resultater, er det etablert en aksjespareordning for ansatte i Gjensidige Forsikring ASA, dets filialer i Danmark og Sverige og datterselskaper i Norge.

For 2012 er maksimalt sparebeløp per år 75.000 kroner (NOK/SEK/DKK). Selskapet vil dekke en del av kjøpesummen, begrenset oppad til 1.500 kroner per år. Etter to års eiertid vil selskapet tildele én bonusaksje for hver fjerde aksje kjøpt gjennom tilbudet.

GENERALFORSAMLING

Generalforsamlingen er det øverste organ i Gjensidige. Organstrukturen under generalforsamlingen følger strukturen til finansinstitusjoner i Norge med representantskap, styre med arbeidsutvalg, kontrollkomité og nominasjonskomité.

Neste ordinære generalforsamling avholdes i Gjensidiges lokaler på Lysaker, Drammensveien 288, den 19. april 2012 kl 17.00.

Generalforsamlingen er åpen og tilgjengelig for alle aksjeeiere. Påmelding til generalforsamlingen gjøres elektronisk på www.gjensidige.com. Frist for påmelding er 16.april 2012.

Agenda og saksdokumenter blir gjort tilgjengelig på selskapets nettsider, www.gjensidige.com. Aksjeeiere kan få dokumentene til generalforsamlingen tilsendt vederlagsfritt i posten dersom det bes om dette. Bestilling av disse dokumentene gjøres fra www.gjensidige.com.

FINANSIELL KALENDER

19. april	Ordinær generalforsamling
20. april	Eks utbyttedato
4. mai	Resultat 1. kvartal 2012
17. juli	Resultat 2. kvartal 2012
24. oktober	Resultat 3. kvartal 2012

ANALYTIKERE

19 meglerhus følger Gjensidige, og publiserer estimer og analyser på selskapet. På www.gjensidige.com ligger det til en hver tid oppdatert oversikt over hvilke meglerhus som følger selskapet.

RATING

Gjensidige vurderes av ratingselskapet Standard & Poor's. Gjensidige har en A-rating med stabile utsikter, og den seneste ratingrapporten er datert 30. august 2011.

FAKTA OM AKSJEN

Ticker: GJF

Notert: Oslo Børs (OSE)

Kontofører

Gjensidiges kontofører er DNB Bank ASA, Verdipapirservice, 0021 Oslo. Telefon +47 22 48 35 90, faks +47 22 48 11 71, epost kua@dnb.no

KONSERNLEDELSEN

HELGE L. BAASTAD

Konsernsjef

Baastad (1960) har vært konsernsjef siden 2003 og har vært medlem av konsernledelsen siden 2001. Han begynte i Gjensidige i 1998 og har tidligere hatt mange års ledererfaring fra andre ledende merkevarebedrifter. Han hadde ulike lederstillinger i Jordan AS fra 1987 til 1998. Fra 1984 til 1987 arbeidet han i Denofa og Lilleborg Fabrikker, en enhet i Orkla AS. Baastad er styreleder i Jordan AS fra 2011, og har flere styreverv, blant annet i Finansnæringens Fellesorganisasjon. Han er også medlem i bedriftsforsamlingen og i valgkomiteen i Norske Skog. Han har vært styreleder i Gjensidige Bank Holding AS fra 2006-2011, og i Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS og Gjensidige Pensjonsforsikring AS fra 2005. Baastad er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

MARTIN DANIELSEN

Produkt og Pris

Danielsen (1966) har vært konserndirektør for området Produkt og Pris siden 2009. Han begynte i Gjensidige i 2006 og har hatt flere lederstillinger i konsernet, blant annet som viseadministrerende direktør i Gjensidige Pensjon og Sparing. Han har tidligere arbeidet som konsulent i McKinsey og hatt lederstillinger i BearingPoint, Storebrand ASA og If. Danielsen har en Bachelor of Science in Business Administration fra University of Bath og er i tillegg utdannet cand. jur. ved Universitetet i Oslo.

BJØRN ASP

Pensjon og sparing

Asp (1950) tiltrådte som konserndirektør med ansvar for Pensjon og Sparing i 2005. Han begynte i Gjensidige i 1982 og har hatt ulike lederstillinger i konsernet. Han har vært medlem av konsernledelsen siden 2001 og har hatt en rekke ulike styreverv. Han er utdannet handelsøkonom fra Handelsakademiet.

CECILIE DITLEV-SIMONSEN

Merkevare, kommunikasjon og marked

Ditlev-Simonsen (1964) tiltrådte som konserndirektør i mai 2011. Hun kom fra stillingen som administrerende direktør i kommunikasjonsbyrået JKL Group. Hun var kommunikasjonsdirektør i Norsk Hydro ASA fra 2002 til 2007, det siste året som medlem av konsernledelsen, og hun har også vært viseadministrerende direktør i NSB og informasjonsdirektør i IBM Norge/Nordic. Ditlev-Simonsen har tidligere vært leder for byrådets sekretariat i Oslo kommune og medlem av Oslo bystyre. Hun har journalisterfaring fra flere amerikanske aviser og er utdannet Bachelor of Science in Journalism ved Northwestern University i USA.

SIGURD AUSTIN

Næringsliv Norge

Austin (1971) tiltrådte som konserndirektør for divisjon Næringsliv i 2011. Han begynte i Gjensidige i 2003 og har hatt ulike lederstillinger i konsernet, senest som leder for små og mellomstore bedrifter og landbruk (SMBL) i divisjon Næringsliv. Austin har tidligere hatt ulike lederstillinger i Forsvaret. Austin er utdannet ved Krigsskolen II og har en Master of Science (MSc) fra Handelshøyskolen BI og en MBA fra Norges Handelshøyskole.

MATS C. GOTTSCHALK

Strategi, oppkjøp og transaksjoner (M&A)

Gottschalk (1977) tiltrådte stillingen som konserndirektør i desember 2011. Han kom fra investeringsbanken Goldman Sachs International i London, hvor han har arbeidet som executive director med fokus på strategisk rådgivning og M&A i finanssektoren i Europa. Han har tidligere erfaring fra investeringsbanken J.P. Morgan i London. Gottschalk er utdannet sivilingeniør i industriell økonomi og teknologiledelse fra NTNU og Universität St. Gallen.

CATHARINA HELLERUD

Finans, juridisk, konsernutvikling
Hellerud (1968) tiltrådte stillingen som konserndirektør finans (CFO) i desember 2011 etter en periode som konstituert finansdirektør. Hun begynte i Gjensidige i 2007 som ansvarlig for investorkontakt og overtok i begynnelsen av 2011 som konserncontroller. Hellerud har tidligere vært ansatt ved Oslo Børs, hvor hun arbeidet med oppfølging av børsnoterte selskaper. Hun har også arbeidet som revisor i Ernst & Young. Ved siden av en rekke interne styreverv i Gjensidige-konsernet, er Hellerud styremedlem i SpareBank 1 SR-Bank. Hellerud er statsautorisert revisor fra Norges Handelshøyskole og siviløkonom fra Handelshøyskolen BI.

JØRGEN RINGDAL**Konsernstab/fellestjenester**

Ringdal (1960) har vært konserndirektør med ansvar for Konsernstab/fellestjenester siden 2006. Han begynte i Gjensidige i 1996 og har vært medlem av konsernledelsen siden 1999, blant annet som ansvarlig for økonomi og finans. Han var manager i KPMG fra 1993 til 1996 og assisterende revisjonssjef i Norges Bank fra 1989 til 1992. Han har vært styreleder i Gjensidige Bank Boligkreditt AS siden 2010, i Gjensidige Pensjonskasse siden 2008 og i Gjensidige Bank Holding AS siden 2011. Ringdal er utdannet siviløkonom og statsautorisert revisor fra Norges Handelshøyskole.

HEGE YLI MELHUS**Privat Norge**

Melhus (1974) tiltrådte som konserndirektør med ansvar for divisjon Privat i 2011. Hun kom fra stillingen som konsernsjef i Agito Nordic AS, og har tidligere vært konserndirektør Marked i Hafslund ASA. Hun har også erfaring som investeringsanalytiker i Kistefos Venture Capital AS og forskningsassistent på INSEAD i Frankrike. Melhus har vært styremedlem i Skagerak Venture siden 2007. Hun har en Maitrise des Sciences de Gestion (tilsvarende siviløkonom-tittel) fra Université Paris IX Dauphine i Frankrike.

KAARE ØSTGAARD**Oppgjør og IKT**

Østgaard (1964) tiltrådte som konserndirektør for Oppgjør og IKT i 2011. Han begynte i Gjensidige i 2004. Han har vært ansvarlig for IKT siden 2006 og ledet i tillegg arbeidet med integrasjon av Nykredit Forsikring etter oppkjøpet i 2010. Han har tidligere hatt ulike lederstillinger i ErgoGroup, senest som viseadministrerende direktør. Østgaard er utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen BI.

KIM RUD-PETERSEN**Internasjonal skadeforsikring**

Petersen (1970) tiltrådte som konserndirektør for internasjonal skadeforsikring i 2010. Han kom fra stillingen som leder for divisjon Næringsliv i den danske virksomheten. Rud-Petersen ble ansatt som salgsdirektør i KommuneForsikring i 2005, og har tidligere vært ansatt i Codan og AON. Kim Rud-Petersen har vært styreleder i Nykredit Forsikring AS siden 2010, og styreleder Gjensidige Baltic siden 2010. Han har i tillegg vært nestleder i Gjensidiges Arbejdsskadesforsikring A/S siden 2010 og styremedlem i Compass Human Resources Group A/S siden 2010. Rud-Petersen har en bachelor i forsikring og økonomi og en Master of Business Administration fra IUM i Monaco.

REPRESENTANTSKAP KONTROLLKOMITÉ OG VALGKOMITÉ

REPRESENTANTSKAP

Ordfører Bjørn Iversen
Varaordfører Kirsten Ingjerd Værdal
Benedikte Bettina Bjørn
Knud Daugaard
Randi Dille
Marit Frogner
Geir Holtet
Arne G. Krog
Hilde Myrberg
Jens Eghøy Nielsen
John Ove Ottestad
Lilly T. Stakkeland
Christina Stray
Even Søfteland

VARAMEDLEMMER

1. Ivar Kvinlaug
2. Inger Tone Ødegård
3. Wenche Teigland
4. Terje Wold

VALGT AV ANSATTE

Jon Aniksdal
Elisabeth Katai Knudsen
Åsa Schwaiger
Vibeke Thomassen
Lasse Wold
Roger Warud
Petter Aasen

VARAMEDLEMMER

1. Ellen Kristine Enger
 2. Hanne Rennemo
 3. Monika Huseby Antonsen
- Susanne Baden Weltz (Nordic)

NOMINASJONSKOMITÉ

Bjørn Iversen, leder
(styreleder Gjensidigestiftelsen)
Jan Eyolf Brustad,
(valgkomiteleder i Gjensidigestiftelsen)
John Ove Ottestad
Benedikte Bettina Bjørn
Kirsten I. Værdal

Representanter for ansattes medlemmer
i representantskapet som deltar i valg-
komiteens arbeid med nominasjon av
leder i styret m.m.
Jon Aniksdal
Elisabeth Katai Knudsen

KONTROLLKOMITÉ

Sven Iver Steen, leder
Hallvard Strømme
Lise Lotte Aune Lee

ORD OG UTTRYKK

Følgende forklaringer er ikke ment som tekniske definisjoner, men for å gi en generell og grunnleggende forståelse av enkelte av de sentrale begrepene som er benyttet i årsrapporten.

COMBINED RATIO

Combined Ratio (CR) er et sentralt nøkkeltall i forsikringsbransjen, og viser forholdet mellom kostnader (både erstatningskostnader og driftskostnader) og premieinntekter i skadeforsikringsvirksomheten. Combined Ratio er lik summen av skadeprosent og kostnadsandel.

EBITA

Står for Earnings before Interest, Taxes and Amortization, altså resultat før renter, skatt og amortisering. EBITA-marginen er EBITA i prosent av driftsinntektene. I Gjensidige benyttes EBITA som et nøkkeltall i helsesegmentet.

EGENKAPITALAVKASTNING FØR SKATT

Resultat før skattekostnad som prosent av gjennomsnittlig egenkapital i perioden

FOR EGEN REGNING

Premier og erstatninger kan oppgis «for egen regning» (f.e.r.). Det vil si at det er gjort fradrag for reassurandørenes andel.

FORFALT BRUTTOPREMIE

Forfalt bruttopremie omfatter de beløp selskapet har mottatt eller har til gode som betaling for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt.

FORSIKRINGSTEKNISKE RESERVER

Regnskapsmessige avsetninger som dekker premie som er forfalt, men ikke opptjent, erstatninger som ventes å påløpe og forventede kostnader knyttet til å avslutte inntrufne skadesaker.

IFRS

Står for International Financial Reporting Standards og er internasjonale regnskapsstandarder. Gjensidige har rapportert konsernregnskap i henhold til IFRS siden 2007.

KOSTNADSANDEL

Uttrykker hvor store de forsikringsrelaterte driftskostnadene er i forhold til premieinntektene.

PREMIEINNTJEKT

Summen av premie fra alle forsikringsavtaler i en gitt periode (betraktningssperioden). Dersom avtaleperioden for en forsikring avviker fra betraktningssperioden vil kun andelen av premie som sammenfaller med betraktningssperioden telle med. Premieinntekt beregnes ut fra når premien regnskapsmessig er opptjent, uavhengig av når premien er betalt.

REASSURANSE

Reassurans eller gjensidig forsikring er en avtale mellom et forsikringsselskap og en reassurandør, der forsikringsselskapet overfører en andel av en forsikring til reassurandøren. Dette er en metode for risikoavlastning, for å beskytte egenkapitalen.

SKADEPROSENT

Skadeprosenten uttrykker hvor store erstatningskostnadene er i forhold til premieinntektene.

SOLVENS

Solvens er et uttrykk for kredittverdighet, og uttrykker forsikringsselskapets evne til å håndtere sine forsikringsmessige forpliktelser. Solvens beregnes som solvensmarginkapital i prosent av solvensmarginkrav. Solvensmarginkapitalen skal overstige solvensmarginkravet.

SOLVENSMARGINKAPITAL

Den kapital som etter regelverket kan medregnes til dekning av solvensmarginkravet kalles solvensmarginkapital.

SOLVENSMARGINKRAV

Forsikringsselskaper må oppfylle et solvensmarginkrav som er et uttrykk for risikoen knyttet til de forsikringsmessige forpliktelsene. Kravet som må oppfylles beregnes med utgangspunkt i selskapets forsikringsforpliktelser.

UNDERWRITING

Underwriting er den risiko- og prisvurdering som gjøres ved etablering av en forsikringsavtale. Underwriting-resultatet er resultatet av forsikringsvirksomheten, og inkluderer ikke resultat av finansielle investeringer.

WHITE LABEL

Forsikringsprodukter solgt via agenter eller andre forretningspartnere, som ønsker å benytte eget merke.

STYRET I GJENSIDIGE FORSIKRING ASA

RANDI B. SÆTERS HAGEN

Styremedlem

Sætershagen har vært styremedlem i Gjensidige siden 2005, og er leder av revisjonsutvalget fra 2008. Hun arbeider nå som rådgiver og som midlertidig leder og inngår i konsulentfellesskapet Lien & Co. Hun har tidligere vært administrerende direktør i Swix Sport AS og markedsdirektør i Norsk Tipping AS. Sætershagen er styremedlem i Gjensidigestiftelsen, Elsikkerhet Norge AS, Briskeby Eiendom 1 AS, Briskeby Gressbane AS, Hamar Sportsanlegg AS, Børstad Idrettsanlegg AS, Briskeby Bolig og Hotel AS, Grid Design AS og Posten Norge AS. Sætershagen er siviløkonom fra Handels-høyskolen BI. Sætershagen har deltatt i 11 styremøter.

TROND VEGARD ANDERSEN

Styremedlem

Andersen har vært styremedlem i Gjensidige siden 2009, etter å ha vært medlem i eierutvalget for Øst fra 2005. Andersen er administrerende direktør i Fredrikstad Energi AS (FEAS). Han er styreleder i alle datterselskapene i FEAS og styremedlem i Værste AS (Bydelsutvikling i Fredrikstad). Andersen er statsautorisert revisor og siviløkonom fra Norges Handelshøyskole og har 13 års erfaring fra revisjon og rådgivning i

PricewaterhouseCoopers. Andersen har deltatt i 11 styremøter.

MARI T. SKJÆRSTAD

Styremedlem

Skjærstad ble valgt til styremedlem i Gjensidige i 2010. Hun er partner i advokatfirmaet Johnsrud, Sanderud & Skjærstad AS. Skjærstad er styreleder blant annet i Furnes-Hamjern SCC AS, Hedmark Trafikk FKF, Bolig-Partner AS og Norsk Forening for Kollektivtrafikk, samt styremedlem i blant andre Mesta AS, Scana Industrier ASA og Østlandsforskning AS. Skjærstad er utdannet jurist fra Universitetet i Oslo. Skjærstad har deltatt i 9 styremøter.

PER ARNE BJØRGE

Styremedlem

Bjørge ble valgt til styremedlem i Gjensidige i 2011. Bjørge arbeider som rådgiver og daglig leder i PAB Consulting AS i Ålesund. Bjørge er styremedlem i Gjensidigestiftelsen, styreleder i Borgund Invest AS, PAB Consulting AS, Tanux Shipping KS, Tanux Shipping AS, Havskjer AS og Havstøl AS, samt styremedlem i 3D Perception AS. Hans tidligere yrkespraksis har vært knyttet til revisjon og lederstillinger i bank, blant

annet som regionbanksjef i Kredittkassen (nå Nordea). Bjørge er utdannet bachelor i økonomi og ledelse, har revisoreksamen og utdannelse fra Bankakademiet samt gjennomført Administrativt Forskningsfonds lederprogrammer. Bjørge har deltatt i 5 styremøter.

GISELE MARCHAND

Styremedlem

Marchand ble valgt til styremedlem i Gjensidige i 2010. Marchand er administrerende direktør i Eksporthfinans ASA, og har tidligere hatt ulike stillinger, blant annet som administrerende direktør i Statens Pensjonskasse og konserndirektør i DnB NOR med ansvar for bedrifts- og personkundemarkedet i Norge. Hun er for tiden nestleder i styret i Oslo Børs VPS Holding ASA, styremedlem i Oslo Børs AS, nestleder i styret og leder av revisjonsutvalget i Norske Skogindustrier ASA, styremedlem i Flyktningehjelpen, nestleder i styret og leder av revisjonsutvalget i Fornebu Utvikling ASA og styremedlem i GIEK Kredittforsikring AS. Marchand har vært leder for styret i Kommunekreditt AS, og styremedlem i bl.a. Innovasjon Norge og ED B Business Partner ASA. Marchand er siviløkonom fra Handels-høyskolen i København. Marchand har deltatt i 11 styremøter.

Hans-Erik
Andersson

Kjetil
Kristensen

Gunnar
Mjåtvædt

Inge K.
Hansen

Gunnhild H.
Andersen

INGE K. HANSEN

Styreleder

Hansen har vært styreleder i Gjensidige siden 2008. Hansen er nå rådgiver, og har tidligere blant annet vært konserndirektør i Statoil, konsernsjef i Aker Kværner og rådgiver i Aker ASA. Han er styreleder i Siriusungen AS, NorSun AS, Bertel O. Steen AS, Hotell- og Restauranthuset Continental AS, Core Energy AS, AIM Norway SF og ved Leonhard Nilsen og Sønner AS og styremedlem i Hydro ASA, Jiffy International AS, JGO AS, Sissener AS og Master Marine AS. Hansen er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Hansen har deltatt i 10 styremøter.

HANS-ERIK ANDERSSON

Styremedlem

Andersson tiltrådte som styremedlem i Gjensidige i 2008. Andersson er nå rådgiver, og har tidligere vært administrerende direktør i forsikringsselskapet Skandia, Norden-sjef for Marsh & McLennan og Executive Director i Mercantile & General Re. Andersson er styreleder i Semcon AB, Erik Penser Bankaktiebolag, Canvisa AB og Implement MP AB og styremedlem i Cision AB.

Andersson har studert statistikk, økonomi, forretningsjus og administrasjon ved universitetet i Stockholm. Andersson har deltatt i 11 styremøter.

KJETIL KRISTENSEN

Styremedlem

Kristensen har vært ansattrepresentant i Gjensidiges styre siden 2008. Han er hovedtillitsvalgt for segment Privat. Kristensen har IT- og økonomiutdanning fra Høyskolen i Finnmark. Kristensen har deltatt i 9 styremøter.

GUNNAR MJÅTVÆDT

Styremedlem

Mjåtvædt har vært ansattrepresentant i Gjensidiges styre siden 2007. Han er hovedtillitsvalgt konsern i Gjensidige. Mjåtvædt har bakgrunn fra salg og ledelse, og har mer enn 20 års erfaring fra bransjen. Mjåtvædt har deltatt i 11 styremøter.

GUNNHILD H. ANDERSEN

Styremedlem

Andersen har vært ansattrepresentant i Gjensidiges styre siden 2008. Hun er kundesrådgiver i Gjensidige og har over 20 års erfaring fra forsikring. Andersen er hovedtillitsvalgt for divisjon Oppgjør IKT og sitter også som medlem i Finansforbundets geografiske avdeling Østfold. Andersen har deltatt i 11 styremøter.

STYRETS BERETNING

Gjensidige-konsernet oppnådde et resultat før skatt på 3.647,4 millioner kroner i 2011, opp fra 3.254,0 millioner kroner i 2010. Resultatøkningen er drevet av kraftig forbedring i underwriting-resultatet. Styret foreslår at det utbetales 2.275,0 millioner kroner i ordinært utbytte, tilsvarende 4,55 kroner per aksje. Gjensidiges kunder i Norge vil motta totalt 1,4 milliarder kroner i kundeutbytte, utbetalt av konsernets største eier, Gjensidigestiftelsen, gjennom en unik modell som bidrar til kundeloyalitet og kundetilfredshet.

Konsernets skadeforsikringsvirksomhet oppnådde god lønnsomhet i 2011, selv om resultatene ble negativt påvirket av det verste naturskadeåret i Norge siden 1992. Tiltak for å bevare kunder, i tillegg til korrekt prising av risiko og strategisk kundeseleksjon, bidro til en reduksjon av skadeprosenten med 3,4 prosentpoeng. Den underliggende kostnadsprosenten utviklet seg også positivt gjennom 2011. Styret er tilfreds med at konsernet leverte på de finansielle mål for 2011.

I Norge leverte Gjensidiges største segment, Privat, meget gode resultater gjennom 2011, og segment Næringsliv effektiviserte underliggende drift med ny distribusjonsmodell og andre tiltak som bidro til premievekst. Utviklingen i virksomheten utenfor Norge er på rett vei etter målrettet porteføljestyring. Også støtteområdene i Norge, Pensjon og sparing og Bank, utviklet seg positivt i 2011. Pensjon og sparing oppnådde for første gang et positivt resultat før skatt.

Avkastningen på de finansielle investeringene var tilfredsstillende i 2011, tatt i betraktning svært utfordrende makroøkonomiske forhold gjennom andre halvår. Finansavkastningen ble på 4,4 prosent.

VIRKSOMHETEN

Gjensidige Forsikring ASA (Gjensidige Forsikring) har hovedkontor i Oslo. Virksomhetens formål er å sikre liv, helse og verdier for kunder i privat- og næringslivsmarkedet gjennom konkurransedyktige forsikringsprodukter og relaterte tjenester. Gjensidige Forsikring er morselskap i Gjensidige-konsernet (Gjensidige).

Gjensidige er et av de ledende skadeforsikringsselskapene i Norden, og er den største, norskeide skadeforsikringsaktøren i de norske, danske, svenske og baltiske markedene. Skadeforsikringsvirksomheten omfatter både skade- og personforsikringsprodukter, og mer enn 78 prosent av virksomheten er knyttet til aktiviteter i det norske markedet. Den norske skadeforsikringsvirksomheten omfatter livsforsikringer som er rene risikoforsikringer av opp til ett års varighet, hvorav gruppelivsforsikringer er det største produktet.

Gjensidiges forretningsmodell er basert på en integrert verdikjede, som omfatter produksjon av finansielle tjenester, produkter, distribusjon og kundedialog. Kritisk masse og strømlinjeforming av prosesser gir høy effektivitet og lave kostnadsandeler. Gjensidige er markedsleder i det norske skadeforsikringsmarkedet, hvor konsernet har høy kjennskap og merkevarestyrke.

I privatmarkedet tilbys forsikringsprodukter for motorvogn, bolig, person og andre forsikringsprodukter som reise- og fritidsforsikringer. Til næringslivsmarkedene, som i Norge også omfatter kommuner, kommunal virksomhet og landbruksmarkedet, tilbys forsikringsprodukter knyttet til motorvogn, bygning, person, ansvar, landbruk og marine/transport.

Kundebetjening i Norge er organisert i to segmenter, Privat og Næringsliv. Begge segmentene opererer etter en multikanalstrategi for å sikre kostnads-

effektivitet og kundetilfredshet. Distribusjonsmodellene gjør det mulig for kundene å velge om de vil ha kontakt med Gjensidige per telefon, internett eller ansikt til ansikt. Stadig flere ønsker selvbetjeningsløsninger, og Gjensidiges sterke posisjon i privatmarkedet har gitt et godt utgangspunkt for tilrettelegging av nye tjenester også i bedriftsmarkedet.

Konsernets øvrige satsingsområder skal primært understøtte kjernevirksomheten gjennom relasjonsbyggende breddeprodukter og -tjenester som bank, pensjon og sparing til de norske skadeforsikringskundene, samt å realisere skalafordeler gjennom satsing på skadeforsikring i Norden og Baltikum.

Hoveddelen av virksomheten i Danmark og Sverige er organisert som filialer av det norske morselskapet.

Helsevirksomheten Hjelp24 ble solgt i 2011.

MÅL OG STRATEGI

Produktforenkling og selvbetjeningsløsninger er sentrale elementer i strategien for å sikre lønnsom drift og høy kundetilfredshet. Distribusjonen i privatmarkedet effektiviseres, og samtidig utvikles et nytt kontorkonsept for de største byene, med fokus på rådgivningstjenester.

Lønnsomhet prioriteres foran vekst også i 2012. Erfaring, kompetanse, datamengder og analytisk tilnærming til kundeseleksjon og markedsaktiviteter, representerer viktige konkurransefortrinn i et marked preget av økende konkurranse.

To konsernovergripende initiativ skal bidra til at konsernet oppnår posisjonen som det mest kundeorienterte skadeforsikringsselskapet i Norden:

- Programmet Gjensidige 2.0, som omfatter en rekke prosjekter for forenkling av produkter og arbeidsprosesser, og tilrettelegging av selvbetjeningsløsninger både for privat- og næringslivsmarkedet.
- Merkevareloftet, som omfatter utvikling av ny merkevarestrategi, ny visuell identitet, nye kundeportaler i Norge, Danmark og Sverige, og satsing på lederutvikling og kulturbyggende tiltak.

Videreutvikling av fordels- og organisasjonskundeprogrammene vil utvide eksisterende kunderelasjoner og redusere avgang, i tillegg til å understøtte salg av bank-, pensjons- og spareprodukter til forsikringskundene. Undersøkelser viser at personer som har et bredt engasjement hos Gjensidige, er de mest fornøyde kundene.

En diversifisert produktportefølje gjør at Gjensidige i større grad kan kapitalisere på verdien av eksisterende kundebase og distribusjonsplattform. Ved utløpet av 2011 var 84,8 prosent av pensjons- og sparekundene og 48,3 prosent av bankkundene også skadeforsikringskunder i Gjensidige.

I tillegg til organisk vekst, vil Gjensidige også fremover utforske muligheter

for oppkjøp av virksomhet som understøtter konsernets vekststrategi innen produktbredde og geografi, forutsatt at disse understøtter konsernets krav til egenkapitalavkastning innen tre år. Oppkjøpt forsikringsvirksomhet må i tillegg levere resultater som ligger innenfor konsernets mål om en combined ratio innen to til tre år etter gjennomført transaksjon.

Gjensidiges interne, risikobaserte kapitalmodell skal sikre at allokering av kapital tar hensyn til kapitalkostnaden. På denne måten kan ledelsen vurdere forholdet mellom risiko i investerings- og forsikringsvirksomheten, samtidig som prisingen av forsikringsproduktene reflekterer kapitalkostnaden og de langsiktige lønnsomhetskravene.

Konsernet satser på leder- og medarbeiderutvikling, gode belønningsmodeller og systematisk kompetanseutvikling for å beholde, utvikle og tiltrekke seg dyktige medarbeidere og ledere.

FINANSIELLE MÅL

Gjensidige oppnådde sine finansielle mål i 2011. Konsernets overordnede finansielle mål er en egenkapitalavkastning på 15 prosent før skattekostnad. Konsernets egenkapitalavkastning før skattekostnad endte på 15,9 prosent i 2011.

Konsernet skal ha en kapitalisering som sikrer en A-rating hos Standard & Poor's. Gjensidige har betydelige kapitalbuffer, både i forhold til interne risikomodeller, legale kapitaldekningskrav og en A-rating. Konsernets A-rating ble senest bekreftet i august 2011.

Den solide kapitaliseringen ligger til grunn for styrets utbyttepolitikk. Målet er at mellom 50 og 80 prosent av årets resultat etter skatt, skal utdeles som utbytte. Utbyttepolitikken og styrets forslag til utbytte for regnskapsåret 2011 er nærmere kommentert i avsnittet om disponering av resultat før andre inntekter og kostnader.

Frem til 2008 hadde konsernet et mål om en gjennomsnittlig combined ratio for den norske skadeforsikringsvirksomheten på 97 prosent. Målet ble endret til en combined ratio på mellom 90 og 93 prosent fra 2011 for den samlede skadeforsikringsvirksomheten. Combined ratio for skadeforsikringsvirksomheten endte på 91,9 prosent i 2011, innenfor det målsatte intervallet.

De siste årene er det gjennomført betydelige premiepåslag og innført nye tariffmodeller, i kombinasjon med innføring av grunnpris per forsikringstaker fra annet halvår 2010. Videre ble det i 2008 igangsatt effektiviseringsprogram for å redusere erstatningskostnadene med 400 til 500 millioner kroner (fra 2007-nivå, inflasjonsjustert) og driftskostnadene med 300 til 400 millioner kroner (fra 2007-nivå, inflasjonsjustert), begge deler implementert med full effekt fra og med 2011.

Både pensjons- og sparevirksomheten og bankvirksomheten er fremdeles i en oppstartsfase.

MARKEDSPOSISJON

Gjensidige var den ledende aktøren innen norsk landbasert skadeforsikring i 2011, med en markedsandel på 26,3 prosent av et totalmarked på 45,6 milliarder kroner, ned fra 27,9 prosent i 2010. (Kilde: Finansnæringens Fellesorganisasjon, FNO.) Endringen skyldtes i hovedsak økende konkurranse kombinert med strategisk kundeseleksjon, i tråd med strategien om prioritering av lønnsomhet over vekst.

I privatmarkedet hadde selskapet en markedsandel på 23,8 prosent ved utgangen av 2011. Innen næringslivsmarkedet, som fra og med 2011 også inkluderer forsikringsprodukter til landbruket, utgjorde markedsandelen 32,0 prosent. I landbruksmarkedet isolert sett var markedsandelen på 71,2 prosent av et totalmarked på 1.218 millioner kroner.

Markedsandelene i Danmark og Sverige var henholdsvis 5,9 prosent (basert på sist tilgjengelige statistikk fra Forsikring & Pension per 31.12.2010) og 1,2 prosent (kilde: Svensk Försäkring, statistikk per 31.12.2011).

I det baltiske skadeforsikringsmarkedet hadde Gjensidige en markedsandel på 7,5 prosent i 2011 (kilde: Insurance Supervisory Commission of the Republic of Lithuania; Latvian Insurers Association; Statistics Estonia).

KUNDEORIENTERING

Kundeorientering er kjernen i Gjensidiges strategiske posisjonering. Dette er forankret i konsernets visjon "Vi skal kjenne kunden best, og bry oss mest". I et konkurranseutsatt marked vil god kundeservice og oppfølging bli stadig viktigere for å skille seg fra konkurrentene og for å oppnå kundetilfredshet og -lojalitet.

Gjensidigeopplevelsen, som er selskapets rammeverk for kundeorientering, vil i løpet av 2012 være implementert i hele konsernet. Et bredt spekter av forbedringstiltak er blitt iverksatt de siste årene for å styrke kundeorientering i alle deler av organisasjonen. Kundetilfredsheten måles systematisk, og forbedringstiltak iverksettes fortløpende, helt ned på medarbeidernivå. Tilrettelegging av brukervennlige selvbetjeningsløsninger utvikles for å sikre at kunder kan kjøpe og endre forsikringer, søke råd og melde skader på internett og mobil. Samtidig skal forenkling av interne arbeidsprosesser, systemutvikling og opplæring sikre ytterligere effektivisering i medarbeidernes betjening av kunder både på telefon og internett.

I 2012 utvikles nye kundeportaler og digitale kampanjer for å øke relevant trafikk til Gjensidiges nettsider. Ny merkevarestrategi vil bli ferdigstilt i 2012 med basis i Gjensidiges unike egenskaper og fortrinn, og ny visuell identitet for konsernet vil bli utviklet for å bidra til posisjonering og økt gjennomslagskraft i digitale kanaler.

DISTRIBUSJON

Gjensidige har i underkant av en million forsikringskunder i Norge, fordelt på om lag 753.000 kunder i privatsegmentet og 165.000 i næringslivssegmentet. Privatkundene betjenes via ulike distribusjonskanaler som lokalkontorer, kundesentre og nettbaserte løsninger. Erfaring og metodikk fra privatsegmentet er utnyttet i næringslivssegmentet, som i Norge består for det meste av små og mellomstore bedrifter. Som første skadeforsikringselskap i Norden, etablerte Gjensidige i 2011 en multikanalmodell overfor næringslivssektoren. Selvbetjeningsløsninger utvikles både for privat- og næringslivskunder. De 500 største næringslivskundene betjenes fortsatt av en egen organisasjonsenhet sammen med kunder som betjenes via meglerapparatet.

Rolledelingen mellom de ulike kanalene er endret og tydeliggjort de siste årene. Salgssentre (utgående telefonsentre) er etablert for å effektivisere nysalg, og 20 lokalkontorer er oppgradert til finanskontorer med rådgivningstjenester innen forsikring, bank, pensjon og sparing. Kundene tilbys nå produkter og tjenester via ett kontaktpunkt, noe som i stor grad styrker muligheten for økt salg av et bredere produktspekter. Antall lokalkontorer er redusert, og ytterligere 16 lokalkontorer vil bli nedlagt i 2012. Virksomheten flyttes til nærliggende kontorer eller kundebetjening via telefon eller nett. Nytt kontorkonsept for de største byene er under utvikling.

Gjensidige har gode og effektive løsninger for salg via internett. Privat- og bedriftskunder får en komplett oversikt over egne produkter og kan forvalte sitt kundeforhold, for eksempel ved å melde skade eller endre et fond. Det var 7,3 millioner besøk på gjensidige.no i 2011. Totalt salg via internett økte med 12 prosent fra 2010 til 2011. For Privat alene var økningen 33 prosent. Det forventes fortsatt sterk vekst i denne distribusjonskanalen.

Det danske privatmarkedet betjenes primært via telefon og internett. I tillegg selges privatprodukter via samarbeidspartnere, blant annet Kia Motor, Hyundai Motor, Ledernes Hovedorganisasjon og EDC, Danmarks største eiendomsmeglerkjede. I det danske næringslivsmarkedet foregår distribusjonen i første rekke i samarbeid med meglere.

I forbindelse med kjøpet av Nykredit Forsikring ble det inngått en langsiktig distribusjonsavtale med Nykredit-konsernet. Nykredit er et av Danmarks største finanskonsern, med et omfattende distribusjonsnettverk med 55 rådgivningskontorer og 2 eiendomsmeglerkjeder (Nybolig/Estate) med cirka

300 filialer, i tillegg til telefonbasert kundesenter. Nykredit distribuerer skade-forsikringer på vegne av Gjensidige både i privat- og næringslivsmarkedet.

I kommunemarkedet foregår distribusjonen enten direkte eller via meglere, i stor grad basert på tilbuds konkurranser.

I det svenske privatmarkedet foregår distribusjon både direkte via telefon og internett og gjennom forsikringsformidlere (partnere og agenter). I næringslivsmarkedet er distribusjonen hovedsakelig via forsikringsmeglere og partnere.

De viktigste distribusjonskanalene i det baltiske markedet er direktesalg og salg via forsikringsagenter og -meglere. Salg via internett er i ferd med å øke også i det baltiske markedet.

Gjensidige har også posisjonert seg for produktleveranser tilpasset ulike distribusjonskanaler, både i Norge og resten av Norden. Distribusjonen er hovedsakelig via agenter, i tillegg til forretningspartnere som butikker, bilforhandlere og banker som ønsker å utvide produkttilbudet med forsikringsprodukter under eget merke («White Label»).

ÅRET 2011

VIKTIGE HENDELSER

Været

Året 2011 var et av de verste naturkatastrofeår internasjonalt, målt i værskaderelaterte tap. For Norge anslås de samlede erstatningene fra naturskadeordningen å utgjøre rundt 1,9 milliarder kroner. Effekten av ekstremværet på Gjensidiges resultater er i særdeleshet knyttet til fire betydelige hendelser: Flommen i Gudbrandsdalen i juni, skybruddet i København i juli og stormene Berit og Dagmar på Vestlandet mot slutten av året medførte samlede erstatningskostnader på nærmere 330 millioner kroner.

Kundeorientering

Kundeorientering og satsing på kundebevarende tiltak har hatt prioritet i Gjensidige gjennom 2011. Gjensidiges kunde- og merkevareskole står sentralt i opplæringen av ledere og medarbeidere med kundekontakt. Interne målinger gjort høsten 2011 viste at det er en klar sammenheng mellom salgstrening og kundetilfredshet, salg og redusert kundeavgang. Gjensidige ble av TNS Gallup kåret til best på kundeservice i norsk forsikringsbransje i 2011, og eksterne undersøkelser viste økt tilfredshet blant Gjensidiges kunder.

Nye nordiske konsernfunksjoner

Etter kjøpet av Nykredit Forsikring i 2010, ble det gjennom 2011 jobbet med effektiviseringstiltak og integrasjon av virksomheten i segment Norden. Definerte synergieffekter ble tatt ut i løpet av 2011. Det ble i 2011 etablert nordiske funksjoner for Produkt og pris, Oppgjør, IKT, samt Merkevarer, kommunikasjon og marked. Arbeidet med fortsatt effektivisering og strømlinjeforming for å oppnå en enhetlig konsernstruktur, fortsetter i 2012.

Konsernledelsen ble i 2011 utvidet fra ni til elleve medlemmer. For nærmere presentasjon av konsernledelsens medlemmer, se årsrapportens side 52-53.

Optimal risikoprising

Korrekt prising av risiko er kjernen i all forsikringsvirksomhet. De siste årene har Gjensidige arbeidet mye med tariffutvikling og kundeseleksjon. Ved å utnytte avanserte analyse og modelleringsverktøy, kombinert med omfattende interne og eksterne data og risikoparametre, lyktes Gjensidige med å utvikle og lansere tariffen som reflekterer underliggende forsikringsrisiko. Metodikken muliggjør finmasket prisdifferensiering mellom grupper med ulik risikoprofil, og vil bidra til å sikre Gjensidiges konkurransekraft fremover. Innen privatsegmentet er det tidligere lansert nye tariffen for bil og bolig, og i 2011 er det iverksatt ny tariff for privat reiseforsikring. Innen næringslivssegmentet har Gjensidige utviklet og iverksatt nye tariffen innen viktige områder som bil, lastebil og næringsbygg i løpet av 2011.

Aksjen

Gjensidige-aksjen ga en totalavkastning (inkludert utbytte) til aksjeeierne på

26,6 prosent i 2011. Gjensidigestiftelsen delte i desember ut bonusaksjer til småaksjeeiere som kjøpte aksjer i forbindelse med børsnoteringen, og som har beholdt disse i ett år. Det ble til sammen delt ut cirka 3,2 millioner bonusaksjer til i overkant av 43.000 aksjeeiere.

Salg av Hjelp24

Selskapet for helserelaterte tjenester, Hjelp24, ble solgt til Hercules Capital i august 2011 for 315,8 millioner kroner. Salget ga en gevinst på 113,4 millioner kroner. Det forretningsmessige forholdet mellom Gjensidige og Hjelp24 videreføres.

Brannkasser

Ny strategisk avtale ble i 2011 inngått med 19 brannkasser på forretningsmessige vilkår, og uten krav til dispensasjoner. En tidligere, felles poolordning av brannforsikringer ble avviklet, herunder også myndighetskravet til at Gjensidige utad var ansvarlig for ethvert forsikringskrav som oppsto i de samarbeidende brannkassers brannforsikringsvirksomhet. Dette ansvaret bortfalt i sin helhet for forsikringssummer over 100 millioner kroner, men består på forretningsmessig grunnlag for mindre forsikringer.

ENDRINGER I RAMMEBETINGELSER

Solvens II

Gjensidige arbeidet gjennom hele 2011 med forberedelser til Solvens II-regelverket, som stiller nye krav til beregning av kapitalkrav, krav til risikostyring og rapportering av risiko- og kapitalstatus i europeiske forsikrings-selskaper. Solvens II-regelverket er fortsatt under utvikling. Det antas at reglene vil være implementert i Norge med effekt 1.1.2013, mens kapital- og rapporteringskravene forventes å få full effekt fra 1.1.2014.

Konsernet har vurdert hvilke forberedelser som bør gjøres for å møte de nye kravene i Solvens II. Gjensidige har gode forutsetninger for å tilfredsstille de nye kravene, men ytterligere tiltak skal iverksettes frem mot regelverkets ikrafttreden. Endringer gjennomføres for å sikre en helhetlig risikostyring som er godt integrert med øvrige styringsprosesser. Styret ble i 2011 løpende informert om relevante tema vedrørende Solvens II.

Gjensidige tar sikte på å søke om godkjenning av en internmodell for deler av virksomheten for å beregne det regulatoriske kapitalkravet under Solvens II. Siden 2004 har Gjensidige utviklet en såkalt ALM-(Asset Liability Management) modell som benyttes i kapitalstyringen. Denne modellen videreutvikles både i omfang og bruksområder. Det nye regelverket antas å medføre krav om høyere kapitalisering enn under Solvens I. I Norge har forsikringsselskapene også vært underlagt bankenes kapitaldekningsregelverk. Generelt vil kravene til god risikostyring skjerpes, og rapporteringskravene til myndigheter og markedet vil kunne bidra positivt i synliggjøringen av selskapets verdiskaping. Gjensidige søker å benytte de forestående lovendringene på en konstruktiv måte for ytterligere å styrke den helhetlige risikostyringen i konsernet.

ØKT LEVEALDER OG PENSJON

Det har vært et markert fall i dødelighetsraten i de senere år. Det er derfor nødvendig å innføre en ny og oppdatert tariff som livsforsikringsbransjen forventes å ta i bruk i løpet av 2013/2014. Økt levealder skaper behov for økte reserver i livsselskapene. Gjensidige Pensjonsforsikring har allerede foretatt avsetninger i 2011-regnskapet for å møte dette behovet.

Banklovkommisjonen arbeider med å tilpasse private tjenestepensjonsordninger til Pensjonsreformen. NOU 2012:3 Fripoliser og kapitalkrav ble levert i januar 2012 og det forventes en ny NOU i løpet av første halvår 2012.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Gjensidige rapporterer konsolidert finansiell informasjon i henhold til internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS).

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra fortsatt drift, er til stede, og at dette er lagt til grunn ved utarbeidelsen av årsregnskapet.

RESULTAT

Gjensidige Forsikring konsern hadde et underwriting-resultat for skadeforsikringsvirksomheten på 1.421,0 millioner kroner i 2011, mot 796,3 millioner kroner i 2010. Resultat etter skattekostnad for konsernet ble 2.747,9 millioner kroner, mot 2.950,4 millioner kroner i 2010. Årsresultatet tilsvarer en egenkapitalavkastning før skatt på 15,9 prosent, mot 14,4 prosent i 2010. Resultat per aksje (basis og utvannet) ble 5,50 kroner, mot 5,90 kroner i 2010.

Combined ratio ble 91,9 prosent mot 95,3 i 2010. Combined ratio for 2011 er påvirket av større værrelaterte hendelser i tillegg til enkelte engangseffekter, og den underliggende forsikringsdriften viser et tilfredsstillende resultat.

Reduksjonen i resultat etter skatt i hovedsak forklares med skattelempen gitt i forbindelse med omdanningen fra gjensidig selskap til allmennaksjeselskap i 2010. Resultat før skattekostnad økte med nærmere 400 millioner kroner, drevet av kraftig forbedring i underwriting-resultatet.

Med unntak av erstatningsavsetninger knyttet til dansk yrkesskadeportefølje, er Gjensidiges erstatningsavsetninger regnskapsført til nominelle verdier (ikke diskontert). Som forberedelse til forventede endringer i IFRS og innføring av Solvens II, har Gjensidige fra og med andre kvartal 2010 beregnet, men ikke regnskapsført, effekten på combined ratio av å diskontere erstatningsavsetningene. For hele 2011 ville combined ratio på diskontert basis vært 87,1, en reduksjon på 4,8 prosentpoeng i forhold til regnskapsført nominell størrelse.

Ved beregningen er det for de norske og svenske avsetningene benyttet swap-rente, mens det for de danske avsetningene er benyttet rente fastsatt av det danske Finanstilsynet. For de baltiske avsetningene er det benyttet euros- og euroswap-rente.

Driftsinntekter

Premieinntektene fra skadeforsikringsvirksomheten var 17.548,1 millioner kroner i 2011 mot 17.063,3 millioner kroner i 2010, tilsvarende en økning på 2,8 prosent.

I det norske privatsegmentet økte premieinntektene med 4,7 prosent i 2011. Det er sterk konkurranse i det norske privatmarkedet, men igangsatte tiltak for å bevare kunder, har gitt positive effekter på avgangstrenden gjennom året. I det norske næringslivssegmentet økte premieinntektene med 0,2 prosent, til tross for at lønnsomhet fortsatt prioriteres foran vekst.

Deler av premieveksten i 2011 skyldtes oppkjøpet av Nykredit Forsikring som ble konsolidert inn per 1. mai 2010. Underliggende premieinntekter i Norden har utviklet seg svakt gjennom året, delvis påvirket av valutakurs-effekter og gjeninnsettelsespremier knyttet til reassuranse, men også som følge av en bevisst reduksjon innen næringslivsengasjementer som ikke viste tilfredsstillende lønnsomhet.

I Baltikum har Gjensidige hatt en reduksjon i premieinntekter på 13,8 prosent. Korrigert for valutakursendringer er reduksjonen i lokal valuta 11,4 prosent. Forfalt premie har imidlertid utviklet seg positivt gjennom året som følge av bedret markedsutvikling. Gjensidiges samlede baltiske markedsandel er økt fra 6,9 prosent i 2010 til rundt 7,5 prosent i 2011.

Premieinntektene fra pensjonsvirksomheten økte fra 335,8 millioner kroner i 2010 til 532,7 millioner kroner i 2011. Veksten skyldtes vekst i porteføljen og engangseffekter i forbindelse med porteføljeovertakelser fra eksterne distributører. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter for bankvirksomheten var 430,8 millioner kroner i 2011, mot 407,0 millioner kroner i 2010. Økningen skyldes i hovedsak reklassifisering av lånegebyr fra netto finansinntekter og andre inntekter til netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ved slutten av 2010.

Netto inntekter fra investeringer

Konsernets netto inntekter fra investeringer var 2.375,6 millioner kroner i

2011, mot 2.748,2 millioner kroner året før. Finansavkastningen var 4,4 prosent i 2011. Finansavkastningen er beregnet som netto finansielle inntekter og kostnader (eksklusive finansinntekter i Pensjon og sparing samt Bank) i prosent av investeringsporteføljen (omfatter alle investeringsmidler i konsernet eksklusive midler i Pensjon og sparing samt Bank). Tilsvarende tall i 2010 var en finansavkastning på 5,2 prosent.

Ved utløpet av 2011 var verdien av konsernets investeringsportefølje 54.486,7 millioner kroner. Sikringsporteføljen utgjorde 54,1 prosent av investeringsporteføljen, 8,2 prosent var plassert i aksjer i tilknyttede selskaper og 37,6 prosent utgjorde såkalt fri portefølje.

Sikringsporteføljen består av renteinstrumenter som pengemarkedspapirer, obligasjoner til amortisert kost og omløpsobligasjoner. Porteføljen ga et stabilt hovedbidrag til avkastningen gjennom året. For 2011 ble resultatet fra sikringsporteføljen 1.183,5 millioner kroner mot 1.175,4 i 2010. Dette tilsvarer en avkastning på henholdsvis 3,9 prosent og 4,0 prosent. Lavere renter gjennom året ble motvirket av utgang i kredittspreadene.

Fri portefølje består av rentepapirer i kombinasjon med blant annet aksjer og eiendom. Resultatet i 2011 ble 716,1 millioner kroner mot 1.040,5 millioner kroner i 2010. Porteføljen ga med dette en avkastning på 3,8 prosent i 2011 mot 5,5 prosent i 2010.

Rentepapirene i fri portefølje var sammensatt av pengemarkedspapirer, omløps-, investment grade-, high yield- og konvertible obligasjoner og ga en avkastning på 2,4 prosent i 2011.

Aksjeeksponeringen i fri portefølje besto av fondsinvesteringer innen private equity og omløpsaksjer og ga en avkastning i 2011 på negative 0,6 prosent. Private equity ga en avkastning på 14,5 prosent mens omløpsaksjer ga en negativ avkastning på 14,9 prosent. Dette må sees i sammenheng med den generelle markedsutviklingen i perioden.

Eiendomseksponeringen i fri portefølje er konsentrert om kontoreiendommer i Oslo, men inneholder også kjøpesentre og kontoreiendommer i andre norske byer samt to kontorbygg i København. I tillegg er en mindre del av porteføljen investert i internasjonale eiendomsfond. Porteføljen ga en avkastning på 6,7 prosent i 2011. Det generelle avkastningskravet ved verdsettelse av eiendommene var på 6,6 prosent, uendret fra 2010.

Investeringen i tilknyttede selskaper ga et resultat på 431,6 millioner kroner i 2011, mot et resultat på 488,7 millioner kroner i 2010. Dette tilsvarer avkastning på henholdsvis 9,8 prosent og 12,3 prosent. Tilknyttede selskaper er i hovedsak Storebrand og Sparebank1 SR-Bank. Av resultatet for 2011 kommer 307,2 millioner kroner fra investeringen i Storebrand og 118,4 millioner kroner fra investeringen i Sparebank1 SR-Bank.

Porteføljene av rentepapirer har ikke vært utsatt for tap som følge av konkurs hos debitorer i 2011. Den internasjonale delen av investeringsporteføljen valutaskikres tilnærmet 100 prosent.

Erstatningskostnader, rentekostnader, tap m.v.

Erstatningskostnader for skadeforsikringsvirksomheten utgjorde 13.249,3 millioner kroner, mot 13.456,6 millioner kroner i 2010. Skadeprosenten ble redusert med 3,4 prosentpoeng i forhold til 2010, og endte på 75,5. Fjorårstallene er preget av frostrelaterte skader fra den strenge vinteren i 2009/2010, mens 2011 hadde flere storskader og høyere innslag av flom- og vindrelaterte naturskader.

Klassifiseringen av indirekte skadebehandlingskostnader i den norske virksomheten ble endret fra og med fjerde kvartal 2011. I motsetning til tidligere, medtas indirekte skadebehandlingskostnader, for eksempel andel av IKT, ledelse og husleie, som skadebehandlingskostnader. Reklassifiseringen utgjorde 43,5 millioner kroner for 2011. Den nye klassifiseringen vil øke skadeprosenten fremover med cirka 0,9 prosentpoeng på årsbasis og gi en tilsvarende reduksjon i kostnadsandelen. Omklassifiseringen har

derfor ingen effekt på combined ratio, og medfører heller ingen endringer av tidligere kommuniserte finansielle mål.

Storskadene beløp seg til 521,9 millioner kroner i 2011, mot 438,7 millioner kroner året før. Det er spesielt segmentene Norden og Næringsliv Norge som var preget av mange storskader i 2011.

Avviklingsgevinsten for tidligere skadeårganger var noe høyere i 2011 enn i 2010, noe som har en positiv påvirkning på utviklingen i skadeprosenten. I 2011 var netto avviklingsgevinst 366,3 millioner kroner; 2,1 prosent av premieinntektene. Tilsvarende tall i 2010 var henholdsvis 301,1 millioner kroner og 1,8 prosent. Avviklingsgevinsten i 2011 knyttet seg primært til positiv utvikling i tidligere års erstatningsavsetninger for personforsikringer, både i den norske og danske virksomheten.

Både i 2010 og 2011 har det vært arbeidet med å videreutvikle oppgjørsprosessene. Målet er å forbedre kundenes tilfredshet, samtidig som selskapet reduserer sine samlede erstatningsutbetalinger. Målet er å komme raskere i kontakt med kunden etter skade, samtidig som saksbehandlingstiden reduseres betydelig gjennom forbedrede interne prosesser.

Rentekostnader og tap på utlån og garantier fra bankdrift var 550,0 millioner kroner i 2011 mot 484,9 millioner kroner i 2010. Økningen skyldes økte rentekostnader.

Driftskostnader

Kostnadsandelen for skadeforsikring (driftskostnadene fra skadeforsikring i forhold til opptjent premie) utgjorde 16,4 prosent mot 16,5 prosent i 2010. De nominelle driftskostnadene fra skadeforsikring utgjorde 2.877,9 millioner kroner mot 2.810,4 millioner kroner i 2010, en økning på 2,4 prosent.

I de to norske segmentene, Privat og Næringsliv, økte de nominelle driftskostnadene med henholdsvis 63,9 millioner kroner og 41,1 millioner kroner i 2011. Økte nominelle kostnader skyldes delvis engangseffekter relatert til omorganisering av distribusjonen innen privatsegmentet (40,0 millioner kroner) og omorganisering i næringslivssegmentet. Omklassifisering av indirekte skadebehandlingskostnader fra og med fjerde kvartal 2011 reduserte driftskostnadene med til sammen 43,5 millioner kroner.

De nominelle driftskostnadene falt med 14,6 millioner kroner i segment Norden. Større forretningsvolum og valutaeffekter bidro til å øke kostnadene, men kostnadsreduksjoner som følge av synergiuttak etter oppkjøpet av Nykredit Forsikring bidro totalt sett til en nedgang i kostnadene. Identifiserte kostnadssynergier var fullt realisert ved utgangen av 2011.

I det baltiske segmentet ble de nominelle driftskostnadene redusert med 14,5 millioner kroner. Kostnadsnivået i den baltiske virksomheten er tilpasset fallet i premieinntektene, med en kostnadsandel for 2011 på 30,9, mot 29,8 i 2010.

Pensjons- og sparevirksomheten hadde totale driftskostnader på 151,6 millioner kroner i 2011, hvorav 104,3 millioner kroner var knyttet til forsikringsvirksomheten. Tilsvarende tall for 2010 var henholdsvis 156,7 og 109,6 millioner kroner. Driftskostnadene for bankvirksomheten var 308,9 millioner kroner i 2011, mot 302,1 i 2010.

Av- og nedskrivninger på merverdier knytter seg til immaterielle verdier, herunder ervervede verdier knyttet til kunderelasjoner og merkevare ved virksomhetssammenslutninger, samt verdien av internt utviklede IT-systemer. Av- og nedskrivningene utgjorde 181,5 millioner kroner i 2011, mot 254,3 millioner kroner i 2010. I 2010 ble det foretatt en nedskrivning av goodwill i segment Privat Norge på 100,0 millioner kroner.

Gjensidiges konsernregnskap er ikke belastet med kostnader til forskning og utvikling i 2011 eller 2010. Det er heller ikke aktivert slike utgifter i løpet av de to regnskapsårene. Morselskapet har videreført samarbeidet med

Norsk Regnesentral og SFI (Statistics for Innovation), hvor det gjennomføres prosjekter innenfor forsikringssvindel (fraud) og trafikkskader.

Skatt

Konsernet hadde en skattekostnad på 899,5 millioner kroner i 2011, mot en skattekostnad på 303,6 millioner kroner i 2010. Den effektive skattesatsen utgjorde 24,7 prosent i 2011 (9,3).

Den effektive skattesatsen ble påvirket av blant annet gevinst ved salg av aksjene i Hjelp24, et høyt antall naturskader uten skattemessig fradrag i årets resultat, oppløsning av skatteavsetning relatert til salg av eiendom og resultater fra tilknyttede selskaper. En vesentlig årsak til den spesielt lave skattesatsen i 2010 er at Finansdepartementet samtykket i at Gjensidige Forsikring på nærmere vilkår ble fritatt for den skattemessige gevinstbeskatningen ved omdanning av virksomheten til allmennaksjeselskap. Skattelempevedtaket reduserte skattekostnaden for 2010 med ca. 333 millioner kroner.

BALANSE OG KAPITALFORHOLD

Konsernet hadde en totalbalanse ved utløpet av 2011 på 88.491,9 millioner kroner, mot 84.106,8 millioner kroner i 2010. Veksten skyldes i hovedsak vekst i segmentet Pensjon og sparing. Gjensidiges egenkapital utgjorde 23.228,6 millioner kroner per 31. desember 2011, mot 23.137,8 millioner kroner ved foregående årsskifte. Dette tilsvarer en økning i egenkapitalen på 0,4 prosent gjennom 2011.

Kapitaldekningen for konsernet var 16,2 prosent ved utløpet av 2011, mot 16,1 prosent ved utløpet av 2010. Det lovmessige kravet er åtte prosent.

I tillegg til å teste kapitalen i forhold til legale krav, foretas det på kvartalsvis basis en beregning av krav til økonomisk kapital for konsernets virksomhet. Beregningen gjøres i konsernets interne risikomodell, som baserer seg på en økonomisk verdsettelse av aktiva og passiva. Prinsippene er konsistente med det som forventes å bli gjeldende etter innføring av Solvens II. Kapital utover dette utgjør konsernets økonomiske overskuddskapital. For å komme frem til den endelige overskuddskapitalen gjøres det fradrag for beregnet krav til tilleggs kapital for å opprettholde konsernets A-rating fra Standard & Poor's, som senest ble bekreftet i august 2011. Ved utløpet av 2011 er overskuddskapitalen beregnet til 5,3 milliarder kroner, hvor foreslått utbytte på 2.275,0 millioner kroner er fratrukket.

Styret vurderer konsernets kapitalsituasjon og soliditet som god.

IKKE BALANSEFØRTE FORPLIKTELSE OG DERIVATER

Som del av konsernets investeringsvirksomhet er det inngått avtale om å plassere inntil 746,0 millioner kroner i ulike private equity-investeringer og eiendomsfond, utover de beløp som er balanseført. For å øke effektiviteten i kapitalforvaltningen og risikostyringen inngår konsernet jevnlig finansielle derivatkontrakter. Disse er nærmere beskrevet i noter til regnskapet.

KONTANTSTRØM

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter består i hovedsak av innbetalinger i form av premier og netto innbetaling/utbetaling ved salg av investeringsaktiva, samt utbetalinger i form av skadeoppgjørs kostnader, kjøp av reassurans, administrasjonskostnader og skatt. Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var positiv med 2.716,1 millioner kroner i 2011, mot en positiv kontantstrøm på 4.057,3 millioner kroner i 2010. Avviket mellom driftsresultat og operasjonell kontantstrøm skyldes foretakets art. Det inngår i forsikrings selskapers operasjonelle drift å investere mottatte forsikringspremier i finansielle aktiva, hvilket medfører at kontantstrømmer knyttet til forvaltningen av disse inngår i operasjonell kontantstrøm.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter består i hovedsak av inn- og utbetalinger ved kjøp av datterselskaper og tilknyttede selskaper, eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, samt utbytte fra tilknyttede selskaper. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var positiv med 350,1 millioner kroner i 2011, mot en negativ kontantstrøm på 2.808,2 millioner kroner i 2010.

Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter består i hovedsak av inn- og utbetalinger knyttet til ekstern lånefinansiering og utbetaling av utbytte til aksjeeierne. Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter var negativ med 2.444,2 millioner kroner i 2011, mot en negativ kontantstrøm på 1.444,3 millioner kroner i 2010. For 2011 er netto kontantstrøm hovedsakelig påvirket av utbetaling av utbytte på 2.349,9 millioner kroner.

SEGMENTENE PRIVAT NORGE

Segmentet tilbyr skadeforsikringer tilknyttet motorvogn, bolig og person i det norske privatmarkedet. Porteføljen av forsikringer solgt under andres merkenavn (White Label) er i 2011 overført til segment Privat Norge, mens landbruksporteføljen er flyttet til segment Næringsliv Norge.

Premieinntektene utgjorde 8.082,8 millioner kroner i 2011, en økning på 4,7 prosent fra året før. Utviklingen i premieinntektene i 2011 reflekterer effekten av gjennomførte premiepåslag. Nye premietariffer for motorvogn- og boligproduktene sikrer mer presis prising av risiko. I oktober 2011 ble det innført ny tariff på reiseforsikring.

For 2011 var erstatningskostnadene 5.670,9 millioner kroner, mot 5.895,5 millioner kroner i 2010. Skadeprosenten var 70,2. Justert for reklassifisering av indirekte skadebehandlingskostnader ville skadeprosenten vært 69,9. I 2010 var skadeprosenten 76,4. Årets første måneder hadde et betydelig lavere innslag av vinterrelaterte skader enn i samme periode i 2010, og boligproduktet (eksklusive naturskader) hadde derfor en betydelig bedre skadeutvikling. Motorvogn-, fritids- og personforsikringer hadde også et lavere erstatningsnivå i 2011 sammenlignet med 2010. Tre betydelige naturskadehendelser, flom i juni og to stormer mot slutten av året, medførte erstatninger på til sammen 100,0 millioner kroner i 2011.

I 2011 ble erstatningskostnadene belastet med storskader på 15,0 millioner kroner, mens det ikke inntraff storskader i 2010. Avviklingsgevinster var noe høyere i 2011 enn i 2010 og påvirket erstatningskostnadene positivt.

Kostnadsandelen i 2011 var 15,2. De nominelle driftskostnadene økte med 63,9 millioner kroner. Økningen skyldtes blant annet avsetning på 40,0 millioner kroner knyttet til ny distribusjonsstrategi. I 2010 reduserte inntektsføring knyttet til AFP-ordningen kostnadsandelen med 0,5 prosentpoeng. Korrigert for avsetningen for ny distribusjonsstrategi og reklassifisering av indirekte skadebehandlingskostnader til erstatninger, ville kostnadsandelen for 2011 vært 15,0. Kostnadsandelen i 2010 var 15,1.

Combined ratio for 2011 var på 85,3 prosent, mot 91,4 i 2010. Underwriting-resultatet beløp seg til 1.185,7 millioner kroner i 2011 mot 662,0 millioner kroner året før.

NÆRINGSLIV NORGE

Segmentet tilbyr skadeforsikringsprodukter innen ansvar, bygning, person og motorvogn samt innenfor marine/transport. I tillegg ble landbruksporteføljen flyttet over fra privatsegmentet i 2011.

Premieinntektene i 2011 ble 5.411,9 millioner kroner, en økning på 0,2 prosent sammenlignet med i 2010. Økningen var hovedsakelig innen landbruk, bygning og eiendeler. Personprodukter og motorvognforsikring hadde nedgang, dels som følge av styrt avvikling av noen kunder for å bedre lønnsomheten på personproduktene. Omlegging til multikanaldistribusjon i første halvår 2011 ga positive effekter på salgsaktivitet og premieutvikling gjennom året.

Erstatningskostnadene i 2011 var 4.283,4 millioner kroner mot 4.339,6 millioner kroner i 2010. Dette tilsvarer en skadeprosent på henholdsvis 79,1 og 80,3. Reklassifiseringen av indirekte skadebehandlingskostnader ga en negativ effekt på skadeprosenten på 0,3 prosentpoeng. Systematisk risikostyring og kundeseleksjon bidro positivt. Til tross for flere store brannskader i annet halvår, hadde landbruksproduktet en bedre skadeutvikling i 2011 enn året før på grunn av de høye frost- og vinterskadene i 2010. Ny tariff

og endring i porteføljen ga betydelige forbedringer innen motorvogn. I tillegg var nivået på personskader lavt. Omfanget av naturskader i 2011 var uvanlig stort, med høyeste skadenivå siden 1992. Skadene var særlig knyttet til flommen i juni og stormene Berit og Dagmar mot slutten av året. Disse tre hendelsene belastet regnskapet med til sammen 145,1 millioner kroner.

Storskadene utgjorde 281,6 millioner kroner i 2011, mens de for tilsvarende periode i 2010 var 251,4 millioner kroner. Samtidig var avviklingsgevinstene noe lavere i 2011 enn i 2010.

For 2011 var kostnadsandelen 13,6 (12,8). Korrigert for reklassifisering av indirekte skadebehandlingskostnader, ville kostnadsandelen for året vært 13,9. De nominelle kostnadene økte med 41,1 millioner kroner. Økte nominelle kostnader skyldtes en engangseffekt knyttet til omorganisering i første halvår i 2011, motvirket av reklassifisering av indirekte skadebehandlingskostnader. Inntektsføring av AFP-ordningen i 2010 alene reduserte kostnadsandelen i fjor med 0,5 prosentpoeng.

Combined ratio for 2011 var på 92,7 prosent, mot 93,2 i 2010. Underwriting-resultatet ble 394,4 millioner kroner i 2011 mot 368,5 millioner kroner året før.

NORDEN

Segmentet omfatter konsernets virksomhet i de danske- og svenske privat- og næringslivsmarkedene. Området omfatter også skadeforsikringsprodukter til kommuner og kommunal virksomhet i Skandinavia.

Premieinntektene i 2011 var 3.635,0 millioner kroner mot 3.453,1 i 2010. Økningen skyldes primært økt volum gjennom kjøpet av Nykredit Forsikring. Valutakursendring hadde en negativ effekt på premieinntektene i 2011 på 61,6 millioner kroner sammenlignet med 2010. I tillegg ble premieinntektene i 2011 belastet med reassuransekostnad på 65,5 millioner kroner knyttet til gjeninnsettelse. Fokus på lønnsomhet har dessuten medført noe avgang av næringslivsportefølje gjennom året.

Erstatningskostnadene for 2011 endte på 2.933,3 millioner kroner, mot 2.882,7 i 2010. Dette ga en skadeprosent på 80,7 i 2011 mot 83,5 året før. Det var en høyere andel værrelaterte skader enn forventet i perioden. Skybruddet i København i juli belastet regnskapet med 83,7 millioner kroner. I tillegg ble tallene påvirket av to stormer i februar og november. Storskadenivået beløp seg til 132,4 millioner kroner mot 153,8 millioner kroner i 2010. Avviklingsgevinsten var betydelig høyere i 2011 enn i 2010 og påvirket erstatningskostnadene positivt.

Kostnadsandelen utgjorde 17,2 i 2011, en reduksjon på 1,3 prosentpoeng fra året før. De nominelle driftskostnadene ble redusert med 14,6 millioner kroner i forhold til 2010. Utviklingen skyldtes økte kostnader som følge av større forretningsvolum samt valutaeffekter, i kombinasjon med kostnadsreduksjoner som følge av synergiuttak etter oppkjøpet av Nykredit Forsikring. Identifiserte kostnadssynergier var fullt realisert ved utgangen av 2011. Det arbeides kontinuerlig med ytterligere effektiviseringstiltak i den nordiske virksomheten.

Combined ratio for 2011 var på 97,9 prosent, mot 102,0 prosent i 2010. Underwriting-resultatet ble 75,6 millioner kroner i 2011 mot et negativt resultat i 2010 på 70,4 millioner kroner.

BALTIKUM

Gjensidiges baltiske virksomhet selger skadeforsikringsprodukter til privat- og næringslivsmarkedet i Latvia, Litauen og Estland.

For 2011 var premieinntektene 395,8 millioner kroner, en reduksjon fra 459,3 millioner kroner året før. Nedgangen skyldtes de senere års negative utvikling i det baltiske markedet. Forfalt premie har imidlertid utviklet seg positivt de siste kvartaler som følge av en bedret markedsutvikling.

For 2011 var erstatningskostnadene 270,7 millioner kroner, mot 305,3

millioner kroner i 2010. Skadeprosenten endte på 68,4 mot 66,5 året før. Et høyt antall vinterrelaterte skader påvirket første kvartal negativt både i 2011 og i 2010. Analyser over flere år viser at sesongvariasjonene i Baltikum blir større. Det var i tillegg en større brannskade og flere mellomstore skader i løpet av året. Storskadene som er belastet segmentet utgjorde 3,9 millioner kroner i 2011, mens det ikke inntraff storskader i 2010. Avviklingsgevinsten i 2011 ble noe lavere enn i 2010.

For 2011 ble kostnadsandelen 30,9 (29,8). De nominelle driftskostnadene var 122,2 millioner kroner, en reduksjon på 14,5 millioner kroner sammenlignet med 2010. Sammen med lavere forretningsvolum, bidro kostnadsreducerende tiltak iverksatt de to foregående år til lavere driftskostnader, til tross for økte offentlige skatter og avgifter.

Combined ratio for 2011 var på 99,2 prosent, mot 96,2 prosent i 2010. Skadeprosenten og kostnadsandelen er fortsatt blant bransjens beste i Baltikum. Underwriting-resultatet var 3,0 millioner kroner i 2011, mot 17,4 millioner kroner året før.

PENSJON OG SPARING

Gjensidige tilbyr et bredt spekter av pensjons-, investerings- og spareprodukter til privat- og næringslivsmarkedet i Norge. Pensjonsproduktene omfatter blant annet tjenstepensjonsforsikring, individuell pensjonssparing, uførepensjon og forvaltning av fripoliser. Vekterfondene utgjør kjernen av spareproduktene.

Gjensidige har også i 2011 opplevd en god vekst i kundeporteføljen, og premieinntektene var 532,7 millioner kroner mot 335,8 millioner kroner i 2010.

Forvaltningsinntektene i sparevirksomheten ble 31,3 millioner kroner i 2011 mot 22,4 millioner kroner i 2010. Økningen i inntektene skyldes økt vekst i forvaltningskapitalen i tillegg til økte administrasjonsinntekter. Fortjenestemarginen for sparing ble 0,41 prosent i 2011, mot 0,61 prosent i 2010. Reduksjonen skyldes en økende andel storkunder med lavere marginer.

Erstatningskostnadene utgjorde 438,0 millioner kroner i 2011 og 258,1 millioner kroner i 2010.

Totale driftskostnader beløp seg til 151,6 millioner kroner i 2011, hvorav 104,3 millioner kroner var forsikringsrelaterte. Tilsvarende tall for 2010 var henholdsvis 156,7 millioner kroner og 109,6 millioner kroner. Inntektsføring av merverdiavgiftsrefusjon utgjorde 9,1 millioner kroner og forklarer reduksjonen i kostnader.

Resultat før skattekostnad beløp seg til 15,1 millioner kroner i 2011, mot et negativt resultat før skattekostnad på 27,9 millioner kroner i 2010.

Den totale forvaltningskapitalen utgjorde 17.747,7 millioner kroner ved utløpet av 2011, opp fra 12.371,3 året før. Kapital til forvaltning i pensjonsvirksomheten utgjorde 8.188,9 millioner kroner hvorav kollektivporteføljen var på 2.620,6 millioner kroner. Kapital til forvaltning i sparevirksomheten utgjorde 9.558,7 millioner kroner ved utgangen av 2011.

Bokført avkastning på fripoliseporteføljen ble 5,33 prosent for 2011 mot 5,29 prosent i 2010. Dette er et tilfredsstillende resultat sett i forhold til risikoeksponeringen, som reflekterer en konservativ investeringsprofil. Den årlige gjennomsnittlige rentegarantien var 3,6 prosent. Hele avkastningen utover rentegarantien er reservert for å ta høyde for økende levealder.

BANK

Gjensidige Bank er en bank for kunder i privat- og landbruksmarkedet i Norge. Banken tilbyr dagligbanktjenester, lån mot sikkerhet og forbruksfinansiering.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter for 2011 endte på 430,8 millioner kroner, opp fra 407,0 i 2010. Økningen skyldes i hovedsak reklassifi-

sering av lånegebyr fra netto finansinntekter og andre inntekter til netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ved slutten av 2010.

Rentenetto i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 2,71 prosent, ned fra 2,88 prosent i 2010. Nedgangen skyldtes i hovedsak økte rentekostnader samt større andel utlån med pant i bolig sammenlignet med 2010. Økt volum i utlånsporteføljen kompenserte for inntektsreduksjonen som følge av nedgang i rentemargin.

Driftskostnadene i 2011 ble 308,9 millioner kroner mot 302,1 i 2010. Økningen skyldes hovedsaklig kostnader knyttet til strukturell omorganisering som følge av integreringsprosessen knyttet til oppkjøp av forbruksfinansieringsvirksomhet i 2009.

I 2011 kostnadsførte banken 94,2 millioner kroner i nedskrivninger og tap på utlån. Reduksjonen på 15,2 millioner kroner sammenlignet med i 2010 skyldes forbedret utvikling i låneporteføljen. Totale tap og nedskrivningstall knytter seg i hovedsak til økte gruppenedskrivninger som skal dekke potensielle tapsutsatte engasjementer. Tapssituasjonen er i henhold til forventningene.

Resultat før skattekostnad for 2011 var 66,8 millioner kroner, mot 33,1 millioner kroner i 2010. Økningen var et resultat av bedre kvalitet på låneporteføljen, økte inntekter fra finansielle instrumenter og volumvekst.

Innskuddsdekning

Innskuddsdekningen var 65,1 prosent ved utgangen av 2011, opp fra 64,6 prosent ved utgangen av 2010. Innskuddsdekningen vurderes som tilfredsstillende.

Kapitaldekning

Kapitaldekningen var 15,0 prosent ved utløpet av 2011, mot 16,1 prosent ved utløpet av året før. Bankens mål er å ha en kjernekapitaldekning på minimum 12 prosent.

RISIKOFORHOLD

Risiko defineres som muligheten for at en hendelse kan påvirke konsernets måloppnåelse. For å forstå og håndtere risiko vurderes derfor både sannsynligheten for at hendelsen kan inntreffe og konsekvensene av hendelsen. Gjennom konsernets risikostyring og internkontroll er det etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele konsernet. Risikovurderingsprosessen er koordinert med konsernets budsjett- og forretningsplanprosess.

Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatte mål og strategier, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret. Det primære ansvaret for god risikostyring og internkontroll ligger i førstelinjen, hos konsernsjef og alle ledere og ansatte i de operasjonelle enhetene, gjennom å utføre arbeidet i tråd med de fullmakter, instruksjoner og retningslinjer som pålegger den enkelte. Det er etablert en risikostyringsfunksjon på konsernnivå som er ansvarlig for å overvåke konsernets system for risikostyring, og som skal ha oversikt over de risikoer konsernet er eller kan bli eksponert for. Risikostyringsfunksjonen skal sørge for at konsernledelsen og styret til enhver tid er tilstrekkelig informert om konsernets risikoprofil. Konsernet har en moderat risikoprofil der ingen enkelthendelser etter styrets mening skal kunne skade selskapets finansielle stilling i alvorlig grad.

STRATEGISK RISIKO

Gjensidiges strategi, holdt opp mot endringer i resultater, markeds- og konkurransemessige forhold og rammebetingelser, følges opp fortløpende. Faktorer som er identifisert som kritiske for selskapets måloppnåelse overvåkes særskilt. Den strategiske risikoen styres gjennom løpende konkurranse- og markedsobservasjon, produktutvikling og planprosesser for å sikre at Gjensidige er i forkant av utviklingen.

I forsikringsmarkedet utfordres Gjensidige både av tradisjonelle norske finansaktører og nye aktører. Bortfall av forretning kombinert med redusert lønnsomhet i forsikringsvirksomheten, vil ha negativ innvirkning på egen-

kapitalavkastning og andre sentrale nøkkeltall. Det legges derfor vekt på at Gjensidige raskt kan tilpasse seg forbrukernes ønsker om betjening i nye kanaler, og benytte moderne teknologi og støttesystemer effektivt. Det arbeides kontinuerlig med å utvikle nye og kundetilpassede produkter og betjeningsløsninger, samtidig som organisasjon, prosesser og verdikjeder gjennomgås og standardiseres for å redusere kostnader og oppnå økt effektivitet.

Kundene stiller stadig større krav til kompetanse hos medarbeiderne. Det er en risiko for at manglende eller ikke tilpasset kompetanse vil redusere mulighetene til å realisere forretnings- og strategiske ambisjoner. Det er også konkurranse om å tiltrekke seg og beholde dyktige medarbeidere. Det arbeides derfor aktivt og målrettet med kompetanseheving på alle nivåer i organisasjonen, og kompetansekrav for ulike roller er definert. Gjensidige-akademiet tilbyr opplæring av selgere, oppgjørsmedarbeidere og ledere, med utgangspunkt i konsernets forretnings- og merkevarestrategi. Resultat-baserte belønningsmodeller er innført for grupper av medarbeidere, og det er innført individuelle målkort. Det arbeides målrettet med kultur- og lederutvikling og forankring av krav og forventninger til ledere og medarbeidere.

FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisikoen knyttet til store enkeltskader eller hendelser styres gjennom den ordinære virksomhetens fullmakter og rapporteringslinjer. Det er etablert klare retningslinjer for hvilke forsikringer som kan tegnes. Risikoen for at premienivået generelt ikke er tilfredsstillende overvåkes løpende i produkt- og aktuaravdelingen, og det utvikles stadig mer presise metoder for prissetting.

Styret fastsetter årlig rammer for konsernets reassuranseprogram. Rammene fastsettes ut fra behovet for å beskytte egenkapitalen mot skadehendelser utover et beløp som anses forsvarlig, samt behovet for å redusere resultatssvingninger. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger konsernet har kjøpt. Reassuranseprogrammet er nærmere beskrevet i note 3 i årsregnskapet for konsernet.

Konsernets aktuarfunksjon foretar beregninger og vurderinger av de forsikringstekniske avsetningene, herunder utvikler og vedlikeholder adekvate modeller og metoder for å estimere skader som er inntruffet, men ennå ikke innrapportert til konsernet. Det er en betydelig iboende risiko for at avsetningene ikke er tilstrekkelige, men konsernet jobber kontinuerlig med å forbedre de aktuarmessige metodene, og benytter tidvis eksterne aktuarer for uavhengige gjennomganger av avsetningene.

FINANSIELL RISIKO

Gjensidige hadde 54,5 milliarder kroner i finansielle investeringer (forsikringsvirksomheten) per 31. desember 2011. Disse besto hovedsakelig av rentebærende plasseringer, eiendom, aksjer og strategiske og finansielle eierposter i tilknyttede selskaper. Investeringene er utsatt for endringer i makroøkonomiske faktorer.

Gjennom styrets fastsettelse av strategisk aktivaallokering og en dynamisk risikostyringsmodell, er det gitt rammer som muliggjør en rask tilpasning av risiko til endrede makroøkonomiske forutsetninger. Oppfølgingen av kurs-, rente- og valutarisiko foregår dels gjennom «stresstester» der bufferkapitalen til enhver tid skal være tilstrekkelig til å tåle samtidige kraftige fall i aksje- og obligasjonskurser. For nærmere opplysninger om finansiell risiko og stresstester vises det til note 3 i årsregnskapet for konsernet.

Det er utarbeidet rammer for nødvendig tilgang på likvide midler. Disse blir det tatt hensyn til i den strategiske aktivaallokeringen. Likviditetsrisikoen anses som meget lav. Konsernet er utsatt for kredittisiko gjennom plasseringer i obligasjons- og pengemarkedet og i utlån. Styret har gitt rammer for kredittvirksomheten. Kredittapene har til nå vært helt ubetydelige. Utestående krav mot konsernets reassurandører kan også representere en betydelig kredittisiko. Motpartsrisiko i reassuransemarkedet vurderes løpende. Konsernets reassurandører skal minimum ha en Standard & Poor's rating A eller tilsvarende fra et av de andre velrenommerte rating-selskapene.

Styret har vurdert risikoen for tap på utlån, garantiansvar og andre fordringer, og det er foretatt nødvendige avsetninger i regnskapet.

OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil ved prosesser og systemer, feil begått av ansatte, eller eksterne hendelser. For å redusere risiko, er det lagt vekt på å organisere virksomheten med veldefinerte og klare rapporteringslinjer og ansvarsforhold. Det er etablert faste rutiner for gjennomføring av risikovurderingen, og styret behandler årlig status i den etablerte internkontrollen. Det er etablert en uavhengig compliance-funksjon som skal bidra til at konsernet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner, økonomiske tap eller tap av omdømme som følge av at lover, regler og standarder ikke etterleves. Compliance-funksjonen identifiserer, vurderer, gir råd om, overvåker og rapporterer konsernets risiko for at lover, regler og interne retningslinjer ikke overholdes.

Etiske problemstillinger er tema på opplæringskurs for nyansatte, og diskuteres jevnlig i ledergrupper og på avdelingssamlinger for medarbeidere. Dette skal redusere risikoen for brudd på rutiner og retningslinjer, samtidig som det bidrar til å skape et godt arbeidsmiljø. Ansatte har også undertegnet egen data-disiplinerklæring knyttet til bruk av konsernets informasjons- og IT-systemer.

Gjensidiges interne revisjonsfunksjon er på vegne av styret gitt rollen å se etter og vurdere hvorvidt risikostyringen og internkontrollen fungerer som forutsatt.

For ytterligere beskrivelse av selskapets risikostyring vises det til note 3 i årsregnskapet for konsernet, samt eget kapittel på sidene 80-98.

FORETAKSSTYRING

God eierstyring og selskapsledelse er et prioritert område for styret. Styret har lagt Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse datert 21. oktober 2010 til grunn, og har tilpasset seg denne og senere endringer i anbefalingen innenfor alle områder. En utdypende redegjørelse for hvordan Gjensidige oppfyller anbefalingen samt regnskapslovens krav til redegjørelse om foretaksstyring er gitt i eget dokument som er tilgjengelig på konsernets hjemmeside <http://www.gjensidige.com/web/Forsiden/Investorinformasjon/Foretaksstyring>

SAMFUNNSANSVAR OG EKSTERNT MILJØ

Gjensidiges formål er å skape verdier for samfunnet gjennom å sikre liv, helse og verdier, og avlaste kundene for risiko. Gjensidige skal sørge for at konsernets erfaring og kompetanse innen forebygging av skader kommer hele samfunnet til gode. Etiske, sosiale og miljømessige hensyn er integrert i den daglige driften og i forhold til konsernets interessenter.

Styret anser utøvelse av samfunnsansvarlig virksomhet og en høy etisk standard å være forutsetninger for tillit fra omverden og forretningsmessig suksess over tid.

Styret har fastsatt retningslinjer som angir mål og rammer for selskapets samfunnsansvarlige engasjement, herunder retningslinjer for samfunnsansvarlige investeringer. Retningslinjene er tilgjengelige på www.gjensidige.com.

Det er fastsatt utvalgte kvantitative mål for samfunnsansvarlig drift overfor kunder, leverandører, ansatte og miljø.

Forurensning av det ytre miljøet som en følge av konsernets virksomhet, er minimal. Konsernets miljøtiltak er rettet mot energioptimalisering, redusert reisevirksomhet gjennom økt bruk av videomøter, standardiserte printere/kopimaskiner med tosidig trykk og en ansvarlig behandling av avfall. For å redusere papirforbruket og skape miljømessige gevinster, arbeides det også med tiltak for å øke bruk av elektroniske forsikringsdokumenter.

Gjensidiges hovedkontor på Sollerud ble miljøfyrtårnsertifisert allerede i løpet av 2008 og i løpet av de påfølgende år har flere andre kontorer fått samme status. Arbeidet med å sertifisere konsernets kontorer ble avsluttet våren

2011. Alle kontorer med over 30 medarbeidere er nå miljøfyrtårnsertifisert. Gjensidige arbeider kontinuerlig med å skaffe seg kunnskap om klimaendringer og konsekvensene disse kan medføre. Kjøp av klimavoter har vært et av virkemidlene i selskapets miljøarbeid.

Rehabiliteringsarbeider har avdekket asbest i Gjensidiges kontor i København. Nødvendig saneringsarbeid er igangsatt, og det legges vekt på at dette skjer på en betryggende måte som ikke skaper risiko for medarbeiderne. Styret er for øvrig ikke kjent med at Gjensidiges bygg og anlegg inneholder PCB-holdige produkter.

Mål og måloppnåelse, samt ytterligere beskrivelse av Gjensidiges arbeid knyttet til samfunnsansvar fremgår av tabell og beskrivelse på sidene 32-39 i årsrapporten.

PERSONALOMRÅDET

DEMOGRAFI OG LIKESTILLING

Konsernet hadde 3.116 medarbeidere ved utløpet av 2011, hvorav 1.969 i den norske skadeforsikringsvirksomheten.

Kjønnsfordelingen i Gjensidige Forsikring var 54,0 prosent menn og 46,0 prosent kvinner ved utløpet av 2011. Andelen kvinner økte noe i forhold til 2010 (45,6 prosent kvinner). I 2011 ble det ansatt 223 nye medarbeidere utenom ansatte i oppkjøpte virksomheter. Av de nyansatte var 127 menn og 96 kvinner, med en gjennomsnittsalder på 32,5 år. I samme periode sluttet 326 medarbeidere (133 kvinner og 193 menn, gjennomsnittsalder 42,0 år), hvilket gir en turnover på 16,6 prosent. Ekstraordinær høy turnover i 2011 skyldes i hovedsak omstilling og nedbemanning som en følge av strukturelle endringer. Eksempler er omstrukturering av Næringsliv og lokalkontorkanalen, samt nedleggelse av salgssenteret i Oslo.

Bemanning	Gjensidige Forsikring Norge	Gjensidige konsern
2011	1.969	3.116
2010	2.041	3.917
2009	2.055	3.780
2008	2.060	3.640
2007	2.033	3.460
2006	2.242	3.497
2005	2.272	2.611

Gjennomsnittsalderen i morselskapet var 44,4 år per 31. desember 2011, tilsvarende året før. Også gjennomsnittsansieniteten var uendret, 12,2 år.

Samarbeidet med ansatte og Finansforbundet var godt også i 2011. Det ble avholdt regelmessige møter i Samarbeids- og Arbeidsmiljøutvalg.

Ved utløpet av 2011 besto konsernledelsen av tre kvinner og åtte menn, mens det ved utgangen av 2010 var to kvinner i konsernledelsen. I styret var kvinneandelen 40 prosent ved utløpet av 2011 (4 av 10), uendret fra 2010. Blant representantene som ikke er valgt blant de ansatte, var kvinneandelen 43 prosent (3 av 7). Av 201 ledere i Gjensidige Forsikring var 40,8 prosent kvinner, som er en økning fra 2010 (35,0 prosent kvinnelige ledere).

GIJENSIDIGEAKADEMIET OG KOMPETANSEUTVIKLING

Gjensidigeakademiet er Gjensidiges satsing på leder- og medarbeiderutvikling. Akademiets opplæringsprogrammer er nært knyttet til konsernets strategi, og tiltak som etableres skal understøtte konsernets evne til rask omstilling og utvikling.

Gjensidiges Kunde- og Merkevareshole er akademiets treningssenter for alle ledere og medarbeidere med kundekontakt. Skolens programmer skal bidra til å gi kundene positive opplevelser i møte med Gjensidiges medarbeidere. Dette oppnås gjennom å skape en treningskultur hvor trening inngår som en naturlig del av arbeidsdagen. Satsingen viser god effekt på arbeidskvalitet og arbeidsinnsats, indre motivasjon og økt trivsel, noe som understøttes av forskningsprosjekt i samarbeid med Handelshøyskolen BI.

Høsten 2011 er det gjennomført flere interne målinger som viser at det også er en klar sammenheng mellom salgstrening, kundetilfredshet, salg og redusert kundeavgang.

Kunde- og Merkevaresholen, som er en del av Gjensidigeakademiet, avviklet 4.500 kursdøgn i 2011, sammenlignet med 5.600 i 2010. Det ble avlagt 370 beståtte eksamener av medarbeidere innenfor salg og oppgjør.

I privatsegmentet gjennomføres eksamen for selgerne for å gi autorisasjon i henhold til bransjeordningen fra Finansnæringsens Fellesorganisasjon (FNO). Gjensidiges opplegg er mer omfattende enn godkjenningsordningen for bransjen. Videre avholder skolen en tilsvarende selvpålagt eksaminering for medarbeidere innenfor oppgjør og næringsliv i Norge for å sikre et høyt kompetansenivå hos alle medarbeidere med kunderelasjon. Fra skolen startet høsten 2009, har til sammen 909 ledere og medarbeidere bestått eksamen ved skolen. I 2011 besto i tillegg 264 kunderådgivere fra Næringsliv og Landbruk selskapets teoretiske godkjenningstest.

I 2011 ble skolens konsept tatt i bruk også for selgere og salgsledere i Danmark. Tilbakemeldingene er positive, og nye kull er planlagt for 2012. Det planlegges også tilsvarende opplegg for oppgjørsmedarbeidere i Danmark i løpet av 2012.

E-læring har gjennom mange år vært en viktig del av Gjensidiges opplæringsstrategi. Innenfor området har det skjedd en betydelig utvikling. En viktig rolle for e-læring er støtte for konsernet i forbindelse med implementering av nye arbeidsprosesser og kontinuerlig forbedring, ved å sikre gode og pedagogiske tilnærminger til opplæring i de ulike fagområdene. En videre satsing på e-læring er et viktig element for å kunne realisere Gjensidiges ambisiøse mål for kompetanseutvikling.

E-læringsteamet ble organisasjonsmessig en del av Gjensidigeakademiet i oktober 2011. I 2011 er det gjennomført og bestått 620 sertifiseringer knyttet til bransjepålagte og selvpålagte teoretiske tester, og cirka 14.000 e-læringskurs.

God ledelse og løpende kompetanseutvikling skal være viktige konkurransefortrinn for Gjensidige. I 2011 lanserte Gjensidigeakademiet "Developing People", et obligatorisk lederutviklingsprogram for alle nyansatte ledere med inntil 2-3 års ledererfaring. Programmet gjennomføres med deltakere fra hele Norden. Til nå har cirka 60 ledere deltatt.

Det er parallelt avholdt flere lederkurs for Næringsliv, Oppgjør og Privat.

Ledelsesutvikling er generelt viktig for å sikre en endringsdyktig og kompetansesterk bedrift. For at ledelsesutviklingen skal ha best mulig effekt legges det vekt på at den er nært knyttet mot forretningsens behov.

For 2012 satses det videre på utvikling av Gjensidigeakademiet, herunder ledelses- og medarbeiderprogrammer som omfatter hele konsernet. Det vil i 2012 bli gjennomført programmer for å utvikle ledergruppene, samt etablert et topplederprogram for de øverste ledernivåene. Samtidig vil arbeidet med å utdanne endringsdyktige ledere fortsette, og det vil etableres opplæringsprogrammer knyttet til nye arbeids- og samhandlingsformer som er nært knyttet opp mot en effektiv bruk av innført ny teknologi. En målsetting om å skape bedre kundeopplevelser, skal ligge til grunn for all lederopplæring i Gjensidige.

SYSTEMATISK HELSE-, MILJØ- OG SIKKERHETSARBEID (HMS)

Systematisk Helse-, Miljø- og Sikkerhetsarbeid er godt integrert i organisasjonen. Et kontinuerlig fokus på temaer som sykefraværsoppfølging, skriftlighet i all oppfølging, utvikling og integrering av nye systemer, samt videreutvikling av elektroniske håndbøker bidrar til å redusere sykefraværet. Samarbeidet med Hjelp 24 (konsernets bedriftshelsetjenesteleverandør) og NAV er ytterligere forbedret i løpet av 2011.

2011 har i likhet med tidligere år vært preget av høyt arbeidstempo, omstillinger og omorganisering, og HR/HMS perspektivet har vært godt integrert i disse prosessene.

Interne HMS-revisjoner ble gjennomført i segment Næringsliv i 2011, og totalt 10 ledere ble revidert av Hjelp24 HMS. Konklusjonen etter denne revisjonen er at det drives et kvalitetssikret og systematisk HMS-arbeid på alle nivåer. AMU og HMS i linjen har avholdt faste møter. Arbeidstilsynet gjennomførte tre tilsyn ved Gjensidiges lokasjoner i 2011. Ingen av tilsynene har avdekket vesentlige mangler ved selskapets HMS arbeid. Det var ikke vært skader eller ulykker av betydning i 2011.

Ved utløpet av 2011 lå gjennomsnittlig legemeldt sykefravær på 4,6 prosent i den norske virksomheten, mot 5,2 prosent i 2010. For den norske virksomheten var totalt sykefravær ved utgangen av 2011 5,5 prosent, mot 5,9 prosent i 2010. Totalt for konsernet var det samlede sykefraværet på 3,2 prosent.

MANGFOLD OG DISKRIMINERING

Gjensidige videreførte i 2011 alle tre delmålene i IA-avtalen, og integrering og mangfold er godt forankret i organisasjonskulturen.

Det arbeides for at alle ansatte skal ha like muligheter til personlig og faglig utvikling, og for at alle skal stilles likt, uansett kjønn, alder, etnisk opprinnelse og funksjonsevne. Ansettelses- og HMS-rutiner skal sikre at diskriminerings- og tilgjengelighetsloven følges.

Det utarbeides lønnsstatistikker for å synliggjøre eventuelle lønnsforskjeller for samme arbeid eller arbeid av lik verdi på grunnlag av kjønn, alder, etnisk opprinnelse eller redusert funksjonsevne, og det iverksettes tiltak for å utjevne eventuelle forskjeller.

Gjensidige samarbeider med NAV om arbeidstrening og lønnstilskudd for mennesker som har vært utenfor arbeidslivet, og har flere medarbeidere i arbeidstrening gjennom slike ordninger.

SENIORPOLITIKK

Gjensidige har en aktiv seniorpolitikk med mål om at flest mulig jobber frem til de blir 67 år. Selskapets seniorpolitiske tiltak ble i 2011 tilpasset endrede regler gjennom pensjonsreformen. Tiltakene inkluderer blant annet individuell avtale om å arbeide 90 prosent stilling med full lønn fra fylte 59 år til 62 år for medarbeidere som har behov for lettelse i arbeidssituasjonen, en ekstra ferieuke fra fylte 60 år og hel eller delvis AFP/ redusert arbeidstid fra fylte 62 år. Selskapet vil spesielt søke å skreddersy kompetanse og opplæringstiltak rettet mot seniorene, slik at de forblir en verdifull arbeidskraftressurs for selskapet.

Gjensidige har siden 1972 praktisert en øvre aldersgrense på 67 år for sine ansatte. Norsk høyesterett ga Gjensidige medhold i et søksmål fra en medarbeider som ønsket å stå i sin stilling etter fylte 67 år. Den enstemmige avgjørelsen la til grunn at aldersgrensen er lovlig så lenge den har vært praktisert konsekvent, har vært kjent blant de ansatte og er kombinert med en tilfredsstillende tjenstepensjonsordning. Dommen avklarte at bedriftsfastsatte aldersgrenser ikke er i strid med Arbeidsmiljølovens bestemmelser om diskriminering, og gir selskapet nødvendig forutsigbarhet rundt sine avtaler om pensjon.

FREMTIDSUTSIKTER

Finansbransjen internasjonalt og i Norge står overfor betydelige endringer i myndighetspålagte reguleringer og rammevilkår. De endelige løsningene og konsekvensene er ennå ikke klare. Kombinert med svake internasjonale konjunkturer og finansielle utfordringer i flere sentrale land, skaper situasjonen økt usikkerhet fremover også for Gjensidige, spesielt knyttet til finansinntektene. Gjensidige har en relativt robust investeringsstrategi, samtidig som konsernet har betydelig finansiell soliditet og høy forretningsmessig eksponering i det norske skadeforsikringsmarkedet. Styret vurderer derfor at konsernet er godt rustet til å møte turbulente finansmarkeder fremover.

Arbeidet med produktforenkling og bedre selvbetjeningsløsninger går etter planen, og er med på å støtte konsernets langsiktige finansielle mål om en combined ratio innenfor intervallet 90-93, samt ambisjonen om å ta posisjonen som det mest kundeorienterte selskapet i nordisk forsikringsbransje. Nye kunderettede forbedringstiltak kombinert med opplæring av medarbeidere og et kontinuerlig arbeid for å videreutvikle prismodellene, forventes å gi både mer fornøyde kunder og økt markedskraft fremover. Det er derfor gledelig at Gjensidiges kundesentre ble kåret til forsikringsbransjens beste i 2011 i en omfattende undersøkelse gjennomført av TNS Gallup.

Konkurransen i det norske skadeforsikringsmarkedet var sterk også i 2011. De små forsikringsselskapene har gradvis økt sine markedsandeler gjennom å etablere seg i nisjer i markedet, og til dels gjennom aggressiv prissetting, samtidig som flere av de etablerte finansaktørene nå har egne skadeforsikringsselskaper. Tiltak som er gjennomført de siste årene gjør at Gjensidige er godt posisjonert for å møte denne konkurransen. Premievekst i Gjensidiges norske skadeforsikringsvirksomhet i 2012 ventes i hovedsak å komme fra gjennomførte og planlagte premietiltak, og det forventes først og fremst at det vil være den danske og svenske skadeforsikringsvirksomheten som bidrar til veksten i 2012. De økonomiske utsiktene for de baltiske landene er noe mer positive, og det forventes en gradvis bedring i totalmarkedet for skadeforsikring.

De etablerte satsingene innenfor pensjon, sparing og bank utviklet seg i tråd med forventningene, og vil på sikt styrke konsernets posisjon og gi vekstgrunnlag i Norge. Det er et mål at virksomhetene understøtter konsernets mål om 15 prosent egenkapitalavkastning før skatt i løpet av to år.

Endring i rammevilkår vil generelt kunne påvirke Gjensidiges virksomhet. Det er ikke vedtatt nye rammebetingelser i 2011 som vil få stor betydning for virksomheten, men flere initiativ vil få betydning over tid. Det gjelder særlig EUs solvensprosjekt for forsikringsselskaper Solvens II. I regi av EU pågår Solvens II-prosjektet, som vil medføre en ny standard for solvens og regulering av europeiske forsikringsselskaper. Solvens II vil bidra til forbedret kvantifisering av risiko og kapitalbehov for forsikringsselskap, og generelt forsterke risikostyringen. Det nye regelverket, som per i dag ser ut til å tre i kraft fra 2014, vil gi større insentiv for selskapene til å måle og styre alle risikoer på en konsistent måte. Gjensidige følger utviklingen aktivt, og har blant annet deltatt i de kvantitative konsekvensberegningene. Konklusjonen fra forstudien er at Gjensidige er godt posisjonert for å tilfredsstille de nye kravene. Solvens II vil også innebære nye krav til hvordan risikostyringen i virksomheten organiseres og gjennomføres, samt krav til rapportering.

Gjensidige har betydelige kapitalbuffer, både i forhold til interne risikomodeller og legale kapitaldekningskrav. Styret vurderer konsernets kapital-situasjon og soliditet som god.

Det er normalt en betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold, men styret er av den oppfatning at konsernet står godt rustet til å møte konkurransen i årene fremover. Konsernets finansielle målsettinger står fast.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Den 23. januar 2012 ble det inngått bindende avtale om salg av fire kjøpesentre i eiendomsporteføljen til en verdi tilsvarende balanseført verdi. Transaksjonen ventes sluttført med regnskapsmessig effekt i første kvartal 2012.

DISPONERING AV RESULTAT FØR ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER

Konsernets årsresultat etter skattekostnad utgjorde 2.747,9 millioner kroner. Styret har vedtatt en utbyttepolitikk som danner grunnlaget for de utbytteforslag som fremmes for generalforsamlingen. Gjensidige skal ha en konkurransedyktig utbyttepolitikk i forhold til sammenlignbare investeringer. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt mål og strategiske

planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at mellom 50 og 80 prosent av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte. Styret foreslår at det utbetales 2.275,0 millioner kroner i ordinært utbytte for regnskapsåret 2011, tilsvarende 4,55 kroner per aksje.

Morselskapets resultat før andre resultatkomponenter på 2.094,4 millioner kroner foreslås disponert som følger:

Millioner kroner

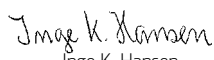
Utbytte (fratrasket utbytte til egne aksjer)	2.274,6
Overført fra bundne fond	(144,1)
Overføring fra annen fri egenkapital	(36,2)
Disponert	2.094,4

Andre resultatkomponenter, som fremgår av resultatoppstillingen, inngår ikke i resultatdisponeringen. Etter disponering av resultat etter andre resultatkomponenter utgjør morselskapets frie egenkapital 12.993,9 millioner kroner.

Styret har besluttet å gi hver ansatt en bonus på 22.500 kroner for fulltids-ansatte basert på oppnådd forsikringsresultat (målt ved underwriting-resultatet) og egenkapitalavkastning for 2011.

Styret vil samtidig takke alle ansatte for innsatsen og bidraget til Gjensidiges resultater for 2011.

Sollerud, 7. mars 2012
Styret i Gjensidige Forsikring ASA

Inge K. Hansen
Styreleder

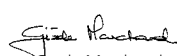

Gunnhild H. Andersen

Trond Vegard Andersen

Hans-Erik F. Andersson

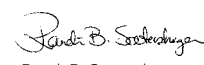

Per Arne Bjørge

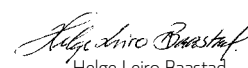

Kjetil Kristensen

Gisele Marchand

Gunnar Mjølset

Mari T. Skjærstad

Randi B. Sætershagen

Helge Leiro Baastad
Konsernsjef

REGNSKAP OG NOTER 2011

GJENSIDIGE FORSIKRING KONSERN

	Side
Konsolidert resultatregnskap	66
Konsolidert oppstilling av totalresultatet	67
Konsolidert oppstilling av finansiell stilling	68
Konsolidert oppstilling av endringer i egenkapital	69
Konsolidert oppstilling av kontantstrømmer	70
Regnskapsprinsipper	71

NOTER

1	Egenkapital	78
2	Bruk av estimer	79
3	Styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko	80
4	Segmentinformasjon	99
5	Immaterielle eiendeler	100
6	Aksjer i tilknyttede selskaper	102
7	Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr	103
8	Investerings eiendommer	104
9	Finansielle eiendeler og forpliktelser	105
10	Utlån og fordringer	109
11	Kontanter og kontantekvivalenter	110
12	Aksjer og andeler	110
13	Forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	112
14	Pensjon	114
15	Avsetninger og andre forpliktelser	117
16	Skatt	117
17	Kostnader	119
18	Lønn og godtgjørelser	120
19	Netto inntekter fra investeringer	124
20	Betingede forpliktelser	125
21	Transaksjoner med nærstående parter	125
22	Hendelser etter balansedagen	128
23	Kapitaldekning	128
24	Solvensmargin	129
25	Bundne midler	129
26	Aksjeeiere	129
27	Aksjebasert betaling	130
28	Resultat per aksje	131

GJENSIDIGE FORSIKRING ASA

	Side
Resultatregnskap	132
Balanse	134
Oppstilling av endringer i egenkapital	136
Kontantstrømoppstilling	137
Regnskapsprinsipper	138

NOTER

1	Egenkapital	144
2	Bruk av estimer	145
3	Styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko	145
4	Premieinntekter og erstatningskostnader mv. i skadeforsikring	146
5	Immaterielle eiendeler	148
6	Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	150
7	Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr	152
8	Investerings eiendommer	153
9	Finansielle eiendeler og forpliktelser	154
10	Utlån og fordringer	158
11	Kontanter og kontantekvivalenter	158
12	Aksjer og andeler	159
13	Forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	161
14	Pensjon	163
15	Avsetninger og andre forpliktelser	166
16	Skatt	166
17	Kostnader	168
18	Lønn og godtgjørelser	169
19	Netto inntekter fra investeringer	174
20	Betingede forpliktelser	175
21	Transaksjoner med nærstående parter	175
22	Hendelser etter balansedagen	178
23	Kapitaldekning	178
24	Solvensmargin	179
25	Bundne midler	179
26	Aksjeeiere	179
27	Aksjebasert betaling	180
	Erklæring fra styret og daglig leder	182
	Revisjonsberetning	183
	Kontrollkomiteens uttalelse	185
	Representantskapets uttalelse	186

KONSOLIDERT RESULTATREGNSKAP

Millioner kroner	Noter	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Driftsinntekter			
Premieinntekter fra skadeforsikring		17.548,1	17.063,3
Premieinntekter fra pensjon		532,7	335,8
Rente- og kredittprovisjonsinntekter fra bankdrift		886,7	782,6
Andre inntekter inkludert eliminerings		414,1	609,1
Sum driftsinntekter	4	19.381,5	18.790,8
Netto inntekter fra investeringer			
Inntekter fra investeringer i tilknyttede selskaper	6	431,6	488,7
Driftsinntekt fra eiendom		419,9	422,8
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1.449,2	1.385,4
Netto urealiserte verdiendringer på investeringer (inkl. eiendom)		(112,2)	262,3
Netto realisert gevinst og tap på investeringer		379,7	331,4
Kostnader knyttet til investeringer	17	(192,6)	(142,4)
Sum netto inntekter fra investeringer	19	2.375,6	2.748,2
Sum driftsinntekter og netto inntekter fra investeringer		21.757,1	21.539,0
Erstatningskostnader, tap mv.			
Erstatningskostnader mv. fra skadeforsikring		(13.249,3)	(13.456,6)
Erstatningskostnader mv. fra pensjon		(438,0)	(258,1)
Rentekostnader o.l. og tap på utlån/garantier fra bankdrift		(550,0)	(484,9)
Sum erstatningskostnader, rentekostnader, tap mv.		(14.237,2)	(14.199,6)
Driftskostnader			
Driftskostnader fra skadeforsikring		(2.877,9)	(2.810,4)
Driftskostnader fra pensjon		(104,3)	(109,6)
Driftskostnader fra bankdrift		(308,9)	(302,1)
Andre driftskostnader		(399,9)	(608,9)
Merverdi av- og nedskrivninger - immaterielle eiendeler		(181,5)	(254,3)
Sum driftskostnader	17	(3.872,5)	(4.085,3)
Sum kostnader		(18.109,7)	(18.285,0)
Årets resultat før skattekostnad	4	3.647,4	3.254,0
Skattekostnad	16	(899,5)	(303,6)
ÅRETS RESULTAT		2.747,9	2.950,4
Resultat per aksje, kroner (basis og utvannet)	28	5,50	5,90

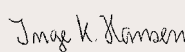
KONSOLIDERT OPPSTILLING AV TOTALRESULTATET

Millioner kroner	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Årets resultat	2.747,9	2.950,4
Andre inntekter og kostnader		
Valutakursdifferanser	(5,9)	(19,4)
Andel av andre inntekter og kostnader i tilknyttede selskaper	(48,2)	17,6
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon	(339,8)	(118,0)
Skatt på andre inntekter og kostnader	89,8	(28,5)
Sum andre inntekter og kostnader	(304,2)	(148,4)
ÅRETS TOTALRESULTAT	2.443,7	2.802,0

KONSOLIDERT OPPSTILLING AV FINANSIELL STILLING

Millioner kroner	Noter	31.12.2011	31.12.2010
EIENDELER			
Goodwill	5	2.374,8	2.580,7
Andre immaterielle eiendeler	5	1.201,7	1.349,5
Eiendeler ved utsatt skatt	16	7,4	199,4
Aksjer i tilknyttede selskaper	6	4.478,2	4.275,5
Eierbenyttet eiendom	7	270,7	318,5
Anlegg og utstyr	7	238,4	345,1
Investerings eiendommer	8	5.248,1	5.900,3
Finansielle eiendeler			
Finansielle derivater	9	547,4	536,6
Aksjer og andeler	9, 12	4.021,7	4.282,9
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9	19.747,1	18.389,9
Obligasjoner som holdes til forfall	9	11.693,4	14.497,5
Utlån og andre fordringer	9	24.456,5	19.537,8
Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	10	5.542,1	4.503,6
Gjenforsikringsdepoter		0,8	0,6
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring	13	1.022,8	487,0
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikring	10	3.791,1	3.585,1
Andre fordringer	10	227,6	342,2
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	10	108,9	84,5
Kontanter og kontantekvivalenter	11, 25	3.513,3	2.889,9
SUM EIENDELER		88.491,9	84.106,8
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE			
Egenkapital			
Aksjekapital		999,9	999,9
Overkursfond		1.430,0	1.430,0
Annen egenkapital		20.798,7	20.707,9
Sum egenkapital	1	23.228,6	23.137,8
Avsetning for forpliktelser			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	13	9.531,4	9.078,3
Brutto erstatningsavsetning	13	29.961,6	28.339,3
Andre forsikringstekniske avsetninger	13	126,9	119,0
Pensjonsforpliktelser	14	951,6	705,3
Andre avsetninger for forpliktelser	15	174,9	138,5
Finansielle forpliktelser			
Finansielle derivater	9	69,4	155,3
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder	9, 15	9.776,2	9.120,0
Rentebærende forpliktelser	9, 15	5.263,4	5.254,9
Andre forpliktelser	9, 15	1.172,6	1.234,4
Forpliktelser ved periodeskatt	16	950,3	442,7
Forpliktelser ved utsatt skatt	16	1.003,6	1.274,6
Forpliktelser i forbindelse med forsikring	9, 15	477,1	392,5
Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	15	5.542,1	4.503,6
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	9, 15	262,2	210,7
Sum forpliktelser		65.263,4	60.969,1
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		88.491,9	84.106,8

7. mars 2012,
Styret i Gjensidige Forsikring ASA

Inge K. Hansen
Styreleder

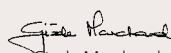

Gunnhild H. Andersen

Trond Vegard Andersen

Hans-Erik F. Andersson

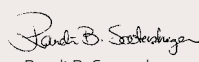

Per Arne Bjørge

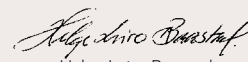

Kjetil Kristensen

Gisele Marchand

Gunnar Mjåtvæd

Mari T. Skjærstad

Randi B. Sætershagen

Helge Leiro Baastad
Konsernsjef

KONSOLIDERT OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL

Millioner kroner	Aksje- kapital	Egne aksjer	Over- kurs- fond	Valuta- kursdif- feranser	Aktuarielle gev./tap pensjon	Annen innskutt egenkap.	Annen opptjent egenkap.	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2009	1.000,0		1.430,0	(115,4)	(2.005,9)		21.659,6	21.968,2
1.1.-31.12.2010								
Årets resultat							2.950,4	2.950,4
Andre inntekter og kostnader								
Valutakursdifferanser				(19,4)				(19,4)
Andel av andre inntekter og kostnader i tilknyttede selskaper							17,6	17,6
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon					(118,0)			(118,0)
Skatt på andre inntekter og kostnader							(28,5)	(28,5)
Sum andre inntekter og kostnader				(19,4)	(118,0)		(10,9)	(148,4)
Årets totalresultat				(19,4)	(118,0)		2.939,5	2.802,0
Egne aksjer		(0,1)					(3,1)	(3,1)
Utbetalt utbytte							(1.650,0)	(1.650,0)
Aksjebaserte betalingstransaksjoner som gjøres opp i egenkapital						7,5		7,5
Skatt på poster innregnet direkte i egenkapital							13,2	13,2
Egenkapital per 31.12.2010	1.000,0	(0,1)	1.430,0	(134,8)	(2.124,0)	7,5	22.959,1	23.137,8
1.1.-31.12.2011								
Årets resultat							2.747,9	2.747,9
Andre inntekter og kostnader								
Valutakursdifferanser				(7,0)	1,0			(5,9)
Andel av andre inntekter og kostnader i tilknyttede selskaper							(48,2)	(48,2)
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon					(339,8)			(339,8)
Skatt på andre inntekter og kostnader							89,8	89,8
Sum andre inntekter og kostnader				(7,0)	(338,8)		41,5	(304,2)
Årets totalresultat				(7,0)	(338,8)		2.789,4	2.443,7
Egne aksjer		(0,1)					(3,9)	(4,0)
Utbetalt utbytte							(2.349,9)	(2.349,9)
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon i solgte selskaper					(13,3)		13,3	
Aksjebaserte betalingstransaksjoner som gjøres opp i egenkapital						1,0		1,0
Egenkapital per 31.12.2011	1.000,0	(0,1)	1.430,0	(141,7)	(2.476,1)	8,4	23.408,1	23.228,6

KONSOLIDERT OPPSTILLING AV KONTANTSTRØMMER

Millioner kroner	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Netto innbetalte premier	20.380,9	20.166,5
Netto utbetalte erstatninger	(13.307,5)	(12.970,2)
Netto innbetaling/utbetaling av lån til kunder	(857,8)	(2.489,2)
Netto innbetaling av innskudd fra kunder	656,2	2.569,6
Innbetaling av renter fra kunder	848,3	731,8
Utbetaling av renter til kunder	(281,5)	(208,1)
Netto innbetaling/utbetaling ved flytting av premiereserver	(235,5)	(142,6)
Netto innbetaling/utbetaling vedrørende verdipapirer	(2.095,0)	933,6
Netto innbetaling/utbetaling vedrørende eiendomsdrift	1.131,3	(88,8)
Utbetaling til drift, inklusive provisjoner	(3.540,1)	(3.932,9)
Betalt skatt	(364,5)	(1.155,2)
Netto andre innbetalinger/utbetalinger	381,2	642,9
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2.716,1	4.057,3
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto innbetaling/utbetalinger ved kjøp og salg av datterselskaper og tilknyttede selskaper	229,6	(2.629,9)
Netto innbetaling/utbetaling ved kjøp og salg av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr	(56,9)	(214,5)
Innbetaling av utbytte fra investeringer i tilknyttede selskaper	177,4	36,2
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	350,1	(2.808,2)
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetaling av utbytte	(2.349,9)	(1.677,6)
Netto innbetaling/utbetaling ved låneopptak i kredittinstitusjoner	61,4	395,3
Netto innbetaling/utbetaling ved annen kortsiktig gjeld	14,0	(15,9)
Netto innbetaling/utbetaling av renter på finansieringsaktiviteter	(169,6)	(146,1)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(2.444,2)	(1.444,3)
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	1,3	(18,5)
Netto kontantstrøm for året	623,3	(213,6)
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved årets begynnelse	2.889,9	3.103,5
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved årets slutt	3.513,3	2.889,9
Netto kontantstrøm for året	623,3	(213,6)
Spesifikasjon av beholdning av kontanter og kontantekvivalenter		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	3.151,4	2.830,7
Fordringer på/innskudd i kredittinstitusjoner	361,9	59,2
Sum beholdning av kontanter og kontantekvivalenter	3.513,3	2.889,9

REGNSKAPSPRINSIPPER

RAPPORTERINGSENHET

Gjensidige Forsikring ASA er et børsnotert allmennaksjeselskap hjemmehørende i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Drammensveien 288, Oslo, Norge. Konsernregnskapet til Gjensidige Forsikring konsern (konsernet) per 31. desember 2011 og for året som helhet består av Gjensidige Forsikring ASA og datterselskaper og konsernets andeler i tilknyttede selskaper. Aktivitetene i konsernet er skadeforsikring, pensjon og sparing, bank og helserelaterte tjenester. Konsernet driver virksomhet i Norge, Sverige, Danmark, Latvia, Litauen og Estland.

Regnskapsprinsippene som benyttes i konsernregnskapet er beskrevet nedenfor. Prinsippene er konsistente i hele konsernet, med unntak av en tillatt forskjell etter IFRS 4 om forsikringskontrakter. Se beskrivelse under punktet vedrørende Brutto erstatningsavsetning.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE SAMSVARERKLÆRING

Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med EU-godkjente IFRS'er og tilhørende fortolkningsuttalelser som skal anvendes per 31. desember 2011, samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikrings-selskaper (FOR 1998-12-16 nr 1241) gitt med hjemmel i regnskapsloven.

ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Det er ingen endring av regnskapsprinsipper i 2011.

Følgende IFRS'er og fortolkningsuttalelser er utgitt frem til 7. mars 2012, uten at de har trådt i kraft eller er tidlig-implementert

Standarder som kan påvirke regnskapsprinsipper

- Forbedringer i IAS 12 *Inntekstskatt*, med ikrafttredelse 1. januar 2012, men ennå ikke godkjent av EU, vil ikke ha vesentlig effekt.
- IFRS 9 *Finansielle instrumenter* utgitt i november 2009 og oktober 2010 har forventet ikrafttredelse 1. januar 2015. Dette er første fase i IASB sitt trefase prosjekt med hensyn til å erstatte IAS 39 og omhandler innregning og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser. Finansielle eiendeler vil klassifiseres enten som til virkelig verdi eller til amortisert kost, basert på hvordan de styres og hvilke kontraktuelle kontantstrøm karakteristika de har. Fase to og tre omhandler henholdsvis nedskrivninger og sikringsbokføring. Standarden er ikke ferdigstilt og fortsatt under arbeid. Vår foreløpige vurdering er at standarden vil kunne medføre omklassifisering av finansielle instrumenter i konsernregnskapet.
- Verken IFRS 10 *Konsernregnskap* eller IFRS 11 *Felleskontrollert virksomhet* med ikrafttredelse 1. januar 2013, men hvor det er usikkert om EUs godkjenning vil foreligge på dette tidspunktet vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten Gjensidige har per i dag, ikke ha vesentlig effekt på våre regnskapsposter.
- IFRS 13 *Måling av virkelig verdi* med ikrafttredelse 1. januar 2013 vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten Gjensidige har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.
- Endret IAS 19 *Ytelser til ansatte* med ikrafttredelse 1. januar 2013 vil, med fremtidig bruk av samme rente for beregning av forventet avkastning på pensjonsmidlene som benyttes til å diskontere pensjonsforpliktelsene medføre noe høyere pensjonskostnad uten at det forventes at denne endringen vil bli vesentlig for konsernets resultat som helhet. De øvrige endringer vil ikke ha vesentlig effekt for Gjensidige.

Standarder som endrer notekrav

- Det er flere endringer i IFRS 7 *Noteopplysninger – finansielle instrumenter* med ulike ikrafttredelsesdatoer, og IFRS 12 *Noteopplysninger om investeringer i andre enheter*, med ikrafttredelse 1. januar 2013, men

hvor tidspunkt for EUs godkjenning av IFRS 12 pt. er noe usikker, vil alle medføre økt omfang på våre noteopplysninger.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten foretaket har per i dag, ikke ha vesentlig effekt

GRUNNLAG FOR MÅLING

Konsernregnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende

- derivater måles til virkelig verdi
- finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi
- finansielle eiendeler tilgjengelige for salg måles til virkelig verdi
- investeringseiendommer måles til virkelig verdi

FUNKSJONELL VALUTA OG PRESENTASJONSVALUTA

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner. Gjensidige Forsikring har tre funksjonelle valutaer: norske, svenske og danske kroner. All finansiell informasjon er presentert i norske kroner, med mindre annet er angitt.

Som følge av avrundingsdifferanser kan det være at tall og prosentsatser ikke alltid lar seg summere helt nøyaktig.

SEGMENTRAPPORTERING

I henhold til IFRS 8 fastsettes virksomhetssegmentene basert på konsernets interne organisasjonsmessige ledelsesstruktur og den interne rapporteringsstrukturen til konsernets øverste beslutningstaker. I Gjensidige Forsikring konsern er konsernledelsen ansvarlig for å evaluere og følge opp segmentenes resultater og er definert som konsernets øverste beslutningstaker i betydningen til IFRS 8. Gjensidige rapporterer seks virksomhetssegmenter, som uavhengig følges opp av ledere som er ansvarlige for de respektive segmentene avhengig av hvilke produkter og tjenester som tilbys, distribusjons- og oppgjørskanaler, merkenavn og kunde profiler. Identifikasjonen av segmentene baseres på at det finnes ledere per segment som rapporterer direkte til konsernledelsen/konsernsjef og som er ansvarlige for segmentresultatene under deres ledelse. Basert på dette presenterer Gjensidige følgende virksomhetssegmenter

- Skadeforsikring Privat Norge
- Skadeforsikring Næringsliv Norge
- Skadeforsikring Norden
- Skadeforsikring Baltikum
- Pensjon og sparing
- Bank

Prinsipper for innregning og måling i Gjensidiges segmentrapportering baseres på regnskapsprinsippene etter IFRS slik de er fastsatt i konsernregnskapet.

Prisfastsetting mellom segmentene gjennomføres på armlengdes avstand.

KONSOLIDERINGSPRINSIPPER DATTERSELSKAPER

Datterselskaper er selskaper der Gjensidige Forsikring har bestemmende innflytelse, som vil være selskaper der Gjensidige Forsikring enten direkte eller indirekte via datterselskaper eier mer enn 50 prosent av de stemmeberettigede aksjene. Datterselskapene inkluderes i konsernregnskapet fra den dagen kontroll oppnås og til den opphører. Datterselskapenes regnskapsprinsipper er endret ved behov, for å samsvare med konsernets valgte prinsipper.

TILKNYTTETE SELSKAPER

Tilknyttede selskaper er selskaper hvor konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over finansielle og driftsmessige prinsipper. Normalt vil dette foreligge når konsernet har mellom 20 og 50 prosent av stemmerettene i et annet selskap. Tilknyttede selskaper regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden og førstegangsinnregnes til anskaffelseskost. Konsernets investering inkluderer goodwill ved overtakelse, redusert for akkumulert tap ved verdifall. Konsernregnskapet inkluderer konsernets andel av inntekter, kostnader og egenkapitalbevegelser, etter omarbeiding til konsernets regnskapsprinsipper, fra det tidspunkt betydelig innflytelse ble etablert, og frem til innflytelsen opphører.

TRANSASJONER ELIMINERT VED KONSOLIDERING

Konserninterne mellomværende og transaksjoner, samt urealiserte inntekter og kostnader fra konserninterne transaksjoner, elimineres i konsernregnskapet. Urealiserte gevinster fra transaksjoner med selskaper som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden elimineres mot investeringen, i samsvar med konsernets eierandel. Urealiserte tap elimineres på samme måte, men kun i den grad det ikke er påviste verdifall.

VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost for virksomhetssammenslutningen måles til virkelig verdi, på dato for overtakelsen, av overtatte eiendeler, pådratte forpliktelser og egenkapitalinstrumenter utstedt av konsernet i bytte for kontroll av overtatte selskap, og eventuelle kostnader direkte henførbare til virksomhetssammenslutningen.

Hvis verdien, etter en revurdering av konsernets andel i netto virkelig verdi av identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser overstiger anskaffelseskostnaden ved virksomhetssammenslutningen, innregnes det overskytende umiddelbart i resultatregnskapet.

KONTANTSTRØMMOPPSTILLINGEN

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

INNREGNING AV INNTEKTER OG KOSTNADER

Driftsinntekter og driftskostnader består av inntekter og kostnader i tilknytning til driften av de ulike forretningsområdene, jf. nedenfor.

PREMIEINNTEKTER FRA SKADEFORSIKRING

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Premieinntekter fra skadeforsikring omfatter forfalte bruttopremier og premier for gjenforsikring.

Forfalte bruttopremier omfatter alle beløp selskapet har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning. Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres.

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

PREMIEINNTEKTER FRA PENSJON

Premieinntekter fra pensjon omfatter opptjent risikopremie og administrasjonskostnader tilknyttet forsikringskontraktene.

RENTE- OG KREDITTPROVISJONSINNTEKTER FRA BANKDRIFT

Renteinntekter og rentekostnader beregnes og innregnes på grunnlag av effektiv rente-metoden. Beregningen hensyntar etableringsgebyrer og direkte marginale transaksjonskostnader som er en integrert del av den effektive renten. Inntektsføring av renter etter effektiv rente-metoden blir benyttet både for balanseposter som vurderes til amortisert kost og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet. Renteinntekter på nedskrevne engasjement beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi.

Provisjonsinntekter fra ulike kundetjenester innregnes avhengig av hvilket formål som ligger til grunn. Gebyrer innregnes som inntekt når tjenestene er levert eller når en betydelig del er utført. Gebyrer som mottas for utførte tjenester innregnes som inntekt i den perioden tjenestene ble utført. Provisjoner som mottas som betaling for visse oppgaver innregnes som inntekt når oppgaven er utført. Provisjonskostnader er transaksjonsbasert og innregnes i perioden tjenestene ble mottatt.

ERSTATNINGSKOSTNADER

Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

DRIFTSKOSTNADER

Driftskostnader består av lønns-, administrasjons- og salgskostnader.

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader, redusert med mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler.

NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån som ikke er en del av bankdriften, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, verdifall på finansielle eiendeler og tap på finansielle derivater. Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

VALUTA

TRANSASJONER I UTENLANDSK VALUTA

Hvert selskap i konsernet fastsetter sin funksjonelle valuta, og transaksjoner i enhetenes regnskap er målt i datterselskapets funksjonelle valuta.

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta for de respektive konsernselskapene med valutakurs på transaksjonstidspunktet.

Monetære valutaposter omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på rapporteringstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til historisk kost omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på transaksjonstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til virkelig verdi omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på det tidspunkt da virkelig verdi ble fastsatt.

Valutakursdifferanser knyttet til omregningen innregnes i resultatet, med unntak av differanser som oppstår ved omregning av finansielle instrumenter øremerket til sikring av nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet som tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring. Disse innregnes i andre inntekter og kostnader.

UTENLANDSK VIRKSOMHET

Utenlandske virksomheter som har andre funksjonelle valutaer omregnes til norske kroner ved å omregne resultatregnskapet til gjennomsnittskurser for perioden, og ved å omregne balansen til valutakurs på rapporteringstidspunktet. Valutakursdifferanser innregnes som en separat del av egenkapitalen. Ved avhendelse av den utenlandske virksomheten innregnes den akkumulerte valutakursdifferansen som er innregnet i andre inntekter og kostnader relatert til den avhendede virksomheten, i resultatet, når gevinst eller tap ved salget innregnes.

Valutagevinst eller -tap på fordringer og gjeld mot en utenlandsk virksomhet, hvor oppgjør verken er planlagt eller sannsynlig i overskuelig fremtid, vurderes som en del av nettoinvesteringen i den utenlandske virksomheten, og innregnes i andre inntekter og kostnader.

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av en utenlandsk virksomhet, og virkelig verdi justeringer på balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser som oppstår ved oppkjøp av den utenlandske virksomheten, behandles som eiendeler og forpliktelser i den utenlandske virksomheten.

MATERIELLE EIENDELER

EIERBENYTTET EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdele har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Gjensidige i utøvelsen av sin virksomhet. Hvis eiendommene brukes både til selskapets egen bruk og som investeringseiendommer, klassifiseres eiendommene basert på faktisk bruk av eiendommene.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte konsernet, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Gjensidige kan komme til å delta i renovering, vesentlige oppgraderinger og nye byggeprosjekter. Kostnaden på disse innregnes etter samme prinsipper som for en kjøpt eiendel.

Avskrivning

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger

- eierbenyttet eiendom 10-50 år
- anlegg og utstyr 3-5 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi fastsettes årlig. En eiendels balanseførte verdi nedskrives hvis gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Eiendom som leies ut eller er rene investeringsobjekter, eller begge deler klassifiseres som investeringseiendommer. Disse eiendommene benyttes ikke i produksjon, levering av varer eller tjenester, eller til administrative formål.

Ved førstegangsinnregning vurderes investeringseiendommene til kost, det vil si kjøpesum inkludert direkte henførbare kostnader ved kjøpet. Investeringseiendommer avskrives ikke.

Investeringseiendommer vurderes deretter til virkelig verdi, og alle verdiendringer innregnes i resultatet.

Virkelig verdi baseres på markedspriser, eventuelt justert for forskjeller i type, lokasjon eller tilstand til den enkelte eiendom. Der markedspriser ikke er tilgjengelig vurderes eiendommene individuelt ved at forventet fremtidig netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. I netto kontantstrøm hensyntas eksisterende leiekontrakter og forventninger om fremtidige leieinntekter basert på dagens utleiemarked. Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av utleiesituasjonen og byggets beliggenhet og standard. Det foretas også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen utføres både av eksternt og intern ekspertise, som har betydelig erfaring i å verdsette tilsvarende eiendommer i geografiske områder hvor konsernets investeringseiendommer er lokalisert.

Ved bruksendring og reklassifisering til eierbenyttet eiendom, benyttes virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet som anskaffelseskost for etterfølgende måling.

IMMATERIELLE EIENDELER

GOODWILL

Goodwill som oppstår ved overtakelse av datterselskaper representerer anskaffelseskost ved overtakelsen fratrasket virkelig verdi av konsernets andel av det overtatte selskapets identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser på oppkjøpstidspunktet. Goodwill innregnes første gang til kostpris og vurderes i etterfølgende perioder til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte tap ved verdifall.

Goodwill som oppstår ved overtakelse av datterselskaper avskrives ikke, men testes for verdifall årlig eller oftere, dersom det er indikasjoner på verdifall.

For investeringer som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden, er balanseført verdi av goodwill inkludert i investeringens balanseførte verdi.

ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER

Andre immaterielle eiendeler som omfatter kundeforhold, varemerker, internt utviklede IT-systemer samt andre immaterielle eiendeler som er anskaffet separat eller som en gruppe, vurderes til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Nye immaterielle eiendeler balanseføres kun i den grad fremtidige økonomiske fordeler knyttet til eiendelen er sannsynlig og kostnad knyttet til eiendelen kan måles pålitelig.

Utviklingskostnader (både internt og eksternt generert) aktiveres bare dersom utviklingskostnaden kan måles pålitelig, produktet eller prosessen er teknisk og økonomisk mulig, det vil generere fremtidige økonomiske fordeler

og konsernet har intensjon om og tilstrekkelige ressurser til å ferdigstille utviklingen og til å bruke eller selge eiendelen.

AVSKRIVNING

Immaterielle eiendeler, med unntak av goodwill, avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid, fra det tidspunkt de er tilgjengelige for bruk. Den estimerte utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger

- kundeforhold 10 år
- varemerker 10 år
- internt utviklede IT-systemer 5–8 år
- andre immaterielle eiendeler 5–10 år

Avskrivningsperiode og avskrivningsmetode revurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

VERDIFALL PÅ IKKE-FINANSIELLE EIENDELER

Indikatorer på verdifall knyttet til balanseført verdi av materielle og immaterielle eiendeler vurderes på hvert rapporteringstidspunkt. Dersom slike indikatorer eksisterer estimeres gjenvinnbart beløp for en eiendel eller en kontantstrømgenererende enhet. Indikatorer som vurderes som vesentlige for konsernet og som kan utløse testing for verdifall er som følger

- vesentlig resultatsvikt i forhold til historiske eller forventede fremtidige resultater
- vesentlige endringer i konsernets bruk av eiendelene eller overordnet strategi for virksomheten
- vesentlige negative trender for bransjen eller økonomien
- andre eksterne eller interne indikatorer

Goodwill testes for verdifall årlig. Den årlige testingen av goodwill utføres i tredje kvartal.

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av bruksverdi neddiskonteres estimerte fremtidige kontantstrømmer til nåverdi med en markedsbasert diskonteringsrente før skatt, som reflekterer tidsverdien av penger og eiendelsspesifikk risiko. I vurderingen grupperes eiendeler i den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer inngående kontantstrømmer som i all vesentlighet er uavhengige av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler (kontantstrømgenererende enhet). Goodwill allokteres til den kontantstrømgenererende enheten som forventes å få fordeler av virksomhetssammenslutningen.

Tap ved verdifall innregnes i resultatet dersom balanseført verdi for en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger beregnet gjenvinnbart beløp. Ved innregning av tap ved verdifall knyttet til kontantstrømgenererende enheter reduseres først balanseført verdi av goodwill og deretter foretas en forholdsmessig fordeling på balanseført verdi av hver enkelt eiendel i den kontantstrømgenererende enheten. Tidligere innregnede tap ved verdifall reverseres dersom forutsetningene for tap ved verdifall ikke lenger er til stede. Tap ved verdifall reverseres kun i den utstrekning gjenvinnbart beløp ikke overstiger det som ville vært balanseført verdi på reverseringstidspunktet dersom et tap ved verdifall ikke hadde vært innregnet.

Tap ved verdifall på goodwill reverseres ikke i etterfølgende perioder. Ved avhendelse av en kontantstrømgenererende enhet vil tilhørende goodwill inkluderes i beregningen av gevinst eller tap ved avhendelse.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

AVSETNING FOR IKKE OPPTJENT BRUTTOPREMIE

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

For forsikringer innen gruppeliv i næringslivsmarkedet består avsetningen for ikke opptjent bruttopremie i tillegg av avsetning for fullt betalt dødsfallsforsikring (etter utbetaling av uførekapital).

BRUTTO ERSTATNINGSAVSETNING

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS – reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR – incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Neddiskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres som hovedregel ikke. For kontrakter i Danmark med annuitetsbetalinger over lang tidshorisont er neddiskontering foretatt. IFRS 4 tillater ulik prinsipp anvendelse innen konsernet på dette området.

Erstatningsavsetningen inneholder et element som skal dekke administrasjonskostnader som påløper i forbindelse med skadeoppgjør.

TILSTREKKELIGHETSTEST

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret selskapet har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

AVSETNINGER I LIVSFORSIKRING

Forsikringstekniske avsetninger for livs- og pensjonsforsikring i Gjensidige Pensjonsforsikring er premiereserve, erstatningsavsetning og tilleggsavsetning.

De forsikringstekniske avsetningene knyttet til investeringsvalgporteføljen bestemmes av markedsverdien på de finansielle eiendelene. Investeringsvalgporteføljen er ikke utsatt for investeringsrisiko relatert til kundemidlene, da det ikke garanteres noen avkastning overfor kundene. I tillegg kommer en portefølje med fripoliser som har en gjennomsnittlig årlig avkastningsgaranti på 3,6 prosent på eiendelene.

GJENFORSIKRINGSANDEL AV BRUTTO FORSIKRINGSFORPLIKTELSE I SKADEFORSIKRING

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning

inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis for verdifall.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

INNREGNING OG FRAREGNING

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når Gjensidige blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelser. Normalt vil førstegangsinnregning tilsvare transaksjonsprisen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Gjensidige har en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og som løpende styres og måles til virkelig verdi. Dette er i tråd med styrets godkjente risiko- og investeringsstrategi og informasjon basert på virkelig verdi rapporteres regelmessig til konsernledelsen og styret.

Bankvirksomheten har etablert en likviditetsportefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi. Banken har som mål å ha lav renterisiko og planlegger og styrer renterisikoen slik at man aggregerer fastrenteposisjoner både på innlån, utlån og plasseringer i en modell, for så å benytte rentebytteavtaler til å balansere ut eventuell "restrisiko". Rentebytteavtalene regnskapsføres til virkelig verdi, og for å unngå inkonsistent måling regnskapsføres obligasjons- og sertifikatinnlån med fast rente som er gjenstand for rentesikring til virkelig verdi.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning.

TILGJENGELIG FOR SALG

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivative finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre inntekter og kostnader, med unntak av tap ved verdifall, som innregnes i resultatet.

Konsernet har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

INVESTERINGER SOM HOLDES TIL FORFALL

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

UTLÅN OG FORDRINGER

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

Som et skadeforebyggende tiltak er det gitt rentefrie lån til finansiering av brannvarslingsanlegg i landbruket. Lånene nedbetales gjennom å benytte den rabatt på forsikringen som innvilges ved installering av brannvarslingsanlegg.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter, kontanter og kontant-ekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån og fordringer.

FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksposeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Konsernet bruker finansielle derivater, blant annet til å sikre valutarisiko som oppstår gjennom eierskap av utenlandske datterselskaper med annen funksjonell valuta.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

Sikringsbokføring benyttes på de største datterselskapene. Gevinster og tap på sikringsinstrumentet relatert til den effektive andelen av sikringen innregnes i andre inntekter og kostnader, mens eventuelle gevinster og tap relatert til den ineffektive andelen innregnes i resultatet. Dersom datterselskaper avhendes vil de akkumulerte verdiene av gevinster og tap innregnet i andre inntekter og kostnader overføres til resultatet. Der hvor sikringsbokføring ikke er implementert, medfører det en usymmetrisk behandling av sikrings-

objekt og sikringsinstrument.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet og finansielle derivater som sikringsbokføres.

FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL AMORTISERT KOST

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetoden. Der hvor tidshorisonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene innskudd fra og forpliktelser overfor kunder, rentebærende forpliktelser, andre forpliktelser, forpliktelser i forbindelse med forsikring og påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter. Rentebærende forpliktelser omfatter hovedsakelig utstedt sertifikat- og obligasjonsgjeld, samt tilbakekjøp av egne utstedte obligasjoner.

DEFINISJON AV VIRKELIG VERDI

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i et av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 9.

DEFINISJON AV AMORTISERT KOST

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

VERDIFALL PÅ FINANSIELLE EIENDELER

UTLÅN, FORDRINGER OG INVESTERINGER SOM HOLDES TIL FORFALL

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjo-

nen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikker grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med den opprinnelige effektive renten.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet.

TILGJENGELIG FOR SALG

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal.

Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall – målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrasket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet – fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre inntekter og kostnader.

UTBYTTE

Utbytte fra investeringer innregnes når konsernet har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Foreslått utbytte innregnes som en forpliktelse fra det tidspunkt generalforsamlingen vedtar utbytteutdelingen.

AVSETNINGER

Avsetninger innregnes når konsernet har en lovmessig eller underforstått plikt som et resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling eller overføring av andre eiendeler for å gjøre opp forpliktelser, og forpliktelser kan måles pålitelig.

Betingede eiendeler opplyses om i note dersom en tilførsel av økonomiske fordeler er sannsynlig. En betinget forpliktelse opplyses om i note med mindre det er lite sannsynlig at den medfører en utgående kapitalstrøm.

RESTRUKTURERING

Avsetning for restruktureringsplan innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og omstruktureringen er påbegynt eller er kunngjort. Avsetninger foretas ikke for fremtidige kostnader i tilknytning til driften.

PENSJONER

Gjensidige har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte.

Den innskuddsbaserte pensjonsordningen er en ordning hvor Gjensidige betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke

foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Pliktige innskudd innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Pensjonsforpliktelser beregnes basert på en lineær opptjening og benytter forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, samt aktuarielle forutsetninger for dødelighet, frivillig avgang med mer.

Pensjonsmidler måles til virkelig verdi, og er fratrukket i netto pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes.

Alle aktuarielle gevinster og tap relatert til den ytelsesbaserte pensjonsordningen innregnes i andre inntekter og kostnader.

AKSJEBASERT BETALING

Virkelig verdi på tildelingstidspunktet for aksjebaserte betalingsordninger tildelt de ansatte innregnes som personalkostnad, med en tilsvarende økning i egenkapital. Aksjebaserte betalingsordninger som innvinnes umiddelbart innregnes på tildelingstidspunktet. Innvinningsbetingelser tas i betraktning ved å justere antallet aksjer som blir inkludert i målingen av transaksjonsbeløpet, slik at det beløpet som til slutt innregnes skal være basert på antallet aksjer som til slutt innvinnes. Ikke-innvinningsbetingelser reflekteres ved måling av virkelig verdi og det foretas ingen justering av innregnet beløp ved faktisk manglende oppfyllelse av slike betingelser.

Aksjebaserte betalingstransaksjoner der selskapet mottar varer eller tjenester som vederlag for selskapets egne egenkapitalinstrument innregnes som aksjebaserte betalingstransaksjoner med oppgjør i egenkapital, uavhengig av hvordan selskapet har anskaffet egenkapitalinstrumentene. Aksjebaserte betalingsordninger som gjøres opp av en av aksjonærene i konsernspissen innregnes også som en aksjebasert betalingstransaksjon med oppgjør i egenkapital.

Se note 27 for ytterligere beskrivelse av konsernets aksjebaserte betalingsordninger.

SKATT

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

PERIODESKATT

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

UTSATT SKATT

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende

midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for midlertidige forskjeller som følge av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper, unntatt i de tilfeller hvor konsernet er i stand til å kontrollere reversering av midlertidige forskjeller, og det er sannsynlig at den midlertidige forskjellen ikke vil reverseres i overskuelig fremtid. Eiendeler ved utsatt skatt som oppstår fra skattereduserende midlertidige forskjeller ved slike investeringer innregnes kun i den grad det er sannsynlig at det vil være tilstrekkelig skattepliktig inntekt til å utnytte fordelene av den midlertidige forskjellen, og de er forventet å reversere i overskuelig fremtid.

PERIODESKATT OG UTSAKT SKATT

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre inntekter og kostnader, hvor skatten da innregnes i andre inntekter og kostnader, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutninger beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi. Goodwill innregnes netto uten avsetning for utsatt skatt.

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Konserninterne mellomværende og transaksjoner elimineres ved utarbeidelse av det konsoliderte regnskapet.

Leverandør av konserninterne tjenester, som ikke er forutsatt å være kjerneaktiviteter, vil som hovedregel allokere alle sine kostnader basert på en kostnadsbidragsordning som beskrevet i kapittel 8 i OECD retningslinjene og på basis av paragraf 13-1 i den norske skatteloven.

Identifiserte funksjoner som kategoriseres som kjerneaktiviteter prises med et fortjenestepåslag eller alternativt markedspris dersom identifiserbare, sammenlignbare priser eksisterer.

TRANSAKSJONER MED SAMARBEIDENDE SELSKAPER

Brannkassene opererer som agenter på vegne av Gjensidige. For disse tjenestene betales det provisjoner. For håndtering av samarbeidet og for å reassurere brannkassenes brannforretning, mottar Gjensidige kostnadsrefusjoner. Som en følge av reassuranseordningen for brannforsikring forvalter Gjensidige midler for brannkassene. Brannkassene godskrives renter for disse midlene.

NOTER

1 – EGENKAPITAL

AKSJEKAPITAL

Ved utgangen av året bestod aksjekapitalen i henhold til vedtektene av 500 millioner ordinære aksjer, hver pålydende 2 kroner. Alle utstedte aksjer er fullt innbetalt.

Eierne av ordinære aksjer har utbytte- og stemmerett. Det er ingen rettigheter knyttet til beholdningen av egne aksjer.

I tusen egenkapitalbevis/aksjer	2011	2010
Utstedte 1. januar	500.000	100.000
Aksjesplitt		400.000
Utstedte 31. desember	500.000	500.000

I forbindelse med omdanning fra gjensidig selskap med begrenset ansvar (BA) til allmennaksjeselskap (ASA) 28. juni 2010 er egenkapitalbeviskapitalen konvertert til aksjekapital.

EGNE AKSJER

I kolonnen for egne aksjer i oppstillingen av endringer i egenkapital presenteres pålydende av selskapets beholdning av egne aksjer. Beløp betalt som overskrider pålydende belastes annen egenkapital slik at kostpris for egne aksjer trekkes fra i konsernets egenkapital.

Ved utgangen av året utgjorde antall egne aksjer 60.755 (26.983).

Det er totalt i 2011 kjøpt 257.175 egne aksjer til bruk i Gjensidiges aksjekjøpsordning, til en snittkurs på 64,13 kroner. Av disse er 205.434 overført til ansatte. I tillegg har det i 2011 blitt utdelt 17.969 bonusaksjer til ansatte i Sverige og Danmark fra Gjensidiges egne aksjer. Økning i egne aksjer gjennom året utgjør etter dette 33.772.

OVERKURSFOND

Overkursfond består av innbetalte midler og kan benyttes til dekning av tap.

ANNEN INNSKUTT EGENKAPITAL

Annen innskutt egenkapital består av lønnskostnad som er innregnet i resultatregnskapet som følge av aksjekjøpsprogram for ansatte.

VALUTAKURSDIFFERANSER

Valutakursdifferanser består av valutakursdifferanser som oppstår ved omregning av utenlandske datterselskaper samt fra omregning av forpliktelser som sikrer selskapets nettoinvestering i utenlandske datterselskaper.

AKTUARIELLE GEVINSTER/TAP PENSJON

Aktuarielle gevinster/tap pensjon består av gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

ANNEN OPPTJENT EGENKAPITAL

Annen opptjent egenkapital består av årets og tidligere års resultat og inkluderer også avsetninger til pliktige bundne fond (naturskadefond, garantiordning).

NATURSKADEFONDET

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot et eget naturskadefond. Avsetningen kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

GARANTIORDNINGEN

Avsetning til garantiordning skal gi sikkerhet for at forsikringstakerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

UTBYTTE

Foreslått og vedtatt utbytte

Millioner kroner	2011 ¹	2010
Per 31. desember		
4,55 kroner per ordinær aksje (4,70)	2.275,0	2.350,0

¹ Foreslått utbytte for 2011 er ikke innregnet på rapporteringstidspunktet, og det har heller ingen skattemessige konsekvenser.

2 – BRUK AV ESTIMATER

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimatenes og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimatenes og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Gjensidige hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Virkelig verdi baseres på markedspriser og på allment aksepterte verdsettelsesmodeller hvor markedspriser ikke foreligger. Et sentralt parameter i verddivurderingen er det langsiktige avkastningskrav for den enkelte eiendom. En nærmere beskrivelse av prisrisikoen knyttet til eiendommer og en sensitivitetsanalyse for investeringseiendommer er inntatt i note 8.

ANLEGG OG UTSTYR, EIERBENYTTET EIENDOM OG IMMATERIELLE EIENDELER

Anlegg og utstyr, eierbenyttet eiendom og immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsmetoden og avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med utnyttbar levetid. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi. Nedskrivninger foretas dersom det foreligger verdifall. Det foretas en løpende vurdering av disse eiendommene på lik linje med investeringseiendommer.

Goodwill testes årlig for verdifall, eller oftere dersom det er indikasjoner på verdifall. Testingen for verdifall innebærer å fastsette gjenvinnbart beløp for den kontantstrømgenererende enheten. Normalt fastsettes gjenvinnbart beløp ved bruk av budsjetterte kontantstrømmer basert på forretningsplaner. Forretningsplanene bygger på tidligere erfaringer samt forventet markedsutvikling. Se note 5 og 7.

FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Virkelig verdi på finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel unoterte aksjer) fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene er i hovedsak basert på markedsforholdene på rapporteringstidspunktet. Se note 9.

UTLÅN OG FORDRINGER

For finansielle eiendeler som ikke er innregnet til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi. Se note 10.

FORSIKRINGSFORPLIKTELSE

Bruk av estimater ved beregning av forsikringsforpliktelser gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper; bransjer med kort eller med lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt og oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse.

For langhalede bransjer er risikoen forbundet med det forhold at det endelige omfanget av inntrufne skader må estimeres på bakgrunn av erfaring og empiriske data. Innen enkelte personbransjer kan det ta ti til 15 år før alle skader som er inntruffet i et kalenderår er meldt selskapet. I tillegg vil det i mange tilfeller ikke være tilstrekkelige opplysninger når skaden meldes til å foreta en korrekt avsetning. Dette kan skyldes uklarheter om årsakssammenheng og usikkerhet om skadelidtes fremtidige arbeidsevne o.l. Mange personskader prøves i rettssystemet og erstatningsnivået har over tid økt. Dette får også betydning for skader som er inntruffet i tidligere år, men som ennå ikke er avsluttet. Risikoen knyttet til avsetningene i personrelaterte bransjer er dermed påvirket av eksterne forhold. For å redusere denne risikoen foretar selskapet beregning av erstatningsansvaret etter ulike metoder og følger opp at de registrerte avsetningene knyttet til pågående erstatningssaker til enhver tid er basert på gjeldende beregningsregler. Se note 3 og 13.

PENSJON

Beregning av nåverdi av pensjonsforpliktelser baseres på aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i forutsetningene påvirker den beregnede forpliktelsen. Endringer i diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Diskonteringsrenten og andre forutsetninger gjennomgås normalt en gang i året når den aktuarielle beregningen foretas, med mindre det har vært vesentlige endringer i løpet av året. Se note 14.

3 – STYRING AV FORSIKRINGSRISIKO OG FINANSIELL RISIKO

OVERSIKT

Risikostyring er en integrert del av den daglige virksomheten i Gjensidige. Identifisering, vurdering, styring og kontroll av risikoeksponering, samt analyser av mulige strategiske beslutningers effekt på risikonivå er en helt vesentlig del av virksomheten for å sikre at risikonivået er i tråd med vedtatt risikoappetitt og for å støtte verdiskapningen.

En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte i hele konsernet. Formålet med risikostyring i Gjensidige er todelt. For det første skal risikoeksponeringen ikke overstige risikoevnen. For det andre, men like viktig, er at en helhetlig risikostyring skal bidra til verdiskaping for kunder og eiere. Gjennom en sterk risikostyring vil risikoer identifiseres, analyseres, kvantifiseres og styres, både med sikte på å redusere usikkerhet og store økonomiske tap samt å maksimere avkastning i forhold til risiko.

Skadeforsikring er konsernets kjernevirksomhet og utgjør den største delen av virksomhet og risiko i konsernet, gjennom Gjensidige Forsikring i Norge og filialer og datterselskaper i Sverige, Danmark og Baltikum. Gjensidige tilbyr også pensjons-, investerings- og spareprodukter gjennom datterselskapene Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF) og Gjensidige Investeringsrådgivning (GIR). Videre tilbyr Gjensidige banktjenester gjennom Gjensidige Bank.

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikringstaker til forsikringsselskap. Gjensidige mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og til gjengjeld forplikter man seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en stor del av den totale risikoeksponeringen for konsernet.

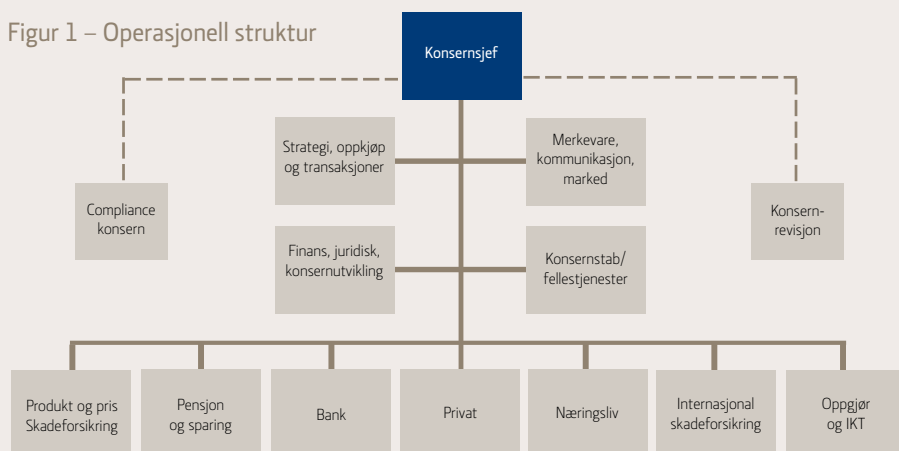
Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. De forsikringstekniske avsetningene, samt selskapets egenkapital investeres, og følgelig vil konsernet være eksponert mot markeds- og kredittisiko.

Innen områdene pensjon, sparing og investeringsrådgivning er den forsikringsmessige og finansielle risikoen til stede i datterselskapet Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF). Innen næringslivsmarkedet tilbyr GPF innskuddsbasert pensjon med tilhørende risikodekninger som uførehetsforsikring, uførepensjon og barne- og ektefellepensjon. I tillegg forvalter GPF midler relatert til fripoliseporteføljer. Innen privatmarkedet tilbyr GPF liv- og pensjonsprodukter samt rene risikoprodukter som uførepensjon. Dødelighet og uførehetsrisiko er de to største forsikringsrisikoene for GPF, mens den største finansielle risikoen er relatert til avkastningsgarantien for fripolisene.

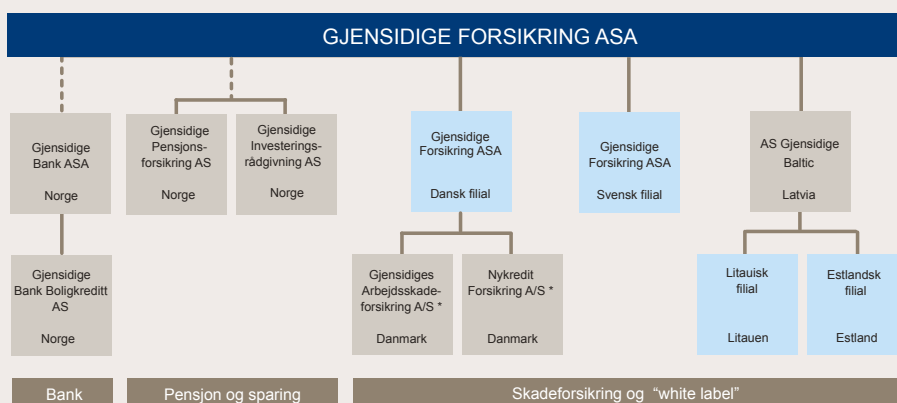
Datterselskapet Gjensidige Bank tilbyr bankprodukter primært til privatpersoner og organisasjoner i det norske markedet. Gjensidige Bank er hovedsakelig eksponert mot kreditt- og likviditetsrisiko.

Gitt den operative og rapporteringsmessige inndelingen av virksomheten har konsernet valgt å dele opp informasjonen også i denne noten etter forretningsområdene skadeforsikring, livsforsikring/sparing og bank, unntatt i enkelte sammenhenger der det har vært naturlig å aggregere på tvers av disse områdene. For beskrivelsen av styring av finansiell risiko innen skadeforsikringsvirksomheten er fokuset på konsernets totale skadeforsikringsvirksomhet og det er ikke satt opp egne tabeller for Gjensidige Forsikring ASA. Dette reflekterer hvordan den finansielle risikoen styres.

Figur 1 – Operasjonell struktur

Figur 2 – Virksomhetsstruktur

Figuren viser de mest vesentlige datterselskaper og filialer i Gjensidige

* Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S og Nykkredit Forsikring A/S eies av Gjensidige Forsikring ASA, men drives av den danske filialen

— Eid via holdingselskap
 ■ Filial
 ■ Datterselskap

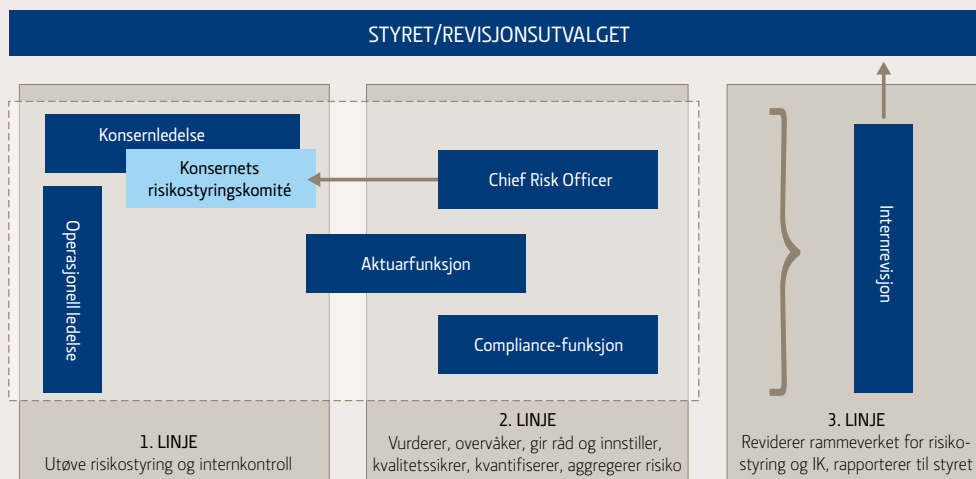
ORGANISERING

Styret har det overordnede ansvar for at risikonivået i konsernet er tilfredsstillende sett i forhold til konsernets soliditet og risikovilje. Dette innebærer å sikre at det eksisterer nødvendige policies, rutiner og rapportering for en tilfredsstillende risikostyring og for at lover og forskrifter etterleves, samt at arbeidet med risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig organisert og dokumentert.

Konsernsjef er ansvarlig for den overordnede risikostyringen i konsernet. Konsernets risikostyringskomité, ledet av konsernsjef, har en overvåkende rolle i forhold til konsernets totale risikosituasjon og en rådgivende rolle

overfor konsernsjef innenfor risikostyring. Ansvar for å legge til rette for risikostyringskomitéens arbeide og fasilitere konsernets internkontroll-prosess tilligger Chief Risk Officer. Tilsvarende har leder for Compliance konsern, som rapporterer faglig til konsernsjef, ansvaret for konsernets prosess for å forebygge og avdekke etterlevelsrisiko i forhold til lover og forskrifter, samt interne policies og instruksjoner. Ansvar for den løpende risikostyringen tilligger de ansvarlige linjeledere innenfor sine områder. Gjensidige har sentraliserte risikokontrollfunksjoner som risikostyring, compliance og aktuar. Dessuten har konsernet en uavhengig internrevisjonsfunksjon som overvåker at risikostyring og internkontroll fungerer og rapporterer direkte til styret.

Figur 3 – Styringssystemet er organisert med tre forsvarslinjer

Innen organisasjonen til finansdirektør ligger ansvaret for gjennomføring av investeringer for forsikringsvirksomheten. Funksjonen for overvåking og rapportering av finansavkastning og etterlevelse av rammer i forvaltningen for forsikringsvirksomheten rapporterer i linje til konserndirektør Konsernstab/fellestjenester for å ivareta en uavhengig oppfølging. Chief Risk Officer har i tillegg en uavhengig rapporteringslinje til konsernets risikostyringskomité.

Ansvar for all kapitalforvaltning ligger sentralt i konsernets investeringsavdeling. Ansvar for beregning av forsikringsmessige avsetninger i forsikrings-selskapene er tilsvarende sentralisert til konsernets aktuaravdeling. Alle interne retningslinjer og krav for risikotaking er basert på overordnede konsernpolicies og er gjenstand for styregodkjenning i hvert selskap der dette følger av lokal lovgivning. Det er etablert en konsernomfattende kredittkomité ledet av finansdirektør, for å sette kredittgrenser mot enkeltutstedere samt generelle retningslinjer for motpartsrisiko.

KAPITALSTYRING

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og konsernet er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Risiko og kapital er, og må holdes nært sammenknyttet. Ethvert forsikrings-selskap må tilpasse risikoeksponeringen til kapitalbasen. På den annen side har solvenskapital, eller egenkapital, en kostnad. Et viktig mål for kapitalstyring er først å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, og for det andre å sørge for at konsernets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Gjensidiges minimum kapitalbehov fastsettes ut fra det strengeste av tre kriterier: regulatoriske krav, ratingbaserte krav og interne risikobaserte krav. I beregningene av overskuddskapital for Gjensidige Forsikring ASA og konsernet er foreslått utbytte på 2.275,0 millioner kroner for regnskapsåret 2011 hensyntatt, noe som reduserer overdekningen tilsvarende for alle tre perspektiver. Konsernet har en meget sterk kapitalisering, uansett hvilket av disse perspektivene man tar.

Forsikrings- og bankvirksomhet er underlagt myndighetsbestemte kapitalkrav. Kapitaldekning og solvenssituasjon rapporteres for konsernet og datterselskaper til finansielle tilsynsmyndigheter. I henhold til kapitaldekningsreglene (BIS-regler) per 31. desember 2011 var overskuddskapitalen på 7.332,6 millioner kroner, tilsvarende en kapitaldekningsgrad på 16,2 prosent. Som tilknyttede selskaper er eierandelene i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank konsolidert inn ved beregning av kapitaldekning. Konsernets overdekning over solvensmarginkravet var per 31. desember 2011 på 10.092,9 millioner kroner. Eierandelen i Storebrand er konsolidert inn her.

For konsernet er ratingkravet det mest bindende. Gjensidige Forsikring har som målsetting å ha en kredittvurdering ('financial strength rating') 'A' fra Standard & Poor's eller tilsvarende fra et annet ratingselskap. Dette er oppfylt ved at selskapet har rating 'A' fra Standard & Poor's (uendret siden 1999, sist oppdatert 30. august 2011). Vurderingen er gjenstand for årlig gjennomgang. Standard & Poor's ratingmodell benyttes som en tilnærming til kapitalkravet fra dette perspektivet, selv om en rekke andre faktorer også har betydning ved fastsettelse av ratingen for konsernet. Basert på data per 31. desember 2011 estimeres overdekningen i forhold til målsatt A rating til 5.302,6 millioner kroner. Datterselskapene har ingen egen rating, selv om ratingen for Gjensidige Forsikring er basert på konsernets finansielle posisjon.

Tabell 1 – Overskuddskapital i henhold til legale krav per selskap

Millioner kroner	2011	2010	Krav
Gjensidige Forsikring	10.633,4	11.066,5	Kapitaldekning (8 %)
Gjensidiges Arbeidsskadeforsikring	174,9	140,2	Individuell solvens test
Nykredit Forsikring	117,8	1.188,0	Individuell solvens test
Gjensidige Baltic	175,1	100,2	Solvens I krav (100 %)
Gjensidige Bank konsern	559,4	617,9	Kapitaldekning (8 %)
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding konsern	349,4	239,1	Kapitaldekning (8 %)

Solvensmarginen i Gjensidige Baltic inkluderer ikke årets resultat før regnskapet for 2011 er ferdig revidert. I Danmark er det innført en individuell solvensberegning

som en tilpasning til det kommende Solvens II regelverket. Gjensidige Forsikring og alle datterselskaper oppfylte alle regulatoriske kapitalkrav gjennom 2011.

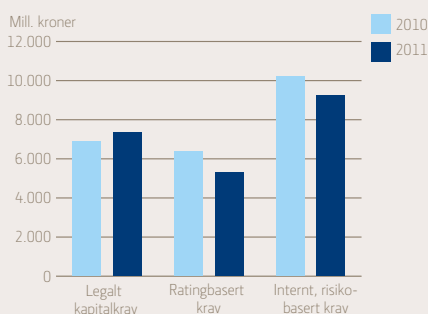
Det risikobaserte kapitalkravet er fastsatt i konsernets risiko- og kapitalstyringspolicy som er vedtatt av styret. Det er definert som den kapital som er nødvendig for å ha en sannsynlighet på 99,97 prosent målt over ett år for ikke å bruke opp all kapital, inklusive alle skadeforsikringskonsernets aktiva og passiva, og uten å telle med den forventede resultatutvikling over perioden som tilgjengelig kapital. I denne sammenheng måles både resultater og tilgjengelig kapital etter økonomiske prinsipper selv om dette måtte avvike fra regnskapsprinsippene, i tråd med forslagene som foreligger til Solvens II regelverk. Dette betyr blant annet at forsikringstekniske avsetninger vurderes til diskontert verdi i stedet for balanseført (nominell) verdi. Både metode og sannsynlighetsnivå er på linje med det som synes å ha etablert seg som en bransjestandard i Europa. Det interne kravet måles ved bruk av Gjensidiges interne modell som beskrevet nedenfor.

Gjensidige har utviklet en intern simuleringsmodell basert på avansert modelleringsteknologi over flere år. Modellen er individuelt tilpasset Gjensidiges risikoprofil og simulerer stokastisk både forsikrings- og investerings-siden. Modellen er et nøkkelverktøy for den aggregerte risikomålingen og kapitalstyringen siden den gir oversikt over den totale risikoen. De viktigste anvendelsesområdene for modellen er

- Totalrisiko og kapitalbehov
- Kapitalallokering til segmenter og produkter
- Kapitalkonsekvenser av aktivaallokering
- Behov for og optimalisering av gjenforsikring (reassuranse)

Ved bruk av den interne modellen, og gitt definisjonen av internt kapitalbehov som spesifisert ovenfor, var det interne kapitalkravet per utgangen av 2011 11.600 millioner kroner for forsikring konsern sammenlignet med 12.200 millioner kroner per utgangen av 2010. Kapitaloverskuddet etter det interne perspektivet er 9.200 millioner kroner.

Figur 4 – Kapitaloverskudd i konsernet fra ulike perspektiver

Den nødvendige kapitalen for forsikringsvirksomheten allokteres ut på produktene for å sette en mer korrekt kapitalkostnad for prissetting og lønnsomhetsvurderinger. Den overskytende kapitalen i forhold til det mest bindende av kapitalkravene betraktes som en buffer og er tilgjengelig for finansiering av konsernets vekstambisjoner.

Gjensidige Forsikring er godt i gang med arbeidet med å tilpasse seg de kommende Solvens II reglene som både vil erstatte dagens kapitalregelverk og sette krav til god risikostyring og rapportering. Et av elementene i det nye regelverket er at det, etter klart definerte kriterier, åpnes opp for å benytte konsernets egen modell for å sette det legale kapitalkravet. Gjensidige deltar i den formelle forhåndssøknadsprosessen for internmodeller med Finanstilsynet. Gjensidiges eksisterende modell ansees å være et godt utgangspunkt og videreutvikles for dette formålet.

FORSIKRINGSRISIKO

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

For en portefølje av forsikringskontrakter hvor det anvendes sannsynlighetsteori ved beregning av pris og forsikringstekniske avsetninger, er den største risiko som konsernet står overfor i forbindelse med sine forsikringskontrakter at de aktuelle erstatningsbeløpene, herunder pensjonsutbetalingene, overstiger de beløp som er avsatt for forsikringsforpliktelse. Dette vil kunne oppstå hvis en økning i skadefrekvensen og/eller erstatnings- og pensjonskostnadene medfører at de faktiske erstatningskostnadene er større enn de estimerte beløpene. Forsikringshendelser rammer tilfeldig, og de observerte antall og erstatnings-/pensjonsbeløp vil variere fra år til år i forhold til det nivå som er beregnet ved statistiske teknikker.

Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av Gjensidiges styrende dokumenter for forsikringsrisiko er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet.

Konsernet har overordnet underwritingpolicy vedtatt av styret i Gjensidige Forsikring ASA, med utfyllende tegningspolitikk innenfor hvert av de ulike produktsegmenter, understøttet av et klart definert fullmaktsreglement.

Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype og forsikringssum, geografisk plassering og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt, både på skade- og pensjonsutbetalinger. Gjensidige tegner skadeforsikring i Norge, Sverige, Danmark og Baltikum. Skadeforsikring i disse landene har flere likhetstrekk. Beskrivelsen av risiko i forbindelse med forsikringsvirksomhet er, med noen få unntak, felles for konsernet. I de tilfeller der det er ulikheter av betydning, blir disse kommentert spesielt.

SKADEFORSIKRING

SKADEFREKVENS OG ERSTATNINGSSTØRRELSE

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. De ulike faktorene vil være avhengige av produktene, eller forsikringsbransjene man betrakter.

En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. I vintersesongen vil snø og kaldt vær føre til økning i skadefrekvens for motorvognforsikring. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens på grunn av frosne vannrør og økt bruk av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. Når det gjelder for eksempel motorvognforsikring i Norge, vil en endring i skadefrekvensnivå på ett prosentpoeng øke skadeprosenten med omtrent fire prosentpoeng.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I noen forsikringsbransjer, med relativt få skader, kan storskader få stor påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader viser stor variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon.

Faktorer som påvirker gjennomsnittsskaden, kan være utviklingen i konsumprisindeks, lønnsøkninger, sosial inflasjon og priser for deler og arbeid som kjøpes i forbindelse med erstatningsoppgjør. Når det gjelder forsikring av bygninger, vil endringer i gjennomsnittsskade påvirkes av generelle prisendringer og spesifikt av økning i byggekostnader. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen. For personforsikringer deles porteføljen i to hovedgrupper, en med fast forsikringssum og en annen del med inflasjonsregulering av erstatningsbeløpene (i Norge: G - Folketrygdens grunnbeløp). Dette gjelder for eksempel yrkesskadeforsikring. Konsernet tegner

yrkesskadeforsikring i Norge og Danmark. Lovgivningen for denne forsikringsbransjen er ulik i de to landene. I Norge dekker yrkesskadeforsikring både yrkesskade og yrkessykdom, mens i Danmark dekkes yrkessykdom gjennom en offentlig ordning. Erstatningsutbetaling i Norge gjøres kun ved engangserstatning, mens i Danmark kan erstatninger utbetales både som engangsbeløp og som annuitetsutbetalinger. Annuitetsbeløpene beregnes på grunnlag av antagelser om dødelighet, rente og pensjonsalder. For personskader påvirkes også erstatningsbeløpene størrelse av domstolsavgjørelser, som kan gi økning i erstatningsnivå som er større enn den generelle inflasjonen. Dette er også en betydningsfull faktor, siden disse skadene generelt har lang oppgjørstid.

Gjensidige håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utviklingen for hver forsikringsbransje, tegningspolitikk og aktiv skadebehandling. Den månedlige resultatoppfølgingen for hver forsikringsbransje består av en oversikt over både premier og erstatningsutvikling. Hvis lønnsomheten viser en negativ utvikling, vil nødvendige tiltak bli iverksatt. Dette innebærer blant annet nødvendig premieøkning for å sikre at lønnsomheten er innenfor det nivå som er satt som tilfredsstillende. Lønnsomhetsanalysen kan følges ytterligere på mer detaljert nivå for ulike kundegrupper og delpor-tefølger. Tegningspolitikken tar sikte på å sikre god spredning av de risikoene som tegnes, når det gjelder risikotype og forsikret beløp, type næringsvirksomhet og geografisk plassering av risikoene. Det er klart definerte retningslinjer for hvilke forsikringsrisikoer og hvor store forsikringssummer som kan tegnes. Dette skal sikre at de rette kriterier benyttes ved risikoseleksjon og at risiko som selskapet påtar seg er innenfor grensene for de gjeldende reas-suransekontraktene.

Ved fornyelse av forsikringsavtaler kan premier, egenandeler og enkeltelementer i vilkårene endres. Videre har Gjensidige rett til å nekte utbetaling ved skadekrav som er forsikringssvindel. Selskapet har rett til å si opp forsikringsavtalen ved forsikringssvindel, og i enkelte tilfeller gir lovgivning og forsikringsvilkår selskapet rett til å si opp forsikringsavtalen hvis det foreligger særlige grunner som gjør at oppsigelse er rimelig. Har selskapet erstattet et tap, kan det kreve utbetalingen erstattet fra en eventuell ansvarlig skadevolder (regress). Tegningspolicy og -retningslinjer i alle selskapene i konsernet er innenfor det vedtatte risikonivå.

Prosedyrer for behandling av skadeoppgjør inneholder også en klar strategi og rutiner for optimalisering av innkjøp av ting og tjenester. Den gjeldende saksgangen er at det skal benyttes innkjøpsavtaler for å sikre kvaliteten i erstatningene til våre kunder og redusere inflasjonsrisikoen.

KONSENTRASJON AV FORSIKRINGSRISIKO

Gjensidige konsern sin forsikringsportefølje er fortsatt konsentrert i det norske skadeforsikringsmarkedet, med virksomhet i øvrige nordiske land og i Baltikum. Andelen forfalt premie i Norden økte i 2010 som følge av kjøpet av Nykredit Forsikring.

Tabell 2 – Forfalte bruttopremier per geografisk område

Millioner kroner	Forfalte bruttopremier 2011	Prosent av total	Forfalte bruttopremier 2010	Prosent av total
Privat Norge	8.216,9	40,9 %	8.031,7	40,6 %
Næringsliv Norge	5.658,1	28,2 %	5.682,7	28,8 %
Norden	3.807,3	19,0 %	3.357,1	17,0 %
Baltikum	429,5	2,1 %	395,2	2,0 %
Pensjon og sparing	1.963,0	9,8 %	2.296,7	11,6 %
Sum	20.074,8	100,0 %	19.763,5	100,0 %
Sum Gjensidige Forsikring ASA	17.239,7	85,9 %	16.313,1	82,5 %

Tabell 3a – Forfalte bruttopremier per forsikringsprodukt, Gjensidige konsern

Millioner kroner	Forfalte bruttopremier 2011	Prosent av total	Forfalte bruttopremier 2010	Prosent av total
Personforsikring – Yrkesskadeforsikring	1.052,6	5,2 %	1.216,1	6,1 %
Øvrig personforsikring	2.694,7	13,4 %	2.622,3	13,3 %
Motorvogn trafikksforsikring	2.450,3	12,2 %	2.599,6	13,2 %
Øvrig motorvognforsikring	3.708,0	18,5 %	3.399,7	17,2 %
Sjøforsikring, luftfart, transport	267,5	1,3 %	257,7	1,3 %
Brannforsikring og annen skade på eiendom	6.834,5	34,0 %	6.027,7	30,5 %
Ansvarsforsikring	461,9	2,3 %	492,2	2,5 %
Øvrig skadeforsikring	642,3	3,2 %	851,5	4,3 %
Pensjon og sparing	1.963,0	9,8 %	2.296,7	11,6 %
Sum	20.074,8	100,0 %	19.763,5	100,0 %

Tabell 3b – Forfalte bruttopremier per forsikringsprodukt, Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	Forfalte bruttopremier 2011	Prosent av total	Forfalte bruttopremier 2010	Prosent av total
Personforsikring – Yrkesskadeforsikring	749,2	4,3 %	828,7	5,1 %
Øvrig personforsikring	2.501,8	14,5 %	2.445,6	15,0 %
Motorvogn trafikksforsikring	2.185,2	12,7 %	2.337,2	14,3 %
Øvrig motorvognforsikring	3.361,5	19,5 %	3.060,9	18,8 %
Sjøforsikring, luftfart, transport	264,9	1,5 %	249,5	1,5 %
Brannforsikring og annen skade på eiendom	6.288,4	36,5 %	5.386,5	33,0 %
Ansvarsforsikring	428,2	2,5 %	447,3	2,7 %
Øvrig skadeforsikring	1.460,5	8,5 %	1.557,4	9,5 %
Sum	17.239,7	100,0 %	16.313,1	100,0 %

Øvrig konsentrasjonsrisiko er hovedsakelig kumulerisiko innenfor brannforsikring og yrkesskadeforsikring. Disse risikotypene vurderes ved å analysere historiske hendelser og studere den eksponerte forsikringsverdien. Eksponeringen beskyttes gjennom konsernets reassuranseprogram.

Reassuranseprogrammet for Gjensidige konsern, primært ikke-proporsjonal reassuranse, er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalisering. Styret fastsetter årlig rammene for konsernets reassuranseprogram. I Norge begrenses naturskadeeksponeringen gjennom Gjensidiges obligatoriske medlemskap i Norsk Naturskadepool. Poolen kjøper på vegne av medlemmene et eget reassuranseprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reas-suransedekninger konsernet har kjøpt.

Datterselskap reassureres av Gjensidige Forsikring ASA og deres reassuranseeksponering er tatt med i Gjensidige konsern sitt avgitte reassuranseprogram.

KILDER TIL USIKKERHET VED ESTIMERING AV FREMTIDIGE ERSTATNINGSUTBETALINGER

Gjensidige er ansvarlig for erstatningsutbetaling ved forsikrede hendelser som oppstår i løpet av avtaleperioden, også hvis skaden først oppdages etter utløpet av avtaleperioden, og erstatning utbetales i henhold til forsikringsvilkårene på hendelsestidspunktet for skaden. Som resultat av dette vil erstatningsoppgjør kunne strekke seg over en lang tidsperiode, og det er et element i erstatningsavsetningen som ivaretar inntrufne, men ikke rapporterte skader (IBNR).

Flere faktorer påvirker størrelsen på og tidspunktene for kontantstrømmer fra forsikringskontrakter. Disse faktorene har hovedsakelig sammenheng med egenskaper ved de ulike risikotyper som dekkes og de tilsvarende prosedyrer for risikohåndtering. Erstatningsutbetalingene er i henhold til vilkår

som er spesifisert i forsikringsavtalen. Erstatningsbeløp for personskader beregnes som nåverdien av innteksttap, rehabiliteringskostnader og andre kostnader som skadelidte vil pådra seg som følge av ulykken eller sykdommen. I de fleste tilfeller i Norge, og også i de øvrige land der Gjensidige har virksomhet, betales personskadeerstatninger i form av engangsutbetaling. Et unntak fra dette er yrkesskadeerstatningssaker i Danmark, der erstatning kan bli utbetalt som annuitetsbeløp. Beregningene i forbindelse med slike saker vil også ta hensyn til erstatningens størrelse, dødelighetsrater, antall år frem til pensjonsalder og antagelser om fremtidig sosial inflasjon. Dødelighetsrater hentes fra tabeller som er godkjent av tilsynsmyndighetene.

De beregnede erstatningskostnadene innbefatter også kostnader forbundet med erstatningsoppgjør, etter fradrag av forventede regressbeløp og andre kostnadsreduksjoner. Gjensidige gjør alle rimelige tiltak for å sikre at man har tilstrekkelig og relevant informasjon om skadeeksponeringen. På grunn av usikkerheten som er forbundet med fastsettelse av erstatningsavsetninger, er det imidlertid sannsynlig at det endelige resultatet for erstatningsbeløpene størrelse vil bli forskjellig fra de opprinnelig beregnede erstatningsforpliktelsene. Forpliktelsene i regnskapet i forbindelse med disse kontraktene inneholder en avsetning for IBNR, en avsetning for rapporterte, ennå ikke utbetalte skadesaker (RBNS) og en avsetning for fremtidig risiko for løpende forsikringskontrakter på balansedagen (premieavsetning). Beløpet for personskader er påvirket av erstatningsnivået ved rettsavgjørelser, og spesielt for rettsavgjørelser som skaper presedens for erstatningsnivået for tilsvarende saker.

Forsikringsavtaler innen ansvarsforsikring kan også være eksponert for nye, ukjente skadetyper, men det er ikke gjort avsetning for slike skadetyper ved denne regnskapsavslutningen.

Beregningen av IBNR er forbundet med mer usikkerhet enn beregning av erstatningskostnader for skadesaker som allerede er rapportert (RBNS), der man har informasjon om skaden. Det kan være slik at enkelte skader ikke blir kjent for sikrede før mange år etter hendelsen som gav opphav til erstatningskravet.

Ved beregning av avsetning for skadesaker som er rapportert til selskapet, men ennå ikke utbetalt, tar Gjensidige hensyn til informasjon fra takstmenn, oppgjørsmedarbeidere og informasjon om oppgjørskostnader for lignende skadesaker i tidligere perioder. Oppgjørsmedarbeidere beregner en avsetning per skadesak for alle skadesaker. Skadesaker der det erfaringsmessig er vanskelig å forutsi utviklingen, behandles separat, og det gjøres en tilleggsavsetning (for eksempel personskadesaker innen motorvognforsikring). Der det er mulig, anvender Gjensidige flere ulike teknikker for beregning av tilstrekkelig avsetningsnivå. Dette gir bedre forståelse for underliggende trender i de erfaringstall som fremskrives. Fremskrivningsberegningene fra de ulike metodene gir også et bilde av variasjonsbredden for mulige resultater. Den best egnede estimeringsteknikken velges ved at det tas hensyn til forsikringsproduktets egenart og hvor langt utviklingen er kommet for hvert skadeinntreffelsesår. Tabell 6a og b viser utviklingen i beregnet skadelig erstatningskostnad for skader inntruffet i et gitt skadeår. Dette gir en indikasjon om hvor gode Gjensidiges estimeringsteknikker for erstatningsutbetalinger er.

Forsikringskontrakter klassifiseres ofte som korthalet og langhalet risiko. Korthalet risiko karakteriseres ved at tidsperioden mellom skadetidspunkt, skaderapportering og endelig erstatningsoppgjør er kort. Langhalet risiko er det motsatte, det kan gå lang tid fra skadetidspunktet til rapportering og endelig erstatningsoppgjør. For forsikring av eiendom og motorvogn (unntatt personskadesaker) blir skadene rapportert kort tid etter at de er inntruffet, mens skader innen personforsikringer kan bli rapportert flere år etter at de inntraff, og endelig erstatningsoppgjør kan finne sted flere år etter at skaden ble meldt. IBNR-avsetningene for korthalet risiko er relativt små, mens for langhalet risiko kan IBNR utgjøre en stor andel av de totale erstatningsavsetningene.

Avviklingstid (gjennomsnittlig tid mellom skadetidspunkt og endelig erstatningsoppgjør) varierer sterkt mellom de ulike typer forsikringsrisiko som betraktes. Lang avviklingstid vil gjøre at selskapet blir mer eksponert for inflasjon. Innen motorvognforsikring, materiell skade, er avviklingstiden mindre enn ett år, mens avviklingstiden for personskader innen motorvognforsikring er nesten åtte år. For forsikring av eiendom er gjennomsnittlig avviklingstid ett til to år, for yrkesskade i Norge er til sammenlikning avviklingstiden seks år. For gruppelivsforsikring er avviklingstiden svært forskjellig for forsikringstypene dødsfall- og uføredækning. Yrkesskadeersikring i Danmark har spesielt lang avviklingstid på grunn av at en del av erstatningene utbetales som annuiteter. For øvrige forsikringsprodukter i datterselskapene er avviklingstiden på samme nivå som for tilsvarende produkter i Norge. I Baltikum er avviklingstiden vesentlig kortere på grunn av få personskadesaker.

Figur 5 – Gjennomsnittlig avviklingstid per forsikringsprodukt

FREMANGSMÅTE SOM ER BRUKT FOR Å TA BESLUTNINGER OM FORUTSETNINGER

Risiko i forbindelse med forsikringskontrakter er sammensatt og påvirkes av en rekke faktorer som gjør at kvantitativ sensitivitetsanalyse blir komplisert.

Gjensidige anvender standard aktuariemodeller basert på statistisk informasjon.

Avsetningene i forbindelse med rapporterte skadesaker (RBNS-avsetninger) beregnes og registreres for hver enkelt skadesak i forsikringsdatasystemet av oppgjørsmedarbeiderne. Utviklingen i erstatningsavsetningene for rapporterte skader følges opp i oppgjørssavdelingene. Ved negativ utvikling blir det satt inn nødvendige tiltak.

Beregning av erstatningsavsetningene er basert på bruk av erfaringsdata der en tar utgangspunkt i hvordan erstatningskostnadene utvikler seg over tid. Dette vil omfatte utviklingen i både RBNS-avsetningene og avsetninger for et-teranmeldte skader (IBNR-avsetningene). For å beregne erstatningsavsetningene bygges det opp statistiske modeller basert på erfaringstall og informasjon om porteføljeutvikling. Modelltilpasningen måles ved å se på avviket mellom faktiske, historiske tall og de tilsvarende beløp som beregnes i modellen.

Hovedtyper av statistiske modeller som benyttes

- "Chain ladder"-metoder, der en benytter historiske data for å estimere hvor stor andel av de beregnede endelige erstatningskostnadene som er betalt, henholdsvis meldt, hittil på betraktningstidspunktet.
- "Forventet skadeprosent"-metoder (Bornhuetter-Ferguson), der en benytter Gjensidiges forventede skadeprosent for det aktuelle forsikringsproduktet.
- Metoder der en benytter en kombinasjon av "Chain ladder" og "Forventet skadeprosent". En fordel med disse metodene er at man legger mer vekt på erfaringsdata når avviklingen av skadeåret er blitt sikrere.

Valg av beregningsmetoder vil være avhengig av forsikringsprodukt og hvor mange års skadehistorikk som er tilgjengelig. I den utstrekning disse metodene er basert på data for historisk erstatningsutvikling blir det forutsatt at det historiske mønsteret for erstatningsutvikling vil fortsette i fremtiden. Det finnes årsaker til at dette ikke vil være tilfelle, og i de tilfeller har man tatt hensyn til dette ved å modifisere de parametere som inngår i modellene.

Slike årsaker kan være

- Økonomiske trender, endringer i lovgivning, samfunnsmessig utvikling og sosial inflasjon (for eksempel endring i erstatningsnivå ved rettsavgjørelser)
- Endringer i porteføljens sammensetningen for inngåtte forsikringsavtaler
- Storskaders påvirkning

IBNR-avsetninger og avsetninger for rapporterte skadesaker blir beregnet på bruttonivå, og det gjøres egne beregninger av beløp for gjenforsikringsandelen av erstatningskostnadene. Gjensidiges avgitte gjenforsikringsprogram består praktisk talt utelukkende av "excess of loss" (skadesum)-reassuranse med så høy skadegrense for egen regning at det bare blir beregnet gjenforsikringsandel av erstatningsbeløpene for relativt få, store skadesaker.

Aktuarene i Gjensidige-konsernet som arbeider med forsikringstekniske avsetninger, møtes regelmessig som en del av arbeidet med å opprettholde et høyt faglig nivå, og de har tilgang til et felles datasystem for aktuarberegning av erstatningsavsetninger.

Gjensidige har de siste årene hatt prosesser der eksterne aktuarfirmaer beregner beste estimat for de forsikringstekniske avsetningene. Dette blir gjort for å få en mer objektiv beregning av avsetningsnivået fra utenforstående anerkjente firmaer. Avviket mellom Gjensidiges egne beregninger av erstatningsavsetningene og de beregningene som er gjort av de eksterne firmaene har vært innenfor et normalt avvik for denne type beregninger.

SENSITIVITETSANALYSE – TEGNINGSRISIKO

Tegningsrisiko er risikoen for at selskapet ikke krever tilstrekkelig premie for forsikringsavtalene. Prissettingsprosessen for de ulike forsikringsproduktene innbefatter anslag for fremtidig skadefrekvens og erstatningsbeløp, basert på forsikringskonsernets egen statistikk og statistikk fra eksterne kilder. Selv om man har kriterier for tegning av forsikring som er velegnet for formålet, og premieberegningene gjøres ut fra godt statistikkgrunnlag, kan erstatningskostnadene avvike fra det forventede nivået, på grunn av storskader, naturkatastrofer etc.

Gjensidige Forsikring ASA og datterselskapene har detaljerte retningslinjer for tegning av forsikringer. For å sikre god kvalitet ved bedømmelse og beregninger i forbindelse med risiko som forsikres, defineres risikotyper og øvre grenser for forsikringssummer som kan tegnes. Dette gjøres for å sikre at en har kontroll med risikoeksponeringen i forsikringsporteføljen.

Tabell 4 nedenfor viser hvordan endringer i Combined Ratio (CR) har innvirkning på inntekter eller kostnader i årets økonomiske resultat og dermed på egenkapital ved årets utgang. Beregningene ser bort fra skatt. CR er det kriteriet som oftest benyttes for å måle lønnsomhet innen skadeforsikring. Beregningene viser effekten av ett prosentpoeng endring i CR for hvert område. En økning i CR kan være en følge av økt skadefrekvens og/eller økning i erstatningsnivå, gjennomsnittsskade. For noen forsikringsprodukter kan det være en sammenheng mellom skadefrekvens og erstatningsnivå, på en slik måte at en økning i den underliggende forsikringsrisikoen kan få innvirkning både på skadefrekvens og erstatningsnivå.

Tabell 4 – Sensitivitetsanalyse forsikring

Millioner kroner	2011	2010
Endring i CR (1 %-poeng)		
Privat Norge	80,8	72,5
Næringsliv Norge	54,1	54,4
Norden	36,4	39,1
Baltikum	4,0	4,6
Pensjon og sparing	5,3	3,4
Sum	180,6	174,0
Sum Gjensidige Forsikring ASA	167,2	161,3
Endring i skadefrekvens (1 %-poeng)		
Privat Norge	631,3	640,1
Næringsliv Norge	976,6	936,1
Sum Gjensidige Forsikring ASA	1.608,0	1.576,2
Endring i gjennomsnittsskade (+10 %)		
Privat Norge	552,9	575,3
Næringsliv Norge	428,3	434,0
Sum Gjensidige Forsikring ASA	981,2	1.009,3

Endringer i porteføljens sammensetning fra et år til et annet vil påvirke utslagene av endringer i skadefrekvens og gjennomsnittsskade. Ved endringer i sammensetningen av porteføljen vil derfor effektene av endringer i skadefrekvens og gjennomsnittsskade være påvirket av hvor stor andel de ulike produkttypene utgjør av total portefølje.

SENSITIVITETSANALYSE – AVSETNINGSRISIKO

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige konstantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotypen. Risiko med kort durasjon er mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden. Erstatningsbeløp for personskader er på den annen side svært følsomme for endringer i for eksempel inflasjon og erstatningsnivå ved rettsavgjørelser. Effekten av rettsavgjørelser tas inn i beregningene så snart de er kjent. I tilfeller der det ennå ikke foreligger rettskraftig dom, beregnes virkningen på erstatningsavsetningen ved et sannsynlighetsvektet estimat for de mulige utfall.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør. For langhalede forsikringsprodukter vil effekten av ett prosentpoeng inflasjonsøkning være betydelig og være proporsjonal med gjennomsnittlig avviklingstid (målt i antall år).

Renterisiko er en vesentlig risikofaktor knyttet til erstatningsavsetningen for yrkesskadeforsikring i Danmark. Den er et uttrykk for tap/gevinst som følge av endringer i markedsrenten. Det er både rente- og inflasjonsrisiko knyttet til forpliktelsene (forsikringstekniske avsetninger). Denne risikoen er avdekket ved bruk av rente- og inflasjonsbytteavtaler.

Sensitivitetsanalysen viser hvordan inflasjonsendring på ett prosentpoeng vil få effekt på erstatningsavsetningen. Effekt av inflasjons-swap er ikke tatt med i beregningene.

Tabell 5 – Sensitivitetsanalyse erstatningsavsetning

ENDRING I INFLASJON (+/- 1 %-poeng)		
Millioner kroner	2011	2010
Privat Norge	330,7	382,0
Næringsliv Norge	423,3	413,7
Norden	477,8	397,2
Baltikum	1,7	1,7
Sum	1.233,5	1.194,6
Sum Gjensidige Forsikring ASA	857,1	886,3

[illegible]

Tabell 6b – Analyse av erstatningsutvikling, Gjensidige Forsikring ASA

[illegible]

Tabell 6b – Analyse av erstatningsutvikling, Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Sum
FOR EGEN REGNING											
Beregnete erstatningskostnader											
Per utgangen av skadeåret	8.266,0	9.550,2	9.692,8	10.552,4	10.848,2	11.417,5	11.499,0	11.131,6	12.587,4	12.803,6	
– Ett år senere	8.198,7	9.576,9	9.614,7	10.502,3	10.710,0	11.415,3	11.623,8	11.042,4	12.498,6		
– To år senere	8.247,0	9.582,2	9.604,7	10.463,1	10.596,0	11.381,0	11.541,4	10.922,4			
– Tre år senere	8.246,3	9.626,6	9.555,4	10.435,9	10.521,4	11.331,2	11.540,8				
– Fire år senere	8.248,3	9.587,9	9.484,1	10.401,4	10.518,7	11.343,2					
– Fem år senere	8.242,0	9.524,5	9.423,9	10.396,9	10.519,1						
– Seks år senere	8.240,3	9.503,4	9.444,4	10.400,2							
– Syv år senere	8.295,0	9.498,6	9.448,4								
– Åtte år senere	8.206,7	9.484,1									
– Ni år senere	8.209,0										
Beregnet beløp per 31.12.2011	8.209,0	9.484,1	9.448,4	10.400,2	10.519,1	11.343,2	11.540,8	10.922,4	12.498,6	12.803,6	
Totalt utbetalt hittil	7.880,5	8.906,9	8.618,7	9.140,8	8.924,0	9.401,4	9.105,7	8.000,6	8.158,4	5.807,8	83.944,7
Erstatningsavsetning	328,5	577,3	829,7	1.259,5	1.595,2	1.941,8	2.435,1	2.921,9	4.340,1	6.995,8	23.224,7
Erstatningsavsetning for tidligere års skader											1.296,0
Sum											24.520,7

Fra 1. januar 2010 ble Gjensidiges virksomhet i Danmark, med unntak av Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring, filialisert. Etter kjøp av Nykredit Forsikring i 2010 ble deres næringslivsportefølje overført til dansk filial i fjerde kvartal 2010. Tennant Försäkringsaktiebolag og dets norske filial ble fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA med virkning fra 14. oktober 2011. For å vise riktig utvikling over tid er tabellen oppdatert også for tidligere år.

LIVSFORSIKRING FORSIKRINGSRISIKO

Formålet med forsikring er at kunden (forsikringstakeren) ønsker å sikre seg mot et uventet, tilfeldig tap som stammer fra en uforutsett begivenhet. For de produkter som Gjensidige Pensjonsforsikring AS tilbyr er disse begivenhetene primært arbeidsuførhet og dødsfall med bortfall av inntekt for forsikringstaker eller de etterlatte, alternativt langt liv med tilhørende fare for at oppspart pensjon ikke er tilstrekkelig livet ut.

Risikoen i den enkelte kontrakt er dermed sannsynligheten for at den omtalte hendelsen skal inntreffe og usikkerheten knyttet til hvilket forsikringsbeløp den aktuelle personen var dekket for. I noen kontrakter står den forsikrede fritt til å velge forsikringssum, og det skapes dermed en variasjon i porteføljens risiko. I andre kontrakter er forsikringssummen forhåndsbestemt, men dette kan enten være en helt fast sum eller være en faktor relatert til en annen variabel størrelse. Denne variable størrelsen vil i tjenestepensjonskontrakter typisk være lønn og gjenstående tjenestetid, og dermed skapes igjen en tilfeldig variasjon i porteføljens risiko.

I de aktuelle porteføljer benyttes velkjente metoder for å beregne hvilken forsikringspremie som er nødvendig for å kunne oppfylle de fremtidige forpliktelser. Videre vil det for en stor portefølje også benyttes forsikringstekniske avsetningsmetoder for å sikre et godt estimat for de fremtidige forpliktelsene. For mindre porteføljer vil det i en oppstartsperiode være tilstrekkelig, og nødvendig på grunn av lite datagrunnlag, å benytte forenklete avsetningsmetoder med et konservativt estimat.

Utfordringen vil for denne type forretning være å kreve inn tilstrekkelig risikopremie fra kundene for å bygge opp tilstrekkelige erstatningsavsetninger for de fremtidige forpliktelser. Ved et inntråd erstatningstilfelle er det ingen automatikk i at tilstrekkelig erstatningsavsetning kan dekkes inn ved ekstra forsikringspremie fra den friske bestanden.

Den største forsikringsrisikoen som Gjensidige Pensjonsforsikring AS står ovenfor vil være at de faktiske pensjonsutbetalinger overstiger de beløp som er satt av til å dekke de inngåtte forsikringsforpliktelsene. Dette vil inntreffe hvis arbeidsuførheten blant de forsikrede blir høyere enn forutsatt, at dødeligheten stiger blant de forsikrede som har forsørgerdekninger eller at alderspensjonistene lever lengre enn forventet. Dette vil også inntreffe hvis et flertall av de skadelidte har avtalte pensjonsbeløp som er høyere enn gjennomsnittlige pensjonsbeløp i forsikringsporteføljen.

For at forsikringsvirksomheten skal kunne drives med en tilstrekkelig grad av sikkerhet bør porteføljen både være av en viss størrelse samt være tilstrekkelig homogen i forhold til risikospredning mellom beste og dårligste risiko og mellom minste og største risiko. Desto større porteføljen er og desto mer homogen den aktuelle risiko er, desto større sannsynlighet er det for å kunne innfri de fremtidige forpliktelsene. I tillegg til de omtalte faktorene som uføresannsynlighet, dødelighet og langt liv vil derfor en konsentrasjon rundt gitte yrkesgrupper eller få, men store, risiki kunne ha en negativ innvirkning på forsikringsresultatet.

Dødsrisikoen i produktene er hovedsakelig relatert til etterlattedeckninger tilknyttet innskuddspensjon, og da som ektefelle-, samboer- eller barnepensjon. Etterlattedeckningene er i all hovedsak tilknyttet innskuddsdekninger som har innskuddsplan utover den lovpålagte grensen på to prosent i obligatorisk tjenestepensjon. Det er også en eksponering mot etterlattedeckninger i fripolisebestanden, men av et klart mindre omfang i forsikret sum for hver forsikret. Etterlattedeckninger under innskuddspensjon har i all hovedsak en begrenset utbetalingsperiode, mens de aller fleste etterlattedeckninger under fripoliser har utbetaling så lenge pensjonsmottaker lever (livsvarige).

Tabellen nedenfor viser antall medlemmer og kontrakter fordelt på obligatorisk tjenestepensjon og øvrig innskuddspensjon.

Tabell 7a – Antall medlemmer og kontrakter 2011

	Antall medlemmer	Antall kontrakter
Obligatorisk tjenestepensjon	62.063	15.535
Øvrig innskuddspensjon	40.145	7.474
Sum	102.208	23.009
Obligatorisk tjenestepensjon	61 %	68 %
Øvrig innskuddspensjon	39 %	32 %

Tabell 7b – Antall medlemmer og kontrakter 2010

	Antall medlemmer	Antall kontrakter
Obligatorisk tjenestepensjon	59.718	15.562
Øvrig innskuddspensjon	35.067	7.054
Sum	94.785	22.616
Obligatorisk tjenestepensjon	63 %	69 %
Øvrig innskuddspensjon	37 %	31 %

Siden de fleste kontrakter er basert på regelverket for innskuddspensjon hvor det så langt er mest vanlig med å konto utbetalinger i en ti års periode etter oppnådd pensjonsalder, har selskapet liten eksponering i "langt liv risiko" under ordinær tjenestepensjon. De fleste fripoliser som er tilflyttet selskapet har livsvarig utbetaling for alderspensjonisten og har således en langt liv risiko. Risikotariffen for denne dekningen er beregnet ut i fra bransjens felles beregningsgrunnlag (K2005), inkludert sikkerhetsmarginer i henhold til pålegg fra Finanstilsynet.

Uførerisikoen er relatert til innskuddsfritak for avtalt årlig innskudd fra det enkelte medlem samt uførepensjon. Siden innskuddsfritak er en obligatorisk dekning under obligatorisk tjenestepensjon, vil den største delen av denne dekningen antallsmessig være tilknyttet pensjonsinnskudd basert på to prosent av lønn. Pensjonsavtaler utover lovens minimumskrav har tilsvarende større dekninger. Uførepensjon er tilknyttet innskuddsordninger samt fripoliseforsikringene. Risikopremien for uførerisikoen er basert på en intern risikotariff utarbeidet i samarbeid med Gjensidige Forsikring ASA og er basert på både nasjonale (folketrygden) og egne erstatningstall, primært i Gjensidige Forsikring.

For fripoliser er det i tillegg tilknyttet en årlig garantert minimumsavkastning som i gjennomsnitt utgjør 3,6 prosent ved utgangen av 2011, uendret fra 2010.

Uførerisikoen utgjør den største forsikringsmessige eksponeringen i selskapet, deretter følger eksponering for "langt liv", mens dødsrisiko utgjør den minste eksponeringen.

Forsikringsrisikoen ansees per 31. desember 2011 som tilfredsstillende, og usikkerheten rundt ikke meldte saker er søkt ivarettatt gjennom erstatningsavsetningene. Selskapet har en reassuransavtale med Gjensidige Forsikring ASA som gir en tilfredsstillende dekning ved større fluktuasjoner. Gjensidige Forsikring ASA har en betydelig portefølje innen både individuell og kollektiv personrisiko med uførerisiko, og gjennom et tett samarbeid med fagmiljøene i dette selskapet vil man på et tidlig tidspunkt kunne oppdage trendsifter i uføreutviklingen både i samfunnet og i forsikringsbestanden.

De faktiske utbetalte erstatninger ved dødsfall og uførhet i 2011 er fortsatt av et beskjedent omfang og beløper seg til 26 millioner kroner. IBNR-avsetningene er ved utgangen av 2011 176 millioner kroner og utgjør 49 prosent av de samlede erstatningsavsetninger. Meldte og avgjorte erstatningssaker er avsatt med forventet kontantverdi av kommende forpliktelser og utgjør 181 millioner kroner, eller 51 prosent av de samlede erstatningsavsetninger. Erstatningsavsetningene for de pensjoner som er under utbetaling er innenfor et forventet intervall.

Både utbetalte erstatninger og erstatningsavsetninger har økt de siste årene og vil øke de kommende år. Dette skyldes at det fortsatt er en klar vekst i bestanden samt at antall risikoår øker prosentvis mye siden det fortsatt er relativt få år siden oppstarten av selskapet. Antall alderspensjonister forventes fortsatt å være lavt med beskjedne ytelser. Utbetalingene vil enten komme fra oppspart konto på innskuddspensjon eller overført premiereserve fra fripoliser og individuelle fondspensjoner fra andre selskap.

Gjensidige Pensjonsforsikring AS sin virksomhet er konsentrert rundt innskuddspensjon innen næringslivssegmentet, forvaltning av premiereserver for fripoliser og individuelle fondspensjoner. Størstedelen av de individuelle fondspensjonene er tilflyttede midler, der det ikke betales inn ytterligere premie inn på kontoen. I tillegg er det tilknyttet risikodekninger til de bedriftsrelaterte innskuddspensjonene samt en mindre andel rene risikoforsikringer med uføredeknninger.

SENSITIVITETSANALYSE PENSJONSFORSIKRING

Gjensidige Pensjonsforsikring AS har drevet sin virksomhet i seks år, som er en forholdsvis kort periode sammenlignet med de øvrige aktørene innen pensjonsforsikring. Selv om porteføljen er klart voksende, er antall forsikringstilfeller fortsatt få. Antall meldte uføretillfeller har økt gjennom 2011,

noe som er forventet siden bestanden har vokst samt at antall risikoår er økt fra fem til seks. Erfaringene så langt har vist et noe høyere nivå på uførerisikoen enn opprinnelig antatt, og det er derfor gjennomført premieøkninger for de individuelle produktene i 2010 og for de næringslivsbaserte produktene i 2011. Premieøkningen er størst for risiko tilknyttet innbetaling av innskudd ("innskuddsfritak"), og det er størst økning for de yngre forsikrede. I tillegg kommer økningen som skyldes at høyeste beregningsrente nå er redusert fra 2,75 til 2,5 prosent.

Dødsrisiko

Dødsrisikodekningene gjelder i all hovedsak medlemmer av en tjenestepensjonsordning, og disse gir grunnlag for en eventuell ektefelle-, samboer eller barnpensjon. Risikoperioden er begrenset til medlemmets tjenestetid og høyst til øverste aldersgrense som er 67 år. Det innhentes ikke spesifikk informasjon om medlemmets familiesituasjon på tegningstidspunktet. Premien beregnes derfor med forutsetninger om dødelighet, sivilstand, antall barn samt kunnskap om alder og kjønn. For Gjensidige Pensjonsforsikring AS er disse beregningene basert på bransjens felles beregningsgrunnlag (K2005) som er utviklet i fellesskap gjennom Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO).

Avtaleverket med bedriftene er videre av ettårig karakter slik at risikopremien kan endres ved hvert hovedforfall. Samlet gir dette et godt premiegrunnlag med begrenset sannsynlighet for at oppsamlet premie og avsatte erstatningsavsetninger ikke skal være tilstrekkelig for å dekke fremtidige forpliktelser. Siden porteføljen fortsatt er av begrenset størrelse settes hoveddelen av den årlige risikopremie av til erstatningsavsetning. Hver risikoårgang blir etter noe tid vurdert i forhold til innmeldte forsikringstilfeller og antatt meldemønster. Siden dette er bedriftsrelaterte pensjonsordninger legges det til grunn at tiden fra et forsikringstilfelle inntreffer, i dette tilfelle et dødsfall, til saken blir meldt selskapet vil være begrenset i tid.

Sensitiviteten for denne delen av forsikringsbestanden vil derfor være proporsjonal med hvilken faktor man velger å benytte som erstatningsavsetning målt opp i mot årets risikopremie.

I tillegg er det en mindre dødsrisikoeksponering innenfor fripolisebestanden.

Opplevelsesrisiko

Langt liv problematikken, som kun vil omfatte selskapets fripolisebestand av de kommende pensjonister, primært alderspensjonister, har en omvendt avhengighet til dødeligheten i forsikringsbestanden i forhold til de omtalte etterlattede knningene. Selskapets risiko er her at pensjonistene som har avtalt livsvarige pensjoner lever lengre enn forutsatt. Også her benyttes dødelighetsgrunnlaget K2005, men da med utgangspunkt i overlevelsessannsynlighet og sikkerhetsmarginer "den andre veien". I tillegg har Finanstilsynet satt krav om ekstra sikkerhetsmarginer på denne risikoen. Tilstrekkeligheten av disse marginene blir løpende vurdert gjennom felles dødelighetsundersøkelser i bransjen. Erfaringstall fra Statistisk Sentralbyrå for Norges befolkning og bransjens egne erfaringstall for den forsikrede bestanden viser at gjennomsnittlig forventet levealder fortsetter å øke. Denne utviklingen medfører at de sikkerhetsmarginer som opprinnelig var forutsatt i beregningsgrunnlaget vil være brukt opp om noen år. Forsikringsbransjen har derfor tatt initiativ til en revurdering av K2005-beregningsgrunnlaget. Resultatet av denne vurderingen er oversendt Finanstilsynet i desember 2011. Forsikringsbransjen vil i samarbeid med Finanstilsynet utarbeide en plan for når et nytt beregningsgrunnlag skal innføres og hvordan den nødvendige oppreserveringen skal finansieres. For å sikre ordnede forhold for kontrakter som flyttes mellom selskapene er det nødvendig med et felles regelverk i bransjen. Gjensidige Pensjonsforsikring AS har i 2011 hatt en bokført avkastning for fripolisebestanden på 5,33 prosent, som har gitt et finansoverskudd på 35 millioner kroner. Selskapet har etter søknad til Finanstilsynet fått tillatelse til å sette av dette overskuddet til den kommende oppreserveringen av fripolisebestanden som et nytt beregningsgrunnlag vil kreve. Denne transaksjonen medfører at man ikke kan benytte seg av muligheten i regelverket for modifisert overskuddsdeling til å holde tilbake inntil 20 prosent av finansoverskuddet til eier, og medfører et redusert resultat til eier på opp til 7 millioner kroner.

Gjennom forarbeidet med innføringen av Solvency II deltok Gjensidige Pensjonsforsikring AS høsten 2010 for første gang i myndighetenes forholdsstudier, også kalt QIS. Selskapet deltok i QIS5 undersøkelsen. Ved vurdering av de forskjellige "stressituasjoner" er det primært redusert dødelighet og dermed langt liv problematikken som vil gi utslag av betydning for forsikringsrisikoen. I tillegg leveres det hvert kvartal inn stressrapporter til Finanstilsynet, såkalt "risikobasert tilsyn". En reduksjon i dødeligheten på ti prosent, som er stressfaktoren i undersøkelsen for fjerde kvartal 2011, gir en økning i nødvendig premiereserve i størrelsesorden 50 millioner kroner.

Antall fripolisekunder som mottar alderspensjon i dag er for øvrig fortsatt lavt og vil være det de neste årene.

Uførerisiko

Risikoen for uførhet gjelder uførepensjon og/eller fritak for innbetaling av avtalt årlig beløp i henhold til pensjonsavtalen. Utbetalingene opphører senest ved oppnådd årlig pensjonsalder, som vanligvis er 67 år. Eventuelle erstatningskrav kommer først etter en 12 måneders uavbrutt sykemeldingsperiode. Risikoeksponeringen blir da avhengig av de avtalte pensjonsbeløp og total utbetalingstid frem til senest pensjonsalder. Gjensidige Pensjonsforsikring AS bruker her noen av forutsetninger fra beregningsgrunnlaget K2005, men primært egenutviklede uføretabeller basert på grunnlag av nylig oppdatert norsk uførestatistikk. Tabellene er utviklet i nært samarbeid med Gjensidige Forsikring ASA, som har en betydelig portefølje med uførerisiko, og tar videre hensyn til forskjeller mellom befolkningsuførheten i forhold til uførheten i en forsikringsbestand. Forsikringsbestanden er som regel underlagt en eller annen form for risikovurdering eller vilkårsbegrensning ved overtakelse av en uførerisiko. For tjenstepensjonsordningene benyttes det også en inndeling av bedriftene i ulike risikogrupper etter virksomhetens art. De kunder som tegner individuell uførepensjon er underlagt ordinære regler om individuell risikovurdering basert på den forsikredes egenklæring om helse.

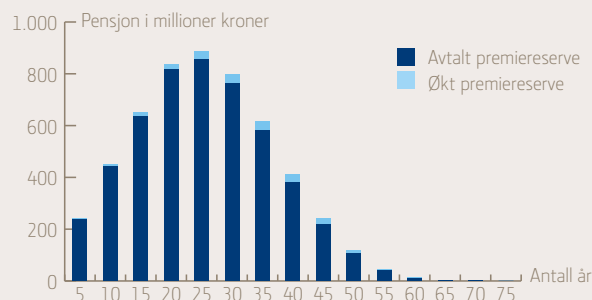
Antall forsikrede som mottar en form for uføreerstatning, enten uførepensjon og/eller fritak for avtalt innskudd, er fortsatt beskjedent målt opp mot antall forsikrede. Det benyttes derfor også her forenklete avsetningsmetoder ved at hoveddelen av årets risikopremie settes av til en generell erstatningsavsetning. Hver risikoårgang blir etter noe tid vurdert i forhold til innmeldte forsikringstilfeller og antatt meldemønster. Siden mesteparten av den aktuelle uførerisiko er relatert til bedriftsrelaterte pensjonsordninger legges det til grunn at tiden fra et forsikringstilfelle inntreffer, i dette tilfelle en arbeidsuførhet som har vart mer enn 12 måneder, til saken blir meldt selskapet vil være begrenset i tid.

For forsikringer hvor den forsikrede har meldt inn krav grunnet i arbeidsuførhet og fått godkjent uførepensjon og/eller innskuddsfritak, blir det satt av en erstatningsavsetning som skal dekke kontantverdien av de kommende forpliktelser frem til avtalt opphørsalder (pensjonsalder) eller til den forsikrede blir frisk igjen. Den siste sannsynligheten er vanskelig å beregne og gjøres gjennom et "reaktiveringsfradrag" i erstatningsavsetningene. Sensiviteten i uføreerstatningsavsetningene vil primært være relatert til denne forutsetningen. Dødelighetsforutsetningene spiller i denne sammenheng mindre betydning. Beregninger viser at erstatningsavsetningene må økes med om lag 20 millioner kroner ved økt uføreintensitet på 25 prosent det første året, deretter 15 prosent de neste år.

Betalingsstrømmer

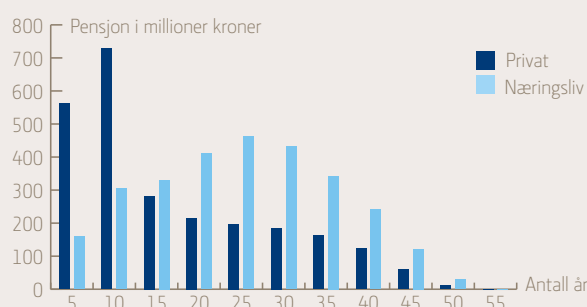
Den første grafen viser den samlede betalingsstrøm for de forsikringsmessige forpliktelsene selskapet har. I tillegg viser den økningen av forpliktelsene som skyldes de omtalte stressfaktorer, altså ti prosent redusert dødelighet (økt levealder) og økt uførerisiko (25 prosent første år, deretter 15 prosent de resterende år).

Figur 6 – Betalingsstrøm før og etter "stress-scenario"

Den andre grafen viser hvordan de oppsparte verdier for de fondsbaserte avtalene vil bli utbetalt de kommende år basert på en antakelse om pensjonsalder 62 år og en ti års utbetalingsperiode.

Figur 7 – Betalingsstrøm fondsbaserte pensjoner

REASSURANSE

Gjensidige kjøper reassurans for å beskytte konsernets egenkapital, og reassurans er således primært et kapitalstyringsverktøy. De samme modeller og metodikk som ved den risikobaserte beregningen av de interne kapitalbehov benyttes ved analyse og kjøp av reassuransprogrammer. Maksimalt egenregningsnivå vedtas av styret, og reassuransavdelingen har så det videre ansvaret for innkjøpet og oppfølgingen av reassuransaktivitetene.

Gjensidiges reassuransprogram består primært av ikke-proporsjonal reassurans. Maksimalt egenregningsnivå per hendelse for konsernet i 2011 var 250 millioner kroner, uendret fra 2010. På generell basis kjøpes reassurans slik at belastningen i individuelle bransjer ved en enkelt skade eller hendelse blir begrenset til 100 millioner kroner. Det ble også i 2011 kjøpt reassuransdekninger som ytterligere reduserte egenregningen i visse bransjer ned til 20 millioner kroner. Fastsettelsen av reassuransprogrammet er basert på analyse av eksponering, skadehistorikk, modellsimulering og Gjensidiges kapitalisering.

Gjensidige Forsikring ASA ivaretar en konsernfunksjon med hensyn til reassurans. Gjensidige Forsikring fungerer som reassurandør for datterselskapene, og deres eksponering er inkludert i det avgitte reassuransprogrammet for konsernet. Reassuransprogrammet for forsikring av tingskade inkluderer også de samarbeidende brannkassene. Datterselskapenes reassuransprogram har generelt lavere egenregning enn Gjensidige Forsikring ASA, da deres egenregning er tilpasset det enkelte selskaps størrelse og kapitalisering. Forskjellen mellom disse egenregningsnivåene og konsernets holdes for egenregning av Gjensidige Forsikring ASA.

I Norge er naturskadeeksponeringen ivaretatt gjennom det obligatoriske medlemskapet i Norsk Naturskadepool. Gjennom denne ordningen blir Gjensidige eksponert for sin markedsandel av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper, på vegne av medlemmene, et eget reassuransprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemsselskapene. Som i 2010, deltar Gjensidige også i 2011 med ti prosent av Naturskadepoolens program. Denne eksponeringen er inkludert i det avgitte reassuransprogrammet, noe som gir synergieffekter med hensyn til størrelse og risikospredning i Gjensidiges avgitte reassuransprogram. I de øvrige land der Gjensidige har virksomhet er eksponering for naturska-

tastrofer inkludert i de ordinære reassuransedekningene for tingskade. En skadehendelse som rammer flere av landene der Gjensidige har virksomhet, vil bli regnet som én skadehendelse i reassuransedekningene.

STYRING AV FINANSIELL RISIKO – SKADEFORSIKRINGSVIRKSOMHETEN

Finansiell risiko er et samlebegrep for flere typer risiko i forbindelse med finansielle eiendeler og gjeld. De ulike finansielle risikotypene beskrives nærmere under. Den operasjonelle risikoen i forvaltningen overvåkes og styres også, og krav til operasjonell risikostyring er beskrevet i styrevedtatte retningslinjer for kapitalforvaltningen.

Aksjekursrisiko defineres som verdifall som følge av reduserte aksjepriser. Dette gjelder tilsvarende for risiko i forbindelse med eiendomspriser. Se beløp nedenfor i stresstest og sensitivitetsanalyse. Renterisiko defineres som verdifall som følge av endring i rentenivå, og det betraktes både separat fra et rent aktivaperspektiv og i forhold til rentefølsomhet på passivasiden. Styret fastsetter grense for renterisiko for renteporteføljen (med unntak av obligasjoner til amortisert kost og swappene i Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring) og denne øvre grensen var 500 millioner kroner i 2011 (gitt en forskyvning på 100 basispunkter i rentekurven) for skadeforsikringsvirksomheten. Videre ble det satt en grense for netto renterisiko, hensyntatt forsikringstekniske avsetninger, på 295 millioner kroner tilsvarende et durasjonsavvik på ett år.

Valutarisiko defineres som tapet som følge av endringer i valutakurser. Valutarisiko er hovedsakelig sikret 100 prosent, med en ramme på +/- ti prosent per valuta, unntatt for mindre mandater hvor aktiv valutaforvaltning er en del av plasseringen.

Kredittrisiko defineres som tap som oppstår hvis en utsteder ikke oppfyller sine forpliktelser eller på grunn av økte risikopremier for obligasjoner med kredittrisiko. Kredittrisiko håndteres både ved øvre kredittgrenser for navngitte motparter, ved begrensninger basert på offisiell rating fra ratingbyråer og krav om diversifisering ved plassering i selskapsobligasjoner. Videre er det definert en øvre grense for kredittspreadrisiko gitt en spreadutgang på 100 basispunkter og denne grensen var på 1.100 millioner kroner i 2011. Kredittrisiko i forbindelse med reassurans håndteres ved krav om minimum rating for Gjensidiges reassurandører og tett oppfølging av fordringene.

Likviditetsrisiko defineres ved manglende evne til å møte betalinger ved forfall, eller ved at en må realisere investeringer til en høy kostnad for å kunne utføre betalinger. Styret har fastsatt minimumsgrenser for beløp som skal kunne realiseres uten for store transaksjonskostnader innenfor ulike tidsrammer. Den likvide bufferen etter disse kriteriene skal minimum være på 4.000 millioner kroner.

Forsikringsvirksomheten er eksponert for disse risikotypene gjennom konsernets investeringsaktiviteter, og de styres på aggregert nivå og ivaretas gjennom retningslinjer for kapitalforvaltning og investeringsstrategier som er utarbeidet for Gjensidige konsern og datterselskaper og vedtak i konsernets kredittkomité.

Det ble for 2011 innført spesifikke rammer for avvik i rentefølsomhet mellom renteporteføljen og forsikringstekniske forpliktelser og for markedsrisikoen i obligasjoner med kredittrisiko. Utover dette har det ikke skjedd vesentlige endringer i Gjensidiges risikohåndtering på dette området i forhold til tidligere perioder. Investeringsstrategi og andre policyer for risikohåndtering vedtas av styret i hvert enkelt selskap, men er tett koordinert med morselskapets overordnede policyer. Hovedregelen er at aktivaallokeringen i datterselskaper innen skadeforsikring kun benyttes til å sikre forpliktelsene mot rente- og valutarisiko med overskytende midler plassert i rentepapirer med lav risiko. Eksponeringer mot markedsrisiko tas i balansen til Gjensidige Forsikring ASA. Dette gjøres for å effektivisere kapitalforvaltning og kapitalisering i konsernet.

Tabellen nedenfor viser aktivaallokeringen for forsikringsvirksomheten ved utgangen av 2011 og 2010. Aktivaallokeringen er delt i sikringsportefølje hvis hensikt er å matche de forsikringsmessige forpliktelsene, samt en fri

portefølje som kan sees på som den investerte egenkapitalen. Posten for tilknyttede selskap er eierskapet i Storebrand og Sparebank1 SR-Bank. Den faktiske aktivaallokeringen vil variere gjennom året og følge bevegelser i markedet, taktisk allokering og risikosituasjoner.

Når det gjelder konsentrasjonsrisiko representerer investeringene i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank samt eksponeringen i kontoreiendommer i Oslo-området de viktigste risikoområdene. Ytterligere analyse av konsentrasjonsrisiko finnes under de ulike typene markedsrisiko.

Tabell 8 – Aktivaallokering skadeforsikring

	31.12.2011		31.12.2010	
	Mill. kroner	Prosent	Mill. kroner	Prosent
<i>Sikringsportefølje</i>				
Pengemarked	3.637,5	6,7 %	3.559,4	6,8 %
Obligasjoner til amortisert kost	18.407,8	33,8 %	17.814,1	34,0 %
Omløpsobligasjoner ¹	7.458,1	13,7 %	8.856,8	16,9 %
Sikringsportefølje totalt	29.503,4	54,1 %	30.230,2	57,7 %
<i>Tilknyttede selskaper</i>	4.478,2	8,2 %	4.275,5	8,2 %
<i>Fri portefølje</i>				
Pengemarked	7.248,5	13,3 %	4.715,4	9,0 %
Øvrige obligasjoner ²	3.365,4	6,2 %	2.142,5	4,1 %
Konvertible obligasjoner	674,7	1,2 %	523,2	1,0 %
Aksjer	776,5	1,4 %	1.365,4	2,6 %
PE-fond	1.293,4	2,4 %	1.134,9	2,2 %
Eiendom	5.753,9	10,6 %	6.445,1	12,3 %
Annet ³	1.392,8	2,6 %	1.514,7	2,9 %
Fri portefølje totalt	20.505,1	37,6 %	17.841,3	34,1 %
Investeringsportefølje totalt	54.486,7	100,0 %	52.347,0	100,0 %

¹ Posten inkluderer diskonterings effekter av forpliktelser i Danmark og mismatch mellom rentjusteringer og passivasiden i Danmark versus rentehedgen.

² Posten består av sum investment grade-, high-yield- og omløpsobligasjoner.

³ Posten inkluderer valutasikring av Gjensidige Sverige, Gjensidige Baltic og Gjensidige Danmark.

Gjensidiges investeringsstrategi vedtas årlig av styret. Styret fastsetter øvre og nedre grenser per aktivaklasse, overordnet risikotoleranse relatert til finansresultatet og spesifikke rammer for rente-, likviditets-, kreditt-, ALM-, markedsrisiko kreditt- og valutarisiko. Aktivaallokeringen skal holdes innenfor disse grensene til enhver tid. Utgangspunktet for investeringsstrategien er forsikringsvirksomhetens behov for å balansere forventet fremtidig utbetalingsstrøm med innbetalingsstrømmer fra investeringer, mens øvrige midler innen forsikringsvirksomheten investeres på en veldiversifisert måte med sikte på å få best mulig egenkapitalavkastning gitt vedtatt risikoappetitt.

Utviklingen i resultatet måles kontinuerlig i forhold til de mål og risikorammer styret har satt. I den likvide delen av den frie porteføljen måles risikorammen daglig i forhold til mål satt ved Tail Value at Risk (TVaR), se tabell nedenfor. Per 31. desember 2011 ble omtrent halve risikokapasiteten målt ved TVaR benyttet. TVaR er et statistisk mål på maksimum tap målt i millioner kroner per dag gitt 95 prosent konfidensnivå. Risikoutnyttelsen har fluktuert mellom om lag 40 og 60 gjennom året. Ved en betydelig negativ utvikling i resultatet vil rammen for plassering i risikable aktiva reduseres. Resultatutvikling og allokering opp mot risikorammen rapporteres regelmessig til ledelsen og styret.

Tabell 9 – TVaR utnyttelse av risikorammer i den likvide delen av den frie porteføljen

Millioner kroner	31.12.2011	
	Risiko	Ramme
TVaR	46,6	100,0

STRESSTESTING

Stresstesting gjøres av verdien av de investerte eiendelene mot markeds-, kreditt-, rente- og valutarisiko samt negative scenarioer på forsikringssiden målt i forhold til bufferkapitalen (som defineres som overskytende kapital over myndighetenes minstekrav), med regelmessig rapportering til styret. Hensikten med stresstesten er ikke å analysere resultateffekten eller virkningen på balanseført egenkapital, men heller effekten på bufferkapitalen.

Denne stresstesten basert på tall ved utgangen av året vises nedenfor (tall for konsernet). Bufferkapitalen relateres her til kapitaldekningskravet for Gjensidige-konsernet, som beregnes etter norske regnskapsregler. Renterisiko og kredittspreadsrisiko i stresstest beregnes eksklusivt obligasjoner regnskapsført til amortisert kost. For kapitaldekningsformål konsolideres Gjensidiges eierandeler i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank inn, slik at et eventuelt fall i kursen for disse ikke vil ha effekt på bufferkapitalen med mindre eierandelene nedskrives. Det er en slik nedskrivingsrisiko som er hensyntatt her. Dette er en endring fra 2010. Endringer i Storebrand og Sparebank1 SR-Bank, samt endringer i erstatningsavsetninger modelleres ved hjelp av Gjensidiges internmodell. Katastroferisiko inkluderer tap på reassuransfordringer samt eksponering mot naturkatastrofer og mulig kredittisiko mot reassurandørene ved naturkatastrofe. Til sist inkluderes risikoen i datterselskaper utenom skadeforsikring (Gjensidige Pensjon og sparing, Gjensidige Bank) gjennom å anta en svekkelse av egenkapitalavkastning for disse med ti prosentpoeng, og å inkludere det negative resultat dette eventuelt måtte medføre.

Stressparametere mot markedsrisiko er tilnærmet likt det Finanstilsynet benytter i sitt "risikobasert tilsyn", med tilhørende korrelasjonsmatriser for å synliggjøre diversifiseringseffekter både mellom aktivaklasser og mellom markeds- og forsikringsrisiko. Eneste avvik fra dette er hedgefond og private equity (PE) som stresses 25 prosent med korrelasjon 0,75 mot aksjer.

Den store overdekningen av kapital er representativ for situasjonen gjennom hele året, selv om beløpene viser variasjon som følge av endringer i aktivaa-lokeringen og inntekter gjennom året. Det er vedtatt en handlingsregel der totalt verdifall i stresstest/bufferkapital over fastsatte grenser medfører eskalering enten til konsernsjef eller styret.

Tabell 10a – Stresstest finansielle aktiva 2011

Millioner kroner	Scenario	Verdifall
Aktivaklasse/risiko		
Aksjer	20 % fall	(155,3)
Renterisiko	150 bp endring	(362,3)
Eiendom	12 % fall	(690,5)
Hedgefond og private equity	25 % fall	(454,7)
Valuta	12 % endring mot NOK	23,1
Kredittspread	Spreadutgang	(400,6)
Total udiversifisert markedsrisiko		(2.040,2)
Diversifiseringseffekt		333,1
Total markedsrisiko		(1.707,1)
Erstatningsavsetninger		(552,5)
Katastrofe		(185,0)
Storebrand og SpareBank1 SR-Bank	Internmodell	(2.059,0)
Resultat døtre (GPS og Bank)	10 % fall i ROE	(116,8)
Sum forsikringsrisiko		(2.913,3)
Diversifiseringseffekt marked/forsikringsrisiko		1.062,4
Sum verdifall i stresstest		(3.558,0)
Bufferkapital		7.332,6
Kapital/overskudd i stress scenario		3.774,6

Tabell 10b – Stresstest finansielle aktiva 2010

Millioner kroner	Scenario	Verdifall
Aktivaklasse/risiko		
Aksjer	20 % fall	(500,1)
Renterisiko	100 bp 1 endring	(274,1)
Eiendom	12 % fall	(773,4)
Hedgefond	12 % fall	(90,8)
Valuta	10 % endring mot NOK	(87,2)
Kredittspread		
	AAA	0,15 % (31,5)
	AA	0,15 % (7,3)
	A	0,62 % (26,7)
	BBB	0,75 % (20,4)
	BB	2,03 % (16,8)
	B	3,36 % (29,4)
	CCC eller lavere	6,72 % (2,1)
	Ingen rating	1,20 % (66,3)
Underwriting-resultat	3 prosentpoeng svakere CR	
Erstatningsavsetninger	2 % styrking	(567,4)
Katastrofe	135 millioner kroner	(135,0)
Storebrand og SpareBank1 SR-Bank	1,3 std.avvik	(422,3)
Reassuranse fordringer	2 % tap	(10,1)
Resultat døtre (GPS og Bank)	10 % fall i ROE	(196,5)
Sum verdifall i stresstest		(3.257,5)
Bufferkapital		6.894,1
Kapital/overskudd i stress scenario		3.636,6

AKSJEKURSRISIKO

Aksjeporteføljen i Gjensidige er i 2011 noe redusert fra året før. De største eksponeringene er mot Storebrand, SpareBank1 SR-Bank og underliggende selskaper i private equity fond. Konsentrasjonsrisikoen er vist i tabellen under. Størstedelen av den geografiske eksponeringen er mot norske aksjer.

Tabell 11a – Største aksjeeksponeringer 2011

Millioner kroner	31.12.2011
Storebrand ASA	3.454,2
Sparebank1 SR-Bank	992,5
Spring Energy Norway AS	48,4
Via Travel Group	47,2
Spotify	42,3
Sum fem største	4.584,6
Sum aksjer	6.548,2

Tabell 11b – Største aksjeeksponeringer 2010

Millioner kroner	31.12.2010
Storebrand ASA	3.287,8
Sparebank1 SR-Bank	958,9
Spring Energy Norway AS	49,9
AT Group	40,2
RenoNorden Holding AS	35,2
Sum fem største	4.372,1
Sum aksjer	6.775,8

For å vise aksjeporteføljens sensitivitet for et fall i aksjekurser, viser tabellen nedenfor effekten av et mulig scenario. Tallene viser effekt på egenkapital, men tar ikke hensyn til skatteeffekter. Det er tatt hensyn til at Storebrand og SpareBank1 SR-Bank per 31. desember 2011 regnskapsføres som tilknyttede selskaper og at et fall på ti prosent i aksjekursen derfor ikke fører til en nedskrivning av verdien i balansen, og postene er derfor utelatt i sensitivitetsberegningen. Som tabellen viser er sensitiviteten redusert fra 2010. Dette skyldes som tidligere nevnt redusert aksjebeholdning.

Tabell 12 – Sensitivitetsanalyse aksjeportefølje

Millioner kroner	31.12.2011	31.12.2010
10 prosent fall i aksjekurser	(77,7)	(250,0)

Eksklusive eierandel i Storebrand ASA og SpareBank1 SR-Bank.

Gjensidige Forsikring investerer i flere private equity fond så vel som fond-av-fond. Fokus er den nordiske regionen og Gjensidige vil søke å ta en aktiv rolle gjennom plass i styret eller rådgivende komiteer i de ulike fondene. Porteføljen er en sammensetning av venture- og oppkjøpsstrategier.

Tabell 13a – Største private equity-fond 2011

Millioner kroner	31.12.2011
HitecVision Private Equity V LP	173,2
FSN Capital II LP	132,5
HitecVision Private Equity IV LP	116,7
Altor Fund II LP	78,5
Northzone V KS	68,8
Sum fem største	569,6
Sum private equity	1.293,4

Tabell 13b – Største private equity-fond 2010

Millioner kroner	31.12.2010
FSN Capital II LP	129,3
HitecVision Private Equity V LP	106,4
HitecVision Private Equity IV LP	85,6
Altor Fund II LP	83,2
Northzone V KS	61,5
Sum fem største	466,1
Sum private equity	1.134,9

I tillegg til de investerte beløpene har Gjensidige per 31. desember 2011 kommitterte, ikke-investerte beløp på 699,9 millioner kroner.

RENTERISIKO

I konsernets forsikringsselskaper vil eksponering mot renterisiko reduseres ved å tilpasse en portefølje av renteinstrumenter til den totale durasjonen og utbetalingsprofilen for de forsikringstekniske avsetningene. Siden de forsikringstekniske avsetningene generelt ikke er diskonterte i balansen, vil disse fra et regnskapsmessig perspektiv følgelig være eksponert mot inflasjonsendringer (men ikke direkte til renter). Et økonomisk perspektiv derimot vil tale for en sikring av renterisiko ut i fra at nåverdien av avsetningene vil være eksponert mot endringer i realrenter. Regnskapsmessig er risikoen ved å velge en slik sikringsstrategi redusert da en stor del av obligasjonsporteføljen er klassifisert som hold til forfall eller lån og fordringer (heretter bare benevnt obligasjoner til amortisert kost). Videre, fra et økonomisk perspektiv, er inflasjonsrisikoen også delvis redusert ved at en andel av disse obligasjonene har en kupong knyttet opp mot utviklingen i konsumprisindeksen.

I en del av den danske virksomheten, Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring, er den langhalede yrkesskadeforføljen sikret mot endringer i realrenten gjennom swapavtaler. Realrenterisikoen relaterer seg til premie- og erstatningsavsetninger tilsvarende omtrent 3.900 millioner kroner (diskontert verdi), hvor en stor andel av skadene betales ut som annuiteter hvor utbetalingene er knyttet opp mot dansk arbeidsskadeindeks (myndighetsfastsatt, en funksjon av lønnsutvikling). Risikoen i nåverdien av disse annuitetene er sikret gjennom en serie av swapavtaler som strekker seg over 40 år frem i tid, og dekker inflasjons- og renterisiko separat slik at realrenterisiko er fjernet. Swapavtalene nullstilles en gang i året samt at det stilles sikkerhet for utestående markedsverdi partene imellom, noe som reduserer motpartsrisikoen, og medfører en begrenset bokført verdi. Renteforføljen i Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring er investert med en lav durasjon.

Tabellen nedenfor viser forfallsprofilen av konsernets renteforfølje. Ovennevnte swapavtaler, som har en begrenset balanseført verdi, er ikke inkludert. I stedet er den faktiske renteforføljen som ligger i Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring inkludert.

Tabell 14 – Forfallsprofil (antall år) renteforfølje

Millioner kroner	31.12.2011	31.12.2010
Forfall		
0-1	17.444,2	15.153,8
1-2	6.196,1	4.197,4
2-3	4.226,3	5.547,0
3-4	2.412,4	4.191,3
4-5	2.343,5	2.676,6
5-6	1.634,7	1.312,1
6-7	2.701,2	1.125,8
7-8	907,9	1.399,0
8-9	499,1	891,1
9-10	1.431,2	158,8
>10	995,4	958,5
Sum	40.791,9	37.611,4

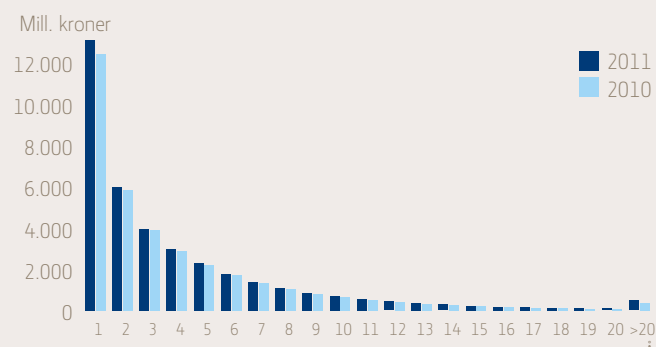
Videre vises rentesensitiviteten i renteforføljen i tabellen under. Denne tabellen inkluderer ikke obligasjoner til amortisert kost, og effekt av swapavtalene i Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring er heller ikke inkludert fordi disse har en motsvarende effekt i passiva. Effekten på resultat og egenkapital er den samme, og det er sett bort fra skatteeffekter.

Tabell 15 – Sensitivitet renteforfølje

Millioner kroner	31.12.2011	31.12.2010
100 bp parallelt skift opp	(241,6)	(274,1)

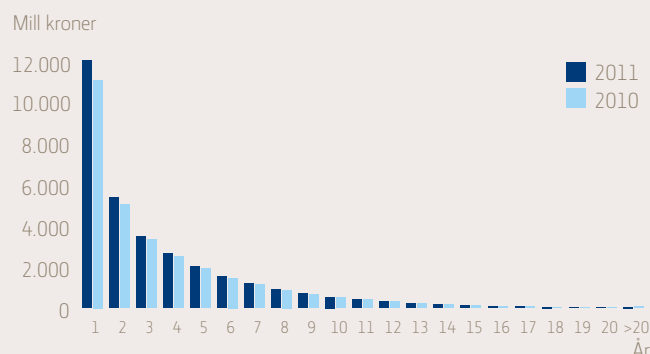
Det følgende diagrammet viser den forventede utbetalingsprofilen for konsernets premie- og erstatningsavsetninger, henholdsvis per utgangen av 2011 og 2010. Omtrent en tredjedel av avsetningene forventes utbetalt i løpet av ett år.

Figur 8a – Utbetalingsmønster forsikringstekniske avsetninger, Gjensidige konsern

Den neste figuren viser tilsvarende utbetalingsmønster for Gjensidige Forsikring ASA. Gjennomsnittlig utbetalingstid for Gjensidige Forsikring ASA er noe kortere enn for konsernet.

Figur 8b – Utbetalingsmønster forsikringstekniske avsetninger, Gjensidige Forsikring ASA

Sikringsporteføljen vil matche disse kontantstrømmene, der ramme for maksimalt durasjonsavvik er ett år. Nedenfor vises durasjon på diskonterte forpliktelser opp mot sikringsportefølje. Durasjonsavvik er per 30. november 2011.

Tabell 16 – ALM risiko

	Forplikt., mill. kroner	Durasjon forplikt., år	Sikring, mill. kroner	Durasjon sikring, år	Durasjons- avvik, år
Durasjonsavvik ALM mot ramme 1 år	30.607,6	3,6	29.951,2	3,3	(0,4)

EIENDOMSRISIKO

Eiendom utgjør en betydelig del av Gjensidige Forsikrings investeringsportefølje. Motivasjonen for dette er primært å øke risikojustert avkastning, ved at forventet avkastning ligger mellom rentepapirer og aksjer, og videre at det er en beskjeden korrelasjon med de to andre aktivaklassene.

Konsernet eier i hovedsak sine eiendommer direkte, dog er en mindre andel av porteføljen investert i eiendomsfond utenfor Norge. Utenom de investerte beløpene via fond er det kommittert ytterligere 46,1 millioner kroner som ikke er innkalt. Forvaltningen av direkte eid eiendom utføres av det heleide datterselskapet Oslo Areal. Porteføljen består av både eiendom til eget bruk og investeringseiendom. Eiendomsporteføljen er konsentrert til kontoreiendommer i Oslo-området, men inneholder også eiendommer i andre større byer i Norge og en betydelig andel kjøpesentre. I tillegg kommer en eiendom til eget bruk og en investeringseiendom i Danmark. Eksponering mot eiendom er redusert gjennom året som følge av salg av eiendom som ledd i Oslo Areals porteføljetilpasning.

Tabell 17 – Største eiendomsinvesteringer

Millioner kroner	31.12.2011	31.12.2010
Sum ti største enkelteieendommer	3.810,0	4.007,8
Sum eiendom	5.753,9	6.445,1

HEDGEFOND

Hedgefond er en samlebetegnelse på fond som investerer i de fleste typer aktivaklasser med få begrensninger i bruk av derivater, shortsalg eller belåning for å oppnå en avkastning som er delvis uavhengig fra (har lav samvariasjon med) tradisjonelle markedsindekser. Gjensidige anvender hedgefond for å ta ut aktiv risiko i de enkelte aktivaklasser og for å ta allokeringsrisiko mellom de enkelte aktivaklasser/risikopremier. Det benyttes både fond-av-fond og enkeltfond. Fond-av-fond forvalteren utfører utvelgelsen og oppfølgingen av de underliggende hedgefondene, noe som reduserer den operasjonelle risikoen.

Tabell 18a – Største hedgefond 2011

Millioner kroner	31.12.2011
Winton Futures Fund - Lead Series	191,4
The Winton Evolution Fund	181,2
Sector EuroPower Fund Class A EUR	78,4
Sector Speculare IV Fund Class A USD (alle x Ferd)	19,8
Sector Maritime Investment Class A	15,5
Sum fem største	470,8
Sum hedgefond	525,2

Tabell 18b – Største hedgefond 2010

Millioner kroner	31.12.2010
Winton Futures Fund - Lead Series	180,0
Sector Polaris	144,2
The Winton Evolution Fund	112,9
Sector EuroPower Fund Class A EUR	81,0
Sector Healthcare - A USD	79,3
Sum fem største	597,4
Sum hedgefond	756,6

VALUTARISIKO

Valutarisiko er definert som økonomiske tap som følge av endringer i valutakurser. Generelt er valutarisiko i investeringsporteføljen sikret opp mot 100 prosent, med tillatt ramme +/- ti prosent per valuta, med unntak av mindre mandater hvor aktiv valutaforvaltning er inkludert.

Morselskapet sikrer investeringene, men ikke fremtidige inntekter, i datterselskapene mot valutarisiko. For Gjensidige Baltic er sikringen gjort i EUR på grunn av periodevis lav likviditet i markedet for LVL. For å motvirke den risikoen som da oppstår er en andel av Gjensidige Baltic rentepapirer plassert i EUR. Resultatet av sikringen innregnes i resultatet mens verdiendringen i sikringsobjektet innregnes i andre inntekter og kostnader. I den danske filialen og de danske datterselskapene Nykredit Forsikring og Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring benyttes sikringsbokføring, der kun den ineffektive delen av sikringen innregnes i resultatet. Dette gir en mer konsistent regnskapsføring av sikring og sikret objekt. Sikringen gjennomføres med valutaswapper der beløpet justeres kvartalsvis.

Konsernet tegner forsikring i Skandinavia og de baltiske landene, og har følgelig forsikringstekniske forpliktelser i disse valutaene. Valutarisikoen, både på konsern- og selskapsnivå, er generelt sikret ved at investeringene gjøres i samme valuta som de forsikringstekniske avsetningene. I Gjensidige Baltic er det som nevnt over investeringer i EUR-denominerte rentepapirer som ikke motsvares av forpliktelser i EUR.

Tabellen nedenfor viser valutaeksponeringen per valuta. Brutto valutaposisjon viser eksponering hensyntatt valutafordelingen av forsikringstekniske forpliktelser og inkluderer videre investeringene i datterselskapene som er balanseført i morselskapet. I nettoposisjonen er sikringene av datterselskapene inkludert.

En styrking av NOK på ti prosent mot alle andre valutaer vil påvirke egenkapitalen positivt med 19,3 millioner kroner (97,7). Siden omregnings-effekten relatert til datterselskaper innregnes i andre inntekter og kostnader, mens valutasikringene for Gjensidige Baltic innregnes over resultatet, blir resultateffekten positiv med 86,1 millioner kroner (87,2).

I motsatt tilfelle, ved en ti prosent svekkelse av NOK mot alle andre valutaer, vil effekten ut i fra situasjonen per 31. desember 2011 (og 31. desember 2010) være omtrent den samme beløpsmessig, men med motsatt fortegn, forutsatt at alle andre variabler holdes konstant.

Valutatransaksjoner utføres innenfor strengt definerte grenser og anvendes både i den ordinære forvaltningen og for å sikre finansielle instrumenter. Tabellen under viser både brutto- og nettoposisjon. Valutasikring (utenom sikring av investeringer i datterselskaper) gjøres ved bruk av valutaterminer eller swapper, og valutaposisjon måles kontinuerlig mot eksponeringsgrenser per valuta.

Tabell 19 – Valutaeksponering

Millioner kroner	Brutto- posisjon i valuta	Brutto- posisjon i NOK	Valuta- kontrakter	Netto- posisjon i valuta	Netto- posisjon i NOK
DKK	3.013,1	3.140,7	(3.171,9)	(158,9)	(165,6)
EUR	316,7	2.455,5	(313,2)	3,6	29,4
SEK	124,0	108,0	(121,1)	2,9	2,5
USD	565,0	3.372,1	(556,2)	8,8	52,8

KREDITTRISIKO

Gjensidige er eksponert mot kreditt risiko, det vil si risiko for at en motpart ikke har evne eller vilje til å gjøre opp sin forpliktelse ved forfall eller risiko for at kredittmarginene øker (kreditt risikopremie). Konsernet er primært eksponert mot kreditt risiko på investeringssiden i forsikrings selskapene, og gjennom fordringer mot forsikrings kundene og reassurandørene. Kreditt risiko i Gjensidige Bank omtales i eget avsnitt.

På investeringssiden settes risikobegrensninger for kreditt risiko på flere måter. Som et utgangspunkt finnes det en kredittbegrensning på navngitte motparter. For utstedere med en offisiell kredittrating av et anerkjent ratingbyrå anvendes generelt dette som kriterium. Listen med kredittbegrensninger godkjennes av finansdirektør, og anvendes for alle separate mandater og for derivatmotparter. Videre setter den styrevedtatte aktivaallokeringen begrensninger på globale obligasjoner, både obligasjoner med høy kredittvurdering ('investment grade') og øvrige obligasjoner ('high yield'). I tillegg er det en maksramme for kreditt durasjon målt i kroner ved en endring på en prosent i kredittmarginen som inkluderer alle rentebærende papirer i balansen. For 2011 var denne rammen satt til 1.100 millioner kroner. Konsernets totale renteportefølje per 31. desember 2011 (inkludert både obligasjoner til amortisert kost, øvrige obligasjoner, sertifikater og innskudd) på 40.791,9 millioner kroner, besto av 7.212,9 millioner kroner utstedt av offentlig sektor og 33.579,0 millioner kroner ikke-offentlig sektor. Den største delen av sistnevnte kategori var finansielle institusjoner. Andelen utstedt av offentlig sektor er redusert fra 2010. Fordelingen er vist i tabellen nedenfor.

Tabell 20 – Kredittspreadrisiko

Millioner kroner	Kreditt- durasjon, år	Risiko	Ramme
Risiko ved 100 bp skift i kredittspread	2,4	(967,3)	(1.100,0)

Tabell 21 – Fordeling rentepapirer per sektor

	31.12.2011	31.12.2010
Offentlig	17,7 %	20,1 %
Bank og finansinstitusjoner	60,5 %	62,1 %
Industri	21,8 %	17,8 %
Sum	100,0 %	100,0 %

Følgende tabeller viser fordeling per ratingkategori for renteporteføljen per utgangen av 2011 og 2010.

Tabell 22a – Renteportefølje per ratingkategori

Millioner kroner	31.12.2011	31.12.2010
AAA	9.035,4	11.079,4
AA	8.040,8	5.513,9
A	9.401,6	9.548,0
BBB	1.264,5	2.276,6
BB	684,0	403,4
B	636,4	323,5
CCC eller lavere	215,2	365,0
Ingen rating	11.514,1	8.101,6
Sum	40.791,9	37.611,4

Tabell 22b – Renteportefølje per ratingkategori, internrating inkludert

Millioner kroner	31.12.2011	31.12.2010
AAA	9.035,4	11.286,2
AA	9.723,1	6.545,6
A	11.453,4	11.435,0
BBB	5.534,3	5.421,8
BB	775,7	403,4
B	636,4	323,5
CCC eller lavere	215,2	365,0
Ingen rating	3.418,5	1.830,9
Sum	40.791,9	37.611,4

En betydelig andel av den norske renteporteføljen består av utstedere uten offisiell rating fra et ratingselskap. Mange forvaltere og meglere gjør derimot sin vurdering av kredittverdigheten, og angir ratingkategorier på samme måte som ratingselskapene. For å gi et helhetsbilde, inkluderer den andre tabellen den interne ratingen satt av Gjensidiges hovedforvalter, Storebrand Kapitalforvaltning. Følgende tabeller viser de største enkeltutstederne, henholdsvis per 31. desember 2011 og 31. desember 2010.

Tabell 23a – Ti største utstedere 2011

Millioner kroner	31.12.2011
Nykredit Realkredit A/S	1.980,3
DnB NOR ASA	1.591,5
Kongeriket Norge	1.547,0
Svenska Handelsbanken	1.429,7
Skandinaviska Enskilda Banken	1.379,5
Danske Bank A/S	1.372,5
Citigroup	742,7
Barclays Bank London	709,6
J.P. Morgan Chase & Co.	644,3
Sparebanken Nord-Norge	630,1
Sum ti største	12.027,4
Sum renteportefølje	40.791,9

Oversikten over største enkeltutstedere inkluderer også rentebærende verdipapirer i GPF og Gjensidige Bank. Dette fordi enkeltmotpartsrisikoen overvåkes på konsernnivå. Sum renteportefølje er kun for skadeforsikring.

Tabell 23b – Ti største utstedere 2010

Millioner kroner	31.12.2010
Kongeriket Norge	2.499,2
Nykredit Totalkredit	1.779,8
Realkredit Danmark	1.508,6
DnB NOR Bank	1.406,0
Danske Bank	1.367,3
Nordea Kredit	953,5
Statkraft	937,3
Barclays Bank Plc	734,5
Oslo kommune	621,1
UBS AG Jersey Branch	573,6
Sum ti største	12.380,8
Sum renteportefølje	37.611,4

KREDITTRISIKO I FORSIKRINGSFORDRINGENE

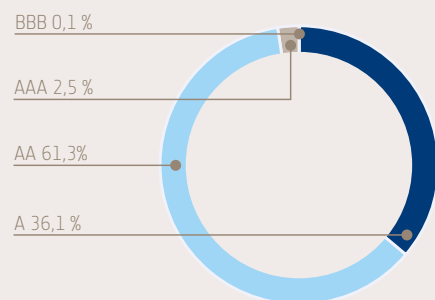
Tabellen nedenfor viser aldersfordelingen for fordringer i direkte forsikring og mot reassurandører.

Tabell 24 – Aldersfordeling fordringer forsikring

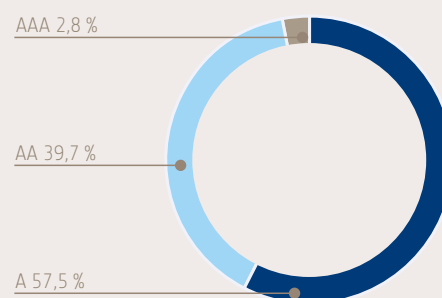
Millioner kroner	Direkte forsikring	Gjenforsikring
31.12.2011		
Ikke forfalt	3.148,6	0,5
<35 dager	284,7	96,4
35-90 dager	96,5	4,4
> 90 dager	96,4	63,6
Sum	3.626,2	164,9
31.12.2010		
Ikke forfalt	3.020,0	31,6
<35 dager	282,2	1,2
35-90 dager	102,6	
> 90 dager	135,7	11,8
Sum	3.540,5	44,6

Reassuranse anvendes for å håndtere forsikringsrisiko. Reassuranse vil derimot ikke avlaste Gjensidige noe ansvar som direkte forsikringsgiver. Dersom en reassurandør ikke betaler en skade, uavhengig av årsak, vil Gjensidige fortsatt være ansvarlig for oppgjør mot forsikringstaker. Kredittverdigheten hos reassurandører tas derfor i betraktning ved plassering av reassuranse. Et generelt krav for alle reassurandører er en kredittrating på "A-" eller bedre fra Standard & Poor's (eller tilsvarende fra andre ratingbyråer) ved inngåelse av kontrakt med Gjensidige. Figuren under viser fordelingen av den kjøpte reassuranseskapasiteten for 2011 og 2010, det vil si ratingen til de reassurandørene som ville blitt trukket på om skadene hadde truffet.

Figur 9a – Potensiell kreditteksponering reassuranse per ratingkategori 2011

Figur 9b – Potensiell kreditteksponering reassuranse per ratingkategori 2010

Følgende tabell viser en oversikt over fordelingen av fordringer i forbindelse med reassurandører og reassurandørenes andel av erstatningsavsetningen. Eksponeringen mot motparter uten rating relaterer seg hovedsakelig til run-off forretning og er fordelt mot et stort antall motparter. I mange tilfeller er selskapene satt i avvikling (run-off), og har ikke lenger en offisiell rating.

Tabell 25 – Fordringer på reassurandører og reassurandørenes andel av erstatningsavsetninger

Rating	2011		2010	
	Mill. kroner	Prosent	Mill. kroner	Prosent
AAA	0,8	0,1 %	2,8	0,5 %
AA	545,1	46,5 %	232,5	46,1 %
A	586,6	50,0 %	194,1	38,5 %
BBB			0,2	
BB			0,6	0,1 %
B			0,6	0,1 %
Ingen rating	39,9	3,4 %	73,2	14,5 %
Sum	1.172,4	100,0 %	504,0	100,0 %

LIKVIDITETSRISIKO

For de fleste skadeforsikringsselskaper er likviditetsrisiko relativt begrenset. Premien betales på forhånd, og skader betales ut på et senere tidspunkt. Fremtidige skadeutbetalinger er ikke basert på kontraktsfestede betalingsdatoer, men utbetales avhengig av skadetidspunkt og varighet av skadehåndtering. Det vises til tidligere presentert figur av forventet utbetalingsmønster. Likviditetsrisiko for Gjensidige Bank omtales i eget avsnitt.

For et igangværende selskap vil dette medføre en positiv kontantstrøm under normale forhold. Store netto utbetalinger vil generelt oppstå i forbindelse med oppkjøp eller oppkapitalisering av datterselskaper. Ved større individuelle skader eller katastrofemeldelser vil utbetalinger skje noe tid etter selve hendelsen, og reassurandør vil i de fleste tilfeller dekke en stor andel kort tid etter at skadeutbetaling til skadelidt har blitt foretatt. I et ekstremtilfelle, kan det tenkes at reassurandører ikke møter sine forpliktelser i forbindelse med en katastrofemeldelse.

Styret har for 2011, basert på et slikt scenario, satt et likviditetskrav på minimum 4.000 millioner kroner i mest likvide midler, definert som bankinnskudd, obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), obligasjoner og sertifikater utstedt av OECD-stater eller garantert av slike, samt pengemarkedspapirer med rating 'A' eller bedre og med forfall innen seks måneder. Nåværende allokering tilfredsstiller disse kravene. Tabellen nedenfor viser den anvendte klassifiseringen og beløp per 31. desember 2011 for Gjensidige Forsikring ASA. Tilsvarende tall vises for 2010 med den definisjonen på mest likvide midler som gjaldt da.

Tabell 26a – Likviditet investeringsaktiva 2011, Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	Totalt	Ramme	Over- dekning
Bankinnskudd	1.385,2		
Pengemarkedsinstrumenter	4.772,4		
Obligasjonskuponer med forfall innen 6 mnd.	306,7		
OECD-statspapirer med forfall innen 5 år	1.279,8		
Obligasjoner med fortrinnsrett	535,0		
Sum	8.279,0	4.000	4.279

Tabell 26b – Likviditet investeringsaktiva 2010, Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	Inkl. obligasjoner som holdes til forfall	Ekskl. obligasjoner som holdes til forfall	Minimumsramme
Bankinnskudd	560,5	560,5	
Obligasjoner og sertifikater utstedt av, eller garantert av, OECD-stater	2.627,2	1.358,9	
Rentepapirer med rating A eller bedre og forfall innen 6 måneder	1.217,1	705,9	
Sum	4.404,8	2.625,4	4.000,0

STYRING AV FINANSIELL RISIKO – GJENSIDIGE PENSJONSFORSIKRING

Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF) har egne styrevedtatte retningslinjer for kapitalforvaltning og investeringsstrategi, som beskriver mål og rammer for samt organisering av kapitalforvaltningsaktiviteten. Et eget investeringsutvalg med representanter både fra GPF, Gjensidige Investeringsrådgivning (GIR) og konsernets investerings- og kapitalstyringsavdelinger gir råd til administrerende direktør i forvaltnings- og risikostyringsspørsmål. Forvaltningen av porteføljen er utkontraktert til GIR. Valg av eksterne forvaltere og allokering skjer på basis av råd fra konsernets investeringsavdeling.

Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF) har egne strategier for midlene i hver portefølje: investeringsvalgs-, fripolise-, øvrig kollektiv- og selskapsporteføljene. GPF står ikke egen risiko for investeringsvalgporteføljen, her går både positiv og negativ avkastning uavkortet til kundene. De øvrige porteføljene eksponerer selskapets egenkapital for risiko. For selskaps- og øvrig kollektivporteføljene tas svært lite risiko, midlene er hovedsakelig plassert i bankinnskudd og rentepapirer med høy kredittverdighet. Selskapsporteføljen er finansiert av selskapets egenkapital, og inkluderer i tillegg en liten handelssportefølje for å understøtte inn-/utflyt av midler i kundeporteføljene. Øvrig kollektivportefølje er finansiert av premiereserve, erstatningsavsetninger for ikke meldte/oppgjorte skader og risikoutjevningsfondet. Fripolisene gir en minimum garantert rente til kundene, samtidig som kundene får en andel av eventuell meravkastning utover dette. For fripoliseporteføljen er målsettingen derfor å over tid kunne tilby kundene en konkurransedyktig avkastning samtidig som risikoen i forhold til å belaste egenkapitalen holdes på et målsatt lavt nivå. Virksomheten innenfor pensjon og sparing har størstedelen av sin balanse i innskuddsbaserte produkter, men fripolisebestanden er voksende. GPF er derfor også eksponert for risikotypene nevnt ovenfor, og har en egen styrevedtatt kapitalforvaltningsstrategi som setter rammene for eksponeringen. Porteføljene stresstestes på samme måte som for forsikringsvirksomheten (se tidligere avsnitt) for å måle hvorvidt bufferkapitalen tåler et gitt verdifall. I tillegg gjennomføres VaR beregninger på 95 prosent konfidensnivå av fripoliseporteføljen. Med den nåværende aktivaallokeringen er risikoen svært lav uansett hvilke av disse risikomålene som benyttes. Fripoliseporteføljen utgjorde per 31. desember 2011 2.290,6 millioner kroner med en gjennomsnittlig garantert rente på 3,6 prosent. Øvrig kollektivportefølje utgjorde 376,9 millioner kroner mens selskapsporteføljen hadde 293,8 millioner kroner i finansaktiva.

Tabell 27 – Aktivaallokering ekskl. investeringsvalgporteføljen, Gjensidige Pensjonsforsikring

Millioner kroner	31.12.2011	31.12.2010
Pengemarked	59,4	14,9
Bankinnskudd	355,1	340,4
Obligasjoner som holdes til forfall	513,5	587,3
Lån og fordringer	2.007,7	1.249,6
Omløpsobligasjoner	13,3	214,8
Aksjer	12,3	39,5
Øvrige		9,8
Sum	2.961,3	2.456,3

Den regnskapsmessige renterisikoen i GPFs aktiva er svært begrenset gjennom at obligasjoner plassert i obligasjoner som holdes til forfall og lån og fordringer, og øvrige rentepapirer har kort durasjon.

GPF er eksponert for aksjeprisrisiko gjennom investeringen i aksjer. Følgende tabell viser effekten av et ti prosent fall i aksjemarkedet og en ett prosentpoeng økning i rentenivået på egenkapitalen i GPF. Beregningene hensyntar ikke skatteeffekter eller at en andel av avkastningen normalt går til kundene.

Tabell 28 – Sensitivitet renteportefølje og aksjeportefølje, Gjensidige Pensjonsforsikring

Millioner kroner	31.12.2011	31.12.2010
100 bp parallelt skift opp	(0,1)	(11,5)
10 % fall i aksjekurser	(1,0)	(3,9)

En stor del av renteporteføljen i GPF er uten offisiell rating. Disse papirene er i hovedsak plassert i norske banker og finansinstitusjoner.

Tabell 29 – Renteportefølje fordelt på rating, Gjensidige Pensjonsforsikring

Millioner kroner	2011	2010
AAA	764,7	488,0
AA	171,7	158,0
A	1.112,5	866,0
BBB	26,0	20,0
BB		37,0
B	3,8	58,0
CCC eller lavere		10,0
Ingen rating	870,4	780,0
Sum	2.949,0	2.417,0

De største enkelteksponeringer per motpart er tatt med i konsernets tabell foran.

STYRING AV KREDITTRISIKO OG FINANSIELL RISIKO – GJENSIDIGE BANK

Bankvirksomheten er eksponert for kredittrisiko i utlånsporteføljen og dessuten likviditets- og renterisiko ved eventuell manglende matching av forfall- og reprisingstidspunkt mellom eiendeler og forpliktelser. Banken er også eksponert for kredittrisiko ved plassering i verdipapirer. Banken investerer ikke i egenkapitalinstrumenter eller har valutaposisjoner. Styret i Gjensidige Bank vedtar selskapets kredittpolitikk samt bevilgningsreglement. Årlig godkjennes også en kredittstrategi, samt rammer for markeds- og likviditetsrisiko.

Bankens risikoområder blir vurdert løpende og det benyttes statistiske modeller for å beregne kapitalbehov gitt det valgte konfidensnivå, for de fleste risikokategoriene. Kapitalbehovet blir beregnet for risikoområdene for hele strategiperioden i gjeldende strategiplan, inkludert i bankens ICAAP-dokument, og rapportert til styret kvartalsvis.

KREDITTRISIKO

Den kreditt risiko banken står overfor er risiko for at låntakere ikke tilbake-betaler sine lån eller ikke innfrir sine kontraktsforpliktelser overfor banken. Bankens kreditt risiko stammer fra lån og kreditter i det norske personkunde-markedet.

Styret fastsetter det overordnede rammeverket for bankens appetitt for kreditt risiko gjennom bankens kredittpolitikk og strategi.

Gjensidige Bank ASA tilbyr et bredt spekter av kredittprodukter inkludert sikrede og usikrede lån og kreditter for å møte etterspørselen etter kreditt i det norske konsumentmarkedet.

Sikrede utlån inkluderer i hovedsak lån og kreditter sikret i eiendom. For denne type utlån har Gjensidige Bank ASA en konservativ risikoprofil, med majoriteten av porteføljen sikret innenfor 80 prosent av pantets markedsverdi.

Banken er en av de ledende aktørene for usikret finansiering i Norge. Denne porteføljen har en annen risiko- og avkastningsprofil sammenlignet med den sikrede porteføljen. Porteføljen har en høyere avkastning proporsjonalt med risikonivået i porteføljen. Banken anvender risikobaserte prisingsmodeller basert på kredittscoring.

MODELLER FOR BEREGNING AV KREDITTRISIKO

Modeller for søknadsscore benyttes ved beslutning om kreditt og er basert på interne og eksterne datakilder. I tillegg benytter banken modeller for atferdsscore som estimerer sannsynligheten for mislighold i hovedsak basert på kundens kreditthistorikk i banken. Adferdsscore-modellene benyttes ved beslutning om ny kreditt for eksisterende kredittkunder, misligholdoppfølging, gruppenedskrivninger og andre porteføljebeslutninger.

Med grunnlag i nevnte scoring-modeller grupperes bankens låneporteføljer i risikokategorier fra lavest risiko til høyest risiko basert på sannsynlighet for mislighold. Denne risikokategoriseringen benyttes i hovedsak ved ulike kredittbeslutninger. Kategoriene kan aggregeres i tre hovedklasser: lav risiko, middels risiko og høy risiko som benyttes i bankens månedlige porteføljeovervåkning, rapportering og kundeoppfølging.

Tabellene under viser portefølje og nedskrivninger henholdsvis pr 31. desember 2011 og 31. desember 2010 segmentert etter risikoklasser. Tabellen for 2010 er justert for å gjøre tallene sammenlignbare med 2011. Justeringen inkluderer gruppenedskrivninger for usikrede forbrukslån som ikke er definert som misligholdt.

Tabell 30a – Risikoklassifisering bankvirksomhet 2011

Millioner kroner	Brutto utlån	Prosent	Individuell nedskrivning	Gruppe- nedskrivning
Lav risiko	11.470,5	76,4 %		21,9
Middels risiko	2.662,1	17,7 %		36,8
Høy risiko	886,4	5,9 %	0,2	195,2
Sum	15.019,0	100,0 %	0,2	253,9

Tabell 30b – Risikoklassifisering bankvirksomhet 2010

Millioner kroner	Brutto utlån	Prosent	Individuell nedskrivning	Gruppe- nedskrivning
Lav risiko	10.233,1	72,5 %		5,8
Middels risiko	3.310,9	23,4 %		4,2
Høy risiko	575,5	4,1 %	0,7	106,5
Sum	14.119,5	100 %	0,7	116,5
Sum justert	14.119,5	100 %	0,7	182,7

Tabell 31 – Forfalte, ikke betalte restanser

Millioner kroner	31.12.2011	31.12.2010
0-30 dager	176,2	233,9
30-90 dager	82,0	86,3
Over 90 dager	243,7	157,5
Sum	501,9	477,8

Misligholdte utlån over 30 dager utgjorde 325,7 millioner kroner ved utgangen av året mot 243,8 millioner kroner i fjor. Nedskrevet balanse på utlån i 2011 er 254,0 millioner kroner mot 183,4 millioner kroner i 2010, som inkluderer 117,1 millioner kroner som rapportert i 2010 og 66,2 millioner kroner i balanseført gruppenedskrivning på porteføljen av usikrede forbrukslån. Økningen i 30 dagers mislighold og balanseførte nedskrivninger kommer hovedsakelig fra den usikrede forbrukslånporteføljen som ble kjøpt i desember 2009 og som en følge av overgangen til IFRS regnskapsprinsipp for porteføljen. Lån over 30 dagers mislighold som prosent av brutto utlån utgjør 2,17 prosent ved årets slutt.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for tap knyttet til ugunstige endringer i markedspriser, i denne sammenheng knyttet til posisjoner og aktiviteter i rente-, valuta- og aksjemarkedet.

Styret har vedtatt rammer for bankens renterisiko. Rammen for renterisiko under ett år er begrenset til en negativ eksponering med inntil 500 milliår. I tillegg er det gitt ramme for renterisiko for alle tidsintervall pluss/minus 300 milliår. Bankens maksimale eksponering for renterisiko er 500 milliår. Renterisiko under tre måneder blir kun rapportert, men inngår ikke i risikorammene. Det betyr at ved full utnyttelse av rammen, vil maksimalt tap for banken ved ett prosentpoengs parallellskift i rentekurven være 5 millioner kroner. Utnyttelse av denne rammen blir rapportert månedlig til bankens styre.

Rentebindingstider på bankens eiendeler og gjeld, gjennom fastrenteprodukter på bankens utlånsside og innskuddsside, utgjør også markedsrisiko, og er inkludert i rammene som er definert over.

Per 31. desember 2011 har banken en negativ renterisikoeksponering i intervallet tre måneder til ett år med 211 milliår. Netto akkumulert renterisikoeksponering over tre måneder er negativ med 81 milliår per 31. desember 2011.

Banken måler markedsrisikoen ved hjelp av Value at Risk-analyse i bankens totalrisikomodell. Per 31. desember 2011 var kapitalavsetningen til renterisiko på 3,1 millioner kroner ved et konfidensnivå 99,95 prosent.

Gjensidige Bank ASA har ikke valuta- eller aksjerisiko. Gjensidige Bank ASA har ikke markedsrisiko under pilar 1 fordi banken ikke har handelsportefølje.

OPERASJONELL RISIKO

Med operasjonell risiko menes fare for tap som skyldes menneskelige feil, eksterne hendelser eller svikt og mangler i bankens system, rutiner og prosesser. Banken har en egen hendelsesdatabase for vurdering, oppfølging og lagring av operasjonelle feil.

Banken benytter basismetoden for beregning av kapitalbehov relatert til operasjonell risiko. Per 31. desember 2011 er kapitalkravet for operasjonell risiko 28,7 millioner kroner.

KONSENTRASJONSRIKISKO

Konsentrasjonsrisiko er faren for tap som skyldes at banken har store deler av den utlånte kapitalen knyttet opp mot enkeltaktører eller mot avgrensede geografiske eller næringsmessige områder. Konsentrasjonsrisiko blir styrt gjennom bankens risikorammer, og blir målt og vurdert gjennom årlige stresstester/scenarioanalyser på kredittområdet.

Per 31. desember 2011 er porteføljen geografisk veldiversifisert, med størst engasjement i de mest folkerike delene av landet. Det største engasjemen-

tet utgjør cirka 9,9 millioner kroner. Eksponeringen relatert til de ti største engasjementene (ramme) utgjør cirka 87,4 millioner kroner. Når det gjelder bankens likviditetsreserve, har banken størst eksponering i verdipapirer mot den norske stat. Samlet eksponering i verdipapirer mot den norske stat per 31. desember 2011 er på cirka 515,5 millioner kroner.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å oppfylle forpliktelsene sine og/eller finansiere en økning i eiendeler, uten at det oppstår betydelige ekstrakostnader i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Vi skiller mellom to typer likviditetsrisiko

- banken får nedklassifisert kredittrating som følge av store tap, men fremdeles tilgang på likviditet fra finansmarkedet
- banken har ikke tilgang på likviditet som følge av store tap

Avsetningen til den første typen likviditetstap blir estimert i totalrisikomodellen. Likviditetsrisiko som følge av tap som resulterer i nedklassifisering i ratingklasse blir definert som en belastning på egenkapitalen som kommer fra økte finansieringskostnader.

Likviditetsrisiko som følge av sviktende tilgang på likviditet handler om å ha tilstrekkelig med likvide midler til å dekke inn de forpliktelsene som kommer til forfall.

Gjennom lavkonjunkturscenario og stresstester knyttet til sannsynlighet og konsekvens for sviktende finansiering blir krav til innskuddsdekning, forfallsstruktur og likviditetsreserve fastlagt. Et relativt kortsiktig tidsperspektiv blir lagt til grunn for disse beregningene.

Styret har etablert rammer som legger begrensninger på bankens likviditetsforfall innenfor ulike tidsperioder, og mål for langsiktig likviditetsindikator. Bankens skal ha tilgjengelig en likviditetsreserve (bufferkapital) i kortsiktige innskudd, likvide verdipapirer og/eller kommitterte trekkrettigheter som i en akutt likviditetstørke i markedet frigjør rimelig omstillingstid til å gjennomføre nødvendige tiltak.

Likviditetsreserven skal dekke summen av

- 100 prosent av forfall på funding første måned frem
- 100 prosent av forfall på funding andre måned frem
- 75 prosent av forfall på funding tredje måned frem
- 50 prosent av forfall på funding fjerde måned frem
- 50 prosent av forfall på funding femte måned frem
- 25 prosent av forfall på funding sjette måned frem
- Uventet nedgang i innskudd på ni prosent målt etter innskudd ved siste offentliggjorte kvartalsregnskap

Ut fra dette var kravet til likviditetsreserve per 31. desember 2011 på 1.143 millioner kroner og faktisk likviditetsreserve var 1.890 millioner kroner fordelt på 374 millioner i bankinnskudd og 1.517 millioner plassert i obligasjoner, sertifikater og pengemarkedsfond. Av dette var 364 millioner plasseringer i obligasjoner med fortrinnsrett fra Gjensidige Bank ASA Boligkreditt AS (eliminert i konsernregnskapet) som ikke er benyttet i bytteordningen med Norges Bank. Likviditetsreserven er i all hovedsak realiserbar på noen dager og likviditetsbeholdningen er tilstrekkelig til å dekke forfall på gjeld i 14 måneder.

Det er også gjennomført stresstester som viser banken sitt behov for likviditetsreserve med utgangspunkt i framtidsscenarier knyttet til lavkonjunktur og finanskrise.

Tabell 32a – Likviditetsprofil bankvirksomhet 2011

Millioner kroner	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Mer enn 5 år	Uten forfall	Sum
Forpliktelser til kredittinstitusjoner		4,1	15,1	526,9			546,1
Innskudd fra og forpliktelser til kunder	9.598,0	6,8	178,3				9.783,2
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2,7	348,4	1.291,8	3.593,5			5.236,4
Lånetilsagn og unyttede trekkrettigheter	3.265,3						3.265,3
Derivater - brutto utstrømmer ¹	0,4	0,3	16,3	37,4			54,4
Sum forpliktelser	12.866,4	359,7	1.501,6	4.157,7			18.885,4
¹ Derivat - brutto innstrømmer	0,8	0,3	17,8	41,1			60,0
Finansielle derivat - netto oppgjør (negative tall gir netto innbetaling)	(0,4)	(0,0)	(1,5)	(3,7)			(5,6)

Tabell 32b – Likviditetsprofil bankvirksomhet 2010

Millioner kroner	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Mer enn 5 år	Uten forfall	Sum
Forpliktelser til kredittinstitusjoner		3,8	13,6	542,5			559,9
Innskudd fra og forpliktelser til kunder	9.079,7	0,2	41,4	0,2			9.121,4
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	119,2	229,7	955,0	3.776,3			5.080,2
Lånetilsagn og unyttede trekkrettigheter	2.367,0						2.367,0
Derivater - brutto utstrømmer ¹	0,4		12,7	37,5			50,6
Sum forpliktelser	11.566,3	233,7	1.022,7	4.356,5			17.179,2
¹ Derivat - brutto innstrømmer	0,5		16,5	49,0			65,9
Finansielle derivat - netto oppgjør (negative tall gir netto innbetaling)	(0,1)		(3,8)	(11,4)			(15,3)

4 – SEGMENTINFORMASJON

Konsernet har seks rapporteringspliktige segmenter, som beskrevet nedenfor, som tilbyr ulike produkter og tjenester innenfor ulike geografiske områder. Konsernsjef avholder jevnlig resultatsikringsmøter med sine tilrapporterende ledere, hvor det fokuseres på fremtidige tiltak som sikrer resultat og leveranser.

Skadeforsikring er konsernets kjernevirksomhet. Skadeforsikring er inndelt i fire segmenter hovedsakelig basert på kundens geografiske plassering. Øvrige virksomhetssegmenter leverer produkter og tjenester hovedsakelig til kunder i Norge.

Datterselskapet Hjelp24 AS som tidligere utgjorde segmentet Helserelevante tjenester er solgt. Segmentet er derfor fjernet fra segmentinformasjonen. Inntekter og kostnader fra dette segmentet inngår i Elimineringer m.v. Sammenligningstall er omarbeidet tilsvarende.

BESKRIVELSE AV SEGMENTENE SKADEFORSIKRING PRIVAT NORGE

Gjensidige er en fullverdig leverandør av skadeforsikringsprodukter til private forbrukere i Norge. Selskapet er markedsleder innen motorvognforsikringer og personforsikringer, og har i tillegg en solid posisjon innen øvrige privatforsikringer.

SKADEFORSIKRING NÆRINGS LIV NORGE

Gjensidige tilbyr fullsortiment skadeforsikringsprodukter til norsk næringsliv. Selskapet har en særlig sterk posisjon innen markedet for mellomstort næringsliv, og er en klar markedsleder innen personforsikringer.

SKADEFORSIKRING NORDEN

Konsernet tilbyr forsikringsprodukter i privat- og næringslivsmarkedet i Sverige og Danmark. I begge landene drives virksomheten under merkenavnet Gjensidige.

Det er inngått en strategisk samarbeidsavtale med Nykredit i Danmark om distribusjon av skadeforsikring for Gjensidige til privatmarkedet under merkenavnet Nykredit.

Virksomheten i Danmark er også konsernets kompetansesenter for forsikringer til kommuner og kommunal virksomhet i Norge, Sverige og Danmark, under merkenavnet KommuneForsikring. Den svenske virksomhetens norske filial er konsernets white label satsing.

SKADEFORSIKRING BALTICUM

Det baltiske forsikringsmarkedet er i et tidlig utviklingsstadium og en vesentlig andel av markedet er fortsatt uforsikret. Motorvognforsikringer utgjør det største forsikringsproduktet i disse markedene. Konsernet har virksomhet i alle de tre baltiske landene.

PENSJON OG SPARING

Gjensidige tilbyr et bredt spekter av pensjons-, investerings- og spareprodukter, både til privat- og til næringslivsmarkedet i Norge. Produktene som tilbys omfatter blant annet tjenestepensjonsforsikring, individuell pensjonssparing, forvaltning av fripoliser og fondssparing.

BANK

Gjensidige Bank er en landsdekkende nettbank rettet mot privat- og organisasjonsmarkedet, og landbruksmarkedet i Norge. Banken tilbyr tradisjonelle bankprodukter tilpasset elektronisk distribusjon.

BESKRIVELSE AV SEGMENTENES INNTEKTER OG KOSTNADER

Segmentinntekter defineres som premieinntekter for skadeforsikring, premieinntekter, forvaltningsinntekter og andre inntekter for Pensjon og sparing og rente- og kredittprovisjonsinntekter for Bank.

Segmentkostnader defineres som erstatningskostnader for skadeforsikring og for Pensjon og sparing, rentekostnader mm. for Bank, driftskostnader for samtlige segmenter, samt netto inntekter fra investeringer for Pensjon og sparing samt Bank.

ENDRET SEGMENTINDELING

Med virkning fra 1. januar 2010 er segmentinndelingen endret ved at forretningsområdet Landbruk er flyttet fra segmentet Privat Norge til segmentet Næringsliv Norge. Videre er konsernets white label satsning flyttet fra segmentet Norden til segmentet Privat Norge. Segmentendringene skyldes at styringsstrukturen i konsernet er endret.

I tillegg er alle storskader (netto) over 30,0 millioner kroner tatt ut av det enkelte segment og overført til Konsernsenter/eierrelaterte kostnader. Sammenligningstall er endret tilsvarende.

Millioner kroner	SKADEFORSIKRING							Sum
	Privat Norge	Næringsliv Norge	Norden	Baltikum	Pensjon og sparing	Bank	Elimineringer mv. ¹	
2011								
Segmentinntekter								
Segmentinntekter – eksterne	8.082,8	5.411,9	3.635,0	395,8	586,0	900,1	369,9	19.381,5
Segmentinntekter – konsern ²								
Sum segmentinntekter	8.082,8	5.411,9	3.635,0	395,8	586,0	900,1	369,9	19.381,5
- Erstatningskostnader, rentekostnader, tap mv.	(5.670,9)	(4.283,4)	(2.933,3)	(270,7)	(438,0)	(550,0)	(91,0)	(14.237,2)
- Driftskostnader	(1.226,2)	(734,1)	(626,1)	(122,2)	(151,6)	(308,9)	(703,5)	(3.872,5)
+ Netto inntekter fra investeringer					18,7	25,5	2.331,3	2.375,6
Segmentresultat/resultat før skattekostnad	1.185,7	394,4	75,6	3,0	15,1	66,8	1.906,8	3.647,4
2010								
Segmentinntekter								
Segmentinntekter – eksterne	7.719,9	5.401,0	3.453,1	459,3	372,4	790,9	594,2	18.790,8
Segmentinntekter – konsern ²								
Sum segmentinntekter	7.719,9	5.401,0	3.453,1	459,3	372,4	790,9	594,2	18.790,8
- Erstatningskostnader, rentekostnader, tap mv.	(5.895,5)	(4.339,6)	(2.882,7)	(305,3)	(258,1)	(484,9)	(33,5)	(14.199,6)
- Driftskostnader	(1.162,3)	(692,9)	(640,7)	(136,7)	(156,7)	(302,1)	(993,9)	(4.085,3)
+ Netto inntekter fra investeringer					14,5	29,2	2.704,6	2.748,2
Segmentresultat/resultat før skattekostnad	662,0	368,5	(70,4)	17,4	(27,9)	33,1	2.271,4	3.254,0
Nedskrivning goodwill	(100,0)							(100,0)

¹ Elimineringer mv. består av konserninterne elimineringer samt øvrige inntekter og kostnader som ikke er direkte henførbare til det enkelte segment samt storskader på 89,1 millioner kroner (33,5).

² Det er ingen betydelige inntekter mellom segmentene på dette nivået i 2010 og 2011.

Det er i 2010 foretatt en nedskrivning av goodwill i Privat Norge. For mer informasjon, se note 5.

5 – IMMATERIELLE EIENDELER

Millioner kroner	Goodwill	Kunde- forhold	Vare- merke	Internt utviklede IT-systemer	Andre immater. eiendeler	Sum
Anskaffelseskost						
Per 1. januar 2010	1.662,2	495,0	155,8	648,7	907,0	3.868,7
Tilganger	2,6			105,8	8,5	116,9
Tilganger ved virksomhetssammenslutning	1.261,0	380,6		2,0	254,1	1.897,8
Tilganger ved intern utvikling				39,6		39,6
Avhendinger	(11,8)			0,3	(901,8)	(913,4)
Valutakursdifferanser	(46,4)	(20,0)	(9,8)	(6,7)	(1,5)	(84,3)
Per 31. desember 2010	2.867,6	855,7	146,0	789,7	266,3	4.925,3
Prosjekter i arbeid				76,4		76,4
Per 31. desember 2010, inklusiv prosjekter i arbeid	2.867,6	855,7	146,0	866,0	266,3	5.001,6
Avskrivning og tap ved verdifall						
Per 1. januar 2010	(154,7)	(156,9)	(70,3)	(317,1)	(899,6)	(1.598,5)
Avskrivning i perioden		(73,2)	(11,4)	(136,1)	(33,9)	(254,6)
Avhendinger	(26,0)				897,1	871,1
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden	(111,0)			(0,6)		(111,6)
Valutakursdifferanser	4,8	9,1	3,7	3,8	0,9	22,3
Per 31. desember 2010	(286,9)	(221,1)	(78,0)	(450,1)	(35,4)	(1.071,4)
Balanseført verdi						
Per 1. januar 2010	1.507,5	338,1	85,5	416,0	7,5	2.354,6
Per 31. desember 2010	2.580,7	634,6	68,1	416,0	230,9	3.930,2
Anskaffelseskost						
Per 1. januar 2011	2.867,6	855,7	146,0	789,7	266,3	4.925,3
Tilganger	1,7		0,8	26,9	36,0	65,4
Tilganger ved intern utvikling				145,5		145,5
Avhendinger	(214,2)	(40,4)	(10,8)	(131,4)	(8,6)	(405,4)
Valutakursdifferanser	(4,4)	(2,2)	(0,3)	(0,1)	(1,1)	(8,0)
Per 31. desember 2011	2.650,8	813,0	135,7	830,6	292,6	4.722,7
Prosjekter i arbeid				93,2		93,2
Per 31. desember 2011, inklusiv prosjekter i arbeid	2.650,8	813,0	135,7	923,8	292,6	4.815,9
Avskrivning og tap ved verdifall						
Per 1. januar 2011	(286,9)	(221,1)	(78,0)	(450,1)	(35,4)	(1.071,4)
Avskrivning i perioden		(78,9)	(10,6)	(184,9)	(36,2)	(310,6)
Avhendinger	31,0	17,6	3,7	100,7	8,9	161,8
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden	(19,2)					(19,2)
Valutakursdifferanser	(0,8)	0,5	0,1		0,2	(0,1)
Per 31. desember 2011	(276,0)	(281,9)	(84,8)	(534,2)	(62,6)	(1.239,5)
Balanseført verdi						
Per 1. januar 2010	2.580,7	634,6	68,1	416,0	230,9	3.930,2
Per 31. desember 2011	2.374,8	531,1	50,9	389,6	230,0	3.576,4
Avskrivningsmetode	I/A	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	I/A	10	10	5-8	5-10	

Konsernets immaterielle eiendeler er enten ervervet eller internt utviklet. Goodwill, kundeforhold, varemerke og deler av andre immaterielle eiendeler er alle ervervet gjennom virksomhetssammenslutninger, og er et resultat av allokering av kostpris ved overtakelsen. Internt utviklede IT-systemer er utviklet for bruk i forsikringsvirksomheten. Ekstern og intern bistand til utviklingsarbeid i forbindelse med innføring eller vesentlig oppgradering av EDB-programvare, herunder tilpasning av standardssystemer aktiveres som immaterielle eiendeler. Avskrivning er inkludert i regnskapslinjen *Driftskostnader*.

Konsernet har ikke hatt vesentlige tilganger gjennom virksomhetssammenslutninger i 2011. Avgang på andre immaterielle eiendeler gjelder forsikringsporteføljer som er ferdig avskrevet. Ingen av de immaterielle eiendelene har ubestemt utnyttbar levetid. Det er i 2011 og 2010 foretatt en teknisk nedskrivning av goodwill i Oslo Areal.

VERDIVURDERING AV GOODWILL

Balanseført goodwill i konsernet utgjør per 31. desember 2011 2.374,8 millioner kroner. Denne er knyttet til kjøp av ulike datterselskaper/porteføljer i perioden 2006 til 2011, jf. tabell.

5 – IMMATERIELLE EIENDELER (FORTS.)

Millioner kroner	2011	2010
Datterselskaper/porteføljer		
Clitne Invest	22,5	183,2
Oslo Areal	203,1	220,6
Gjensidige Forsikring, dansk filial	1.018,3	1.022,2
Gjensidige Forsikring, White label ¹	128,7	
Gjensidiges Arbejdsskade Forsikring	98,0	98,4
Nykredit Forsikring	751,5	753,6
Gjensidige Baltic	65,9	65,5
Tennant Försäkringsaktiebolag ¹		151,2
Gjensidige Forsikring, svensk filial	85,2	84,7
Gjensidige Bank	1,5	1,5
Sum	2.374,8	2.580,7

¹ Tennant Försäkringsaktiebolag har fusjonert med Gjensidige Forsikring.

Hver av enhetene ansees for å være egne kontantstrømgenererende enheter. I Oslo Areal er hver underliggende eiendom definert som en kontantstrømgenererende enhet, og goodwill relatert til Oslo Areal oppstår som en følge av avsetning til utsatt skatt på midlertidige forskjeller (Tax amortisation benefit). Goodwill i Gjensidige Bank er etablert ved oppkjøpet av Citibanks norske portefølje av forbrukslån.

Årlig vurdering av tap ved verdifall ble gjennomført i tredje kvartal 2011. Det er også foretatt indikasjonsvurderinger i de øvrige kvartal for å vurdere om det er nye forhold som tilsier at det må foretas en ny vurdering av verdifall.

Det er foretatt en nedskrivning av goodwill i Oslo Areal på totalt 19,2 millioner kroner. Nedskrivningen er av teknisk art da dette er goodwill som i sin helhet er knyttet til balanseført utsatt skatt som er reversert.

Det er ikke behov for nedskrivning av goodwill eller immaterielle eiendeler relatert til øvrige virksomhetssammenslutninger/porteføljer.

Gjenvinnbart beløp for de kontantstrømgenererende enhetene fastsettes ut fra en vurdering av bruksverdi. Bruksverdien baseres på en diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer, med en relevant diskonteringsrente som tar hensyn til løpetid og risiko.

BUDSJETTER/PROGNOSER OG PERIODEN KONTANTSTRØMMENE ER FREMSKREVET

Fremskrivningen av kontantstrømmene er basert på budsjetter for de neste fire årene gjennomgått av ledelsen og godkjent av styret. I perioden etter 2015 er det i hovedsak lagt til grunn en årlig vekst på tre prosent fram til 2020. Terminalverdien er beregnet i år 2020. Veksten begrunnes med at selskapene i utgangspunktet er mindre selskaper, med et solid morselskap som gir gode mulighetene til å øke markedsandelene. Kontantstrømmene er estimert til et normalnivå før det er beregnet en terminalverdi. Gjensidige bruker som utgangspunkt en tiårs horisont på sine modeller, siden selskapet

er i en vekstperiode og en kortere periode vil gi et mindre korrekt bilde av forventede kontantstrømmer.

LEDELSENS METODE

Så langt det er mulig har ledelsen søkt å dokumentere de forutsetningene som modellene er basert på ved hjelp av ekstern informasjon. Ekstern informasjon er først og fremst benyttet i vurderingen av diskonteringsrente og valutakurser. Når det gjelder fremtidige kontantstrømmer har ledelsen også vurdert i hvilken grad man historisk har oppnådd sine budsjetter. Dersom man ikke har oppnådd forventet budsjettet resultat, har ledelsen gjennomført en avviksanalyse. Disse avviksanalysene er gjennomgått av styret i de respektive datterselskapene, samt ledelsen i Gjensidige Forsikring.

NIVÅ PÅ COMBINED RATIO (CR)

Det forventede CR-nivået i både vekstperioden og ved beregning av terminalverdien er vurdert til å være fra 86,8 til 96,9.

	CR-nivå i vekstperiode	CR-nivå ved beregning av terminalverdi
Kontantstrømgenererende enheter		
Gjensidige Forsikring, dansk filial	93,2-96,2 %	96,2 %
Gjensidiges Arbejdsskade Forsikring	92,7-93,3 %	92,7 %
Nykredit Forsikring	86,8-91,8 %	91,8 %
Gjensidige Forsikring, svensk filial	90,9-96,9 %	96,9 %
Baltikum	92,7-94,9 %	92,7 %

Vekstrate

Vekstraten er fastsatt til 3,0 prosent. Dette er basert på følgende forutsetninger

Langsiktig reell BNP-vekst	2-3 %
Langsiktig forventet inflasjon	2-3 %
Sum nominell vekstforventning	4-6 %

Basert på en overordnet vurdering har ledelsen likevel valgt å legge seg på 3,0 prosent, da dette anses å være mer i tråd med markedets forventninger.

DISKONTERINGSRENTE

Diskonteringsrenten er før skatt, og er sammensatt av en risikofri rente, et risikopåslag og en markedsbeta. Den risikofrie renten tilsvarer en ti års rente på statsobligasjoner i de respektive landene som filialene opererer i. I tillegg er det tillagt et risikopåslag på 5,5 prosentpoeng for Danmark og Sverige, mens risikopåslaget er på 6,0 prosentpoeng for Baltikum.

FØLSOMHETSANALYSE FOR NØKKELFORUTSETNINGER

Merverdiene knyttet til oppkjøpene av de enkelte datterselskapene er basert på ulike nøkkelforutsetninger. Dersom disse forutsetningene utvikler seg vesentlig forskjellig fra det som er forutsatt i modellene for vurdering av tap ved verdifall, kan dette medføre behov for nedskrivning. Modellene som er brukt er særlig følsomme for avvik fra forventet CR, jf. tabell.

SENSITIVITETSTABELL	Diskonteringsrente øker med 1 %	Vekst reduseres med 2 % ift. forventet neste 3 år	CR øker med 2 % neste 3 år	Alle forhold inntreffer samtidig
Gjensidige Forsikring, dansk filial	Nedskrivningsbehov med ca. 40 mill.	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Nedskrivningsbehov med ca. 120 mill.
Gjensidiges Arbejdsskade Forsikring	Nedskrivningsbehov med ca. 35 mill.	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Nedskrivningsbehov med ca. 35 mill.
Nykredit Forsikring	Nedskrivningsbehov med ca. 185 mill.	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Nedskrivningsbehov med ca. 255 mill.
Gjensidige Forsikring, svensk filial	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov
Gjensidige Baltic	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov

6 – AKSJER I TILKNYTTTEDE SELSKAPER

Millioner kroner	Forretnings- kontor	Eierandel	Kostpris 31.12.2011	Balanseført verdi 31.12.2011	Kostpris 31.12.2010	Balanseført verdi 31.12.2010
Storebrand ASA	Oslo	24,3 %	4.604,4	3.454,2	4.604,4	3.287,8
SpareBank1 SR-Bank	Stavanger	10,3 %	866,4	992,5	866,4	958,9
Bilskadeinstituttet AS	Oslo	29,5 %	0,4	1,4	0,3	1,4
Vervet AS inkludert ansvarlig lån ¹	Tromsø	25,0 %	32,3	2,2	30,3	0,8
Botrygt Prinsegården AS (avviklet i 2011)	Fetsund				0,3	0,4
FDC A/S	Ballerup, Danmark	33,3 %	5,2	28,0	5,3	26,4
Sum aksjer i tilknyttede selskaper			5.508,7	4.478,2	5.506,9	4.275,5

¹ Ansvarlig lån på 24 millioner kroner er inkludert i kostpris.

TILLEGGSINFORMASJON

Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter	Resultat	Resultat inn- tektsført ²	Andel av børsverdi
For hele selskapet 2011							
Storebrand ASA	401.442,0	18.777,0	382.665,0	38.225,0	681,0	307,2	3.404,2
SpareBank1 SR-Bank	131.142,0	9.757,0	121.385,0	3.267,0	1.081,0	118,4	843,0
Bilskadeinstituttet AS	5,0	4,7	0,3	1,3	0,1	(0,1)	I/A
Vervet AS	115,6	18,0	96,1	0,1		0,1	I/A
Botrygt Prinsegården AS (avviklet i 2011)	I/A	I/A	I/A	I/A	I/A	I/A	I/A
FDC A/S	108,9	53,9	55,0	315,8	14,6	5,9	I/A
Sum aksjer i tilknyttede selskaper	532.813,5	28.610,6	504.201,4	41.809,2	1.776,7	431,6	

TILLEGGSINFORMASJON

Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter	Resultat	Resultat inn- tektsført ²	Andel av børsverdi
For hele selskapet 2010							
Storebrand ASA	390.414,0	18.417,0	371.997,0	48.241,0	1.480,0	342,2	4.777,9
Sparebank1 SR-bank	134.778,0	9.402,0	125.376,0	3.414,0	1.317,0	142,1	1.180,6
Bilskadeinstituttet AS	5,3	4,8	0,5	1,6	0,2		I/A
Forsikring og Finans Sandnes AS (solgt i 2010)	I/A	I/A	I/A	I/A	I/A	(0,2)	I/A
Forsikringskontoret Johansen og Torkelsen AS (solgt i 2010)	I/A	I/A	I/A	I/A	I/A	(0,3)	I/A
Fossmark Assurans AS (solgt i 2010)	I/A	I/A	I/A	I/A	I/A	(0,1)	I/A
Vervet AS	109,2	13,1	96,1	0,5	(0,4)		I/A
Botrygt Prinsegården AS	0,8	0,8					I/A
FDC A/S	111,2	53,8	57,4	334,0	12,8	5,0	I/A
Sum aksjer i tilknyttede selskaper	525.418,5	27.891,5	497.527,0	51.991,2	2.809,6	488,7	

² Resultatandel er korrigert for Gjensidiges mer-/mindre verdier, samt regnskapsprinsipper.

Investeringen i SpareBank1 SR-Bank er klassifisert som tilknyttet selskap og regnskapsføres i henhold til egenkapitalmetoden. Gjensidige Forsikring ASA eier 16,3 prosent av egenkapitalbeviskapitalen og 10,3 prosent av egenkapitalen i banken og har ikke, basert på eierandelen alene, betydelig innflytelse. Selskapet er imidlertid representert både i styret til SpareBank 1 SR-Bank og i valgkomiteen. Dette gjør at Gjensidige Forsikring ASA har betydelig innflytelse og dermed mulighet til å delta i

de finansielle og driftsmessige prinsippavgjørelsene til banken.

Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank, balanseført til 343,7 millioner kroner.

For samtlige investeringer tilsvarer stemmeandel eierandel.

7 – EIERBENYTTET EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

Millioner kroner	Eierbenyttet eiendom	Anlegg og utstyr ¹	Sum
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2010	365,8	777,6	1.143,4
Overført til/fra investeringseiendom	(87,9)		(87,9)
Tilganger	206,1	122,7	328,8
Avhendinger	(119,4)	(55,5)	(174,9)
Valutakursdifferanser	(3,9)	(3,2)	(7,1)
Per 31. desember 2010	360,6	841,7	1.202,2
Prosjekter i arbeid		53,5	53,5
Per 31. desember 2010, inklusiv prosjekter i arbeid	360,6	895,2	1.255,8
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2010	(83,5)	(480,8)	(564,4)
Årets avskrivning	(6,8)	(95,2)	(102,0)
Avhendinger	56,4	24,2	80,6
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden ²	(2,2)		(2,2)
Valutakursdifferanser	(6,0)	1,7	(4,2)
Per 31. desember 2010	(42,1)	(550,1)	(592,2)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2010	282,2	316,1	598,4
Per 31. desember 2010	318,5	345,1	663,6
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2011	360,6	841,7	1.202,2
Tilganger		66,6	66,6
Avhendinger	(28,5)	(151,7)	(180,2)
Valutakursdifferanser		0,1	0,1
Per 31. desember 2011	332,1	756,6	1.088,7
Prosjekter i arbeid		32,6	32,6
Per 31. desember 2011, inklusiv prosjekter i arbeid	332,1	789,2	1.121,3
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2011	(42,1)	(550,1)	(592,2)
Årets avskrivning	(4,9)	(87,6)	(92,5)
Avhendinger	15,6	87,0	102,6
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden ³	(28,8)		(28,8)
Valutakursdifferanser	(1,3)	(0,1)	(1,5)
Per 31. desember 2011	(61,4)	(550,9)	(612,3)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2011	318,5	345,1	663,6
Per 31. desember 2011	270,7	238,4	509,1
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	10-50	3-5	

¹ Anlegg og utstyr består hovedsakelig av maskiner, biler, inventar og møbler.

² I 2010 ble en eierbenyttet eiendom nedskrevet med 2,2 millioner. Ny verdi på eiendommen ble fastsatt ved hjelp av konsernets interne verdsettingsmodell, jf. note 8 om investeringseiendommer. Verdsattelsen var ikke basert på observerbare markedspriser eller nylige transaksjoner. Balanseført verdi av eiendommen før nedskrivningen var 16,8 millioner.

³ I 2011 ble en eierbenyttet eiendom nedskrevet med 28,8 millioner. Ny verdi på eiendommen ble fastsatt ved hjelp av konsernets interne verdsettingsmodell, jf. note 8 om investeringseiendommer. Verdsattelsen var ikke basert på observerbare markedspriser eller nylige transaksjoner. Balanseført verdi av eiendommen før nedskrivningen var 198,0 millioner.

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Estimert utnyttbar levetid for inneværende periode og sammenligningsperioder er mellom ti og 50 år for eierbenyttet eiendom, hvorav tekniske installasjoner innehar høyeste avskrivningssats, og mellom tre og fem år for anlegg og utstyr.

Det foreligger ingen restriksjoner på eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr.

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr er heller ikke stilt som sikkerhet for forpliktelser.

Markedsverdien av tomter og eierbenyttede eiendommer overskrider balanseført verdi som vist nedenfor. For anlegg og utstyr er det ikke noe vesentlig avvik mellom balanseført verdi og markedsverdi. Enkelte driftsmidler, som for eksempel møbler, er fullt avskrevet, men fortsatt i bruk.

Millioner kroner	2011	2010
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	282,6	332,7
Balanseført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	270,7	318,5
Merverdier utover balanseført verdi	11,9	14,2

8 – INVESTERINGSEIENDOMMER

Millioner kroner

2011

2010

Balansen		
Per 1. januar	5.900,3	5.509,9
Tilganger	140,9	4,1
Tilganger som resultat av etterfølgende utgifter	4,0	146,1
Tilganger som resultat av virksomhetssammenslutninger	12,0	412,0
Avhendinger	(892,7)	(256,1)
Netto gevinster/(tap) ved justering av virkelig verdi	83,5	(1,0)
Overføringer til/(fra) eierbenyttet eiendom		87,9
Valutakursdifferanser		(2,7)
Per 31. desember	5.248,1	5.900,3

Resultateffekt fra investeringseiendommer er vist i note 19.

Gjensidige Forsikring konsern anvender virkelig verdi for sine investeringseiendommer. Investeringseiendommer består av næringseiendommer som leies ut til aktører utenfor Gjensidige Forsikring konsern og som er anskaffet i tråd med konsernets kapitalplasseringsstrategi. Eiendommer som benyttes av konsernets egen virksomhet er klassifisert som eierbenyttet eiendom, jf. note 7. I eiendommer som både leies ut til aktører utenfor konsernet og benyttes av konsernets egen virksomhet, er utleiedelene som kan seksjoneres klassifisert som investeringseiendom.

Investeringseiendommene er hovedsakelig lokalisert i Oslo og omegn, samt Lillehammer og Stavanger. I tillegg eier konsernet en investeringseiendom i Danmark. Gjennomsnittlig leieperiode er 4,7 år og eiendomsporteføljen omfatter kontor og kjøpesentre.

Konsernets egen verdsettelsesmodell legges til grunn både i kvartalsregnskapene og ved årsslutt. Ved årsslutt er det i tillegg innhentet uavhengige verddivurderinger fra to ulike eksterne rådgivere for utvalgte deler av porteføljen. Fra og med 2011 har konsernet lagt en ny verdsettelsesmodell til grunn. Endringen har ikke medført regnskapsmessige effekter.

Konsernets verdsettelsesmodell verdsetter hver eiendom for seg selv. Verdivurderingsmodellen er en halvårlig etterskuddsvis kontantstrømsmodell. De viktigste faktorer i verdivurderingsmodellen er avkastningskrav, leieinntekter (kontraktsleie og markedsleie), eierkostnader, leietakertilpasninger og prosjektinvesteringer. Metoden kartlegger alle inntekter og utgifter i en gitt investeringshorisont (som hovedregel ti år) slik at netto kontantstrøm fremkommer for eiendommen per år. Deretter beregnes nåverdien av denne kontantstrømmen basert på et realavkastningskrav pluss forventet inflasjon. Nåverdien av denne kontantstrømmen samt nåverdien av restverdien utgjør kontantstrømsverdien av eiendommen, og dette anses å være eiendommens markedsverdi.

Avkastningskravet fastsettes med utgangspunkt i et normalavkastningskrav som justeres for eiendommens beliggenhet, type, kontrakt og standard. Normalavkastningskravet fastsettes ut fra det avkastningskravet som kan avledes gjennom transaksjoner i markedet, samt forventninger om rentenivå og risikopåslag. Markedsleien fastsettes ut fra eksisterende kontrakter på eiendommen og sammenlignbare eiendommer, observasjoner fra kontraktsforhandlinger, tilbudsforespørsler, markedsrapporter fra næringsmeglere og Eiendomsverdi sin database.

For 2011 er følgende parametere lagt til grunn for porteføljen som gir følgende gjennomsnittlige verdi per kvadratmeter.

Kroner	Avkastningskrav	Gjennomsnittlig markedsleie	Gjennomsnittlig kontraktsfestet leie	Gjennomsnittlig verdi per kvm.
Kontor og undervisning	6,55 %	1.420,0	1.312,0	22.482,0
Kjøpesentre	6,33 %	1.147,0	1.081,0	18.411,0
Samlet portefølje	6,50 %	1.343,0	1.247,0	21.450,0

Fastsettelsen av de ovennevnte parametere innebærer betydelig grad av skjønn. Det etterstrebes at dette skjønnet er konsistent med det som observeres i markedet og at skjønnet utøves konsekvent fra periode til periode.

I tabellen under fremgår det hvordan sensitiviteten på avkastningskravet og markedsleien påvirker verdien av porteføljen, slik den foreligger per 31. desember 2011.

Millioner kroner	Markedsleie reduseres med 10 %	Markedsleie per 31.12.2011	Markedsleie øker med 10 %
Avkastningskrav øker med 0,25 prosentpoeng	4.563,1	5.029,7	5.499,2
Avkastningskrav 6,50 prosent	4.761,5	5.248,1	5.737,6
Avkastningskrav reduseres med 0,25 prosentpoeng	4.979,1	5.487,5	5.999,0

Det foreligger ingen restriksjoner med hensyn til salg eller på bruk av inntekter og kontantstrømmer fra investeringseiendommer.

Sistnevnte forpliktelse forfaller i perioden 2012 til 2013 avhengig av fremdrift i prosjektet.

Det foreligger kontraktsmessige forpliktelser til utvikling av investeringseiendommer på 39,0 millioner kroner (96,0), samt en forpliktelse til å investere 15,0 millioner kroner (45,0) i et boligutviklingsprosjekt.

Konsernet har ingen investeringseiendommer for leasing eller som er klassifisert som tilgjengelig for salg.

Det er ingen lån med sikkerhet i investeringseiendommer i 2010 eller 2011.

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Millioner kroner	Noter	Balanseført verdi per 31.12.2011	Virkelig verdi per 31.12.2011	Balanseført verdi per 31.12.2010	Virkelig verdi per 31.12.2010
Finansielle eiendeler					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		511,0	511,0	382,1	382,1
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		36,4	36,4	154,5	154,5
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>					
Aksjer og andeler	12	4.021,7	4.021,7	4.282,9	4.282,9
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		19.747,1	19.747,1	18.389,9	18.389,9
<i>Finansielle eiendeler som holdes til forfall</i>					
Obligasjoner som holdes til forfall		11.693,4	12.017,2	14.497,5	14.923,7
<i>Lån og fordringer</i>					
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	10	9.235,9	9.106,2	5.163,1	5.154,8
Utlån	10	15.220,6	15.220,6	14.374,7	14.376,7
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikring	10	3.791,1	3.791,1	3.585,1	3.585,1
Andre fordringer	10	227,6	227,6	342,2	342,2
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	10	108,9	108,9	84,5	84,5
Kontanter og kontantekvivalenter	11, 25	3.513,3	3.513,3	2.889,9	2.889,9
Sum finansielle eiendeler		68.107,1	68.301,1	64.146,6	64.566,5
Finansielle forpliktelser					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		69,4	69,4	155,3	155,3
<i>Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>					
Rentebærende forpliktelser målt til virkelig verdi over resultatet	15	308,2	308,2	303,8	303,8
<i>Finansielle forpliktelser til amortisert kost</i>					
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder, bank	15	9.776,2	9.776,2	9.120,0	9.120,0
Rentebærende forpliktelser	15	4.955,2	4.930,2	4.951,1	4.930,4
Andre forpliktelser	15	1.172,6	1.172,6	1.234,4	1.234,4
Forpliktelser i forbindelse med forsikring	15	477,1	477,1	392,5	392,5
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	15	262,2	262,2	210,7	210,7
Sum finansielle forpliktelser		17.021,0	16.996,0	16.367,7	16.347,0
Ikke resultatført gevinst/(tap)			218,9		440,6

VIRKELIG VERDI

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

KVOTERTE PRISER I AKTIVE MARKEDER

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)

VERDSETTELSE BASERT PÅ OBSERVERBARE MARKEDSDATA

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet

- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteaftaler og valutaswapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonsprismodeller etc.).

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER (FORTS.)

- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt på bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Certifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.
- Rentebærende forpliktelser (bankdrift) målt til virkelig verdi. De rentebærende forpliktelsene verdsettes basert på observerbare rentekurver.

VERDSETTELSE BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedssdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedssdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedssdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedssdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedssdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet

- Unoterte private equity-investeringer (PE). PE-investeringene som ikke

er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontantstrømsanalyser, pris-multipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.

- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.
- Gjensidiges innskudd i Gjensidige Pensjonskasse. Innskuddet er verdsatt til verdi lik innskutt egenkapital.

SENSITIVITET FINANSIELLE EIENDELER NIVÅ TRE

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedssdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

VERDSETTELSESHIERARKI 2011

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet, i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode.

Millioner kroner

Finansielle eiendeler

Finansielle derivater

Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet	419,1	91,9		511,0
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		36,4		36,4

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket

Aksjer og andeler	712,6	1.356,4	1.952,8	4.021,7
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9.615,3	10.107,9	24,0	19.747,1

Finansielle forpliktelser

Finansielle derivater

Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		69,4		69,4
---	--	------	--	------

Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet, øremerket

Rentebærende forpliktelser målt til virkelig verdi over resultatet		308,2		308,2
--	--	-------	--	-------

NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	
Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettelsesteknikk basert på observerbare markedssdata	Verdsettelsesteknikk basert på ikke-observerbare markedssdata	Sum

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE (FORTS.)

AVSTEMMING FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3) 2011

Millioner kroner	Per 1.1. 2011	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Realisa- sjoner	Over- føring til/fra nivå 3	Per 31.12. 2011	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2011
Aksjer og andeler	1.772,8	215,0	260,4	(63,7)	(231,8)		1.952,8	205,0
Obligasjoner og andre verdi- papirer med fast avkastning	8,5	15,3					24,0	
Sum	1.781,4	230,3	260,4	(63,7)	(231,8)		1.976,7	205,0

SENSITIVITET FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3) 2011

Millioner kroner	Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10 % 195,3
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10 % 2,4
Sum	197,7

VERDSETTELSESHIERARKI 2010

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet, i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode.

Millioner kroner	NIVÅ 1 Kvoterte priser i aktive markeder	NIVÅ 2 Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedsdata	NIVÅ 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke-observerbare markedsdata	Sum
Finansielle eiendeler				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet	83,2	298,9		382,1
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		154,5		154,5
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>				
Aksjer og andeler	252,1	2.258,0	1.772,8	4.282,9
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	12.148,4	6.233,0	8,5	18.389,9
Finansielle forpliktelser				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		155,3		155,3
<i>Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>				
Rentebærende forpliktelser målt til virkelig verdi over resultatet		303,8		303,8

AVSTEMMING FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3) 2010

Millioner kroner	Per 1.1. 2010	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Realisa- sjoner	Over- føring til/fra nivå 3	Per 31.12. 2010	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2010
Aksjer og andeler	1.200,9	92,5	732,3	(149,1)	(103,7)		1.772,8	81,4
Obligasjoner og andre verdi- papirer med fast avkastning	9,0	(0,5)					8,5	
Sum	1.209,9	92,0	732,3	(149,1)	(103,7)		1.781,4	81,4

SENSITIVITET FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3) 2010

Millioner kroner	Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10 % 177,3
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10 % 0,9
Sum	178,1

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE (FORTS.)

SIKRINGSBOKFØRING

Gjensidige Forsikring gjennomfører sikringsbokføring av valuta på nettoinvestering i utenlandsk virksomhet. Sikringseffektiviteten måles per sikringsobjekt. Sikringsinstrumentene rulleres fortløpende slik at de til enhver tid har tilnærmet lik nominell verdi som sikringsobjektet.

Fair Forsikring A/S Millioner kroner	Kontrakt/ nominell verdi	Markedsverdi 31.12.11		Inneffektivitet innregnet i resultatet
		Eiendel	Forpliktelse	
Valutarelaterte kontrakter - sikringsinstrument				
Sikringsobjekt				
Prosent	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv

Sikringseffektivitet - prospektivt	100,0 %	101,5 %	I/A	I/A
Sikringseffektivitet - retrospektivt	100,2 %	100,3 %	I/A	I/A

Nettoinvesteringen i Fair Forsikring valutasikres ved å inngå valutarelaterte kontrakter som fornyes hvert kvartal på et beløp tilsvarende verdien av investeringen i Fair Forsikring i Gjensidiges konsernregnskap. Kredittrisikoen forbundet med sikringsinstrumentene er innenfor Gjensidiges kredittpolicy. Fair Forsikring A/S ble avvirket i andre kvartal 2011.

Effekten av sikringsbokføringen er en gevinst på sikringsinstrumentene på 6,5 millioner kroner som er reklassifisert fra netto inntekter til valutakursdifferanse på nettoinvesteringen.

Nykredit Forsikring A/S Millioner kroner	Kontrakt/ nominell verdi	Markedsverdi 31.12.11		Inneffektivitet innregnet i resultatet
		Eiendel	Forpliktelse	
Valutarelaterte kontrakter - sikringsinstrument	1.256,8	15,7		0,1
Sikringsobjekt	1.229,3			
Prosent	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv

Sikringseffektivitet - prospektivt	100,0 %	107,4 %	106,4 %	105,2 %
Sikringseffektivitet - retrospektivt	106,4 %	105,2 %	93,2 %	100,6 %

Gjensidige Forsikring ASA initierte 1. oktober 2010 sikringsbokføring av valutainvesteringen i det heleide datterselskapet Nykredit Forsikring A/S. Nettoinvesteringen i Nykredit Forsikring valutasikres ved å inngå valutarelaterte kontrakter som fornyes hvert kvartal på et beløp tilsvarende verdien av investeringen i Nykredit Forsikring i Gjensidiges konsernregnskap. Kredittrisikoen forbundet med sikringsinstrumentene er innenfor Gjensidiges

kredittpolicy.

Effekten av sikringsbokføringen er en gevinst på sikringsinstrumentene på 7,7 millioner kroner som er reklassifisert fra netto inntekter på investeringer til valutakursdifferanse på nettoinvesteringen.

Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S Millioner kroner	Kontrakt/ nominell verdi	Markedsverdi 31.12.11		Inneffektivitet innregnet i resultatet
		Eiendel	Forpliktelse	
Valutarelaterte kontrakter - sikringsinstrument	652,8	9,9		
Sikringsobjekt	644,2			
Prosent	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv

Sikringseffektivitet - prospektivt	I/A	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Sikringseffektivitet - retrospektivt	I/A	100,0 %	99,6 %	100,0 %

Gjensidige Forsikring ASA initierte 1. april 2011 sikringsbokføring av valutainvesteringen i det heleide datterselskapet Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S. Nettoinvesteringen i Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring valutasikres ved å inngå valutarelaterte kontrakter som fornyes hvert kvartal på et beløp tilsvarende verdien av investeringen i Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring i Gjensidiges konsernregnskap. Kredittrisikoen forbundet med sikringsinstru-

mentene er innenfor Gjensidiges kredittpolicy.

Effekten av sikringsbokføringen er en gevinst på sikringsinstrumentene på 2,4 millioner kroner som er reklassifisert fra netto inntekter fra investeringer til valutakursdifferanse på nettoinvesteringen.

Gjensidige Forsikring ASA, dansk filial Millioner kroner	Kontrakt/ nominell verdi	Markedsverdi 31.12.11		Inneffektivitet innregnet i resultatet
		Eiendel	Forpliktelse	
Valutarelaterte kontrakter - sikringsinstrument	888,7	10,9		(1,1)
Sikringsobjekt	897,4			
Prosent	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv

Sikringseffektivitet - prospektivt	I/A	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Sikringseffektivitet - retrospektivt	I/A	100,0 %	109,0 %	98,1 %

Gjensidige Forsikring ASA initierte 1. april 2011 sikringsbokføring av valutainvesteringen i den danske filialen. Nettoinvesteringen i den danske filialen valutasikres ved å inngå valutarelaterte kontrakter som fornyes hvert kvartal på et beløp tilsvarende verdien av investeringen i den danske filialen. Kredittrisikoen forbundet med sikringsinstrumentene er innenfor Gjensidiges kredittpolicy.

Effekten av sikringsbokføringen er en gevinst på sikringsinstrumentene på 1,8 millioner kroner som er reklassifisert fra netto inntekter fra investeringer til valutakursdifferanse på nettoinvesteringen.

10 – UTLÅN OG FORDRINGER

Millioner kroner	2011	2010
Pantelån	12.459,6	11.016,4
Andre utlån	401,2	773,3
Tapsavsetninger	(193,7)	(121,8)
Nedskrivning til virkelig verdi	(16,3)	(31,2)
Ansvarlig lån	8,5	8,3
Forbrukslån	2.561,4	2.729,6
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	9.235,9	5.163,1
Sum utlån og andre fordringer	24.456,5	19.537,8

Pantelån består i hovedsak av utlån fra Gjensidige Bank konsernet. I det alt vesentlige er dette lån med flytende rente gitt til kunder i privatmarkedet.

Av andre utlån utgjør 243,5 millioner kroner rentefrie lån til landbrukskunder. Lånene har i sin helhet gått til installasjon av brannvarslingsanlegg hos disse kundene. Det er ikke knyttet pant til lånene og løpetiden varierer fra to år til over 20 år. Gjensidige Forsikring har ikke tilbudt denne lånetypen til sine kunder siden 2008. Misligholdsraten er på 1,69 prosent ved årsslutt, mot 1,5 prosent

i 2010. Neddiskontering er gjort for å hensynta rentefriheten. Som diskonteringssats er benyttet 4,66 prosent.

15. desember 2009 kjøpte Gjensidige Bank Citibanks norske portefølje av forbrukslån, og forbrukslånsporteføljen per 31. desember 2011 består i all hovedsak av denne porteføljen. Forbrukslånsporteføljen er fordelt over hele landet.

Obligasjoner er verdipapirer som er klassifisert som lån og fordringer iht. IAS 39.

Millioner kroner	2011	2010
Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	5.542,1	4.503,6
Sum eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	5.542,1	4.503,6

Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg består av aksjefond, pen-gemarkedsfond, obligasjonsfond og kombinasjonsfond. Disse eiendelene tilhører kundene og kundene bærer alene all risiko knyttet til investeringene.

Tilsvarende beløp er derfor balanseført som gjeld under posten Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg.

Millioner kroner	2011	2010
Fordringer overfor forsikringstakere	3.626,2	3.540,5
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	164,9	44,6
Sum fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikring	3.791,1	3.585,1

Gjensidige anser kreditt- og likviditetsrisikoen i tilknytning til fordringer overfor forsikringstakere som liten, da det i hovedsak dreier seg om relativt små enkeltbeløp per kunde. Det er gjort avsetninger for eventuelle tap på krav.

Fordringer i forbindelse med gjenforsikring oppstår når Gjensidige fremmer krav overfor reassurandørene i samsvar med inngåtte gjenforsikringsavtaler. Det er gjort avsetninger for eventuelle tap på krav.

Note 3 tabell 24 viser aldersfordeling for disse fordringene.

Millioner kroner	2011	2010
Fordringer i forbindelse med eiendom	6,0	11,3
Fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning	74,8	29,3
Fordring på Gjensidigestiftelsen ¹		34,4
Andre fordringer og eiendeler	146,8	267,2
Sum andre fordringer	227,6	342,2

¹ Se note 21 for transaksjoner med nærstående parter.

En vesentlig del av fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning per 31. desember 2011 er kortsiktige fordringer vedrørende salg av verdipapirer.

Millioner kroner	2011	2010
Opptjente, ikke mottatte renteinntekter	44,8	59,5
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	64,1	25,1
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	108,9	84,5

11 – KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Millioner kroner	2011	2010
Innskudd hos kredittinstitusjoner	408,6	217,1
Kontanter og bankinnskudd	3.104,7	2.672,8
Sum	3.513,3	2.889,9

Kontanter og bankinnskudd er kassebeholdninger og bankinnskudd benyttet i den løpende driften. Innskudd hos kredittinstitusjoner består av valutainnskudd og andre kortsiktige innskudd.

Beregnet gjennomsnittrente opptjent på kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige plasseringer er cirka 2,4 prosent (3,1).

12 – AKSJER OG ANDELER

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2011
GJENSIDIGE FORSIKRING ASA		
Norske finansaksjer		
Ringerikes Sparebank		24,0
DnB NOR ASA		11,1
Indre Sogn Sparebank		0,2
Sum norske finansaksjer		35,3
Andre norske aksjer		
Statoil ASA		36,5
Norsk Hydro ASA		22,8
Orkla ASA		18,2
Yara International ASA		13,0
Petroleum Geo-Services ASA		12,0
Telenor ASA		11,6
Aker Solutions ASA		10,1
Schibsted ASA		9,6
Odffjell SE		7,1
Solstad Offshore ASA		6,9
Norwegian Air Shuttle ASA		5,6
Austevoll Seafood ASA		5,3
Øvrige norske aksjer		4,8
Sum andre norske aksjer		163,5
Andre utenlandske aksjer		
CSETF ON S&P 500		96,0
Pacific Drilling LTD		11,1
Subsea 7 S A		9,2
Royal Caribbean Cruises		8,5
Øvrige utenlandske aksjer		13,1
Sum andre utenlandske aksjer		137,9
Aksjefond		
Capital Intl Emerging Mkt-I		166,4
Valueinvest Lux GLB-IC		80,0
NUVEEN Trade Global All-Cap ESG Fund		75,7
DnB NOR Globalspar II		0,2
Sum aksjefond		322,2
Andeler private equity-investeringer		
HitecVision Private Equity V LP		173,2
FSN Capital II LP		132,5
HitecVision Private Equity IV LP		116,7
Altor Fund II LP		78,5
Northzone V KS		68,8
Northzone IV KS	10,8 %	56,4
Partners Group European Buyout 2005 (A) LP		51,5
Argentum Secondary II		48,9
Energy Ventures III LP		44,9

12 – AKSJER OG ANDELER (FORTS.)

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2011
Norvestor V LP		40,8
Viking Venture III DIS		32,0
Verdane Capital VI KS	10,0 %	31,3
Energy Ventures II B IS	17,4 %	31,0
Partners Group Direct Investments 2006 LP		30,3
Energy Ventures II KS		28,0
HitecVision Asset Solution KS		27,6
LGT Crown European Private Equity PLC		26,6
Viking Venture II AS		23,0
CapMan BO IX LP		22,4
NeoMed Innovation IV LP		20,9
BaltCap PEF LP		20,7
Norvestor IV LP		17,7
Nordic PEP 1 IS (Altor fund III)	12,3 %	15,1
Teknoinvest VIII KS (inkl. Teknoinv. VIII (GP) KS)	13,9 %	13,1
Convexa Capital VIII AS - klasse B		11,1
Verdane Capital V B KS		10,6
Teknoinvest VIII B DIS	15,7 %	9,9
Verdane Capital VII KS		9,4
Fjord Invest AS		8,9
Northzone VI L.P.		8,1
Viking Venture II B IS	16,9 %	6,1
Kapnord Fond AS		5,5
Axcel IV		5,1
Viking Venture AS		4,4
Helgeland Invest		4,0
Tun Media (Landbrukets Medieselskap AS)		3,7
Convexa Capital IV		3,2
BTV Investeringsfond AS		3,0
Norchip AS		2,5
Rogaland Kunnskapsinvest		2,5
Convexa Capital IV		2,4
Norinnova		2,1
Energy Ventures IV LP		1,8
Berger Eiendom		1,7
Midvest I A		1,6
Såkorinvest Sør		1,5
Energy Ventures IS	17,5 %	1,4
Norinnova Invest AS		1,3
HitecVision VI LP		1,1
Midvest II A		1,0
Teknoinvest VIII C IS	26,8 %	1,0
Øvrige andeler private equity-investeringer		5,5
Sum andeler private equity-investeringer		1.272,7
Hedgefond		
Winton Futures Fund- Lead Series		191,4
The Winton Evolution Fund		113,6
Sector EuroPower Fund Class A EUR		78,4
Winton Evolution fund, Class H- Euro		67,6
Sector Speculare IV Fund Class A USD		19,8
Sector Maritime Investment Class A		15,5
Sector Speculare II Fund Class A USD		13,4
HORIZON TACTICAL TRAD USD-B		10,1
Sector Maritime Investment Class A.1		7,2
Sector Exspec Fund Class A USD		3,9
Sector Consolidare Fund USD		2,4
Sector Spesit I Fund Class A USD		1,9
Sum hedgefond		525,2

12 – AKSJER OG ANDELER (FORTS.)

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2011
Eiendomsfond		
CEREP II		73,2
CEREP III		89,6
CEREP		15,6
La Salle		43,2
Sum eiendomsfond		221,6
Kombinasjonsfond		
FORTIS L FUND-BD CONV WRLD-I		674,7
Sum kombinasjonsfond		674,7
Øvrige investeringer		
Gjensidige Pensjonskasse	94,7 %	111,0
Sum øvrige investeringer		111,0
Aksjer og andeler eid av øvrige filialer		
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Forsikring ASA, dansk filial		2,1
Sum aksjer og andeler eid av øvrige filialer		2,1
SUM AKSJER OG ANDELER EID AV GJENSIDIGE FORSIKRING ASA		3.466,2
ØVRIGE KONSERNSELSKAPER		
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Pensjonsforsikring AS		10,0
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Bank ASA		501,8
Aksjer og andeler eid av Nykredit Forsikring A/S		5,6
Aksjer og andeler eid av Oslo Areal AS		18,4
Aksjer og andeler eid av Glitne Invest AS		19,7
SUM AKSJER OG ANDELER EID AV ØVRIGE KONSERNSELSKAPER		555,5
SUM AKSJER OG ANDELER EID AV GJENSIDIGE FORSIKRING KONSERN		4.021,7

13 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSE OG GJENFORSIKRINGSANDEL

Millioner kroner	2011	2010
Kortsiktige forsikringer, brutto		
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	9.531,4	9.078,3
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	13.457,4	13.765,0
Inntrufne, ikke meldte skader	16.504,1	14.574,4
Sum brutto erstatningsavsetning	29.961,6	28.339,3
Andre forsikringstekniske avsetninger	126,9	119,0
Sum forsikringsforpliktelser brutto	39.619,9	37.536,6
Kortsiktige forsikringer, gjenforsikringsandel		
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	15,2	27,6
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	841,4	362,4
Inntrufne, ikke meldte skader	166,1	97,0
Sum gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	1.007,5	459,4
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser	1.022,8	487,0
Kortsiktige forsikringer, for egen regning		
Avsetning for ikke opptjent premie	9.516,2	9.050,7
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	12.616,0	13.402,6
Inntrufne, ikke meldte skader	16.338,0	14.477,3
Sum erstatningsavsetning for egen regning	28.954,0	27.879,9
Andre forsikringstekniske avsetninger	126,9	119,0
Sum forsikringsforpliktelser for egen regning	38.597,1	37.049,6

13 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSE OG GJENFORSIKRINGSANDEL (FORTS.)

Endringer i forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	2011			2010		
	Brutto	Gjenforsikr.	F.e.r. ¹	Brutto	Gjenforsikr.	F.e.r. ¹
Skader og skadebehandlingskostnader						
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	13.765,0	(362,4)	13.402,6	13.609,7	(218,6)	13.391,1
Inntrufne, ikke meldte skader	14.574,4	(97,0)	14.477,3	12.247,5	(8,1)	12.239,4
Sum per 1. januar	28.339,3	(459,4)	27.879,9	25.857,2	(226,7)	25.630,5
Tilgang ved oppkjøp				1.133,2	(50,6)	1.082,6
Betalte skader, tidligere årganger	(7.005,8)	445,6	(6.560,2)	(6.258,8)	118,7	(6.140,1)
Økning i forpliktelser						
Fra årets skader	14.928,4	(1.681,6)	13.246,7	14.284,9	(455,2)	13.829,6
- herav betalt	(6.204,1)	688,3	(5.515,8)	(6.033,0)	135,7	(5.897,3)
Fra tidligere år (avvikling)	(364,9)	(1,4)	(366,3)	(314,0)	12,8	(301,1)
Andre endringer inkludert diskonterings effekter	288,9		288,9	(20,4)		(20,4)
Valutakursdifferanser	(20,2)	1,0	(19,2)	(309,8)	5,8	(304,0)
Sum per 31. desember	29.961,6	(1.007,5)	28.954,0	28.339,3	(459,4)	27.879,9
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	13.457,4	(841,4)	12.616,0	13.765,0	(362,4)	13.402,6
Inntrufne, ikke meldte skader	16.504,1	(166,1)	16.338,0	14.574,4	(97,0)	14.477,3
Sum per 31. desember	29.961,6	(1.007,5)	28.954,0	28.339,3	(459,4)	27.879,9
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie, kortsiktige forsikringer						
Per 1. januar	9.078,3	(27,6)	9.050,7	7.671,7	(12,6)	7.659,1
Tilgang ved oppkjøp				855,7	(0,3)	855,4
Økning i perioden	18.602,9	(916,6)	17.686,3	(17.224,3)	427,0	(16.797,3)
Opptjent i perioden	(18.148,6)	928,2	(17.220,4)	17.841,4	(442,3)	17.399,1
Valutakursdifferanser	(1,2)	0,8	(0,4)	(66,3)	0,6	(65,7)
Sum per 31. desember	9.531,4	(15,2)	9.516,2	9.078,3	(27,6)	9.050,7

¹ For egen regning.

Millioner kroner	2011	2010
Neddiskontert brutto erstatningsavsetning - Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	3.960,9	3.515,4
Udiskontert brutto erstatningsavsetning - Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	5.011,9	4.853,0

Erstatningsavsetningene skal dekke framtidige erstatningsutbetalinger. Erstatningsavsetningene for Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S er omregnet til nåverdi (diskontert), mens øvrige avsetninger er udiskontert.

Årsaken til at erstatningsavsetningene for Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S er diskontert, er at denne porteføljen utelukkende består av dansk yrkesskadeforsikring med meget lange betalingsstrømmer, og hvor den framtidige renteinntekt er betydelig.

Erstatningene for yrkesskade i Danmark betales ut enten som annuiteter eller som engangserstatninger (som i all hovedsak blir beregnet som diskonterte annuiteter). Det er derfor mest hensiktsmessig å betrakte hele porteføljen som annuiteter.

Diskonteringsrenten som er benyttet er gitt av Finanstilsynet i Danmark i henhold til danske regnskapsregler (dansk GAAP).

14 – PENSJON

Gjensidige Forsikring er forpliktet til å ha en tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en lukket ordning. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

INNSKUDDSBASERT PENSJONSORDNING

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 67 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnepensjon etter nærmere bestemte regler.

I Gjensidige Forsikring gis de ansatte tilskudd i henhold til grensen for skattefritt tilskudd, for tiden fem prosent av lønn fra 1 til 6 G og åtte prosent fra 6 til 12 G.

Filialene og enkelte av datterselskapene til Gjensidige Forsikring har tilsvarende innskuddsbasert pensjonsordning som Gjensidige Forsikring.

Tilskudd til den innskuddsbaserte ordningen innregnes som en kostnad i det året bidraget betales.

Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen er 96,2 millioner kroner (81,2). Beløpet for 2011 inkluderer premie til Fellesordningen for LO/NHO.

YTSELSEBASERT PENSJONSORDNING

Alderspensjonen sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør cirka 70 prosent av lønn ved fratredelsesalder, forutsatt full opptjeningsstid på 30 år. Pensjonsalderen er 67 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og bar-

nepensjon etter nærmere bestemte regler. I tillegg har Gjensidige Forsikring pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12G og tilleggspensjoner.

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringsstidspunktet. Ved måling av påløpt pensjonsforpliktelse benyttes estimert forpliktelse på rapporteringstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til markedsverdi (flyttverdi). Ved verdsettelse av pensjonsmidlene benyttes estimert verdi på rapporteringstidspunktet. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsen og verdien av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader.

I beregningen for 2010 ga kombinasjonen av en redusert diskonteringsrente og lønnsregulering en negativ effekt på egenkapitalen på over 100 millioner kroner. I 2011 var det hovedsakelig den reduserte diskonteringsrenten som ga en negativ effekt på egenkapitalen med over 300 millioner kroner.

Konsernet forventer å bidra med 128,4 millioner kroner til den ytelsesbaserte pensjonsordningen i 2011 (119,4).

Gjensidige Forsikring ASA med datterselskaper har endret kontrakten om ytelsesbasert pensjonsordning med Gjensidige Pensjonskasse til ytelsesbasert pensjonsordning med investeringsvalg. Etter denne ordningen skal avkastning som ikke er tilstrekkelig til å dekke pensjonsordningens grunnlagsrente, dekkes fra premiefond eller gjennom tilskudd fra Gjensidige Forsikring ASA med datterselskaper.

Millioner kroner	2011	2010
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen		
Per 1. januar	2.783,4	2.765,6
Årets pensjonsopptjening	62,8	73,4
Rentekostnad	96,8	105,4
Aktuarielle gevinster og tap	253,7	115,8
Utbetalte ytelser	(144,5)	(139,2)
Kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening	(1,0)	(96,6)
Virksomhetssammenslutninger	(122,8)	(38,1)
Kursendringer i utenlandsk valuta	(0,2)	(2,9)
Per 31. desember	2.928,4	2.783,4
Beløp innregnet i balansen		
Nåverdi av ikke-fondbasert ordning	445,0	432,7
Nåverdi av fondbasert ordning	2.483,4	2.350,8
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2.928,4	2.783,4
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	(2.089,4)	(2.160,2)
Netto pensjonsforpliktelse	839,0	623,3
Arbeidsgiveravgift	112,6	82,0
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	951,6	705,3

14 – PENSJON (FORTS.)

Millioner kroner	2011	2010
Virkelig verdi av pensjonsmidlene		
Per 1. januar	2.160,2	2.080,7
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	98,8	119,0
Aktuarielle gevinster og tap	(52,2)	16,5
Bidrag fra arbeidsgiver	125,3	116,2
Utbetalte ytelser	(142,8)	(140,6)
Virksomhetssammenslutninger	(99,9)	(31,6)
Per 31. desember	2.089,4	2.160,2
Pensjonskostnad innregnet i resultatet		
Årets pensjonsopptjening	62,8	73,4
Rentekostnad	96,8	105,4
Forventet avkastning på pensjonsmidler	(98,8)	(119,0)
Kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening	(1,0)	(96,6)
Arbeidsgiveravgift	8,5	(5,2)
Pensjonskostnad	68,3	(42,0)
Kostnaden er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet		
Sum driftskostnader	68,3	(42,0)
Aktuarielle gevinster og tap innregnet i andre inntekter og kostnader		
Akkumulert beløp per 1. januar	(2.124,0)	(2.005,9)
Innregnet i perioden	(339,8)	(118,0)
Solgte selskaper	(13,3)	
Valutakursdifferanser	1,0	
Akkumulert beløp per 31. desember	(2.476,1)	(2.124,0)
Pensjonsmidlene består av		
Aksjer		11,8 %
Obligasjoner	81,1 %	78,8 %
Pengemarkedsfond	13,3 %	6,2 %
Andre	5,7 %	3,3 %
Totale pensjonsmidler	100,0 %	100,0 %
Forventet avkastning på pensjonsmidlene		
Sertifikater	2,7 %	2,7 %
Aksjer	8,0 %	8,0 %
Obligasjoner	5,5 %	5,5 %
Pengemarkedsfond	2,7 %	2,7 %
Eiendom	6,0 %	6,0 %
Andre	7,0 %	7,0 %

Forventet avkastning på pensjonsmidlene fastsettes på bakgrunn av hvordan midlene er investert. Forventet avkastning fastsettes for hver eiendelskategori og er satt opp i samsvar med eksterne rådgivere. Nåværende og fremtidige markedsforventninger der disse er tilgjengelige, samt historisk avkastning hensyntas. Den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene utgjorde i 2011 3,27 prosent (6,57).

Diskonteringsrenten fastsettes med utgangspunkt i den tiårige statsobligasjonsrenten, justert for løpetiden på pensjonsforpliktelsene. Diskonteringsrenten er den

forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Fordi gjennomsnittsalderen på ansatte som inngår i ytelsespensjonsordningen er over 50 år inneholder ikke lønnsreguleringen noe karrieretillegg, og fastsatt lønnsregulering kan dermed være lavere enn normalt i markedet ellers. Den avtagende lønnskurven som er benyttet for Gjensidige Forsikring for 2011 viser en gjennomsnittlig lønnsregulering på 2,7 prosent (3,5).

	2011	2010
Aktuarielle forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,80 %	3,70 %
Forventet avkastning	4,50 %	5,80 %
Lønnsregulering	2,70 %	3,50 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	3,50 %	3,25 %
Pensjonsregulering	2,25 %	2,00 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %
Turnover før/etter fylte 40 år	Avtagende	Avtagende
Uttakssannsynlighet AFP	I/A	I/A

14 – PENSJON (FORTS.)

	+ 1 %-poeng diskont- eringsrente	- 1 %-poeng diskont- eringsrente	+ 1 %-poeng lønns- justering	- 1 %-poeng lønns- justering	
Sensitivitet					
2011					
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	(17,3 %)	22,6 %	18,8 %	(15,0 %)	
Endring i pensjonsforpliktelse	(12,6 %)	15,8 %	5,7 %	(4,7 %)	
2010					
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	(16,2 %)	22,9 %	20,0 %	(15,0 %)	
Endring i pensjonsforpliktelse	(11,8 %)	15,1 %	6,4 %	(5,1 %)	
Millioner kroner	2011	2010	2009	2008	2007
Historisk informasjon					
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2.928,4	2.783,4	2.765,6	3.100,7	2.746,8
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	(2.089,4)	(2.160,2)	(2.080,7)	(1.858,1)	(1.660,5)
Underskudd i ordningen	839,0	623,3	684,9	1.242,6	1.086,3

AVTALEFESTET PENSJON (AFP)

Forpliktelsen til å betale egenandel etter den gamle ordningen regnskapsføres som en foretaksspesifikk ytelsesordning. Det må fortsatt betales egenandel knyttet til foretakets egne tidligpensjonister som velger den gamle AFP-ordningen inntil pensjonsløftet er fullt innfridd. Pensjonsløftet til tidligere ansatte som har valgt å gå av med pensjon før 1. januar 2011 innfris således som opprinnelig avtalt frem til alle har fylt 67 år. Det vil følgelig ikke skje avkorting eller oppgjør for denne gruppen ansatte.

Alle ansatte som ble 62 år etter 1. januar 2011 kunne ta ut pensjon i ny AFP-ordning fra 1. januar 2011. Dette innebærer at forpliktelsen knyttet til opptjente rettigheter i gammel AFP-ordning har bortfalt fullt ut.

Ny AFP utgjør et livsvarig påslag til alderspensjonen fra folketrygden og beregnes ut fra pensjonsgivende inntekt frem til og med det året han eller hun fyller 61 år. AFP kan tas ut tidligst ved fylte 62 år. Årlig AFP vil øke med høyere uttaksalder.

AFP er en ytelsesbasert pensjonsordning og skal i utgangspunktet regnskapsføres som en pensjonsforpliktelse i balansen. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon til å innregne en forpliktelse i årsregnskapet og ordningen er derfor innregnet som en innskuddsordning.

Overgangen til ny AFP-ordning er regnskapsmessig behandlet som en negativ kostnad ved tidligere perioders opptjening på 96,6 millioner kroner og er innregnet som inntekt i 2010.

Det ble ikke innbetalt premie til Fellesordningen for LO/NHO for 2010.

15 – AVSETNINGER OG ANDRE FORPLIKTELSE

Millioner kroner	2011	2010
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹	70,0	54,7
Andre avsetninger	104,9	83,8
Sum andre avsetninger for forpliktelser	174,9	138,5
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder uten avtalt løpetid, bank	9.391,6	8.902,8
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder med avtalt løpetid, bank	384,6	217,3
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder	9.776,2	9.120,0
Kassekreditt		52,5
Gjeld til kredittinstitusjoner, bank	513,1	513,1
Sertifikater og andre kortsiktige låneinstrumenter, bank		1.049,8
Obligasjonsgjeld, bank	4.750,3	3.639,5
Sum rentebærende forpliktelser	5.263,4	5.254,9
Mellomværende med brannkasser	165,0	190,2
Leverandørgjeld	125,3	100,4
Forpliktelser i forbindelse med eiendomsdriften	54,0	26,5
Forpliktelser i forbindelse med kapitalforvaltningen	8,8	
Forpliktelser overfor offentlige myndigheter	364,0	466,6
Annen gjeld	455,4	450,7
Sum andre forpliktelser	1.172,6	1.234,4
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	253,7	295,8
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	223,4	96,7
Sum forpliktelser i forbindelse med forsikring	477,1	392,5
Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	5.542,1	4.503,6
Sum avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	5.542,1	4.503,6
Skyldige offentlige avgifter	22,5	22,6
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	239,8	188,1
Sum påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	262,2	210,7
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹		
Avsetning per 1. januar	54,7	72,1
Nye avsetninger	50,0	25,0
Avsetninger benyttet i løpet av året	(34,7)	(42,4)
Avsetning per 31. desember	70,0	54,7

¹ I 2011 ble det ved årsslutt besluttet å gjøre en avsetning på 40,0 millioner kroner i tilknytning til restrukturering og ny distribusjonsstrategi for privatmarkedet. I tillegg har det gjennom året også blitt avsatt 10,0 millioner i tilknytning til omstillingsprosess i segment Næringsliv som startet i 2010. Prosessen er kommunisert ut til alle enheter som blir berørt av endringene. Gjennom 2011 har det blitt benyttet 34,7 millioner kroner av avsetningen fra 2010.

16 – SKATT

Millioner kroner	2011	2010
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	(845,3)	(619,2)
Korreksjon tidligere år	(35,4)	73,1
Endring i utsatt skatt	(18,8)	242,5
Sum skattekostnad	(899,5)	(303,6)
Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt		
Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt nettoføres når det foreligger en juridisk rett til å motregne slike eiendeler/forpliktelser, og når forpliktelser ved utsatt skatt/eiendeler ved utsatt skatt tilhører det samme skatteregimet. Motregnede beløp er som følger		
Skatteøkende midlertidige forskjeller		
Aksjer, obligasjoner og øvrige verdipapirer	189,2	295,5
Eiendommer	1.794,7	1.827,9
Sikkerhetsavsetninger etc.	3.048,5	2.973,7
Gevinst- og tapskonto	378,5	365,4
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	5.410,9	5.462,6

16 – SKATT (FORTS.)

Millioner kroner	2011	2010
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Driftsmidler og immaterielle eiendeler	(600,3)	(671,1)
Utlån og fordringer	(82,7)	(101,8)
Avsetninger for forpliktelser	(139,3)	(62,3)
Erstatningsavsetning	(7,5)	(15,3)
Andre skattereduserende forskjeller	(34,2)	(6,3)
Pensjonsforpliktelser	(963,6)	(699,9)
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	(1.827,6)	(1.556,9)
Netto midlertidige forskjeller	3.583,3	3.905,7
Fremførbart underskudd	(4,5)	(18,4)
Nedvurdering av eiendeler ved utsatt skatt		3,1
Netto skatteøkende midlertidige forskjeller	3.578,8	3.890,4
Forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt)	996,2	1.075,1
Herav ikke utlignet eiendeler ved utsatt skatt	7,4	199,4
Balanseførte forpliktelser ved utsatt skatt	1.003,6	1.274,6
Avstemming av skattekostnad		
<i>Resultat før skattekostnad</i>	<i>3.647,4</i>	<i>3.254,0</i>
Beregnet skatt av resultat før skattekostnad (28 %)	(1.021,3)	(911,1)
<i>Skatteeffekten av</i>		
Skattesats forskjellig fra 28 % og endring i skattesats	5,5	28,1
Nedvurdering og reversering av fremførbart underskudd i datterselskaper	3,1	
Mottatt utbytte	344,1	3,4
Skattefrie inntekter og kostnader	(319,3)	53,2
Tilknyttede selskaper	120,5	136,9
Nedskrevet goodwill og inntektsført negativ goodwill	(5,4)	(31,1)
Ikke fradragsberettigede kostnader	(7,8)	(17,3)
Effekt av skattelempevedtaket	16,5	333,0
Øvrige permanente forskjeller		28,3
Korreksjon tidligere år	(35,4)	73,1
Sum skattekostnad	(899,5)	(303,6)
Effektiv skattesats	24,7 %	9,3 %
Fremførbart underskudd og fremførbart godtgjørelse		
2012		
2013		
2014		
2015		
2016		
Senere eller ingen utløpstid	16,1	77,0
Sum fremførbart underskudd og fremførbart godtgjørelse	16,1	77,0
Endring i utsatt skatt		
Forpliktelser ved utsatt skatt per 1. januar	1.075,1	1.205,5
Endring utsatt skatt innregnet i resultatet	18,8	(242,5)
<i>Endring utsatt skatt innregnet direkte i balansen</i>		
Pensjoner	(95,2)	(33,1)
Sikringsbokføring	6,8	20,2
Kjøpte og solgte selskaper	(1,9)	148,7
Øvrige endringer i utsatt skatt	(9,4)	(21,9)
Valutakursdifferanser	2,0	(1,9)
Forpliktelser ved utsatt skatt per 31. desember	996,2	1.075,1

16 – SKATT (FORTS.)

Millioner kroner	2011	2010
Skatt innregnet i andre inntekter og kostnader		
Utsatt skatt pensjoner	95,2	33,1
Utsatt skatt sikringsbokføring	(6,8)	20,2
Betalbar skatt sikringsbokføring	1,4	41,6
Betalbar skatt på utbyttekostnader		13,2
Sum skatt innregnet i andre inntekter og kostnader	89,8	108,2
Skatt innregnet direkte i egenkapital		
Betalbar skatt på utbyttekostnader		13,2
Sum skatt innregnet direkte i egenkapital		13,2

SKATTEKOSTNAD

I forbindelse med omdanning av Gjensidige Forsikring BA til ASA har Finansdepartementet samtykket i at Gjensidige Forsikring på nærmere vilkår fritas for den skattemessige gevinstbeskatningen ved overføring av virksomheten til det nystiftede allmennaksjeselskapet. Konsekvensene av skattelempevedtaket er innarbeidet i skattekostnaden og skatteforpliktelsene fra

fjerde kvartal 2010. Skattelempevedtaket innebærer økt kompleksitet og til dels skjønnsmessige vurderinger, noe som medfører en økt usikkerhet for skattekostnaden og skatteforpliktelsene frem til alle effekter er sluttvurdert av skattemyndighetene.

17 – KOSTNADER

DRIFTSKOSTNADER

Millioner kroner	2011	2010
Avskrivning og verdiendringer (note 5 og note 7) ekskl. avskrivning eiendommer	417,7	468,8
Lønns- og personalkostnader (note 18)	1.933,0	1.855,8
Honorarer tillitsvalgte	4,5	7,1
IKT-kostnader	365,0	375,2
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	13,2	16,7
Diverse honorarer andre	132,6	114,0
Provisjonskostnader	636,2	655,9
Andre kostnader	370,2	591,8
Sum driftskostnader	3.872,5	4.085,3

KOSTNADER KNYTTET TIL INVESTERINGER

Millioner kroner	2011	2010
Avskrivning og verdiendringer (note 5 og note 7)	33,4	6,5
Lønns- og personalkostnader (note 18)	13,5	14,4
IKT-kostnader	0,4	0,3
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	1,0	1,4
Diverse honorarer andre	2,5	4,7
Andre kostnader	141,9	115,0
Sum kostnader knyttet til investeringer	192,6	142,4

ØVRIGE SPESIFIKASJONER

Millioner kroner	2011	2010
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)		
Lovpålagt revisjon	6,1	9,6
Rådgivning - annen rådgivning	7,4	8,3
Rådgivning - skatt	0,7	0,1
Sum godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	14,2	18,1
Lønns- og personalkostnader		
Lønn	1.482,1	1.536,3
Arbeidsgiveravgift	299,0	287,3
Pensjonskostnader - innskuddsbasert pensjonsordning (note 14 inkl. arbeidsgiveravgift)	96,2	81,2
Pensjonskostnader - ytelsesbasert pensjonsordning (note 14 inkl. arbeidsgiveravgift)	68,3	(42,0)
Aksjekjøpsprogram for ansatte	0,9	7,5
Sum lønns- og personalkostnader	1.946,5	1.870,3

18 – LØNN OG GODTGJØRELSE

	2011	2010
Gjennomsnittlig antall ansatte	3.479	4.008

STYRETS ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE

GJENSIDIGES GODTGJØRELSESPOLITIKK

Konsernet har etablert en godtgjørelsesordning som gjelder alle ansatte. Godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Det forventes at de ansatte har et helhetlig syn på hva konsernet tilbyr av godtgjørelse og goder. Konsernets godtgjørelsesordninger skal være åpne og prestasjonsbaserte, slik at de i så stor grad som mulig oppleves som rettferdige og forutsigbare. Det skal være samsvar mellom avtalt prestasjon og den godtgjørelsen som gis.

Retningslinjer for godtgjørelse og karriereutvikling skal knyttes til oppnåelse av konsernets uttrykte strategiske og økonomiske mål og verdigrunnlag, hvor både kvantitative og kvalitative målsettinger tas med i vurderingen. Målekriteriene skal fremme ønsket bedriftskultur og langsiktig verdiskapning, og så langt det er mulig ta hensyn til faktiske kapitalkostnader. Godtgjørelsesordningen skal bidra til å fremme og gi incentiver til god risikostyring, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Fast grunnlønn skal være hovedelement i den samlede godtgjørelsen, som for øvrig består av variabel lønn, pensjon og naturalytelser. Variabel avlønning skal være resultatavhengig uten å være risikodrivende.

BESLUTNINGSPROSESS

Styret har opprettet et godtgjørelsesutvalg som består av tre medlemmer: styrets leder og to styremedlemmer.

Godtgjørelsesutvalget skal forberede saker for styret, og har i hovedsak ansvar for å

- Utarbeide forslag til og følge opp praktiseringen av konsernets retningslinjer og rammer for godtgjørelse
- Årlig vurdere og foreslå godtgjørelse til konsernsjef
- Årlig vurdere og foreslå målkort for konsernsjef
- Være rådgiver for konsernsjef vedrørende den årlige vurderingen av godtgjørelse til konsernledelsen
- Vurdere administrasjonens forslag til "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte" jf. allmennaksjeloven § 6-16a
- Vurdere andre vesentlige personalrelaterte forhold for ledende ansatte

VEILEDENE RETNINGSLINJER FOR DET KOMMENDE REGNSKAPSÅRET

GODTGJØRELSE TIL KONSERNSJEF

Konsernsjefens lønn og øvrige økonomiske ytelser fastsettes av styret på bakgrunn av en helhetlig vurdering hvor det tas hensyn til Gjensidiges godtgjørelsesordning og markedslønn for tilsvarende type stilling.

Fastlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) fastsettes av styret basert på avtalte mål og leveranser, og kan utgjøre inntil 50 prosent av den faste årslønnen inklusive feriepenger. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Ved vurderingen tas det hensyn til foretakets overordnede resultatmål for egenkapitalavkastning og combined ratio, samt en vurdering av konsernsjefens personlige bidrag til konsernets utvikling og resultater, etterlevelse av konsernets visjon, verdier, etiske retningslinjer, ledelsesprinsipper og kundetilfredshet.

Variabel godtgjørelse knyttet til Gjensidiges resultater fastsettes ut fra resultater siste to år. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av et løfte om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel tildeles hvert av de kommende tre år. Den ikke utbetalte bundne variable godtgjørelsen kan reduseres dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble basert på uriktige forutsetninger. Konsernsjefen gis ikke resultatbaserte ytel-

ser utover nevnte bonus, men kan i tillegg gis naturalytelser som firmabil og dekning av utgifter til elektronisk kommunikasjon. Tildeling av naturalytelser skal ha sammenheng med konsernsjefens funksjon i konsernet, og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Konsernsjefen har pensjonsalder på 62 år. Det gis åpning for å fratre ved fylte 60 år dersom styret eller konsernsjefen selv ønsker det. Konsernsjefen har pensjonsrettigheter i henhold til Gjensidiges lukkede ytelsespensjonsordning. I henhold til hans ansettelsesavtale har han rett til en pensjon på 100 prosent av årslønnen ved avgang ved fylte 62 år, og deretter nedtrappende til 70 prosent av lønn fra fylte 67 år. Ved fratreden ved 60 år er det tilsvarende avtalefestet nedtrapping fra 100 prosent ved fratreden til 70 prosent ved fylte 67 år. Fra fylte 67 år beregnes pensjonen ut fra selskapets ordinære opptjeningsstid på 30 år, og utgjør 70 prosent av fast lønn med full opptjeningsstid. Bilordning og øvrige goder opprettholdes frem til fylte 67 år.

Konsernsjefen har en oppsigelsestid på seks måneder, og ingen avtale om etterlønn ved fratredelse tidligere.

GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG ANSATTE SOM KAN PÅVIRKE KONSERNETS RISIKO VESENTLIG

Godtgjørelse til konsernledelsen fastsettes av konsernsjefen, etter rammer drøftet med godtgjørelsesutvalget og basert på retningslinjer fastsatt av styret. Konsernets veiledende retningslinjer legges tilsvarende til grunn for øvrige ledende ansatte og ansatte som kan påvirke risikoen vesentlig.

Den totale godtgjørelsen fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike forretningsområdene, og skal bidra til å tiltrekke seg og beholde ledere med ønsket kompetanse og erfaring som fremmer konsernets verdigrunnlag og utvikling.

Fastlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) til ledende ansatte kan gis basert på konkret resultatmåling av definerte målområder og diskresjonær vurdering fastsatt i målkort og avledet av konsernets strategier og mål. Ved vurderingen tas det hensyn til en kombinasjon av foretakets overordnede resultatmål for egenkapitalavkastning og combined ratio, vedkommende forretningsenhet, samt en vurdering av personlige bidrag, herunder en helhetsvurdering knyttet til etterlevelse av konsernets visjon, verdier, etiske retningslinjer, ledelsesprinsipper og kundetilfredshet. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av et løfte om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel tildeles hvert av de kommende tre år. Den ikke utbetalte bundne variable godtgjørelsen kan reduseres dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble basert på uriktige forutsetninger.

Individuell variabel lønn kan utgjøre inntil 30 prosent av årslønnen inklusive feriepenger. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget

Konsernsjefen kan etter samråd med godtgjørelsesutvalget gjøre avvik for spesielle stillinger hvis det er nødvendig for å gi konkurransedyktige betingelser. Tildeling av naturalytelser til ledende ansatte skal ha sammenheng med deres funksjon i konsernet og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Medlemmer av konsernledelsen har en pensjonsalder på 62 år. Av nåværende medlemmer av konsernledelsen, er fem medlemmer av den lukkede ytelsespensjonsordningen. Disse har ved full opptjening rett til en pensjon på 70 prosent. Seks medlemmer er deltakere i selskapets innskuddsbaserte pensjonsordning. Selskapet vil opprettholde tidligere inngått individuell pensjonsavtale for ett medlem av konsernledelsen.

Medlemmer i konsernledelsen har en oppsigelsestid på seks måneder. Det eksisterer ingen etterlønnordning for ledere som fratrer sin stilling i Gjensidige.

18 – LØNN OG GODTGJØRELSER (FORTS.)

LØNN OG ANDRE GODER TIL
KONSERNLEDELSE OG STYRENDE ORGANER
2011

Tusen kroner	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. fordeler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskapsåret for pensjons- ordning ⁸	Aksje- basert avlønning	Lån, forsk.- betalinger, sikkerhets- stillelser, utestå. beløp	Rente- sats ⁶	Gjeldende vilkår og avdragsplan	Antall opsjoner tildelt/ikke innløst ⁹	Eier antall aksjer	Fra- tred- elses- vilkår
Styret, vararepresentanter ⁵											
Per Andersen (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Per Engebretsen Askildrud (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Laila S. Dahlen (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Knud Peder Daugaard (1.1.11-31.5.11)	14,0										
Ingun M. Leikvoll (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Sissel Johanne Monsvold (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Wenche Teigland (1.1.11-31.5.11)	21,8										
Per Gunnar Skorge (1.1.11-31.5.11)											
Marianne Bø Engebretsen (1.1.11-31.5.11), ansattrepresentant ⁷	9,0		16,8								
Marianne Brinch van Meenen (1.1.11-31.11.11), ansattrepresentant ⁷	9,0		15,3								
Tore Vågsmyr (1.6.11-31.12.11), ansattrepresentant ⁷			18,9							580	
Kontrollkomité ⁵											
Sven Iver Steen, leder	343,5		0,5							1.630	
Hallvard Strømme	172,5										
Lieslotte Aune Lee	176,3										
Vigdis Myhre Næsseth, varamedlem	111,5										
Representantskap ⁴											
Bjørn Iversen, ordfører	195,0		1,5							816	
Kirsten Indgjerd Værdal, varaordfører	55,5									464	

I tillegg

43 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte.

Honorarer utbetalt i 2011 inkluderer honorar for tre av fire kvartaler, da det på slutten av året ble gjort en omlegging fra forskuddsvis til etterskuddsvis utbetaling.

¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.⁴ Årshonorar ti tusen kroner. Det er avholdt tre ordinære møter i 2011.⁵ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.⁶ Rentesatsen er i gjennomsnitt 3,98 nominell med mindre annet er opplyst særskilt.⁷ For ansattrepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt.⁸ Alle har pensjonsordninger, ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte.⁹ Med opsjoner menes her fremtidige bonusaksjer. Se nærmere beskrivelse av ordningen og betingelser i note 27.LØNN OG ANDRE GODER TIL
KONSERNLEDELSE OG STYRENDE ORGANER
2010

Tusen kroner	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. fordeler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskapsåret for pensjons- ordning ⁹	Lån, forsk.- betalinger, sikkerhets- stillelser, utestå. beløp	Eier antall aksjer	Rente- sats ⁷	Gjeldende vilkår og avdragsplan	Fra- tred- elses- vilkår
Konsernledelsen									
Helge Leiro Baastad, konsernsjef	4.129,3	1.277,6	254,1	1.586,3		6.213			²
Tor Magne Lønnum, viseskonersjef	2.913,7	1.397,0	218,1	663,9		4.213			³
Jørgen Inge Ringdal, konserndirektør	2.145,5	435,8	194,5	705,5		3.835			²
Trond Delbekk, konserndirektør	2.390,9	381,7	233,6	658,0		2.319			³
Bjørn Walle (1.1.10-31.8.10) ¹ , konserndirektør	1.321,9	269,4	163,8	206,0					⁴
Petter Bøhler (1.1.10-22.3.10) ¹ , konserndirektør	445,3	123,0	46,0	105,8	547,5		3,0 %	20.11.2012	³
Hege Toft Karlsen (1.9.10-31.12.10) ¹ , konserndir.	591,2	27,7	53,5	76,2	1.965,3	2.348	3,0-3,3 %	16.04.2019	³
Martin Danielsen, konserndirektør	1.911,2	324,0	162,1	555,8	4.479,6	4.213	3,0-3,3 %	28.04.2019	³
Bjørn Asp, konserndirektør	2.026,1	418,9	199,2	595,5	5.663,9	3.353	3,0-3,1 %	20.07.2033	³
Kim Rud-Petersen (15.3-31.12.10) ¹ , konserndir.	2.115,3	223,1	136,5			2.244			
Lise Westly (1.3-31.12.10) ¹ , konserndirektør	1.325,8		164,5	309,7		1.502			

18 – LØNN OG GODTGJØRELSE (FORTS.)

LØNN OG ANDRE GODER TIL
KONSERNLEDELSE OG STYRENDE ORGANER
2010

Tusen kroner	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskapsåret for pensjons- ordning ⁹	Lån, forskudds- betalinger, sikkerhets- stillelser, utestå. beløp	Eier antall aksjer	Rente- sats ⁷	Gjeldende vilkår og avdragsplan	Fra- tred- elses- vilkår
Styret ⁶									
Inge K. Hansen, leder	439,0		1,5			5.711			
Randi B. Sætershagen, nestleder	375,0		3,6			2.711			
Trond V. Andersen	297,5		2,5		113,9	1.482	5,8 %	20.08.2014	
Hans-Erik Andersson	280,0		2,3			1.482			
Mari T. Skjærstad (28.6.10-31.12.10) ¹	100,0		1,5						
Tor Øwre	337,0		7,8			1.482			
Gisele Marchand (28.6.10-31.12.10) ¹	110,0		1,5			1.235			
Karen Marie Hjelmeseter (1.1.10-28.6.10) ¹	151,5		1,2						
Hans Ellef Wettre (1.1.10-28.6.10) ¹	135,0								
Per Engebretth Askilrud (1.1.10-28.6.10) ^{1,11}	157,5		1,0						
Gunnhild H. Andersen, ansatterepresentant	235,0					605			
Kjetil Kristensen, ansatterepresentant	235,0					406			
Gunnar Mjåtvedt, ansatterepresentant	280,0					799			
Marianne Bø Engebretsen (1.1.10-28.6.10) ^{1,11} , ansatterepresentant	133,5					605			
Styret, vararepresentanter ⁶									
Per Andersen (28.6.10-31.12.10) ^{1,10}						2.711			
Per Engebretth Askilrud (28.6.10-31.12.10) ^{1,11}						347			
Laila S. Dahlen (28.6.10-31.12.10) ¹	3,5					1.482			
Knud Peder Daugaard (28.6.10-31.12.10) ¹	3,5					2.711			
Ingun M. Leikvoll (28.6.10-31.12.10) ¹	18,5								
Sissel Johanne Monsvold	27,8								
Wenche Teigland (28.6.10-31.12.10) ¹	10,0								
Valborg Lippestad (1.1.10-28.6.10) ¹	23,0								
John Ove Ottestad (1.1.10-28.6.10) ¹	13,0								
Harald Milli (1.1.10-24.3.10) ¹	3,0								
Per Gunnar Skorge (24.3.10-31.12.10) ¹	3,0								
Marianne Bø Engebretsen (28.6.10-31.12.10) ^{1,11} , ansatterepresentant									
Marianne Brinch van Meenen (28.6.10-31.12.10) ^{1,10} , ansatterepresentant						505			
Ingvild Sollie Andersen (1.1.10-28.6.10) ¹ , ansatterepresentant	11,0								
Knut Bertil Øygard (1.1.10-28.6.10) ¹ , ansatterepresentant	13,0								
Kontrollkomité ⁶									
Marit Tønsberg (1.1.10-28.6.10) ¹ , leder	216,0		1,2						
Sven Iver Steen (28.6.10-31.12.10) ^{1,10} , leder						1.482			
Snorre Inge Roald (1.1.10-28.6.10) ¹ , nestleder	147,5								
Tove Melgård (1.1.10-28.6.10) ¹	136,0		3,0						
Joar Kavli (1.1.10-28.6.10) ¹ , varamedlem	7,5				5.094,5		3,5 %	19.09.2018	
Hallvard Strømme (28.6.10-31.12.10) ¹	1,5								
Lieslotte Aune Lee (28.6.10-31.12.10) ¹	6,5								
Vigdis Myhre Næsseth (28.6.10-31.12.10) ¹ , varamedlem	11,5								
Representantskap ⁵									
Kirsten Indgjerd Værdal (1.1.10-28.6.10) ^{1,11} , ordfører	126,0		0,4						
Bjørn Iversen (28.6.10-31.12.10) ¹ , ordfører	23,0								
Trond Bakke (1.1.10-28.6.10) ¹ , varaordfører	107,5								
Kirsten Indgjerd Værdal (28.6.10-31.12.10) ^{1,11} , varaordfører									

I tillegg

43 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte ⁵¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år i henhold til opptjeningstid.³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.⁴ 60 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.⁵ Årshonorar tre tusen fem hundre kroner i tillegg til tre tusen fem hundre kroner i honorar per møte. Det er avholdt tre ordinære møter i 2010.⁶ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.⁷ Rentesatsen er 3,0 nominell med mindre annet er opplyst særskilt.⁸ For ansatterepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt.⁹ Alle i konsernledelsen har pensjonsordninger, ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte.¹⁰ Det er ikke utbetalt honorar til vedkommende i 2010.¹¹ Honorar gjelder for samtlige verv i 2010.

19 – NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER

Millioner kroner	2011	2010
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		
Netto inntekter fra tilknyttede selskaper	431,6	488,9
Netto gevinst ved realisasjon av tilknyttede selskaper		(0,1)
Netto gevinst ved realisasjon av datterselskaper	115,4	
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringer i tilknyttede selskaper	547,0	488,7
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra eiendom		
<i>Eierbenyttede eiendommer</i>		
Leieinntekter fra eierbenyttede eiendommer	21,1	14,2
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av eierbenyttede eiendommer	(1,7)	55,0
Administrasjonskostnader knyttet til eierbenyttede eiendommer	(14,2)	(11,5)
Nedskrivning av eierbenyttede eiendommer	(28,8)	(2,2)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra eierbenyttede eiendommer	(23,5)	55,5
<i>Investeringsseiendommer</i>		
Leieinntekter fra investeringsseiendommer, eksklusive urealisert gevinst/(tap)	398,7	408,6
Netto verdiregulering investeringsseiendom	83,5	(1,0)
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av investeringsseiendommer	11,7	7,0
Administrasjonskostnader knyttet til investeringsseiendommer	(90,7)	(80,0)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringsseiendommer	403,2	334,6
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra eiendom	379,7	390,1
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket		
<i>Derivater</i>		
Netto renteinntekt/(-kostnad) fra derivater	51,2	(15,0)
Urealisert gevinst/(tap) fra derivater	71,4	140,7
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av derivater	419,0	(65,0)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra derivater	541,6	60,7
<i>Aksjer og andeler</i>		
Utbytteinntekter	24,7	89,2
Urealisert gevinst/(tap) fra aksjer og andeler	(72,1)	110,6
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av aksjer og andeler	(69,9)	175,1
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra aksjer og andeler	(117,4)	374,9
<i>Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning</i>		
Netto renteinntekt/(kostnad) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	425,7	432,0
Urealisert gevinst/(tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	257,5	78,6
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	79,3	271,1
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	762,5	781,6
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket	1.186,7	1.217,3
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall		
Netto renteinntekt på obligasjoner som holdes til forfall	684,3	773,1
Urealisert gevinst/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	5,1	(11,8)
Realisert gevinst/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	(23,0)	
Nedskrivning obligasjoner som holdes til forfall	(40,0)	
Netto gevinst/(tap) fra valutaomregning av obligasjoner som holdes til forfall	0,1	
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	626,4	761,4
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra utlån og fordringer		
Netto renteinntekt/(-kostnad) fra utlån og fordringer	370,6	236,9
Netto gevinst/(tap) fra utlån og andre fordringer	(0,4)	19,7
Netto gevinst/(tap) fra valutaomregning av utlån og andre fordringer	(61,4)	(94,4)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra utlån og andre fordringer	308,8	162,2
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost		
Netto gevinst/(tap) fra valutaomregning av forpliktelser i forbindelse med forsikring		(0,2)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost		(0,2)
Netto andre finansinntekter/(-kostnader) ¹	(105,3)	(119,2)
Diskontering av erstatningsavsetning klassifisert som rentekostnad	(114,7)	(130,2)
Endring i diskonteringsavsetning	(453,0)	(21,8)
Sum netto inntekter fra investeringer	2.375,6	2.748,2

19 – NETTO INNETEKTER FRA INVESTERINGER (FORTS.)

Millioner kroner	2011	2010
<i>Spesifikasjoner</i>		
Renteinntekt og -kostnad for finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet		
Samlet renteinntekt for finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet	1.044,3	1.053,2
Samlet rentekostnad for finansielle forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet	(87,8)	(43,2)
Andre finansrelaterte inntekter og kostnader ikke innregnet i netto inntekter fra investeringer		
Provisjon som følge av forvaltningsaktiviteter livsforsikring	31,3	22,4

¹ Netto andre finansinntekter/(l-kostnader) inkluderer finansinntekter og -kostnader som ikke er henførbare til enkeltklasser av finansielle eiendeler eller forpliktelser, samt finansielle administrasjonskostnader.

20 – BETINGEDE FORPLIKTELSE

Millioner kroner	2011	2010
Garantier og kommittert kapital		
Brutto garantier	0,1	0,6
Kommittert kapital, ikke innbetalt	746,0	705,8

Selskapet har som ledd i den løpende finansforvaltningen forpliktet seg til å investere inntil 746,0 millioner kroner (705,8) i ulike private equity- og eiendomsfondsinvesteringer, utover de beløp som er innregnet i balansen. Investeringer i private equity og eiendomsfond utgjør 1.514,9 millioner kroner (1.303,6) ved utløpet av året.

Tidspunktet for utbetaling av kapital er avhengig av når det enkelte fond foretar kapitalinnkallinger fra sine investorer. Gjennomsnittlig gjenværende levetid for fondene, basert på markedsverdi, er i overkant av ti år (åtte) og i

gjennomsnitt tolv år (ti) inkludert forlengelsesopsjon.

Det foreligger kontraktmessige forpliktelser til utvikling av investeringseien- dommer på 39,0 millioner kroner (96,0), samt en forpliktelse til å investere 15,0 millioner kroner (45,0) i et boligutviklingsprosjekt. Sistnevnte forpliktelse forfaller i perioden 2012 til 2013 avhengig av fremdrift i prosjektet.

Gjensidige Forsikring var inntil 1. januar 2012 utad ansvarlig for ethvert forsikringskrav som oppstår i de samarbeidende brannkassenes brannforsi- kringsevirkomhet.

21 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

OVERSIKT OVER NÆRSTÅENDE PARTER

Gjensidige Forsikring ASA er konsernets morselskap. Per 31. desember 2011 er følgende parter å anse som nærstående parter.

	Forretningskontor	Eierandel
Konsernspiss		
Gjensidigestiftelsen eier 62,83 prosent av Gjensidige Forsikring ASA	Oslo, Norge	
Datterselskaper		
Fair Forsikring A/S (avviklet i løpet av 2011)	København, Danmark	100,0 %
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	København, Danmark	100,0 %
Gjensidige Baltic	Riga, Latvia	100,0 %
Gjensidige Bank Holding AS	Oslo, Norge	100,0 %
Gjensidige Norge AS	Oslo, Norge	100,0 %
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	Oslo, Norge	100,0 %
Glitne Invest AS	Oslo, Norge	100,0 %
Nykredit Forsikring A/S	København, Danmark	100,0 %
Oslo Areal AS	Oslo, Norge	100,0 %
Samtrygd Eigedom AS	Førde, Norge	100,0 %
Storgata 90 AS	Oslo, Norge	100,0 %
Strandtorget Drift AS	Oslo, Norge	100,0 %
Strandtorget Eiendom AS	Oslo, Norge	100,0 %
Tenant Holding AB	Stockholm, Sverige	100,0 %
Tilknyttede selskaper		
Bilskadeinstituttet AS	Oslo, Norge	29,5 %
Sparebank1 SR-Bank ¹	Stavanger, Norge	10,8 %
Storebrand ASA	Oslo, Norge	24,3 %
Vervet AS	Tromsø, Norge	25,0 %
Andre nærstående parter		
Brannkassene	Hele landet, Norge	
Gjensidige Pensjonskasse	Oslo, Norge	94,7 %

¹ Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank for 343,7 millioner kroner. Stemmeandel er lik eierandel.

21 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER (FORTS.)

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

RESULTATREGNSKAPET

Oversikten nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter som er innregnet i resultatregnskapet.

Millioner kroner	2011		2010	
	Inntekt	Kostnad	Inntekt	Kostnad
Forfalte bruttopremier				
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	14,3		13,1	
Gjensidige Baltic	8,2		8,4	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	0,1		0,2	
Nykredit Forsikring A/S	808,3		782,2	
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA med regnskapsmessig virkning fra 1.1.2011)			8,3	
Betalte bruttoerstatninger				
Gjensidige Baltic		8,2		
Nykredit Forsikring A/S		606,4		374,5
Endring i brutto erstatningsavsetning				
Gjensidige Baltic		10,1		
Nykredit Forsikring A/S		62,8		294,6
Tennant Forsikring NUF (fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA med regnskapsmessig virkning fra 1.1.2011)				1,6
Provisjoner				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)			0,9	
Administrasjonskostnader				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	27,6		21,7	
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	7,5		8,3	
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	10,0		10,6	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	35,1		39,5	
Glitne Invest AS	0,5		0,1	
Hjelp24 AS (tidligere eid av Glitne Invest AS, solgt i 2011)		5,2		4,8
Nykredit Forsikring A/S		109,4		107,5
Oslo Areal AS	0,2		0,2	4,2
Tennant Assurans AS		21,4		
Tennant Forsikring NUF (fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA med regnskapsmessig virkning fra 1.1.2011)			5,0	
Tennant Holding AB		8,3		6,1
Rentekostnader				
Fair Forsikring A/S (avviklet i løpet av 2011)		9,0		17,7
Tennant Holding AB		14,9		
Sum	911,7	855,6	898,5	811,0

Gjensidigestiftelsen dekket i 2010 samtlige kostnader i forbindelse med børsnoteringen av Gjensidige Forsikring ASA. Kostnader i forbindelse med omdanningen av Gjensidige Forsikring fra BA til ASA ble delt likt mellom Gjensidigestiftelsen og Gjensidige Forsikring. Deler av kostnadene ble belastet Gjensidige Forsikring og viderefakturert Gjensidigestiftelsen. Ved årsslutt 2011 utgjorde mellomværende 370.000 kr i favør Gjensidige Forsikring ASA.

KJØP OG SALG AV EIENDELER

Gjensidige Forsikring eier samtlige aksjer i Tennant Holding AB, et selskap hjemmehørende i Sverige. Per 17. mars 2011 ble det avtalt at Gjensidige Forsikring ASA skulle erverve samtlige aksjer i Tennant Försäkringsaktiebolag, et forsikringselskap også hjemmehørende i Sverige, fra Tennant Holding AB. Vederlaget for aksjene er

satt til virkelig verdi og utgjør 470,0 millioner kroner. Vederlaget var rentebærende frem til oppgjør før årets slutt. Finanstilsynet har godkjent transaksjonene. Den 14. oktober ble Tennant Försäkringsaktiebolag fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA. Fusjonen ble gjennomført som mor-datter fusjon og er derfor regnskapsført til konsernkontinuitet. I konsernregnskapet er alle konsekvenser av fusjonen eliminert. Det har ikke vært vesentlige transaksjoner med nærstående parter utover ordinære løpende avtaler gjennomført på armlengdes avstand og transaksjonen/fusjonen nevnt over.

LÅN TIL NÆRSTÅENDE

Per 31. desember 2011 har ansatte lån i Gjensidige Bank på 1.082,6 millioner kroner. Lånene er gitt på normale markedsmessige vilkår.

21 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER (FORTS.)

INNTEKTER FRA INVESTERINGER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTET SELSKAPER

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av konsernbidrag/utbytte til/fra datterselskaper samt avviklingstap

Millioner kroner	2011		2010	
	Mottatt	Avgitt	Mottatt	Avgitt
Konsernbidrag				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	74,1			
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		111,5		26,8
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)				14,6
Gjensidige Fondene AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		0,4		
Glitne Invest AS	36,2		22,3	
Oslo Areal AS	273,4		101,1	
Strandtorget Eiendom AS		37,0		
Tennant Assurans AS	6,0			
Tennant Försäkringsaktiebolag AB			1,0	
Utbytte				
Gjensidige Baltic	22,9		21,1	
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S			104,9	
Gjensidige Norge AS			6,0	
Nykredit Forsikring A/S	55,5			
Storebrand	120,4			
SpareBank1 SR-Bank	57,0		36,2	
Tennant Holding AB	27,3			
Sum konsernbidrag og utbytte	672,7	149,0	292,7	41,4
Avviklingstap				
Fair Forsikring A/S	(227,8)			
Sum avviklingstap	(227,8)			
Sum inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	444,9	149,0	292,7	41,4

MELLOMVÆRENDE

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av fordring/forpliktelse på/til datterselskaper, tilknyttede selskaper og nærstående parter.

Millioner kroner	2011		2010	
	Fordring	Forpliktelse	Fordring	Forpliktelse
Ikke rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper				3,5
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S		1,0		13,0
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)		2,5	0,8	
Gjensidige Fondene AS	0,1			
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	0,6			1,2
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		107,3		22,8
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	0,7			14,8
Gjensidigestiftelsen	0,4		34,4	
Glitne Invest AS	36,2		22,2	
Hjelp24 AS (tidligere eid av Glitne Invest AS, solgt i løpet av 2011)			1,4	
Nykredit Forsikring A/S	63,4	19,3	26,2	
Oslo Areal AS	273,3		80,0	
Tennant Holding AB			11,2	
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA med regnskapsmessig virkning fra 1.1.2011)			13,0	
Tennant Assurans AS (eid av Glitne Invest AS)		2,8		
Tennant Assurance AB (eid av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)	6,0			
Tennant Forsikring NUF (fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA med regnskapsmessig virkning fra 1.1.2011)			1,4	
Samtrygd Eieendom AS		1,7		1,7
Sum ikke rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet	380,6	134,6	190,7	57,0
Erstatningsavsetning innen konsernet				
Gjensidige Baltic		10,1		
Sum erstatningsavsetning innen konsernet		10,1		
Sum mellomværende innen konsernet	380,6	144,7	190,7	57,0
Samarbeidende selskaper¹ og øvrige nærstående parter				
Brannkassene		165,0		190,2
Sum mellomværende	380,6	309,7	190,7	247,3

¹ Samarbeidende selskaper er definert som selskaper hvor Gjensidige Forsikring har inngått en langsiktig strategisk samarbeidsavtale.

GARANTIER

Gjensidige Forsikring var inntil 1. januar 2012 utad ansvarlig for ethvert forsikringskrav som følge av forsikringsvirksomheten til brannkassene, jf. note 20.

22 – HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Den 23. januar 2012 ble det inngått bindende avtale om salg av fire kjøpesentre i eiendomsporteføljen til en verdi tilsvarende balanseført verdi.

Transaksjonen ventes slutført med regnskapsmessig effekt i første kvartal 2012.

23 – KAPITALDEKNING

Millioner kroner	2011	2010
Egenkapital	23.228,6	23.137,8
Administrasjonsavsetning ¹		1.114,1
Sikkerhetsavsetning	(2.445,9)	(2.398,2)
Utbytte	(2.274,7)	(2.350,0)
Skatteeffekter	842,5	821,4
Egenkapital NGAAP	19.350,4	20.325,0
Fondsobligasjoner i tilknyttede selskaper, andel	432,8	426,3
Effekt av garantiavsetning og naturskadeavsetning ¹	(3.040,4)	(4.307,0)
Goodwill	(2.374,8)	(2.580,7)
Eiendeler ved utsatt skatt	(7,4)	(199,4)
Andre immaterielle eiendeler	(1.201,7)	(1.349,5)
Investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel	(158,4)	(268,1)
Reassuransavsetning, minstekrav	(4,5)	(6,4)
Kjernekapital	12.996,2	12.040,2
Fondsobligasjoner i tilknyttede selskaper, andel		8,3
Ansvarlige lån i tilknyttede selskaper, andel	1.502,1	1.670,7
45 % av investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel	71,3	120,7
Tilleggskapital	1.573,3	1.799,7
Ansvarlig kapital	14.569,5	13.839,8
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,5)	(108,6)
Netto ansvarlig kapital (A)	14.461,0	13.731,2
Eiendeler med risikovekt 0 %	6.097,6	6.459,5
Eiendeler med risikovekt 10 %	1.859,8	551,4
Eiendeler med risikovekt 20 %	34.159,9	32.445,8
Eiendeler med risikovekt 35 %	11.714,5	11.011,7
Eiendeler med risikovekt 50 %	1.148,9	2.097,9
Eiendeler med risikovekt 100 %	28.942,5	26.131,2
Eiendeler med risikovekt 150 %	437,5	743,1
Andre ikke vektete eiendeler		
Goodwill	2.374,8	2.580,7
Eiendeler ved utsatt skatt	7,4	199,4
Andre immaterielle eiendeler	1.201,7	1.349,5
Derivater	547,4	536,6
Sum eiendeler	88.491,9	84.106,8
Eiendeler med risikovekt 0 %	0,0	0,0
Eiendeler med risikovekt 10 %	186,0	55,1
Eiendeler med risikovekt 20 %	6.832,0	6.489,2
Eiendeler med risikovekt 35 %	4.100,1	3.854,1
Eiendeler med risikovekt 50 %	574,4	1.049,0
Eiendeler med risikovekt 100 %	28.942,5	26.131,2
Eiendeler med risikovekt 150 %	656,3	1.114,6
Netto beregningsgrunnlag for institusjoner som rapporterer etter Basel II og som ikke er fordelt etter risikovekt	48.085,4	46.872,5
Sum risikovektede eiendeler	89.376,6	85.565,6
Vektet reinvesteringskostnad derivater	24,5	123,8
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,5)	(108,6)
Tapsavsetninger	(187,6)	(116,5)
Risikovektet beregningsgrunnlag (B)	89.105,0	85.464,3
Kapitaldekning (A/B)	16,2 %	16,1 %
Finanstilsynets minstekrav	8,0 %	8,0 %

¹ Administrasjonsavsetningen ble avviklet med virkning fra 2011 ved lovendring 17. desember 2010. Sammenligningstallene er ikke omarbeidet.

24 – SOLVENSMARGIN

Millioner kroner	2011	2010
Netto ansvarlig kapital	14.461,0	13.731,2
Andel av sikkerhetsavsetning	1.100,6	1.079,3
Andel av naturskadebond (inntil 25 % av naturskadebondet medregnes)	615,7	660,7
Solvensmargin kapital	16.177,3	15.471,1
<i>Solvensmargin minstekrav</i>	<i>6.084,4</i>	<i>6.097,6</i>
Overdekning	10.092,9	9.373,5
Solvensmargin kapital i prosent av minstekrav	265,9 %	253,7 %

25 – BUNDNE MIDLER

Millioner kroner	2011	2010
Bundne bankinnskudd		
Skattetrekkskonti	69,7	65,2
Verdipapirer deponert som sikkerhet for forsikringsvirksomhet	13,8	13,9
Innskudd deponert som sikkerhet for forsikringsvirksomhet	8,3	8,3
Sum bundne midler	91,8	87,5

26 – AKSJEEIERE

De 20 største aksjeeiere per 31. desember 2011.

Investor		Antall aksjer	Eierandel i %
Gjensidigestiftelsen		314.144.817	62,83 %
Folketrygdfondet		17.042.588	3,41 %
Morgan Stanley & Co Internat. Plc	Forvalterkonto	10.238.142	2,05 %
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	9.390.704	1,88 %
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	9.222.881	1,84 %
Skagen Global		8.317.774	1,66 %
Clearstream Banking S.A.	Forvalterkonto	5.480.737	1,10 %
Goldman Sachs & Co - Equity	Forvalterkonto	4.249.635	0,85 %
Skagen Kon-Tiki		4.051.238	0,81 %
Odin Norge		3.129.484	0,63 %
Skagen Global li		2.831.800	0,57 %
Citigroup Global Markets Inc	Forvalterkonto	2.800.730	0,56 %
State Street Bank And Trust Co	Forvalterkonto	2.661.644	0,53 %
Skagen Vekst		2.321.368	0,46 %
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	2.321.310	0,46 %
Odin Norden		2.025.000	0,41 %
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	1.964.661	0,39 %
Bnym As Emea Asia 25 Omnibus	Forvalterkonto	1.636.307	0,33 %
Invesco Perp European Eq Fund		1.426.653	0,29 %
Klp Aksje Norge Indeks Vpf		1.282.884	0,26 %
Antall aksjer hos de 20 største		406.540.357	81,31 %
Totalt antall aksjer		500.000.000	100,00 %

Aksjeeierlisten er basert på VPS aksjeeierregister per 31. desember 2011. Aksjeeierliste som viser eiere bak forvalterkonti (nomineekonti) kan finnes på side 46.

27 – AKSJEBASERT BETALING

BESKRIVELSE AV DE AKSJEBASERTE BETALINGSORDNINGENE

Per 31. desember 2011 har Gjensidige følgende aksjebaserte betalingsordninger:

AKSJEBASERT BETALING MED OPPGJØR I AKSJER

Med virkning fra 2011 etablerte Gjensidige aksjebasert betaling med oppgjør i aksjer for ledende ansatte.

Som omtalt i styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse i note 18 skal halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel kan disponeres hvert av de kommende tre år.

Den virkelige verdien på tildelingstidspunktet måles basert på markedspris. Beløpet innregnes som en lønnskostnad. Det er ikke knyttet spesifikke selskapsrelaterte eller markedsrelaterte opptjeningskriterier til aksjene, men selskapet kan foreta en revurdering basert på store kvalitative hendelser og/eller utvikling. Forventet utdeling settes til 100 prosent.

Det har ikke vært tildelt bonus i form av aksjer til ledende ansatte i 2011.

AKSJESPREPROGRAM FOR ANSATTE MED OPPGJØR I AKSJER

Styret i Gjensidige Forsikring ASA vedtok i 2011 et aksjekjøpsprogram for ansatte i konsernet med unntak av ansatte i Gjensidige Baltic. Alle ansatte i hele konsernet fikk anledning til å kjøpe aksjer for inntil 75.000 kroner. I 2012 vil ordningen bli et aksjespareprogram, der alle fast ansatte i hele konsernet vil få anledning til å spare et årlig beløp på inntil 75.000 kroner. Sparing vil gjennomføres gjennom faste lønnstrekk, som fire ganger i året konverteres til aksjer. De ansatte vil få en rabatt på 20 prosent, begrenset oppad til 1.500 kroner per år, hvilket tilsvarer maksimal skattefri rabatt. For hver fjerde aksje som eies etter to år vil den ansatte motta én bonusaksje, forutsatt at vedkommende fortsatt er ansatt.

Forutsetninger benyttet i beregningen av virkelig verdi på tildelingstidspunktet var som følger

Millioner kroner	2011	2010
Vektet gjennomsnittlig aksjekurs (NOK)	64,13	I/A
Forventet avgang	10 %	I/A
Forventet salg	5 %	I/A
Opsjonens levetid (år)	2	I/A
Forventet utbytte (NOK per aksje)	4,63	I/A

Forventet utbytte er basert på konsernets faktiske resultat etter skatt per tredje kvartal, grosset opp til et fullt år, samt maksimal utbytteutdeling tilsvarende 80 prosent av resultat etter skattekostnad. Dette er gjort som en teknisk beregning da selskapets prognose for resultatet i fjerde kvartal ikke kunne benyttes på tidspunktet beregningene ble gjort.

PERSONALKOSTNADER

Millioner kroner	Note	2011	2010
Aksjespareprogram for ansatte i 2011	17	0,9	
Aksjekjøpsprogram for ansatte i 2010	17		7,5

AVSTEMMING AV UTESTÅENDE BONUSAKSJER

Antall av og vektet gjennomsnittlige utøvelseskurs for bonusaksjer i aksjespareprogrammet for hver av følgende grupper er

Millioner kroner	Antall bonusaksjer 2011	Vektet gj.snitt. utøvelseskurs på bonusaksjene i 2011	Antall bonusaksjer 2010	Vektet gj.snitt. utøvelseskurs på bonusaksjene i 2010
Utestående 1. januar			I/A	I/A
Tildelt i løpet av perioden	51.184		I/A	I/A
Overført i løpet av perioden			I/A	I/A
Annullert i løpet av perioden	(437)		I/A	I/A
Utvøyd i løpet av perioden			I/A	I/A
Utløpt i løpet av perioden			I/A	I/A
Utestående 31. desember	50.747		I/A	I/A

Kan utøves 31. desember

Utvøyd bonusaksjer i regnskapsåret 2011 har en vektet gjennomsnittlig virkelig verdi på 0 kroner. Det er ikke utvøyd bonusaksjer i 2011.

Utestående bonusaksjer per 31. desember 2011 har en gjennomsnittlig gjenværende levetid på 1,88 år.

Den virkelige verdien på tildelingstidspunktet måles basert på markedspris. Rabatten innregnes som en lønnskostnad på tildelingstidspunktet. Verdien av bonusaksjene innregnes som en lønnskostnad over opptjeningsperioden som er to år.

KJØP AV AKSJER MED RABATT I FORBINDELSE MED BØRSNOTERINGEN

I forbindelse med børsnoteringen av Gjensidige Forsikring ASA 10. desember 2010 fikk alle ansatte i Gjensidige konsernet med unntak av ansatte i Gjensidige Baltic anledning til å kjøpe aksjer i selskapet.

Berettigede ansatte var fast ansatte per 13. desember 2010. Det var ingen krav til stillingsprosent, hvorvidt de ansatte hadde vært i arbeid, sykmeldt eller i permisjon etc. Tilbudet ble også gitt til ansatte som mottok arbeidsavklaringspenger. Det var ingen øvrige betingelser knyttet til aksjekjøpstilbudet.

For hver tiende aksje som eies sammenhengende frem til og med 12. desember 2011 vil de ansatte motta 1,5 bonusaksje. Dersom aksjene eies sammenhengende frem til og med 10. desember 2012 tildeles ytterligere 1,5 bonusaksje for hver tiende aksje.

Per 31. desember 2010 hadde deltakerne investert 55,2 millioner i aksjekjøpsordningen.

Verdien på tildelingstidspunktet er innregnet som en lønnskostnad i resultatregnskapet og som annen innskutt egenkapital i oppstillingen av endringer i egenkapital.

MÅLING AV VIRKELIG VERDI

Virkelig verdi for bonusaksjene som tildeles gjennom aksjespareprogrammet beregnes med utgangspunkt i aksjekursen på tildelingstidspunktet, hensyntatt sannsynlighet for at den ansatte fortsatt er ansatt etter to år og at den ansatte ikke har solgt aksjene sine i den samme toårsperioden.

Tildelte opsjoner i løpet av regnskapsåret 2011 hadde en vektet gjennomsnittlig virkelig verdi på tildelingstidspunktet på 52,27 kroner. Virkelig verdi er fastsatt til markedsverdien av aksjen på tildelingstidspunktet.

28 – RESULTAT PER AKSJE

Millioner kroner	2011	2010
Resultat for regnskapsåret	2.747,9	2.950,4
Veid gjennomsnittlig antall aksjer ¹	499.966.392	499.996.261
Gjennomsnittlig antall utvannede aksjer aksjespareprogram	1.531	
Veid gjennomsnittlig antall aksjer utvannet ¹	499.967.923	499.996.261
Resultat per aksje (kroner)	5,50	5,90
Resultat per aksje (kroner) utvannet	5,50	5,90

¹ Beholdning av egne aksjer er trukket ut ved beregning av antall aksjer.

RESULTATREGNSKAP

GJENSIDIGE FORSIKRING ASA

Millioner kroner	Omarbeidet ¹		
	Noter	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Premieinntekter mv.			
Forfalte bruttopremier	4	17.239,7	16.313,1
Avgitte gjenforsikringspremier		(512,4)	(438,7)
Forfalte bruttopremier for egen regning		16.727,3	15.874,5
Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie		0,8	(218,7)
Endring i gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie		(10,3)	18,9
Sum premieinntekter for egen regning		16.717,7	15.674,7
Allokert investeringsavkastning overført fra ikke-teknisk regnskap		720,6	759,7
Erstatningskostnader i skadeforsikring			
Betalte bruttoerstatninger	4	(12.536,4)	(11.188,0)
Gjenforsikringsandel av betalte bruttoerstatninger		483,3	246,3
Endring i brutto erstatningsavsetning	4	(1.232,6)	(1.877,7)
Endring i gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetninger		535,6	201,1
Sum erstatningskostnader for egen regning		(12.750,1)	(12.618,3)
Premierabatter og andre gevinstavtaler		(150,8)	(18,6)
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forsikringsrelaterte adm.kostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	4, 17	(2.647,1)	(2.506,6)
Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler		6,2	8,2
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		(2.640,9)	(2.498,3)
Resultat av teknisk regnskap før sikkerhetsavsetninger		1.896,5	1.299,0
Endringer i sikkerhetsavsetninger mv. i skadeforsikring			
Endring i avsetning for ikke avløpt risiko			(0,1)
Endring i sikkerhetsavsetning		(47,5)	69,3
Sum endringer i sikkerhetsavsetninger mv. i skadeforsikring		(47,5)	69,2
Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring		1.849,0	1.368,2

Millioner kroner	Noter	1.1.-31.12.2011	Omarbeidet ¹ 1.1.-31.12.2010
Netto inntekter fra investeringer			
Inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		444,9	292,7
Nedskrivning av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper			(152,3)
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1.300,3	1.339,2
Netto driftsinntekt fra eiendom		64,7	67,5
Verdiendringer på investeringer		(88,0)	362,7
Realisert gevinst og tap på investeringer		245,5	421,5
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		(126,3)	(169,1)
Sum netto inntekter fra investeringer	19	1.841,1	2.162,2
Allokert investeringsavkastning overført til teknisk regnskap		(720,6)	(759,7)
Andre inntekter		7,1	11,7
Andre kostnader	17	(11,1)	(32,6)
Resultat av ikke-teknisk regnskap		1.116,5	1.381,7
Resultat før skattekostnad		2.965,5	2.749,9
Skattekostnad	16	(871,2)	(234,8)
RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER		2.094,4	2.515,1
Andre resultatkomponenter			
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte		(337,1)	(122,9)
Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet		0,4	4,5
Skatt på andre resultatkomponenter		93,6	34,6
TOTALRESULTAT		1.851,3	2.431,3

¹ Omarbeidet som følge av avvikling av administrasjonsavsetning, samt implementering av tillegg for indirekte skadebehandlingskostnader i erstatningsavsetningen og reklassifisering av indirekte skadebehandlingskostnader.

BALANSE

GJENSIDIGE FORSIKRING ASA

Millioner kroner	Noter	31.12.2011	Omarbeidet ¹ 31.12.2010
EIENDELER			
Goodwill		1.162,0	1.035,6
Immaterielle eiendeler		689,1	659,1
Sum immaterielle eiendeler	5	1.851,1	1.694,7
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Investeringseiendommer	8	896,6	1.102,5
Eierbenyttet eiendom	7	94,5	112,0
Datterselskaper og tilknyttede selskaper			
Aksjer i datterselskaper	6	10.374,4	14.471,5
Aksjer i tilknyttede selskaper	6	3.436,7	3.435,2
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Obligasjoner som holdes til forfall	9	10.807,0	13.600,6
Utlån og fordringer	9, 10	7.451,8	4.168,4
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	9, 12	3.466,2	3.912,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9	13.292,2	8.463,7
Finansielle derivater	9	115,7	434,5
Gjenforsikringsdepoter		406,0	344,6
Sum investeringer		50.341,2	50.045,1
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring			
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	13	13,1	22,2
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	13	960,4	412,8
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring		973,5	435,0
Fordringer			
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	9	3.467,6	3.336,3
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	9	164,4	43,5
Fordringer innen konsernet	21	380,6	190,7
Andre fordringer	10	137,5	123,8
Sum fordringer		4.150,1	3.694,4
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	7	229,6	289,8
Kontanter og kontantekvivalenter	9, 11, 25	1.453,7	775,5
Eiendeler ved utsatt skatt	16	75,6	18,4
Sum andre eiendeler		1.758,9	1.083,7
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		47,1	11,5
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		47,1	11,5
SUM EIENDELER		59.121,8	56.964,4

Millioner kroner	Noter	31.12.2011	Omarbeidet ¹ 31.12.2010
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital		1.000,0	1.000,0
Egne aksjer		(0,1)	(0,1)
Overkursfond		1.430,0	1.430,0
Annen innskutt egenkapital		7,6	6,7
Sum innskutt egenkapital		2.437,5	2.436,6
Opptjent egenkapital			
Fond mv.			
Fond for urealiserte gevinster		158,4	150,7
Avsetning til naturskadefondet		2.462,8	2.615,7
Avsetning til garantiordningen		577,5	535,6
Annen opptjent egenkapital		12.993,9	13.316,3
Sum opptjent egenkapital		16.192,6	16.618,4
Sum egenkapital	1	18.630,1	19.055,0
Forsikringsforpliktelser brutto skadeforsikring			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	4, 13	6.497,8	6.406,7
Brutto erstatningsavsetning	4, 13, 21	25.481,1	24.057,5
Avsetning for premierabatter og andre gevinstavtaler		81,6	82,0
Sikkerhetsavsetning	4	2.445,9	2.398,4
Sum forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring		34.506,4	32.944,6
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	14	916,0	662,3
Forpliktelser ved periodeskatt	16	922,5	380,0
Andre avsetninger for forpliktelser	15	97,4	62,3
Sum avsetninger for forpliktelser		1.935,9	1.104,6
Forpliktelser			
Forpliktelser i forbindelse med forsikring	9	215,8	212,0
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	9	220,8	98,1
Finansielle derivater	9	67,9	105,0
Avsatt, ikke utbetalt utbytte		2.274,7	2.350,0
Andre forpliktelser	9, 15	957,2	907,4
Forpliktelser til datterselskaper og tilknyttede selskaper	9, 21	134,6	57,0
Sum forpliktelser		3.871,0	3.729,6
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	9, 15	178,5	130,6
Sum påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		178,5	130,6
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		59.121,8	56.964,4

¹ Omarbeidet som følge av avvikling av administrasjonsavsetning samt implementering av tillegg for indirekte skadebehandlingskostnader i erstatningsavsetningen.

OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL

GJENSIDIGE FORSIKRING ASA

Millioner kroner	Aksjekapital	Egne aksjer	Overkurs-fond	Annen innskutt egenkapital	Valutakurs-differanser	Aktuarielle gevinster/tap pensjon	Annen opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.2009	1.000,0		1.430,0		0,4	(1.986,1)	19.515,0	19.959,3
Omklassifisering av administrasjonsavsetning til nytt prinsipp om avsetning til skadebehandlingskostnader							(1.054,1)	(1.054,1)
Tilbakeføring av for mye avsatt til administrasjonsavsetning i forhold til nytt krav om avsetning til skadebehandlingskostnader							49,5	49,5
Utsatt skatt på redusert skadebehandlingsavsetning							(13,9)	(13,9)
Egenkapital per 31.12.2009 omarbeidet	1.000,0		1.430,0		0,4	(1.986,1)	18.496,5	18.940,8
1.1.-31.12.2010 omarbeidet								
Resultat før andre resultatkomponenter							2.515,1	2.515,1
Andre resultatkomponenter								
Valutakursdifferanser					4,5			4,5
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon						(122,9)		(122,9)
Skatt på andre resultatkomponenter							34,6	34,6
Sum andre resultatkomponenter					4,5	(122,9)	34,6	(83,8)
Totalresultat					4,5	(122,9)	2.549,7	2.431,3
Egne aksjer		(0,1)					(3,1)	(3,1)
Avsatt utbytte							(2.350,0)	(2.350,0)
Overtatt naturskadefond ved kjøp av portefølje							16,0	16,0
Aksjebaserte betalingstransaksjoner som gjøres opp i egenkapital				6,7				6,7
Skatt på poster innregnet direkte i egenkapital							13,2	13,2
Egenkapital per 31.12.2010 omarbeidet	1.000,0	(0,1)	1.430,0	6,7	4,9	(2.108,9)	18.722,4	19.055,0
1.1.-31.12.2011								
Resultat før andre resultatkomponenter							2.094,4	2.094,4
Andre resultatkomponenter								
Valutakursdifferanser					0,1	0,3		0,4
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon						(337,1)		(337,1)
Skatt på andre resultatkomponenter							93,6	93,6
Sum andre resultatkomponenter					0,1	(336,8)	93,6	(243,1)
Totalresultat					0,1	(336,8)	2.188,0	1.851,3
Egne aksjer		(0,1)					(3,9)	(4,0)
Avsatt utbytte							(2.274,6)	(2.274,6)
Aksjebaserte betalingstransaksjoner som gjøres opp i egenkapital				0,9				0,9
Effekt av fusjon						(2,8)	4,2	1,4
Egenkapital per 31.12.2011	1.000,0	(0,1)	1.430,0	7,6	5,0	(2.448,5)	18.636,1	18.630,1

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

GJENSIDIGE FORSIKRING ASA

Millioner kroner

1.1.-31.12.2011 1.1.-31.12.2010

Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter

Netto innbetalte premier	16.795,6	15.825,4
Netto utbetalte erstatninger	(11.909,0)	(11.333,7)
Netto innbetaling/utbetaling av lån til kunder	41,8	54,7
Netto innbetaling/utbetaling vedrørende verdipapirer	(1.065,8)	2.765,8
Netto innbetaling/utbetaling vedrørende eiendomsdrift	310,2	105,7
Utbetaling til drift, inklusive provisjoner	(2.563,3)	(2.655,4)
Betalt skatt	(296,9)	(716,9)
Netto andre innbetalinger/utbetalinger	19,7	158,5
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1.332,2	4.204,1

Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter

Netto innbetaling/utbetaling ved kjøp og salg av datterselskaper og tilknyttede selskaper	235,1	(2.373,5)
Netto innbetaling/utbetaling ved kjøp og salg av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr	21,0	(26,9)
Innbetaling av utbytte fra datterselskaper	810,1	
Innbetaling av utbytte fra investeringer i tilknyttede selskaper	177,4	36,2
Innbetaling av konsernbidrag	181,1	244,5
Utbetaling av konsernbidrag	(41,4)	(194,2)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	1.383,3	(2.313,9)

Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter

Utbetaling av utbytte	(2.349,9)	(1.677,6)
Netto innbetaling/utbetaling ved annen kortsiktig gjeld	0,8	
Utbetalinger relatert til konserninterne egenkapitaltransaksjoner (aksjeforhøyelser, aksjedestsettelse etc.)	311,4	(587,7)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(2.037,7)	(2.265,3)

Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	0,4	6,6
Netto kontantstrøm for perioden	678,1	(368,4)

Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	775,5	1.143,9
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	1.453,7	775,5
Netto kontantstrøm for perioden	678,1	(368,4)

REGNSKAPSPRINSIPPER

RAPPORTERINGSENHET

Gjensidige Forsikring ASA er et børsnotert allmennaksjeselskap hjemmehørende i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Drammensveien 288, Oslo, Norge. Aktivitetene i selskapet er skadeforsikring. Selskapet driver virksomhet i Norge, Sverige og Danmark.

Regnskapsprinsippene som benyttes i selskapsregnskapet er beskrevet nedenfor.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE SAMSVARERKLÆRING

Selskapsregnskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper (FOR 1998-12-16 nr. 1241). Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjente IFRS'er og tilhørende fortolkningsuttalelser.

ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

I forbindelse med endringer i forsikringsvirksomhetslovens bestemmelser om forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring gjeldende fra 1. januar 2011, ble det fastsatt at administrasjonsavsetningen ikke lenger omfattes av disse bestemmelsene. I stedet skal erstatningsavsetningen heretter omfatte også indirekte skadebehandlingskostnader i forbindelse med skadetilfeller som på et bestemt tidspunkt er inntruffet, men ikke oppgjort (IBNS-skader), jfr. fvl. § 12-12 annet ledd.

I samsvar med retningslinjer gitt av Finanstilsynet, er overgangen til nytt regelverk ansett som en prinsippendring og overgangstidspunktet er 1. januar 2011. Aktuelle sammenligningstall for 2010 er tilsvarende omarbeidet. Effekten av prinsippendringen per 1. januar 2010 er innregnet direkte i egenkapital.

Følgende IFRS'er og fortolkningsuttalelser er utgitt frem til 7. mars 2012, uten at de har trådt i kraft eller er tidlig-implementert.

Standarder som kan påvirke regnskapsprinsipper

- Forbedringer i IAS 12 *Inntektsskatt*, med ikrafttredelse 1. januar 2012, men ennå ikke godkjent av EU, vil ikke ha vesentlig effekt.
- IFRS 9 *Finansielle instrumenter* utgitt i november 2009 og oktober 2010 har forventet ikrafttredelse 1. januar 2015. Dette er første fase i IASB sitt trefase prosjekt med hensyn til å erstatte IAS 39 og omhandler innregning og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser. Finansielle eiendeler vil klassifiseres enten som til virkelig verdi eller til amortisert kost, basert på hvordan de styres og hvilke kontraktuelle kontantstrøm karakteristika de har. Fase to og tre omhandler henholdsvis nedskrivninger og sikringsbokføring. Standarden er ikke ferdigstilt og fortsatt under arbeid. Vår foreløpige vurdering er at standarden vil kunne medføre omklassifisering av finansielle instrumenter i selskapsregnskapet.
- Verken IFRS 10 *Konsernregnskap* eller IFRS 11 *Felles kontrollert virksomhet* med ikrafttredelse 1. januar 2013, men hvor det er usikkert om EUs godkjenning vil foreligge på dette tidspunktet vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten Gjensidige har per i dag, ikke ha vesentlig effekt på våre regnskapsposter.
- IFRS 13 *Måling av virkelig verdi* med ikrafttredelse 1. januar 2013 vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten Gjensidige har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.
- Endret IAS 19 *Ytelser til ansatte* med ikrafttredelse 1. januar 2013 vil, med fremtidig bruk av samme rente for beregning av forventet avkastning på pensjonsmidlene som benyttes til å diskontere pensjonsforpliktelsene medføre noe høyere pensjonskostnad uten at det forventes at

denne endringen vil bli vesentlig for selskapets resultat som helhet. De øvrige endringer vil ikke ha vesentlig effekt for Gjensidige.

Standarder som endrer notekrav

- Det er flere endringer i IFRS 7 *Noteopplysninger – finansielle instrumenter* med ulike ikrafttredelsesdatoer, og IFRS 12 *Noteopplysninger om investeringer i andre enheter*, med ikrafttredelse 1. januar 2013, men hvor tidspunkt for EUs godkjenning av IFRS 12 pt. er noe usikker, vil alle medføre økt omfang på våre noteopplysninger.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten foretaket har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.

GRUNNLAG FOR MÅLING

Selskapsregnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende

- derivater måles til virkelig verdi
- finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi
- finansielle eiendeler tilgjengelige for salg måles til virkelig verdi
- investeringseiendommer måles til virkelig verdi

FUNKSJONELL VALUTA OG PRESENTASJONSVALUTA

Selskapsregnskapet presenteres i norske kroner. Gjensidige Forsikring har tre funksjonelle valutaer: norske, svenske og danske kroner. All finansiell informasjon er presentert i norske kroner, med mindre annet er angitt.

Som følge av avrundingsdifferanser kan det være at tall og prosentsatser ikke alltid lar seg summere helt nøyaktig.

SEGMENTRAPPORTERING

I henhold til IFRS 8 fastsettes virksomhetssegmentene basert på konsernets interne organisasjonsmessige ledelsesstruktur og den interne rapporteringsstrukturen til konsernets øverste beslutningstaker. I Gjensidige Forsikring konsern er konsernledelsen ansvarlig for å evaluere og følge opp segmentenes resultater og er definert som konsernets øverste beslutningstaker i betydningen til IFRS 8. Gjensidige rapporterer to virksomhetssegmenter, Skadeforsikring Privat Norge og Skadeforsikring Næringsliv Norge, som uavhengig følges opp av ledere som er ansvarlige for de respektive segmentene avhengig av hvilke produkter og tjenester som tilbys, distribusjons- og oppgjørskanaler, merkenavn og kunde profiler. Identifikasjonen av segmentene baseres på at det finnes ledere per segment som rapporterer direkte til konsernledelsen/konsernsjef og som er ansvarlige for segmentresultatene under deres ledelse. I tillegg inngår i selskapet en svensk og en dansk filial som rapporteres som en del av segmentet Norden i konsernregnskapet.

Prinsipper for innregning og måling i Gjensidiges segmentrapportering baseres på regnskapsprinsippene etter IFRS slik de er fastsatt i konsernregnskapet.

Prisfastsetting mellom segmentene gjennomføres på armlengdes avstand.

DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Datterselskaper og tilknyttede selskaper regnskapsføres ved bruk av kostmetoden.

KONTANTSTRØMOPPSTILLINGEN

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

INNREGNING AV INNTEKTER OG KOSTNADER

PREMIEINNTEKTER MV.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Forfalte bruttopremier omfatter alle beløp selskapet har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning. Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensing hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres under Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie i resultatregnskapet.

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

ALLOKERT INVESTERINGSKOSTNAD

Allokert investeringskostnad beregnes på grunnlag av gjennomsnittet av de forsikringstekniske avsetningene gjennom året. Ved beregningen benyttes gjennomsnittlig rente på statsobligasjoner med gjenstående løpetid lik tre år. Gjennomsnittlig forsikringsteknisk rente for 2011 og 2010 er av Finans- tilsynet beregnet til henholdsvis 2,3 prosent og 2,5 prosent. Allokert investeringskostnad overføres fra det ikke-tekniske til det tekniske regnskapet.

ERSTATNINGSKOSTNADER I SKADEFORSIKRING

Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterede administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader redusert med mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler.

NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, resultatført verdifall på finansielle eiendeler og resultatført tap på finansielle derivater. Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

VALUTA

TRANSAKSJONER I UTENLANDSK VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på transaksjonstidspunktet.

Monetære valutaposter omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på rapporteringstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til historisk kost omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på transaksjonstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til virkelig verdi omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på det tidspunkt da virkelig verdi ble fastsatt.

Valutakursdifferanser knyttet til omregningen innregnes i resultatet.

UTENLANDSK FILIAL

Utenlandske filialer som har andre funksjonelle valutaer omregnes til norske kroner ved å omregne resultatregnskapet til gjennomsnittskurser for perioden, og ved å omregne balansen til valutakurs på rapporteringstidspunktet. Valutakursdifferanser innregnes som en separat del av egenkapitalen. Ved avhendelse av den utenlandske filialen innregnes den akkumulerte valutakursdifferansen som er innregnet i andre resultatkomponenter relatert til den avhendede virksomheten, i resultatet, når gevinst eller tap ved salget innregnes.

Valutagevinst eller -tap på fordringer og gjeld mot en utenlandsk filial, hvor oppgjør verken er planlagt eller sannsynlig i overskuelig fremtid, vurderes som en del av nettoinvesteringen i den utenlandske filialen, og innregnes i andre resultatkomponenter.

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av en utenlandsk portefølje, og virkelig verdi justeringer på balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser som oppstår ved oppkjøp av den utenlandske filialen, behandles som eiendeler og forpliktelser i den utenlandske filialen.

MATERIELLE EIENDELER

EIERBENYTTET EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdele har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Gjensidige i utøvelsen av sin virksomhet. Hvis eiendommene brukes både til selskapets egen bruk og som investeringseiendommer, klassifiseres eiendommene basert på faktisk bruk av eiendommene.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte konsernet, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Gjensidige kan komme til å delta i renovering, vesentlige oppgraderinger og nye byggeprosjekter. Kostnaden på disse innregnes etter samme prinsipper som for en kjøpt eiendel.

Avskrivning

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger

- eierbenyttet eiendom 10-50 år
- anlegg og utstyr 3-5 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi fastsettes årlig. En eiendels balanseførte verdi nedskrives hvis gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Eiendom som leies ut eller er rene investeringsobjekter, eller begge deler klassifiseres som investerings eiendommer. Disse eiendommene benyttes ikke i produksjon, levering av varer eller tjenester, eller til administrative formål.

Ved førstegangsinnregning vurderes investerings eiendommene til kost, det vil si kjøpesum inkludert direkte henførbare kostnader ved kjøpet. Investeringseiendommer avskrives ikke.

Investerings eiendommer vurderes deretter til virkelig verdi, og alle verdiendringer innregnes i resultatet.

Virkelig verdi baseres på markedspriser, eventuelt justert for forskjeller i type, lokasjon eller tilstand til den enkelte eiendom. Der markedspriser ikke er tilgjengelig vurderes eiendommene individuelt ved at forventet fremtidig netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. I netto kontantstrøm hensyntas eksisterende leiekontrakter og forventninger om fremtidige leieinntekter basert på dagens utleiemarked. Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av utleiesituasjonen og byggets beliggenhet og standard. Det foretas også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen utføres både av eksternt og intern ekspertise, som har betydelig erfaring i å verdsette tilsvarende eiendommer i geografiske områder hvor konsernets investerings eiendommer er lokalisert.

Ved bruksendring og reklassifisering til eierbenyttet eiendom, benyttes virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet som anskaffelseskost for etterfølgende måling.

IMMATERIELLE EIENDELER

GOODWILL

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av porteføljer representerer anskaffelseskost ved oppkjøpet fratrukket virkelig verdi av selskapets andel av den overtatte porteføljens identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser på oppkjøpstidspunktet. Goodwill innregnes første gang til kostpris og vurderes i etterfølgende perioder til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte tap ved verdifall.

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av porteføljer avskrives ikke, men testes for verdifall årlig eller oftere, dersom det er indikasjoner på verdifall.

ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER

Andre immaterielle eiendeler som omfatter kundeforhold, varemerker, internt utviklede IT-systemer samt andre immaterielle eiendeler som er anskaffet separat eller som en gruppe, vurderes til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Nye immaterielle eiendeler balanseføres kun i den grad fremtidige økonomiske fordeler knyttet til eiendelen er sannsynlig og kostnad knyttet til eiendelen kan måles pålitelig.

Utviklingskostnader (både internt og eksternt generert) aktiveres bare dersom utviklingskostnaden kan måles pålitelig, produktet eller prosessen er teknisk og økonomisk mulig, det vil generere fremtidige økonomiske fordeler og konsernet har intensjon om og tilstrekkelige ressurser til å ferdigstille utviklingen og til å bruke eller selge eiendelen.

AVSKRIVNING

Immaterielle eiendeler, med unntak av goodwill, avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid, fra det tidspunkt de er tilgjengelige for bruk. Den estimerte utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare

perioder er som følger

• kundeforhold	10 år
• varemerker	10 år
• internt utviklede IT-systemer	5–8 år
• andre immaterielle eiendeler	5–10 år

Avskrivningsperiode og avskrivningsmetode revurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

VERDIFALL PÅ IKKE-FINANSIELLE EIENDELER

Indikatorer på verdifall knyttet til balanseført verdi av materielle og immaterielle eiendeler vurderes på hvert rapporteringstidspunkt. Dersom slike indikatorer eksisterer estimeres gjenvinnbart beløp for en eiendel eller en kontantstrømgenererende enhet. Indikatorer som vurderes som vesentlige for konsernet og som kan utløse testing for verdifall er som følger

- vesentlig resultatsvikt i forhold til historiske eller forventede fremtidige resultater
- vesentlige endringer i konsernets bruk av eiendelene eller overordnet strategi for virksomheten
- vesentlige negative trender for bransjen eller økonomien
- andre eksterne eller interne indikatorer

Goodwill testes for verdifall årlig. Den årlige testingen av goodwill utføres i tredje kvartal.

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av bruksverdi nedskrives estimerte fremtidige kontantstrømmer til nåverdi med en markedsbasert diskonteringsrente før skatt, som reflekterer tidsverdien av penger og eiendelsspesifikk risiko. I vurderingen grupperes eiendeler i den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer inngående kontantstrømmer som i all vesentlighet er uavhengige av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler (kontantstrømgenererende enhet). Goodwill allokteres til den kontantstrømgenererende enheten som forventes å få fordeler av oppkjøpet.

Tap ved verdifall innregnes i resultatet dersom balanseført verdi for en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger beregnet gjenvinnbart beløp. Ved innregning av tap ved verdifall knyttet til kontantstrømgenererende enheter reduseres først balanseført verdi av goodwill og deretter foretas en forholdsmessig fordeling på balanseført verdi av hver enkelt eiendel i den kontantstrømgenererende enheten. Tidligere innregnede tap ved verdifall reverseres dersom forutsetningene for tap ved verdifall ikke lenger er til stede. Tap ved verdifall reverseres kun i den utstrekning gjenvinnbart beløp ikke overstiger det som ville vært balanseført verdi på reverseringstidspunktet dersom et tap ved verdifall ikke hadde vært innregnet.

Tap ved verdifall på goodwill reverseres ikke i etterfølgende perioder. Ved avhendelse av en kontantstrømgenererende enhet vil tilhørende goodwill inkluderes i beregningen av gevinst eller tap ved avhendelse.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

AVSETNING FOR IKKE OPPTJENT BRUTTOPREMIE

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

For forsikringer innen gruppelevi i næringslivsmarkedet består avsetningen for ikke opptjent bruttopremie i tillegg av avsetning for fullt betalt dødsfallsforsikring (etter utbetaling av uførekapital).

BRUTTO ERSTATNINGSAVSETNING

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS – reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR – incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

TILSTREKKELIGHETSTEST

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret selskapet har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

GJENFORSIKRINGSANDEL AV BRUTTO FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I SKADEFORSIKRING

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis for verdifall.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

INNREGNING OG FRAREGNING

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når Gjensidige blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Normalt vil førstegangsinnregning tilsvare transaksjonsprisen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over

resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Gjensidige har en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og som løpende styres og måles til virkelig verdi. Dette er i tråd med styrets godkjente risiko- og investeringsstrategi og informasjon basert på virkelig verdi rapporteres regelmessig til konsernledelsen og styret.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning.

TILGJENGELIG FOR SALG

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivative finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verdifall, som innregnes i resultatet.

Selskapet har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

INVESTERINGER SOM HOLDES TIL FORFALL

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

UTLÅN OG FORDRINGER

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

Som et skadeforebyggende tiltak er det gitt rentefrie lån til finansiering av brannvarslingsanlegg i landbruket. Lånene nedbetales gjennom å benytte den rabatt på forsikringen som innvilges ved installering av brannvarslingsanlegg.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter, kontanter og kontantekvivalenter, obligasjoner klassifisert som lån og fordringer og fordringer innen konsernet.

FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Selskapet bruker finansielle derivater, blant annet til å sikre valutarisiko som oppstår gjennom eierskap av utenlandske filialer med annen funksjonell valuta.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet.

FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL AMORTISERT KOST

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetoden. Der hvor tidshorizonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene andre forpliktelser, forpliktelser i forbindelse med forsikring, påløpte kostnader, mottatte ikke opptjente inntekter og forpliktelser innen konsernet.

DEFINISJON AV VIRKELIG VERDI

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i et av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 9.

DEFINISJON AV AMORTISERT KOST

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

VERDIFALL PÅ FINANSIELLE EIENDELER

UTLÅN, FORDRINGER OG INVESTERINGER SOM HOLDES TIL FORFALL

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikker grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med den opprinnelige effektive renten.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet.

TILGJENGELIG FOR SALG

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal.

Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall – målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrullet tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet – fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

UTBYTTE

Utbytte fra investeringer innregnes når selskapet har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Foreslått utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser, i henhold til forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter (FOR 2008-01-21 nr. 57). Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

AVSETNINGER

Avsetninger innregnes når selskapet har en lovmessig eller underforstått plikt som et resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling eller overføring av andre eiendeler for å gjøre opp forpliknelsen, og forpliknelsen kan måles pålitelig.

Betingede eiendeler opplyses om i note dersom en tilførsel av økonomiske fordeler er sannsynlig. En betinget forpliktelse opplyses om i note med mindre det er lite sannsynlig at den medfører en utgående kapitalstrøm.

RESTRUKTURERING

Avsetning for restrukturering innregnes når selskapet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og omstruktureringen er påbegynt eller er kunngjort. Avsetninger foretas ikke for fremtidige kostnader i tilknytning til driften.

PENSJONER

Gjensidige har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte.

Den innskuddsbaserte pensjonsordningen er en ordning hvor Gjensidige betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Pliktige innskudd innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Pensjonsforpliktelser beregnes basert på en lineær opptjening og benytter forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, samt aktuarielle forutsetninger for dødelighet, frivillig avgang med mer. Pensjonsmidler måles til virkelig verdi, og er fratrukket i netto pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes.

Alle aktuarielle gevinster og tap relatert til den ytelsesbaserte pensjonsordningen innregnes i andre resultatkomponenter.

AKSJEBASERT BETALING

Virkelig verdi på tildelingstidspunktet for aksjebaserte betalingsordninger tildelt de ansatte innregnes som personalkostnad, med en tilsvarende økning i egenkapital. Aksjebaserte betalingsordninger som innvinnes umiddelbart innregnes på tildelingstidspunktet. Innvinningsbetingelser tas i betraktning ved å justere antallet aksjer som blir inkludert i målingen av transaksjonsbeløpet, slik at det beløpet som til slutt innregnes skal være basert på antallet aksjer som til slutt innvinnes. Ikke-innvinningsbetingelser reflekteres ved måling av virkelig verdi og det foretas ingen justering av innregnet beløp ved faktisk manglende oppfyllelse av slike betingelser.

Aksjebaserte betalingstransaksjoner der selskapet mottar varer eller tjenester som vederlag for selskapets egne egenkapitalinstrument innregnes som aksjebaserte betalingstransaksjoner med oppgjør i egenkapital, uavhengig av hvordan selskapet har anskaffet egenkapitalinstrumentene. Aksjebaserte betalingsordninger som gjøres opp av en av aksjonærene i konsernspisen innregnes også som en aksjebasert betalingstransaksjon med oppgjør i egenkapital.

Se note 27 for ytterligere beskrivelse av konsernets aksjebaserte betalingsstransaksjoner.

SKATT

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

PERIODESKATT

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

UTSATT SKATT

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for midlertidige forskjeller som følge av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper, unntatt i de tilfeller hvor konsernet er i stand til å kontrollere reversering av midlertidige forskjeller, og det er sannsynlig at den midlertidige forskjellen ikke vil reverseres i overskuelig fremtid. Eiendeler ved utsatt skatt som oppstår fra skattereduserende midlertidige forskjeller ved slike investeringer innregnes kun i den grad det er sannsynlig at det vil være tilstrekkelig skattepliktig inntekt til å utnytte fordelene av den midlertidige forskjellen, og de er forventet å reversere i overskuelig fremtid.

PERIODESKATT OG UTSAATT SKATT

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutninger beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi. Goodwill innregnes netto uten avsetning for utsatt skatt.

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Konserninterne mellomværende og transaksjoner elimineres ved utarbeidelse av det konsoliderte regnskapet.

Leverandør av konserninterne tjenester, som ikke er forutsatt å være kjerneaktiviteter, vil som hovedregel allokere alle sine kostnader basert på en kostnadsbidragsordning som beskrevet i kapittel 8 i OECD retningslinjene og på basis av paragraf 13-1 i den norske skatteloven.

Identifiserte funksjoner som kategoriseres som kjerneaktiviteter prises med et fortjenestepåslag eller alternativt markedspris dersom identifiserbare sammenlignbare priser eksisterer.

TRANSAKSJONER MED SAMARBEIDENDE SELSKAPER

Brannkassene opererer som agenter på vegne av Gjensidige. For disse tjenestene betales det provisjoner. For håndtering av samarbeidet og for å reassurere brannkassenes brannforretning, mottar Gjensidige kostnadsrefusjoner. Som en følge av reassuransesordningen for brannforsikring forvalter Gjensidige midler for brannkassene. Brannkassene godskrives renter for disse midlene.

NOTER

1 – EGENKAPITAL

AKSJEKAPITAL

Ved utgangen av året bestod aksjekapitalen i henhold til vedtektene av 500 millioner ordinære aksjer, hver pålydende 2 kroner. Alle utstedte aksjer er fullt innbetalt.

Eierne av ordinære aksjer har utbytte- og stemmerett. Det er ingen rettigheter knyttet til beholdningen av egne aksjer.

I tusen egenkapitalbevis/aksjer	2011	2010
Utstedte 1. januar	500.000	100.000
Aksjesplitt		400.000
Utstedte 31. desember	500.000	500.000

I forbindelse med omdanning fra gjensidig selskap med begrenset ansvar (BA) til allmennaksjeselskap (ASA) 28. juni 2010 er egenkapitalbeviskapitalen konvertert til aksjekapital.

EGNE AKSJER

I kolonnen for egne aksjer i oppstillingen av endringer i egenkapital presenteres pålydende av selskapets beholdning av egne aksjer. Beløp betalt som overskrider pålydende belastes annen egenkapital slik at kostpris for egne aksjer trekkes fra i konsernets egenkapital.

Ved utgangen av året utgjorde antall egne aksjer 60.755 (26.983).

Det er totalt i 2011 kjøpt 257.175 egne aksjer til bruk i Gjensidiges aksjekjøpsordning, til en snittkurs på 64,13 kroner. Av disse er 205.434 overført til ansatte. I tillegg har det i 2011 blitt utdelt 17.969 bonusaksjer til ansatte i Sverige og Danmark fra Gjensidiges egne aksjer. Økning i egne aksjer gjennom året utgjør etter dette 33.772.

OVERKURSFOND

Overkursfond består av innbetalte midler og kan benyttes til dekning av tap.

ANNEN INNSKUTT EGENKAPITAL

Annen innskutt egenkapital består av lønnskostnad som er innregnet i resultatregnskapet som følge av aksjekjøpsprogram for ansatte.

VALUTAKURSDIFFERANSER

Valutakursdifferanser består av valutakursdifferanser som oppstår ved omregning av utenlandske datterselskaper samt fra omregning av forpliktelser som sikrer selskapets nettoinvestering i utenlandske datterselskaper.

AKTUARIELLE GEVINSTER/TAP PENSJON

Aktuarielle gevinster/tap pensjon består av gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

ANNEN OPPTJENT EGENKAPITAL

Annen opptjent egenkapital består av årets og tidligere års resultat og inkluderer også avsetninger til pliktige bundne fond (naturskadefond, garantiordning).

NATURSKADEFONDET

Driftsresultatet fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot et eget naturskadefond. Avsetningen kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

GARANTIORDNINGEN

Avsetning til garantiordning skal gi sikkerhet for at forsikringstakerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

UTBYTTE

Foreslått og vedtatt utbytte

Millioner kroner	2011	2010
Per 31. desember		
4,55 kroner per ordinær aksje (4,70)	2.275,0	2.350,0

Avsatt utbytte i oppstillingen av endringer i egenkapital er fratrasket utbytte på egne aksjer.

2 – BRUK AV ESTIMATER

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Gjensidige hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Virkelig verdi baseres på markedspriser og på allment aksepterte verdsettelsesmodeller hvor markedspriser ikke foreligger. Et sentralt parameter i verddivurderingen er det langsiktige avkastningskrav for den enkelte eiendom. En nærmere beskrivelse av prisrisikoen knyttet til eiendommer og en sensitivitetsanalyse for investeringseiendommer er inntatt i note 8.

ANLEGG OG UTSTYR, EIERBENYTTET EIENDOM OG IMMATERIELLE EIENDELER

Anlegg og utstyr, eierbenyttet eiendom og immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsmetoden og avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med utnyttbar levetid. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi. Nedskrivninger foretas dersom det foreligger verdifall. Det foretas en løpende vurdering av disse eiendommene på lik linje med investeringseiendommer.

Goodwill testes årlig for verdifall, eller oftere dersom det er indikasjoner på verdifall. Testingen for verdifall innebærer å fastsette gjenvinnbart beløp for den kontantstrømgenererende enheten. Normalt fastsettes gjenvinnbart beløp ved bruk av budsjetterte kontantstrømmer basert på forretningsplaner. Forretningsplanene bygger på tidligere erfaringer samt forventet markedsutvikling. Se note 5 og 7.

FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Virkelig verdi på finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel unoterte aksjer) fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene er i hovedsak basert på markedsforholdene på rapporteringstidspunktet. Se note 9.

UTLÅN OG FORDRINGER

For finansielle eiendeler som ikke er innregnet til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi. Se note 10.

FORSIKRINGSFORPLIKTELSE

Bruk av estimater ved beregning av forsikringsforpliktelser gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper; bransjer med kort eller med lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt og oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse.

For langhalede bransjer er risikoen forbundet med det forhold at det endelige omfanget av inntrufne skader må estimeres på bakgrunn av erfaring og empiriske data. Innen enkelte personbransjer kan det ta ti til 15 år før alle skader som er inntruffet i et kalenderår er meldt selskapet. I tillegg vil det i mange tilfeller ikke være tilstrekkelige opplysninger når skaden meldes til å foreta en korrekt avsetning. Dette kan skyldes uklarheter om årsakssammenheng og usikkerhet om skadelidtes fremtidige arbeidsevne o.l. Mange personskader prøves i rettssystemet og erstatningsnivået har over tid økt. Dette får også betydning for skader som er inntruffet i tidligere år, men som ennå ikke er avsluttet. Risikoen knyttet til avsetningene i personrelaterte bransjer er dermed påvirket av eksterne forhold. For å redusere denne risikoen foretar selskapet beregning av erstatningsansvaret etter ulike metoder og følger opp at de registrerte avsetningene knyttet til pågående erstatningssaker til enhver tid er basert på gjeldende beregningsregler. Se note 3 og 13.

PENSJON

Beregning av nåverdi av pensjonsforpliktelser baseres på aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i forutsetningene påvirker den beregnede forpliktelsen. Endringer i diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Diskonteringsrenten og andre forutsetninger gjennomgås normalt en gang i året når den aktuarielle beregningen foretas, med mindre det har vært vesentlige endringer i løpet av året. Se note 14.

3 – STYRING AV FORSIKRINGSRISIKO OG FINANSIELL RISIKO

For informasjon om styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko henvises det til note 3 i notene til konsernregnskapet, som er dekkende både for

Gjensidige Forsikring ASA og Gjensidige Forsikring konsern.

4 – PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER MV. I SKADEFORSIKRING

For informasjon om segmenter i henhold til IFRS 8 henvises det til note 4 i konsernregnskapet. Informasjonen nedenfor er utarbeidet i henhold til kravene i årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper.

LANDBASERTE FORSIKRINGER – PRIVAT

Millioner kroner	Kombinerte	Motorvogn	Herav trafikk	Herav øvrige	Fritidsbåt	Ulykke	Reise	Øvrige landbaserte	Sum privat
Forsikringsteknisk resultat									
<i>Forfalte bruttopremier</i>	2.395,7	4.395,2	1.821,3	2.573,5	214,8	698,3	445,3	174,5	8.323,4
Opptjente bruttopremier	2.344,7	4.440,1	1.859,5	2.580,6	220,1	686,6	436,5	166,4	8.294,4
Påløpne bruttoerstatningskostnader	(1.802,5)	(3.016,0)	(1.288,6)	(1.727,4)	(131,3)	(516,8)	(300,8)	(117,1)	(5.884,5)
Brutto driftskostnader	(361,3)	(714,7)	(301,3)	(413,4)	(46,8)	(120,3)	(88,5)	(36,9)	(1.368,5)
Forsikringsteknisk resultat	180,9	709,4	269,6	439,8	42,0	49,5	47,2	12,4	1.041,3
Påløpne brutto erstatningskostnader									
Inntruffet i år	(1.826,0)	(3.091,2)	(1.322,3)	(1.768,9)	(133,2)	(533,9)	(318,6)	(123,3)	(6.026,2)
Inntruffet tidligere år	23,6	75,2	33,8	41,5	1,9	17,0	17,8	6,1	141,7
Påløpne brutto erstatningskostnader	(1.802,5)	(3.016,0)	(1.288,6)	(1.727,4)	(131,3)	(516,8)	(300,8)	(117,1)	(5.884,5)
Forsikringstekniske avsetninger									
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	1.118,7	2.137,3	879,8	1.257,5	90,5	254,4	206,8	80,0	3.887,7
Brutto erstatningsavsetning	1.206,6	5.431,0	4.731,5	699,5	74,4	2.325,2	132,7	23,3	9.193,2
<i>Brutto erstatningsansvar</i>	<i>1.079,9</i>	<i>3.518,8</i>	<i>3.065,5</i>	<i>453,2</i>	<i>72,3</i>	<i>1.740,3</i>	<i>131,8</i>	<i>22,4</i>	<i>6.565,4</i>
Sikkerhetsavsetning									1.218,7
<i>Finanstilsynets minstekrav</i>									<i>1.218,7</i>

Millioner kroner	AVSETNING FOR IKKE OPPTJENT PREMIE		ERSTATNINGS- AVSETNING	
	Brutto	For egen regning	Brutto	For egen regning
Pool-ordninger				
Norsk Naturskadepool	106,7	106,7	336,9	300,4
Yrkesskadeforsikringsforeningen			43,2	43,2
Trafikkadeforsikringsforeningen			32,9	32,9
Legemiddelpoolen			4,0	4,0
Sum pool-ordninger	106,7	106,7	417,0	380,5

LANDBASERTE FORSIKRINGER – NÆRINGS- LIV

Millioner kroner	Industri	Kombi- nerte	Motor- vogn	Herav trafikk	Herav øvrige	Ansvar	Yrkes- skade	Trygghet	Husdyr	Fiske- oppdrett	Tran- sport	Øvrige land- baserte	Ettårige risikofor- sikringer	Sum nærings- liv
Forsikringsteknisk resultat														
Forfalte bruttopremier	1.102,4	2.129,8	1.151,1	343,5	807,6	428,2	749,2	343,4	81,8	35,3	51,1	43,2	1.461,7	7.577,2
Opptjente bruttopremier	1.073,9	2.145,4	1.156,1	344,2	811,9	416,1	766,4	352,2	80,1	33,8	51,1	47,9	1.465,1	7.588,1
Påløpne bruttoerstatningskostnader	(962,1)	(2.341,9)	(880,3)	(307,5)	(572,8)	(373,5)	(629,3)	(287,0)	(108,1)	(24,9)	(11,2)	(34,4)	(900,1)	(6.552,9)
Brutto driftskostnader	(107,0)	(329,9)	(222,0)	(64,5)	(157,5)	(64,0)	(82,0)	(37,7)	(10,0)	(6,2)	(9,4)	(12,4)	(241,4)	(1.121,8)
Forsikringsteknisk resultat	4,8	(526,4)	53,8	(27,8)	81,6	(21,4)	55,1	27,5	(38,0)	2,7	30,5	1,1	323,6	(86,5)
Påløpne brutto erstatningskostnader														
Inntruffet i år	(971,9)	(2.379,8)	(899,0)	(318,8)	(580,2)	(366,1)	(626,5)	(312,9)	(90,8)	(28,3)	(20,1)	(23,9)	(970,0)	(6.689,2)
Inntruffet tidligere år	9,8	37,9	18,7	11,3	7,4	(7,5)	(2,8)	25,9	(17,3)	3,4	8,9	(10,5)	69,9	136,4
Påløpne brutto erstatningskostnader	(962,1)	(2.341,9)	(880,3)	(307,5)	(572,8)	(373,5)	(629,3)	(287,0)	(108,1)	(24,9)	(11,2)	(34,4)	(900,1)	(6.552,8)
Forsikringstekniske avsetninger														
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	422,6	707,8	375,5	105,7	269,8	147,6	201,5	48,9	37,7	10,0	15,8	7,3	511,8	2.486,4
Brutto erstatningsavsetning	1.545,4	1.295,4	1.146,5	988,9	157,6	883,9	5.603,1	2.092,2	73,0	23,3	18,5	43,1	2.241,3	14.966,0
Brutto erstatningsansvar	1.124,6	942,7	664,7	573,3	91,4	684,8	4.331,8	1.371,1	72,0	12,1	11,2	43,1	2.241,3	11.499,6
Sikkerhetsavsetning														1.121,4
Finanstilsynets minstekrav														1.121,4

Millioner kroner	SJØFORSIKRINGER OG ENERGIFORSIKRINGER			MOTTATTE GJENFORSIKRINGER			ØVRIGE	
	Storkasko	Kystkasko	Energi	Sum sjø- og energi- forsikringer	Propor- sjonale	Ikke- propor- sjonale	Sum mottatte gjenfor- sikringer	Sum Gjensidige Forsikring
Forsikringsteknisk resultat								
Forfalte bruttopremier		213,8		213,8	812,5	56,7	869,2	17.239,7
Opptjente bruttopremier		221,6		221,6	812,5	56,7	869,2	17.240,1
Påløpne bruttoerstatningskostnader	1,7	(219,5)	9,1	(208,7)	(675,8)	(37,6)	(713,4)	(13.769,0)
Brutto driftskostnader		(40,8)		(40,8)	(112,6)	(3,4)	(116,0)	(2.647,1)
Forsikringsteknisk resultat	1,7	(38,7)	9,1	(27,9)	24,1	15,7	39,8	824,0
Påløpne brutto erstatningskostnader								
Inntruffet i år		(207,2)		(207,2)	(669,2)	(35,7)	(704,9)	(14.038,0)
Inntruffet tidligere år	1,7	(12,3)	9,1	(1,5)	(6,6)	(1,9)	(8,5)	269,1
Påløpne brutto erstatningskostnader	1,7	(219,5)	9,1	(208,7)	(675,8)	(37,6)	(713,4)	(13.768,9)
Forsikringstekniske avsetninger								
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie		16,9		16,9				6.497,8
Brutto erstatningsavsetning	17,0	303,2	35,4	355,6	428,4	57,7	486,1	25.481,1
Brutto erstatningsansvar	17,0	213,2	35,4	265,6	375,9		375,9	18.864,1
Sikkerhetsavsetning				37,4			68,4	2.445,9
Finanstilsynets minstekrav				37,4			68,4	2.445,9

5 – IMMATERIELLE EIENDELER

Millioner kroner	Goodwill	Kunde- forhold	Varemerke	Internt utviklede IT-systemer	Andre immaterielle eiendeler	Sum
Anskaffelseskost						
Per 1. januar 2010	152,0	15,8		272,4	881,2	1.321,4
Tilgangar	899,2	335,2	53,4	105,2	54,8	1.447,8
Tilgangar ved intern utvikling				29,8		29,8
Valutakursdifferanser	(15,6)	(8,7)	(1,5)	(0,7)	(1,6)	(28,1)
Per 31. desember 2010	1.035,6	342,4	51,8	406,7	934,4	2.770,9
Prosjekter i arbeid				75,7		75,7
Per 31. desember 2010, inklusiv prosjekter i arbeid	1.035,6	342,4	51,8	482,4	934,4	2.846,5
Avskrivning og tap ved verdifall						
Per 1. januar 2010		(1,8)		(133,3)	(881,3)	(1.016,3)
Avskrivning i perioden		(34,4)	(7,6)	(87,1)	(8,1)	(137,1)
Valutakursdifferanser		0,5	0,2	0,5	0,2	1,6
Per 31. desember 2010		(35,6)	(7,4)	(219,8)	(889,1)	(1.151,9)
Balanseført beløp						
Per 1. januar 2010	152,0	14,1		221,1		387,1
Per 31. desember 2010	1.035,6	306,8	44,4	262,6	45,3	1.694,7
Anskaffelseskost						
Per 1. januar 2011	1.035,6	342,4	51,8	406,7	934,4	2.770,9
Tilgangar ved fusjon	228,7	85,3	10,0	1,2		325,1
Tilgangar ved intern utvikling				137,4		137,4
Avhendinger				(126,0)	(881,2)	(1.007,2)
Valutakursdifferanser	(2,2)	(1,1)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(4,0)
Per 31. desember 2011	1.262,0	426,5	61,6	419,1	53,0	2.222,2
Prosjekter i arbeid				92,9		92,9
Per 31. desember 2011, inklusiv prosjekter i arbeid	1.262,0	426,5	61,6	511,9	53,0	2.315,1
Avskrivning og tap ved verdifall						
Per 1. januar 2011		(35,6)	(7,4)	(219,8)	(889,1)	(1.151,9)
Tilgangar ved fusjon	(100,0)	(29,1)	(3,4)	(0,2)		(132,7)
Avskrivning i perioden		(37,2)	(8,4)	(105,8)	(6,1)	(157,5)
Avhendinger				96,7	881,3	978,0
Valutakursdifferanser		0,1		0,1		0,3
Per 31. desember 2011	(100,0)	(101,8)	(19,1)	(229,0)	(13,9)	(463,9)
Balanseført beløp						
Per 1. januar 2011	1.035,6	306,8	44,4	262,6	45,3	1.694,7
Per 31. desember 2011	1.162,0	324,7	42,4	282,9	39,1	1.851,1
Avskrivningsmetode	I/A	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	I/A	10	10	5-8	5-10	

Selskapets immaterielle eiendeler er enten ervervet eller internt utviklet. Goodwill og kundeforhold er ervervet gjennom oppkjøp av porteføljer, og er et resultat av allokering av kostpris ved oppkjøpet. Internt utviklede IT-systemer er utviklet for bruk i forsikringsvirksomheten. Ekstern og intern bistand til utviklingsarbeid i forbindelse med innføring eller vesentlig oppgradering av EDB-programvare, herunder tilpasning av standardsystemer aktiveres som immaterielle eiendeler. Avskrivning er inkludert i Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader.

Avgang på andre immaterielle eiendeler gjelder forsikringsporteføljer som er ferdig avskrevet. Ingen av de immaterielle eiendelene har ubestemt utnyttbar levetid.

VERDIVURDERING AV GOODWILL

Balanseført goodwill i selskapet utgjør per 31. desember 2011 1.162,0 millioner kroner. Av dette er 163,5 millioner kroner knyttet til Gjensidige Forsikring, svensk filial, sitt kjøp av forsikringsportefølje fra datterselskapet Tennant Försäkringsaktiebolag 1. oktober 2009 og 869,8 millioner kroner knyttet til Gjensidige Forsikring, dansk filial, sitt kjøp av forsikringsportefølje fra Fair Forsikring A/S og KommuneForsikring A/S 1. januar 2010 og Nykredit Forsikring A/S 1. oktober 2010. 128,7 millioner kroner knytter seg til fusjonen mellom Gjensidige Forsikring ASA og Tennant Försäkringsaktiebolag som fusjonerte med virkning fra 1. januar 2011. Filialene er egne kontantstrømgenererende enheter.

Årlig vurdering av tap ved verdifall ble gjennomført i tredje kvartal 2011. Det er også foretatt indikasjonsvurderinger i øvrige kvartal for å vurdere om det er nye forhold som tilsier at det må foretas en ny vurdering av verdifall.

5 – IMMATERIELLE EIENDELER (FORTS.)

Gjennvinnbart beløp for de kontantstrømgenererende enhetene fastsettes ut fra en vurdering av bruksverdi. Bruksverdien baseres på en diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer, med en relevant diskonteringsrente som tar hensyn til løpetid og risiko.

BUDSJETTER/PROGNOSER OG PERIODEN KONTANTSTRØMME ER FREMSKREVET

Fremskrivningen av kontantstrømmene er basert på budsjetter for de neste fire årene gjennomgått av ledelsen og godkjent av styret. I perioden etter 2015 er det i hovedsak lagt til grunn en årlig vekst på tre prosent fram til 2020. Terminalverdien er beregnet i år 2020. Veksten begrunnes med at selskapene i utgangspunktet er mindre selskaper, med et solid morselskap som gir gode mulighetene til å øke markedsandelene. Kontantstrømmene er estimert til et normalnivå før det er beregnet en terminalverdi. Gjensidige bruker som utgangspunkt en ti års horisont på sine modeller, siden selskapet er i en vekstperiode og en kortere periode vil gi et mindre korrekt bilde av forventede kontantstrømmer.

LEDELSENS METODE

Så langt det er mulig har ledelsen søkt å dokumentere de forutsetningene som modellene er basert på ved hjelp av ekstern informasjon. Ekstern informasjon er først og fremst benyttet i vurderingen av diskonteringsrente og valutakurser. Når det gjelder fremtidige kontantstrømmer har ledelsen også vurdert i hvilken grad man historisk har oppnådd sine budsjetter. Dersom man ikke har oppnådd forventet budsjetter resultat, har ledelsen gjennomført en avviksanalyse. Disse avviksanalysene er gjennomgått av styret i de respektive datterselskapene, samt av ledelsen i Gjensidige Forsikring.

NIVÅ PÅ COMBINED RATIO (CR)

Det forventede CR-nivået i både vekstperioden og ved beregning av terminalverdien er vurdert til å være fra 91,9 til 97,7.

Vekstrate

Vekstraten er fastsatt til 3,0 prosent. Dette er basert på følgende forutsetninger

Langsiktig reell BNP-vekst	2-3 %
Langsiktig forventet inflasjon	2-3 %
Sum nominell vekstforventning	4-6 %

Basert på en overordnet vurdering har ledelsen likevel valgt å legge seg på 3,0 prosent, da dette anses å være mer i tråd med markedets forventninger.

DISKONTERINGSRENTE

Diskonteringsrenten er før skatt, og er sammensatt av en risikofri rente, et risikopåslag og en markedsbeta. Den risikofrie renten tilsvarer en ti års rente på statsobligasjoner i de respektive landene som filialene opererer i. I tillegg er det tillagt et risikopåslag på 5,5 prosentpoeng for Danmark og Sverige.

FØLSOMHETSANALYSE FOR NØKKELFORUTSETNINGER

Merverdiene knyttet til oppkjøpet er basert på ulike nøkkelforutsetninger. Dersom disse forutsetningene utvikler seg vesentlig forskjellig fra det som er forutsatt i modellene for vurdering av tap ved verdifall, kan dette medføre behov for nedskrivning, jf. tabell.

SENSITIVITETSTABELL	Diskonteringsrenten øker med 1 %	Vekst reduseres med 2 % ift forventet neste 3 år	CR øker med 2 % de neste 3 årene	Alle forhold inntreffer samtidig
Gjensidige Forsikring, dansk filial	Nedskrivningsbehov med ca. 40 mill.	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Nedskrivningsbehov med ca. 120 mill.
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring	Nedskrivningsbehov med ca. 135 mill.	Nedskrivningsbehov med ca. 10 mill.	Nedskrivningsbehov med ca. 35 mill.	Nedskrivningsbehov med ca. 135 mill.
Nykredit Forsikring	Nedskrivningsbehov med ca. 305 mill.	Nedskrivningsbehov med ca. 40 mill.	Nedskrivningsbehov med ca. 45 mill.	Nedskrivningsbehov med ca. 375 mill.
Gjensidige Forsikring, svensk filial	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov
Gjensidige Baltic	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov

I Gjensidige Forsikring ASA regnskapsføres datterselskaper til kostpris. Valutakursendringer kan dermed medføre verdiendringer som gir verdifall på selskapsnivå. Tabellen nedenfor viser effekt på selskapsregnskapet.

SENSITIVITETSTABELL	Valutakurs reduseres med 10 %
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring	Mulig nedskrivningsbehov med ca. 65 mill.
Nykredit Forsikring	Mulig nedskrivningsbehov med ca. 90 mill.
Gjensidige Baltic	Ingen nedskrivningsbehov

6 – AKSJER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

DATTERSELSKAPER Millioner kroner	Forretnings- kontor	Eier- andel	Kostpris 31.12.2011	Balanseført verdi 31.12.2011	Kostpris 31.12.2010	Balanseført verdi 31.12.2010
Fair Forsikring A/S (avviklet i 2011)	København	100 %			2.668,7	2.668,7
Gjensidige Bank Holding AS	Oslo	100 %	1.590,4	1.491,7	1.590,4	1.491,7
Gjensidige Norge AS	Oslo	100 %	195,7	1,1	195,7	1,1
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	Oslo	100 %	842,4	842,4	761,8	761,8
Glitne Invest AS	Oslo	100 %	340,1	340,1	340,1	340,1
Oslo Areal AS	Oslo	100 %	4.938,1	4.938,1	4.938,1	4.938,1
Gjensidige Baltic	Riga	100 %	351,5	347,8	351,5	347,8
Samtrygd Eigedom AS	Førde	100 %	6,9	6,9	6,9	6,9
Strandtorget Drift AS	Oslo	100 %	0,4	0,4	0,4	0,4
Strandtorget Eiendom AS	Oslo	100 %	0,2	0,2	0,1	0,1
Tennant Holding AB	Stockholm	100 %	103,9	10,2	568,3	474,6
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	København	100 %	770,2	770,2	770,2	770,2
Nykredit Forsikring A/S	København	100 %	1.625,1	1.625,1	2.669,6	2.669,6
Sum aksjer i datterselskaper			10.765,0	10.374,4	14.862,1	14.471,5

TILKNYTTETE SELSKAPER Millioner kroner	Forretnings- kontor	Eierandel	Kostpris 31.12.2011	Balanseført verdi 31.12.2011	Kostpris 31.12.2010	Balanseført verdi 31.12.2010
Storebrand ASA	Oslo	24,3 %	4.604,4	2.567,4	4.604,4	2.567,4
SpareBank 1 SR-Bank	Stavanger	10,3 %	866,4	866,4	866,4	866,4
Bilskadeinstituttet AS	Oslo	29,5 %	0,4	0,4	0,4	0,4
Vervet AS inkludert ansvarlig lån ¹	Tromsø	25 %	32,3	2,5	30,8	1,0
Sum aksjer i tilknyttede selskaper			5.503,5	3.436,7	5.502,0	3.435,2

¹ Ansvarlig lån på 24,0 millioner kroner er inkludert i kostpris.

DATTERSELSKAPER – TILLEGGSINFORMASJON Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter ²	Resultat	Andel av børsverdi
For hele selskapet 2011						
Gjensidige Bank Holding (konsern)	16.514,9	1.292,9	15.222,0	376,3	48,7	I/A
Gjensidige Norge AS	1,1	1,1				I/A
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding (konsern)	8.876,0	587,3	8.288,7	532,7	44,5	I/A
Glitne Invest (konsern)	572,4	518,1	54,3	323,7	133,5	I/A
Oslo Areal AS	5.629,6	4.858,4	771,3		265,0	I/A
Gjensidige Baltic	736,7	311,4	425,3	395,8	19,1	I/A
Samtrygd Eigedom AS	1,4	1,4				I/A
Strandtorget Drift AS	6,2	6,2				I/A
Strandtorget Eiendom AS	2,5	0,5				I/A
Tennant Holding AB	10,1	8,5	1,6	199,1	220,5	I/A
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	4.663,9	553,1	4.110,7	277,8	43,2	I/A
Nykredit Forsikring A/S	1.481,2	437,3	1.043,9	155,6	93,6	I/A
Sum datterselskaper	38.496,0	8.576,3	29.917,8	2.261,1	868,2	

² Driftsinntekter. For selskaper hvor finansinntekter er driftsinntekter er dette inkludert i inntekter. For annen virksomhet er finansinntekter ikke inkludert.

6 – AKSJER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER (FORTS.)

DATTERSELSKAPER – TILLEGGSINFORMASJON

Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter ²	Resultat	Andel av børsverdi
For hele selskapet 2010						
Fair Forsikring A/S (konsern)	2.457,6	2.456,1	1,4	296,1	129,4	I/A
Gjensidige Bank Holding (konsern)	15.789,6	1.314,9	14.474,6	335,7	24,6	I/A
Gjensidige Norge AS	1,2	1,1		0,1		I/A
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding (konsern)	7.257,2	462,6	6.794,6	335,8	(20,1)	I/A
Clitne Invest (konsern)	647,3	417,1	230,2	544,7	31,6	I/A
Oslo Areal AS	5.420,4	4.823,7	596,6		107,0	I/A
Gjensidige Baltic	717,5	313,1	404,4	459,3	43,9	I/A
Samtrygd Eigedom AS	6,4	6,4		0,1	0,3	I/A
Strandtorget Drift AS	1,8	0,5	1,2			I/A
Strandtorget Eiendom AS	0,1	0,1				I/A
Tenant Holding AB (konsern)	727,0	344,7	382,3	453,0	41,9	I/A
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	4.221,5	512,0	3.709,5	360,2	54,1	I/A
Nykredit Forsikring A/S	2.461,8	1.443,9	1.018,0	116,2	537,9	I/A
Sum datterselskaper	39.709,2	12.096,3	27.612,9	2.901,1	950,6	

² Driftsinntekter. For selskaper hvor finansinntekter er driftsinntekter er dette inkludert i inntekter. For annen virksomhet er finansinntekter ikke inkludert.

TILKNYTTETE SELSKAPER – TILLEGGSINFORMASJON

Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter ²	Resultat	Andel av børsverdi
For hele selskapet 2011						
Storebrand ASA	401.442,0	18.777,0	382.665,0	38.225,0	681,0	3.404,2
SpareBank 1 SR-Bank	131.142,0	9.757,0	121.385,0	3.267,0	1.081,0	843,0
Bilskadeinstituttet AS	5,0	4,7	0,3	1,3	0,1	I/A
Vervet AS	115,6	18,0	96,1	0,1		I/A
Sum tilknyttede selskaper	532.704,6	28.556,7	504.146,4	41.493,4	1.762,1	

TILKNYTTETE SELSKAPER – TILLEGGSINFORMASJON

Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter ²	Resultat	Andel av børsverdi
For hele selskapet 2010						
Storebrand ASA	390.414,0	18.417,0	371.997,0	48.241,0	1.480,0	4.777,9
SpareBank 1 SR-Bank	134.778,0	9.402,0	125.376,0	3.414,0	1.317,0	1.180,6
Bilskadeinstituttet AS	5,3	4,8	0,5	1,6	0,2	I/A
Vervet AS	109,2	13,1	96,1	0,5	(0,4)	I/A
Sum tilknyttede selskaper	525.306,5	27.836,9	497.469,6	51.657,1	2.796,8	

Investeringen i SpareBank1 SR-Bank er klassifisert som tilknyttet selskap og regnskapsføres til kostpris. Gjensidige Forsikring ASA eier 16,3 prosent av egenkapitalbeviskapitalen og 10,3 prosent av egenkapitalen i banken og har ikke, basert på eierandelen alene, betydelig innflytelse. Selskapet er imidlertid representert både i styret til SpareBank1 SR-Bank og i valgkomiteen. Dette gjør at Gjensidige Forsikring ASA har betydelig innflytelse og dermed mulighet til å delta i de finansielle og driftsmessige prinsippavgjørelsene til banken.

Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank, balanseført til 343,7 millioner kroner.

For samtlige investeringer tilsvarer stemmeandel eierandel.

7 – EIERBENYTTET EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

Millioner kroner	Eierbenyttet eiendom	Anlegg og utstyr ¹	Sum
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2010	243,9	594,6	838,5
Tilganger		107,5	107,5
Avhendinger	(99,1)	(22,2)	(121,3)
Valutakursdifferanser		(1,1)	(1,1)
Per 31. desember 2010	144,8	678,8	823,5
Prosjekter i arbeid		53,5	53,5
Per 31. desember 2010, inklusiv prosjekter i arbeid	144,8	732,3	877,1
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2010	(61,0)	(370,0)	(431,1)
Årets avskrivning	(6,0)	(78,9)	(84,9)
Avhendinger	36,5	6,2	42,7
Valutakursdifferanser		0,3	0,3
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden ²	(2,2)		(2,2)
Per 31. desember 2010	(32,8)	(442,5)	(475,3)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2010	182,9	243,9	426,7
Per 31. desember 2010	112,0	289,8	401,8
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2011	144,8	678,8	823,5
Tilganger ved fusjon		5,4	5,4
Tilganger		55,8	55,8
Avhendinger	(28,5)	(28,0)	(56,5)
Valutakursdifferanser		(0,1)	(0,1)
Per 31. desember 2011	116,3	711,8	828,0
Prosjekter i arbeid		32,6	32,6
Per 31. desember 2011, inklusiv prosjekter i arbeid	116,3	744,4	860,7
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2011	(32,8)	(442,5)	(475,3)
Tilganger ved fusjon		(3,4)	(3,4)
Årets avskrivning	(4,5)	(74,6)	(79,1)
Avhendinger	15,6	5,7	21,3
Per 31. desember 2011	(21,7)	(514,8)	(536,5)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2011	112,0	289,8	401,8
Per 31. desember 2011	94,5	229,6	324,2
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	10-50	3-5	

¹ Anlegg og utstyr består hovedsakelig av maskiner, biler, inventar og møbler.

² I 2010 ble en eierbenyttet eiendom nedskrevet med 2,2 millioner. Ny verdi på eiendommen ble fastsatt ved hjelp av konsernets interne verdsettingsmodell, jf. note 8 om investeringseiendommer. Verdsettelsen var ikke basert på observerbare markedspriser eller nylige transaksjoner. Balanseført verdi av eiendommen før nedskrivningen var 16,8 millioner.

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Estimert utnyttbar levetid for inneværende periode og sammenligningsperioder er mellom ti og 50 år for eierbenyttet eiendom, hvorav tekniske installasjoner innehar høyeste avskrivningssats, og mellom tre og fem år for anlegg og utstyr.

Det foreligger ingen restriksjoner på eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr.

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr er heller ikke stilt som sikkerhet for forpliktelser.

Markedsverdien av tomter og eierbenyttede eiendommer overskrider balanseført verdi som vist nedenfor. For anlegg og utstyr er det ikke noe vesentlig avvik mellom balanseført verdi og markedsverdi. Enkelte drifts-midler, som for eksempel møbler, er fullt avskrevet men fortsatt i bruk.

Millioner kroner	2011	2010
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	106,4	122,9
Balanseført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	94,5	112,0
Merverdi utover balanseført verdi	11,9	10,9

8 – INVESTERINGSEIENDOMMER

Millioner kroner	2011	2010
Balansen		
Per 1. januar	1.102,5	1.163,5
Tilgangar som resultat av etterfølgende utgifter	4,0	82,6
Avhendinger	(266,9)	(128,1)
Netto gevinster/(tap) ved justering av virkelig verdi	57,0	(15,5)
Per 31. desember	896,6	1.102,5

Resultateffekt fra investeringseiendommer er vist i note 19.

Gjensidige Forsikring anvender virkelig verdi for sine investeringseiendommer. Investeringseiendommer består av næringseiendommer som leies ut til aktører utenfor Gjensidige Forsikring konsern og som er anskaffet i tråd med konsernets kapitalplasseringsstrategi. Eiendommer som benyttes av konsernets egen virksomhet er klassifisert som eierbenyttet eiendom, jf. note 7. I eiendommer som både leies ut til aktører utenfor konsernet og benyttes av konsernets egen virksomhet er utleiedelene som kan seksjoneres klassifisert som investeringseiendom.

Gjensidige Forsikring eier ingen investeringseiendommer utenfor Norge. Gjennomsnittlig leieperiode er 4,8 år og eiendomsporteføljen omfatter kontor og kjøpesenter.

Konsernets egen verdsettelsesmodell legges til grunn både i kvartalsregnskapene og ved årsslutt. Ved årsslutt er det i tillegg innhentet uavhengige verdivurderinger fra to ulike eksterne rådgivere for utvalgte deler av porteføljen. Fra og med 2011 har konsernet lagt en ny verdsettelsesmodell til grunn. Endringen har ikke medført regnskapsmessige effekter.

Konsernets verdsettelsesmodell verdsetter hver eiendom for seg selv. Verdivurderingsmodellen er en halvårlig etterskuddsvis kontantstrømsmodell.

De viktigste faktorer i verdivurderingsmodellen er avkastningskrav, leieinntekter (kontraktsleie og markedsleie), eierkostnader, leietakertilpasninger og prosjektinvesteringer. Metoden kartlegger alle inntekter og utgifter i en gitt investeringshorisont (som hovedregel ti år) slik at netto kontantstrøm fremkommer for eiendommen per år. Deretter beregnes nåverdien av denne kontantstrømmen basert på et realavkastningskrav pluss forventet inflasjon. Nåverdien av denne kontantstrømmen samt nåverdien av restverdien utgjør kontantstrømsverdien av eiendommen, og dette anses å være eiendommens markedsverdi.

Avkastningskravet fastsettes med utgangspunkt i et normalavkastningskrav som justeres for eiendommens beliggenhet, type, kontrakt og standard. Normalavkastningskravet fastsettes ut fra det avkastningskravet som kan avledes gjennom transaksjoner i markedet, samt forventninger om rentenivå og risikopåslag. Markedsleien fastsettes ut fra eksisterende kontrakter på eiendommen og sammenlignbare eiendommer, observasjoner fra kontraktsforhandlinger, tilbudsforespørsler, markedsrapporter fra næringsmeglere og Eiendomsverdi sin database.

For 2011 er følgende parametere lagt til grunn for porteføljen som gir følgende gjennomsnittlige verdi per kvm.

Kroner	Avkastningskrav	Gjennomsnittlig markedsleie	Gjennomsnittlig kontraktsfestet leie	Gjennomsnittlig verdi per kvm.
Samlet portefølje	6,26 %	1.387,0	1.369,0	20.833,0

Fastsettelsen av de ovennevnte parametere innebærer betydelig grad av skjønn. Det etterstrebes at dette skjønnet er konsistent med det som observeres i markedet, og at skjønnet anvendes konsekvent fra periode til periode.

I tabellen under fremgår det hvordan sensitiviteten på avkastningskravet og markedsleien påvirker verdien av porteføljen, slik den foreligger per 31. desember 2011.

Millioner kroner	Markedsleie reduseres med 10 %	Markedsleie per 31.12.11	Markedsleie øker med 10 %
Avkastningskrav øker med 0,25 prosentpoeng	776,3	858,1	940,5
Avkastningskrav 6,26 prosent	811,4	896,6	982,4
Avkastningskrav reduseres med 0,25 prosentpoeng	850,3	939,0	1.028,6

Det foreligger ingen restriksjoner med hensyn til salg eller på bruk av inntekter og kontantstrømmer fra investeringseiendommer.

Gjensidige Forsikring har ingen investeringseiendommer for leasing eller som er klassifisert som tilgjengelig for salg.

Per 31. desember 2011 foreligger kontraktsmessige forpliktelser til ombygging for leietakere på 1,0 millioner kroner (2,0).

Det er ingen lån med sikkerhet i investeringseiendommer i 2010 eller 2011.

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Millioner kroner	Noter	Balanseført verdi per 31.12.2011	Virkelig verdi per 31.12.2011	Balanseført verdi per 31.12.2010	Virkelig verdi per 31.12.2010
Finansielle eiendeler					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		104,8	104,8	434,5	434,5
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		10,9	10,9		
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>					
Aksjer og andeler	12	3.466,2	3.466,2	3.912,2	3.912,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		13.292,2	13.292,2	8.463,7	8.463,7
<i>Finansielle eiendeler som holdes til forfall</i>					
Obligasjoner som holdes til forfall		10.807,0	11.139,5	13.600,6	14.022,5
<i>Lån og fordringer</i>					
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	10	7.227,8	7.117,3	3.903,8	3.926,0
Utlån	10	224,0	224,0	264,6	264,6
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikring		3.632,0	3.632,0	3.379,8	3.379,8
Fordringer innen konsernet	21	380,6	380,6	190,7	190,7
Andre fordringer	10	137,5	137,5	123,8	123,8
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	10	47,1	47,1	11,5	11,5
Kontanter og kontantekvivalenter	11, 25	1.453,7	1.453,7	775,5	775,5
Sum finansielle eiendeler		40.783,8	41.005,8	35.060,8	35.505,0
Finansielle forpliktelser					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		67,9	67,9	105,0	105,0
<i>Finansielle forpliktelser til amortisert kost</i>					
Andre forpliktelser	15	957,2	957,2	907,4	907,4
Forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring		436,6	436,6	310,2	310,2
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	15	178,5	178,5	130,6	130,6
Forpliktelser innen konsernet	21	134,6	134,6	57,0	57,0
Sum finansielle forpliktelser		1.774,8	1.774,8	1.510,2	1.510,2
Ikke resultatført gevinst/(tap)			222,0		444,2

VIRKELIG VERDI

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

KVOTERTE PRISER I AKTIVE MARKEDER

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelser virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)

VERDSETTELSE BASERT PÅ OBSERVERBARE MARKEDSDATA

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet

- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteavtaler og valutaswapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonsprisindekser etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt på bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER (FORTS.)

- Certifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.

VERDSETTELSE BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedssdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedssdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedssdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedssdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedssdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet

- Unoterte private equity-investeringer (PE). PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontantstrømsanalyser, pris-multipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier

(Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.

- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.
- Gjensidiges innskudd i Gjensidige Pensjonskasse. Innskuddet er verdsatt til verdi lik innskutt egenkapital.

SENSITIVITET FINANSIELLE EIENDELER NIVÅ TRE

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedssdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

VERDSETTELSESHIERARKI 2011

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode.

Millioner kroner

Finansielle eiendeler

Finansielle derivater

Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet

Finansielle derivater som sikringsbokføres

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket

Aksjer og andeler

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

Finansielle forpliktelser

Finansielle derivater

Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet

	NIVÅ 1 Kvoterte priser i aktive markeder	NIVÅ 2 Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedssdata	NIVÅ 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke-observerbare markedssdata	Sum
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		104,8		104,8
Finansielle derivater som sikringsbokføres		10,9		10,9
Aksjer og andeler	201,0	1.350,8	1.914,5	3.466,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3.316,9	9.968,8	6,5	13.292,2
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		67,9		67,9

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE (FORTS.)

AVSTEMMING FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3) 2011

Millioner kroner	Per 1.1.2011	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Realisas- joner	Overføring til/fra nivå 3	Per 31.12.2011	Andel av netto urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2011
Aksjer og andeler	1.690,9	208,5	260,4	(13,5)	(231,8)		1.914,5	186,3
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	8,5	(2,2)	0,2				6,5	(2,2)
Sum	1.699,4	206,3	260,6	(13,5)	(231,8)		1.921,0	184,1

SENSITIVITET FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3) 2011

Millioner kroner		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10 %	191,4
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10 %	0,6
Sum		192,1

VERDSETTELSESHIERARKI 2010

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode.

Millioner kroner	NIVÅ 1 Kvoterte priser i aktive markeder	NIVÅ 2 Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedsdata	NIVÅ 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke-observerbare markedsdata	Sum
Finansielle eiendeler				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		434,5		434,5
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>				
Aksjer og andeler	210,7	2.010,6	1.690,9	3.912,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3.003,4	5.451,8	8,5	8.463,7
Finansielle forpliktelser				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		105,0		105,0

AVSTEMMING FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3) 2010

Millioner kroner	Per 1.1.2010	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Realisas- joner	Overføring til/fra nivå 3	Per 31.12.2010	Andel av netto realisert/urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2010
Aksjer og andeler	1.137,8	92,5	713,5	(149,1)	(103,7)		1.690,9	81,4
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9,0	(0,5)					8,5	(0,5)
Sum	1.146,8	92,0	713,5	(149,1)	(103,7)		1.699,4	80,9

SENSITIVITET FINANSIELLE EIENDELER SOM VERDSETTES BASERT PÅ IKKE-OBSERVERBARE MARKEDSDATA (NIVÅ 3) 2009

Millioner kroner		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10 %	169,1
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10 %	0,9
Sum		169,9

9 – FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE (FORTS.)

SIKRINGSBOKFØRING

Gjensidige Forsikring gjennomfører sikringsbokføring av valuta på nettoinvestering i utenlandsk virksomhet.

Sikringseffektiviteten måles per sikringsobjekt. Sikringsinstrumentene rulleres fortløpende slik at de til enhver tid har tilnærmet lik nominell verdi som sikringsobjektet.

Gjensidige Forsikring ASA, dansk filial Millioner kroner	Kontrakt/ nominell verdi	Markedsverdi 31.12.11		Inneffektivitet innregnet i resultatet
		Eiendel	Forpliktelse	
Valutarelaterte kontrakter - sikringsinstrument	888,7	10,9		(1,1)
Sikringsobjekt	897,4			
Prosent	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv
Sikringseffektivitet - prospektivt	I/A	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Sikringseffektivitet - retrospektivt	I/A	100,0 %	109,0 %	98,1 %

Gjensidige Forsikring ASA initierte 1. april 2011 sikringsbokføring av valutainvesteringen i den danske filialen. Nettoinvesteringen i den danske filialen valutasikres ved å inngå valutarelaterte kontrakter som fornyes hvert kvartal på et beløp tilsvarende verdien av investeringen i den danske filialen. Kredittrisikoen forbundet med sikringsinstrumentene er innenfor Gjensidiges kredittpolicy.

Effekten av sikringsbokføringen er en gevinst på sikringsinstrumentene på 1,8 millioner kroner som er reklassifisert fra netto inntekter fra investeringer til valutakursdifferanse på nettoinvesteringen.

10 – UTLÅN OG FORDRINGER

UTLÅN

Millioner kroner	2011	2010
Pantelån	1,9	2,4
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	7.227,8	3.903,8
Andre utlån	243,5	299,0
Nedskrivning til virkelig verdi	(16,3)	(31,2)
Ansvarlig lån	0,8	0,6
Tapsavsetning med objektive bevis	(5,9)	(6,2)
Sum utlån	7.451,8	4.168,4

Obligasjoner er verdipapirer som er klassifisert som lån og fordringer iht. IAS 39.

Andre utlån utgjøres i det alt vesentlige av rentefrie lån til landbrukskunder. Lånene har i sin helhet gått til installasjon av brannvarslingsanlegg hos disse

kundene. Det er ikke knyttet pant til lånene og løpetiden varierer fra to til over 20 år. Gjensidige Forsikring har ikke tilbudt denne lånetypen til sine kunder siden 2008. Misligholdsraten er på 1,69 prosent ved årsslutt, mot 1,5 prosent i 2010. Neddiskontering er gjort for å hensynta rentefriheten. Som diskonteringssats er benyttet 4,66 prosent.

Millioner kroner	Pålydende verdi		Kostpris		Markedsverdi	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Ansvarlige lån						
Norinnova Invest	0,8	0,6	0,6	0,6	0,8	0,6
Vervet AS ¹	24,0	24,0	24,0	24,0		
Sum ansvarlige lån	24,7	24,6	24,6	24,6	0,8	0,6

¹ Vervet AS er eid med 25 prosent av Gjensidige Forsikring og er i balansen klassifisert som fordring på tilknyttede selskaper.

Fordringen ble innregnet som tap ved verdifall i resultatet fra tilknyttede selskap i 2008. Det påløper ingen rente på de ansvarlige lånene.

Millioner kroner	2011	2010
Tapsavsetning med objektive bevis		
Tapsavsetning med objektive bevis per 1. januar	6,2	7,5
Periodens endring i tapsavsetninger basert på objektive bevis	(0,3)	(1,3)
Tapsavsetning med objektive bevis per 31. desember	5,9	6,2

Innregning av tap ved verdifall gjøres ved objektive bevis på de enkelte lån, og det gjøres derfor ikke vurderinger på grupper av utlån.

Utover det ansvar som følger av inngåtte forsikringskontrakter, har ikke selskapet gitt noen garantier som det er gjort avsetninger for.

ANDRE FORDRINGER

Millioner kroner	2011	2010
Fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning	61,4	20,6
Mellomværende SOS International	24,6	24,8
Andre fordringer	51,5	78,3
Sum andre fordringer	137,5	123,8

11 – KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Millioner kroner	2011	2010
Innskudd hos kredittinstitusjoner	324,0	
Kontanter og bankinnskudd	1.129,7	775,5
Sum kontanter og kontantekvivalenter	1.453,7	775,5

Kontanter og bankinnskudd er kassebeholdninger og bankinnskudd benyttet i den løpende driften. Innskudd hos kredittinstitusjoner består av valutainnskudd og andre kortsiktige innskudd.

Beregnet gjennomsnittrente opptjent på kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige plasseringer er cirka 2,4 prosent (3,1).

12 – AKSJER OG ANDELER

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2011
Norske finansaksjer		
Ringerikes Sparebank		24,0
DnB NOR ASA		11,1
Indre Sogn Sparebank		0,2
Sum norske finansaksjer		35,3
Andre norske aksjer		
Statoil ASA		36,5
Norsk Hydro ASA		22,8
Orkla ASA		18,2
Yara International ASA		13,0
Petroleum Geo-Services ASA		12,0
Telenor ASA		11,6
Aker Solutions ASA		10,1
Schibsted ASA		9,6
Odjell SE		7,1
Solstad Offshore ASA		6,9
Norwegian Air Shuttle ASA		5,6
Austevoll Seafood ASA		5,3
Øvrige norske aksjer		4,8
Sum andre norske aksjer		163,5
Andre utenlandske aksjer		
CSETF ON S&P 500		96,0
Pacific Drilling LTD		11,1
Subsea 7 S A		9,2
Royal Caribbean Cruises		8,5
Øvrige utenlandske aksjer		13,1
Sum andre utenlandske aksjer		137,9
Aksjefond		
Capital Intl Emerging Mkt-I		166,4
Valueinvest Lux GLB-IC		80,0
NUVEEN Trade Global All-Cap ESG Fund		75,7
DnB NOR Globalspar II		0,2
Sum aksjefond		322,2
Andeler private equity-investeringer		
HitecVision Private Equity V LP		173,2
FSN Capital II LP		132,5
HitecVision Private Equity IV LP		116,7
Altor Fund II LP		78,5
Northzone V KS		68,8
Northzone IV KS	10,8 %	56,4
Partners Group European Buyout 2005 (A) LP		51,5
Argentum Secondary II		48,9
Energy Ventures III LP		44,9
Norvestor V LP		40,8
Viking Venture III DIS		32,0
Verdane Capital VI KS	10,0 %	31,3
Energy Ventures II B IS	17,4 %	31,0
Partners Group Direct Investments 2006 LP		30,3
Energy Ventures II KS		28,0
HitecVision Asset Solution KS		27,6
LGT Crown European Private Equity PLC		26,6
Viking Venture II AS		23,0
CapMan BO IX LP		22,4
NeoMed Innovation IV LP		20,9
BaltCap PEF LP		20,7

12 – AKSJER OG ANDELER (FORTS.)

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2011
Norvestor IV LP		17,7
Nordic PEP 1 IS (Altor fund III)	12,3 %	15,1
Teknoinvest VIII KS (inkl. Teknoinv. VIII (GP) KS)	13,9 %	13,1
Convexa Capital VIII AS - klasse B		11,1
Verdane Capital V B KS		10,6
Teknoinvest VIII B DIS	15,7 %	9,9
Verdane Capital VII KS		9,4
Fjord Invest AS		8,9
Northzone VI L.P.		8,1
Viking Venture II B IS	16,9 %	6,1
Kapnord Fond AS		5,5
Axcel IV		5,1
Viking Venture AS		4,4
Helgeland Invest		4,0
Tun Media (Landbrukets Medieselskap AS)		3,7
Convexa Capital IV		3,2
BTV Investeringsfond AS		3,0
Norchip AS		2,5
Rogaland Kunnskapsinvest		2,5
Convexa Capital IV		2,4
Norinnova		2,1
Energy Ventures IV LP		1,8
Berger Eiendom		1,7
Midvest I A		1,6
Såkorinvest Sør		1,5
Energy Ventures IS	17,5 %	1,4
Norinnova Invest AS		1,3
HitecVision VI LP		1,1
Midvest II A		1,0
Teknoinvest VIII C IS	26,8 %	1,0
Øvrige andeler private equity-investeringer		5,5
Sum andeler private equity-investeringer		1.272,7
Hedgefond		
Winton Futures Fund- Lead Series		191,4
The Winton Evolution Fund		113,6
Sector EuroPower Fund Class A EUR		78,4
Winton Evolution fund, Class H- Euro		67,6
Sector Speculare IV Fund Class A USD		19,8
Sector Maritime Investment Class A		15,5
Sector Speculare II Fund Class A USD		13,4
HORIZON TACTICAL TRAD USD-B		10,1
Sector Maritime Investment Class A1		7,2
Sector Exspec Fund Class A USD		3,9
Sector Consolidare Fund USD		2,4
Sector Spesit I Fund Class A USD		1,9
Sum hedgefond		525,2
Eiendomsfond		
CEREP II		73,2
CEREP III		89,6
CEREP		15,6
La Salle		43,2
Sum eiendomsfond		221,6
Kombinasjonsfond		
FORTIS L FUND-BD CONV WRLD-I		674,7
Sum kombinasjonsfond		674,7

12 – AKSJER OG ANDELER (FORTS.)

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2011
Øvrige investeringer		
Gjensidige Pensjonskasse	94,7 %	111,0
Sum øvrige investeringer		111,0
Aksjer og andeler eid av øvrige filialer		
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Forsikring ASA, dansk filial		2,1
Sum aksjer og andeler eid av øvrige filialer		2,1
SUM AKSJER OG ANDELER EID AV GJENSIDIGE FORSIKRING ASA		3.466,2

13 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSE OG GJENFORSIKRINGSANDEL

Millioner kroner	2011	2010
Kortsiktige forsikringer, brutto		
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	6.497,8	6.406,7
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	12.104,8	12.254,5
Inntrufne, ikke meldte skader	13.376,3	11.803,0
Sum brutto erstatningsavsetning	25.481,1	24.057,5
Andre forsikringstekniske avsetninger	2.527,5	2.480,4
Sum forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring	34.506,4	32.944,6
Kortsiktige forsikringer, gjenforsikringsandel		
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	13,1	22,2
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	817,1	386,1
Inntrufne, ikke meldte skader	143,3	26,7
Sum gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	960,4	412,8
Sum gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser brutto	973,5	435,0
Kortsiktige forsikringer, for egen regning		
Avsetning for ikke opptjent premie	6.484,7	6.384,5
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	11.287,7	11.868,3
Inntrufne, ikke meldte skader	13.233,0	11.776,3
Sum erstatningsavsetning for egen regning	24.520,7	23.644,7
Andre forsikringstekniske avsetninger	2.527,5	2.480,4
Sum forsikringsforpliktelser for egen regning	33.532,9	32.509,6

13 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSE OG GJENFORSIKRINGSANDEL (FORTS.)

Endringer i forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	2011			2010		
	Brutto	Gjenforsikret	F.e.r. ¹	Brutto	Gjenforsikret	F.e.r. ¹
Skader og skadebehandlingskostnader						
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	12.254,5	(386,1)	11.868,3	9.981,3	(146,3)	9.835,0
Inntrufne, ikke meldte skader	11.803,0	(26,7)	11.776,3	10.184,5	(8,1)	10.176,4
Sum per 1. januar	24.057,5	(412,8)	23.644,7	20.165,8	(154,4)	20.011,4
Tilgang ved oppkjøp/fusjon	197,4	(10,7)	186,7	2.042,7	(0,4)	2.042,3
Betalte skader, tidligere årganger	(6.355,7)	272,2	(6.083,5)	(5.590,2)	135,9	(5.454,3)
Økning i forpliktelser						
Fra årets skader	13.882,8	(1.046,0)	12.836,8	13.231,9	(365,0)	12.866,9
- herav betalt	(6.035,3)	245,7	(5.789,7)	(5.533,2)		(5.533,2)
Fra tidligere år (avvikling)	(260,1)	(9,8)	(270,0)	(230,9)	1,5	(229,3)
Valutakursdifferanser	(5,4)	1,0	(4,4)	(28,7)	(30,4)	(59,1)
Sum per 31. desember	25.481,1	(960,4)	24.520,7	24.057,5	(412,8)	23.644,7
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	12.104,8	(817,1)	11.287,7	12.254,5	(386,1)	11.868,3
Inntrufne, ikke meldte skader	13.376,3	(143,3)	13.233,0	11.803,0	(26,7)	11.776,3
Sum per 31. desember	25.481,1	(960,4)	24.520,7	24.057,5	(412,8)	23.644,7
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie, kortsiktige forsikringer						
Per 1. januar	6.406,7	(22,2)	6.384,5	5.620,2	(0,5)	5.619,7
Tilgang ved fusjon	92,1		92,1			
Økning i perioden	16.906,9	(512,4)	16.394,4	(15.310,6)	398,1	(14.912,5)
Opptjent i perioden	(16.907,1)	521,6	(16.385,5)	16.094,4	(419,8)	15.674,7
Valutakursdifferanser	(0,8)		(0,8)	2,6		2,6
Sum per 31. desember	6.497,8	(13,1)	6.484,7	6.406,7	(22,2)	6.384,5

¹ For egen regning.

2010 er omarbeidet i henhold til ny forskrift og i overensstemmelse med omarbeidet regnskap.

14 – PENSJON

Gjensidige Forsikring er forpliktet til å ha en tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en lukket ordning. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

INNSKUDDSBASERT PENSJONSORDNING

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 67 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler.

I Gjensidige Forsikring gis de ansatte tilskudd i henhold til grensen for skattefritt tilskudd, for tiden fem prosent av lønn fra 1 til 6 G og åtte prosent fra 6 til 12 G.

Filialene og enkelte av datterselskapene til Gjensidige Forsikring har tilsvarende innskuddsbasert pensjonsordning som Gjensidige Forsikring.

Tilskudd til den innskuddsbaserte ordningen innregnes som en kostnad i det året bidraget betales.

Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen er 85,0 millioner kroner (62,4). Beløpet for 2011 inkluderer premie til Fellesordningen for LO/NHO.

YTELSBASERT PENSJONSORDNING

Alderspensjonen sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør cirka 70 prosent av lønn ved fratredelsesalder, forutsatt full opptjeningsstid på 30 år. Pensjonsalderen er 67 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler. I tillegg har Gjensidige

Forsikring pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12G og tilleggspensjoner.

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringstidspunktet. Ved måling av påløpt pensjonsforpliktelse benyttes estimert forpliktelse på rapporteringstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til markedsverdi (flyttverdi). Ved verdsettelse av pensjonsmidlene benyttes estimert verdi på rapporteringstidspunktet. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelser og verdien av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser.

Awik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader.

I beregningen for 2010 ga kombinasjonen av en redusert diskonteringsrente og lønnsregulering en negativ effekt på egenkapitalen på over 100 millioner kroner. I 2011 var det hovedsakelig den reduserte diskonteringsrenten som ga en negativ effekt på egenkapitalen med over 300 millioner kroner.

Selskapet forventer å bidra med 127,8 millioner kroner til den ytelsesbaserte pensjonsordningen i 2011 (114,2).

Gjensidige Forsikring ASA med datterselskaper har endret kontrakten om ytelsesbasert pensjonsordning med Gjensidige Pensjonskasse til ytelsesbasert pensjonsordning med investeringsvalg. Etter denne ordningen skal avkastning som ikke er tilstrekkelig til å dekke pensjonsordningens grunnlagsrente, dekkes fra premiefond eller gjennom tilskudd fra Gjensidige Forsikring ASA med datterselskaper.

Millioner kroner	2011	2010
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen		
Per 1. januar	2.626,4	2.528,4
Overtatt pensjonsforpliktelse i forbindelse med kjøp av forsikringsportefølle		50,5
Årets pensjonsopptjening	55,3	62,3
Rentekostnad	93,4	99,6
Aktuarielle gevinster og tap	239,8	112,4
Utbetalte ytelser	(142,8)	(136,3)
Kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening		(87,7)
Virksomhetssammenslutninger	11,8	
Kursendringer i utenlandsk valuta	(0,2)	(2,9)
Per 31. desember	2.883,7	2.626,4
Beløp innregnet i balansen		
Nåverdi av ikke-fondbasert ordning	418,3	412,3
Nåverdi av fondbasert ordning	2.465,4	2.214,1
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2.883,7	2.626,4
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	(2.075,9)	(2.040,8)
Netto pensjonsforpliktelse	807,8	585,6
Arbeidsgiveravgift	108,2	76,7
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	916,0	662,3

14 – PENSJON (FORTS.)

Millioner kroner	2011	2010
Virkelig verdi av pensjonsmidlene		
Per 1. januar	2.040,8	1.953,3
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	95,8	113,4
Aktuarielle gevinster og tap	(52,7)	0,7
Bidrag fra arbeidsgiver	124,7	111,2
Utbetalte ytelser	(142,8)	(137,7)
Virksomhetssammenslutninger	10,1	
Per 31. desember	2.075,9	2.040,8
Pensjonskostnad innregnet i resultatet		
Årets pensjonsopptjening	55,3	62,3
Rentekostnad	93,4	99,6
Forventet avkastning på pensjonsmidler	(95,8)	(113,4)
Kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening		(87,7)
Arbeidsgiveravgift	7,5	(5,5)
Pensjonskostnad	60,3	(44,7)
Kostnaden er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet		
Forsikringsrelaterte adm. kostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	60,3	(44,7)
Aktuarielle gevinster og tap innregnet i andre resultatkomponenter		
Akkumulert beløp per 1. januar	(2.108,9)	(1.729,0)
Korreksjon av åpningsbalansen		(257,0)
Virksomhetssammenslutninger	(2,8)	
Innregnet i perioden	(337,1)	(122,9)
Valutakursdifferanser	0,3	
Akkumulert beløp per 31. desember	(2.448,5)	(2.108,9)
Pensjonsmidlene består av		
Aksjer		11,8 %
Obligasjoner	81,1 %	78,8 %
Pengemarkedsfond	13,3 %	6,2 %
Andre	5,7 %	3,3 %
Sum pensjonsmidler	100,0 %	100,0 %
Forventet avkastning på pensjonsmidlene		
Sertifikater	2,7 %	2,7 %
Aksjer	8,0 %	8,0 %
Obligasjoner	5,5 %	5,5 %
Pengemarkedsfond	2,7 %	2,7 %
Eiendom	6,0 %	6,0 %
Andre	7,0 %	7,0 %

14 – PENSJON (FORTS.)

Forventet avkastning på pensjonsmidlene fastsettes på bakgrunn av hvordan midlene er investert. Forventet avkastning fastsettes for hver eiendelskategori og er satt opp i samsvar med eksterne rådgivere. Nåværende og fremtidige markedsforventninger der disse er tilgjengelige, samt historisk avkastning hensyntas. Den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene utgjorde i 2011 3,27 prosent (6,57).

Diskonteringsrenten fastsettes med utgangspunkt i den tiårige statsobligasjonsrenten, justert for løpetiden på pensjonsforpliktelsene. Diskon-

teringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Fordi gjennomsnittsalderen på ansatte som inngår i ytelsespensjonsordningen er over 50 år inneholder ikke lønnsreguleringen noe karrieretillegg, og fastsatt lønnsregulering kan dermed være lavere enn normalt i markedet ellers. Den avtagende lønnskurven som er benyttet for Gjensidige Forsikring for 2011 viser en gjennomsnittlig lønnsregulering på 2,7 prosent (3,5).

	2011	2010
Aktuarielle forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,80 %	3,70 %
Forventet avkastning	4,50 %	5,80 %
Lønnsregulering	2,70 %	3,50 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	3,50 %	3,25 %
Pensjonsregulering	2,25 %	2,00 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %
Turnover før/etter fylte 40 år	Avtagende	Avtagende
Uttakssannsynlighet AFP	I/A	I/A

Sensitivitet	+ 1 %-poeng diskont- eringsrente	- 1 %-poeng diskont- eringsrente	+ 1 %-poeng lønns- justering	- 1 %-poeng lønns- justering
2011				
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	(17,3 %)	22,7 %	19,0 %	(15,2 %)
Endring i pensjonsforpliktelse	(12,6 %)	15,8 %	5,7 %	(4,6 %)
2010				
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	(16,2 %)	23,0 %	20,4 %	(15,1 %)
Endring i pensjonsforpliktelse	(11,8 %)	15,0 %	6,3 %	(5,0 %)

Millioner kroner	2011	2010	2009	2008	2007
Historisk informasjon					
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2.883,7	2.626,4	2.528,4	2.894,7	2.553,1
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	2.075,9	2.040,8	1.953,3	1.754,2	1.568,5
Underskudd i ordningen	807,8	585,6	575,2	1.140,5	984,6

AVTALEFESTET PENSJON (AFP)

Forpliktelsen til å betale egenandel etter den gamle ordningen regnskapsføres som en foretaksspesifikk ytelsesordning. Det må fortsatt betales egenandel knyttet til foretakets egne tidligpensjonister som velger den gamle AFP-ordningen inntil pensjonsløftet er fullt innfridd. Pensjonsløftet til tidligere ansatte som har valgt å gå av med pensjon før 1. januar 2011 innfris således som opprinnelig avtalt frem til alle har fylt 67 år. Det vil følge- lig ikke skje avkorting eller oppgjør for denne gruppen ansatte.

Alle ansatte som ble 62 år etter 1. januar 2011 kunne ta ut pensjon i ny AFP-ordning fra 1. januar 2011. Dette innebærer at forpliktelsen knyttet til opptjente rettigheter i gammel AFP-ordning har bortfalt fullt ut.

Ny AFP utgjør et livsvarig påslag til alderspensjonen fra folketrygden og beregnes ut fra pensjonsgivende inntekt frem til og med det året han eller

hun fyller 61 år. AFP kan tas ut tidligst ved fylte 62 år. Årlig AFP vil øke med høyere uttaksalder.

AFP er en ytelsesbasert pensjonsordning og skal i utgangspunktet regnskapsføres som en pensjonsforpliktelse i balansen. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon til å innregne en forpliktelse i årsregnskapet og ordningen er derfor innregnet som en innskuddsordning.

Overgangen til ny AFP-ordning er regnskapsmessig behandlet som en negativ kostnad ved tidligere perioders opptjening på 87,7 millioner kroner og er innregnet som inntekt i 2010.

Det ble ikke innbetalt premie til Fellesordningen for LO/NHO for 2010.

15 – AVSETNINGER OG ANDRE FORPLIKTELSE

Millioner kroner	2011	2010
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹	70,0	54,7
Andre avsetninger	27,4	7,6
Sum andre avsetninger for forpliktelser	97,4	62,3
Mellomværende med brannkasser	165,0	190,2
Leverandørgjeld	115,5	78,0
Forpliktelser i forbindelse med eiendomsdriften	4,9	11,1
Forpliktelser i forbindelse med kapitalforvaltningen	8,9	
Forpliktelser overfor offentlige myndigheter	333,3	431,6
Annen gjeld	329,5	196,4
Sum andre forpliktelser	957,2	907,4
Påløpte personalkostnader	15,7	130,6
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	162,9	
Sum andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	178,5	130,6
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹		
Avsetning per 1. januar	54,7	64,4
Nye avsetninger	50,0	25,0
Avsetninger benyttet i løpet av året	(34,7)	(34,7)
Avsetning per 31. desember	70,0	54,7

¹ I 2011 ble det ved årsslutt besluttet å gjøre en avsetning på 40,0 millioner kroner i tilknytning til restrukturering og ny distribusjonsstrategi for privatmarkedet. I tillegg har det gjennom året blitt avsatt 10,0 millioner i tilknytning til omstillingsprosess i segment Næringsliv som startet i 2010. Prosessen er kommunisert ut til alle enheter som blir berørt av endringene. Av avsetningene på 54,7 millioner kroner fra 2010 er det i løpet av 2011 benyttet 34,7 millioner kroner.

16 – SKATT

Millioner kroner	2011	2010
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	(828,4)	(286,7)
Korreksjon tidligere år	(20,8)	65,9
Endring utsatt skatt	(22,0)	(14,1)
Sum skattekostnad	(871,2)	(234,8)
Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt		
Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt nettoføres når det foreligger en juridisk rett til å motregne slike eiendeler/forpliktelser, og når forpliktelser ved utsatt skatt/eiendeler ved utsatt skatt tilhører det samme skatteregimet. Motregnede beløp er som følger		
Skatteøkende midlertidige forskjeller		
Eiendommer	239,0	209,3
Driftsmidler og immaterielle eiendeler	54,1	
Aksjer, obligasjoner og øvrige verdipapirer	173,8	269,9
Gevinst- og tapskonto	374,6	362,8
Endring i regnskapsprinsipp knyttet til adm. avsetning og skadebehandlingsavsetning		28,5
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	841,4	870,5
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Utlån og fordringer	(80,6)	(82,2)
Driftsmidler og immaterielle eiendeler		(129,4)
Avsetninger for forpliktelser	(97,4)	(62,3)
Pensjonsforpliktelser	(933,4)	(662,3)
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	(1.111,4)	(936,2)
Netto midlertidige forskjeller	(269,9)	(65,7)
Forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt)	(75,6)	(18,4)

16 – SKATT (FORTS.)

Millioner kroner	2011	2010
Avstemming av skattekostnad		
Resultat før skattekostnad	2.965,5	2.749,9
Beregnet skatt av resultat før skattekostnad (28 %)	(830,3)	(770,0)
<i>Skatteeffekten av</i>		
Mottatt utbytte	407,8	54,0
Skattefrie inntekter og kostnader	(441,3)	87,1
Ikke fradragsberettigede kostnader	(3,1)	(4,8)
Effekt av skattelempevedtaket	16,5	333,0
Korreksjon tidligere år	(20,8)	65,9
Sum skattekostnad	(871,2)	(234,8)
Effektiv skattesats	29,4 %	8,5 %
Endring i utsatt skatt		
Forpliktelser ved utsatt skatt per 1. januar		(16,4)
Endring i regnskapsprinsipp		13,9
Forpliktelser ved utsatt skatt per 1. januar omarbeidet	(18,4)	(2,5)
Innfusjonerte selskap	13,2	
Endring utsatt skatt innregnet i resultatet	22,0	14,1
<i>Endring utsatt skatt innregnet direkte i balansen</i>		
Pensjoner	(94,4)	(34,6)
Sikringsbokføring	2,0	
Kjøp av porteføljer		3,7
Valutakursdifferanse	(2,0)	1,0
Andre endringer	1,9	
Forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt) per 31. desember	(75,6)	(18,4)
Skatt innregnet i andre resultatkomponenter		
Utsatt skatt pensjoner	94,4	34,6
Utsatt skatt sikringsbokføring	(2,0)	
Betalbar skatt sikringsbokføring	1,3	
Sum skatt innregnet i andre resultatkomponenter	93,6	34,6
Skatt innregnet direkte i egenkapital		
Betalbar skatt på utbyttekostnader		13,2
Sum skatt innregnet direkte i egenkapital		13,2

SKATTEKOSTNAD

I forbindelse med omdanning av Gjensidige Forsikring BA til ASA har Finansdepartementet samtykket i at Gjensidige Forsikring på nærmere vilkår fritas for den skattemessige gevinstbeskatningen ved overføring av virksomheten til det nystiftede allmennaksjeselskapet. Konsekvensene av skattelempe-

vedtaket er innarbeidet i skattekostnaden og skatteforpliktelsene fra fjerde kvartal 2010. Skattelempevedtaket innebærer økt kompleksitet og til dels skjønnsmessige vurderinger, noe som medfører en økt usikkerhet for skattekostnaden og skatteforpliktelsene frem til alle effekter er sluttvurdert av skattemyndighetene.

17 – KOSTNADER

FORSIKRINGSRELATERTE ADMINISTRASJONSKOSTNADER INKL. PROVISJONER FOR MOTTATT GJENFORSIKRING OG SALGSKOSTNADER

Millioner kroner	2011	2010
Avskrivning og verdiendringer (note 5 og 7) ekskl. avskrivning eiendommer	232,0	215,6
Lønns- og personalkostnader	1.572,5	1.310,3
Honorarer tillitsvalgte	3,8	6,3
IKT-kostnader	316,7	301,2
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	6,7	9,0
Diverse honorarer andre	101,3	67,2
Provisjonskostnader	448,5	401,2
Andre kostnader	372,0	586,9
Allokering av indirekte skadebehandlingskostnader fra driftskostnader til erstatningskostnader	(406,3)	(391,1)
Sum forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	2.647,1	2.506,6

Herav salgskostnader

Lønns- og personalkostnader	674,6	688,9
Provisjon	324,7	269,4
Øvrige salgskostnader	451,7	415,2
Sum salgskostnader	1.451,0	1.373,5

ANDRE KOSTNADER

Millioner kroner	2011	2010
Varekostnad og andre kostnader	11,1	32,6
Sum andre kostnader	11,1	32,6

ØVRIGE SPESIFIKASJONER

Millioner kroner	2011	2010
Administrasjonskostnader knyttet til finansielle eiendeler, ekskl. rentekostnader, inkl. administrasjonskostnader eiendom		
Avskrivning og verdiendringer (note 5 og note 7)	4,6	6,5
Andre kostnader	93,8	78,1
Sum administrasjonskostnader knyttet til finansielle eiendeler, ekskl. rentekostnader, inkl. administrasjonskostnader eiendom	98,4	84,6
Lønns- og personalkostnader		
Lønn	1.178,5	1.071,2
Arbeidsgiveravgift	247,9	214,7
Pensjonskostnader - innskuddsbasert (note 14 inkl. arb.avg.)	85,0	62,4
Pensjonskostnader - ytelsesbasert (note 14 inkl. arb.avg.)	60,3	(44,7)
Aksjekjøpsprogram for ansatte	0,9	6,7
Sum lønns- og personalkostnader	1.572,5	1.310,3
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)		
Revisjon	2,0	2,3
Rådgivning - annen rådgivning	4,3	6,6
Rådgivning - skatt	0,5	0,1
Sum godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	6,7	9,0

18 – LØNN OG GODTGJØRELSE

	2011	2010
Gjennomsnittlig antall ansatte	2.510	2.621

STYRETS ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE GJENSIDIGES GODTGJØRELSESPOLITIKK

Konsernet har etablert en godtgjørelsesordning som gjelder alle ansatte. Godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Det forventes at de ansatte har et helhetlig syn på hva konsernet tilbyr av godtgjørelse og goder. Konsernets godtgjørelsesordninger skal være åpne og prestasjonsbaserte, slik at de i så stor grad som mulig oppleves som rettferdige og forutsigbare. Det skal være samsvar mellom avtalt prestasjon og den godtgjørelsen som gis.

Retningslinjer for godtgjørelse og karriereutvikling skal knyttes til oppnåelse av konsernets uttrykte strategiske og økonomiske mål og verdigrunnlag, hvor både kvantitative og kvalitative målsettinger tas med i vurderingen. Målekriteriene skal fremme ønsket bedriftskultur og langsiktig verdiskapning, og så langt det er mulig ta hensyn til faktiske kapitalkostnader. Godtgjørelsesordningen skal bidra til å fremme og gi incentiver til god risikostyring, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Fast grunnlønn skal være hovedelement i den samlede godtgjørelsen, som for øvrig består av variabel lønn, pensjon og naturaltelseter. Variabel avlønning skal være resultatavhengig uten å være risikodrivende.

BESLUTNINGSPROSESS

Styret har opprettet et godtgjørelsesutvalg som består av tre medlemmer: styrets leder og to styremedlemmer.

Godtgjørelsesutvalget skal forberede saker for styret, og har i hovedsak ansvar for å

- Utarbeide forslag til og følge opp praktiseringen av konsernets retningslinjer og rammer for godtgjørelse
- Årlig vurdere og foreslå godtgjørelse til konsernsjef
- Årlig vurdere og foreslå målkort for konsernsjef
- Være rådgiver for konsernsjef vedrørende den årlige vurderingen av godtgjørelse til konsernledelsen
- Vurdere administrasjonens forslag til "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte" jf. allmennaksjeloven § 6-16a
- Vurdere andre vesentlige personalrelaterte forhold for ledende ansatte

VEILEDENDE RETNINGSLINJER FOR DET KOMMENDE REGNSKAPSÅRET

GODTGJØRELSE TIL KONSERNSJEF

Konsernsjefens lønn og øvrige økonomiske ytelser fastsettes av styret på bakgrunn av en helhetlig vurdering hvor det tas hensyn til Gjensidiges godtgjørelsesordning og markedslønn for tilsvarende type stilling.

Fastlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) fastsettes av styret basert på avtalte mål og leveranser, og kan utgjøre inntil 50 prosent av den faste årslønnen inklusive feriepengene. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Ved vurderingen tas det hensyn til foretakets overordnede resultatmål for egenkapitalavkastning og combined ratio, samt en vurdering av konsernsjefens personlige bidrag til konsernets utvikling og resultater, etterlevelse av konsernets visjon, verdier, etiske retningslinjer, ledelsesprinsipper og kundetilfredshet.

Variabel godtgjørelse knyttet til Gjensidiges resultater fastsettes ut fra resultater siste to år. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av et løfte om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel tildeles hvert av de kommende tre år. Den ikke utbetalte bundne variable godtgjørelsen kan reduseres dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble

basert på uriktige forutsetninger. Konsernsjefen gis ikke resultatbaserte ytelser utover nevnte bonus, men kan i tillegg gis naturaltelseter som firmabil og dekning av utgifter til elektronisk kommunikasjon. Tildeling av naturaltelseter skal ha sammenheng med konsernsjefens funksjon i konsernet, og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Konsernsjefen har pensjonsalder på 62 år. Det gis åpning for å fratre ved fylte 60 år dersom styret eller konsernsjefen selv ønsker det. Konsernsjefen har pensjonsrettigheter i henhold til Gjensidiges lukkede ytelsespensjonsordning. I henhold til hans ansettelsesavtale har han rett til en pensjon på 100 prosent av årslønnen ved avgang ved fylte 62 år, og deretter nedtrappe til 70 prosent av lønn fra fylte 67 år. Ved fratreden ved 60 år er det tilsvarende avtalefestet nedtrapping fra 100 prosent ved fratreden til 70 prosent ved fylte 67 år. Fra fylte 67 år beregnes pensjonen ut fra selskapets ordinære opptjeningsstid på 30 år, og utgjør 70 prosent av fast lønn med full opptjeningsstid. Bilordning og øvrige goder opprettholdes frem til fylte 67 år.

Konsernsjefen har en oppsigelsestid på seks måneder, og ingen avtale om etterlønn ved fratredelse tidligere.

GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG ANSATTE SOM KAN PÅVIRKE KONSERNETS RISIKO VESENTLIG

Godtgjørelse til konsernledelsen fastsettes av konsernsjefen, etter rammer drøftet med godtgjørelsesutvalget og basert på retningslinjer fastsatt av styret. Konsernets veiledende retningslinjer legges tilsvarende til grunn for øvrige ledende ansatte og ansatte som kan påvirke risikoen vesentlig.

Den totale godtgjørelsen fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike forretningsområdene, og skal bidra til å tiltrekke seg og beholde ledere med ønsket kompetanse og erfaring som fremmer konsernets verdigrunnlag og utvikling.

Fastlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) til ledende ansatte kan gis basert på konkret resultatmåling av definerte målområder og diskresjonær vurdering fastsatt i målkort og avledet av konsernets strategier og mål. Ved vurderingen tas det hensyn til en kombinasjon av foretakets overordnede resultatmål for egenkapitalavkastning og combined ratio, vedkommende forretningsenhet, samt en vurdering av personlige bidrag, herunder en helhetsvurdering knyttet til etterlevelse av konsernets visjon, verdier, etiske retningslinjer, ledelsesprinsipper og kundetilfredshet. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av et løfte om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel tildeles hvert av de kommende tre år. Den ikke utbetalte bundne variable godtgjørelsen kan reduseres dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble basert på uriktige forutsetninger.

Individuell variabel lønn kan utgjøre inntil 30 prosent av årslønnen inklusive feriepengene. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget.

Konsernsjefen kan etter samråd med godtgjørelsesutvalget gjøre avvik for spesielle stillinger hvis det er nødvendig for å gi konkurransedyktige betingelser. Tildeling av naturaltelseter til ledende ansatte skal ha sammenheng med deres funksjon i konsernet og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Medlemmer av konsernledelsen har en pensjonsalder på 62 år. Av nåværende medlemmer av konsernledelsen, er fem medlemmer av den lukkede ytelsespensjonsordningen. Disse har ved full opptjening rett til en pensjon på 70 prosent. Seks medlemmer er deltakere i selskapets innskuddsbaserte pensjonsordning. Selskapet vil opprettholde tidligere inngått individuell pensjonsavtale for ett medlem av konsernledelsen.

Medlemmer i konsernledelsen har en oppsigelsestid på seks måneder. Det eksisterer ingen etterlønsordning for ledere som fratrer sin stilling i Gjensidige.

18 – LØNN OG GODTGJØRELSE (FORTS.)

GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE MED KONTROLLOPPGAVER

Godtgjørelse til ledende ansatte med kontrolloppgaver skal være uavhengig av resultatet i virksomheten de kontrollerer.

Variabel lønn (bonus) til ledende ansatte med kontrolloppgaver baseres på diskresjonær vurdering av bidrag fra vedkommende enhet fastsatt i målkort, samt personlige bidrag forøvrig. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel kan disponeres hvert år de kommende tre år. Det settes et øvre tak på utbetaling av bonus på 30 prosent av årslønnen inklusive feriepengar. Konsernsjefen kan etter samråd med godtgjørelsesutvalget gjøre avvik for spesielle stillinger hvis det er nødvendig for å gi konkurransedyktige betingelser.

Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Den ikke utbetalte bundne variable godtgjørelsen kan reduseres dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble basert på uriktige forutsetninger.

Tildeling av pensjon og naturalytelser følger konsernets generelle ordning.

GODTGJØRELSE TIL TILLITSVALGTE SAMT ØVRIGE ANSATTE MED TILSVARENDE GODTGJØRELSE SOM LEDENDE ANSATTE

Godtgjørelse vil tilsvarende følge ovennevnte retningslinjer. Det er per i dag ingen slike ansatte.

NDE RETNINGSLINJER FOR AKSJER, TEGNINGSRETTET M.V. FOR DET KOMMENDE REGNSKAPSÅRET

Av variabel lønn opptjent i 2012 for konsernsjef og andre ansatte som er omfattet av forskrift om godtgjørelse i finansinstitusjoner, vil 50 prosent av brutto opptjent variabel lønn gis i form av et løfte om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA. Aksjene tildeles med en tredjedel hvert av de kommende tre år.

Konsernsjef og ledende ansatte har på lik linje med øvrige ansatte i Gjensidige adgang til å delta i konsernets aksjespareprogram for ansatte. Etter gjeldende program kan den ansatte spare gjennom lønnstrekk for kjøp av aksjer i Gjensidige Forsikring ASA for inntil 75.000 kroner per år. Kjøp skjer kvartalsvis etter offentliggjøring av resultatene. Det gis et tilskudd på 20 prosent av kjøpesummen, begrenset oppad til 1.500 kroner. For de som beholder aksjene og fortsatt er ansatt i konsernet, tildeles en bonusaksje for hver fjerde aksje man har eid i mer enn to år.

REDEGJØRELSE FOR LEDERLØNNSPOLITIKKEN I FOREGÅENDE REGNSKAPSÅR

Med unntak av at to medarbeidere i finansavdelingen ble gitt mulighet for inntil 50 prosent variabel lønn, bekrefter styret at retningslinjene om lederlønn for 2011 gitt i fjorårets erklæring, har blitt fulgt.

LØNN OG ANDRE GODER TIL KONERNLEDELSE OG STYRENDE ORGANER 2011

Tusen kroner	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. for- deler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskaps- året for pensjons- ordning ⁸	Aksje- basert av- lønning	Lån, forsk.- betalinger, sikkerhets- stillelser, utestå. beløp	Rente- sats ⁶	Gjeldende vilkår og avdrags- plan	Antall opsjoner tildelt /ikke innløst ⁹	Eier antall aksjer	Fra- tred- elses- vilkår
Konsernledelsen											
Helge Leiro Baastad, konsernsjef	4.277,8	1.465,4	259,1	1.881,1	20,2				292	18.878	²
Tor Magne Lønnum (1.1.11-31.5.11), visekonsernsjef	2.483,4	1.884,5	152,7	257,0							³
Jørgen Inge Ringdal, konserndirektør	2.232,4	471,8	202,2	822,1	20,2				292	8.743	²
Trond Delbekk (1.1.11-30.9.11), konserndirektør	2.136,7	543,6	157,2	300,2							³
Martin Danielsen, konserndirektør	2.096,8	295,7	39,1	555,8	20,2	4.480,8	3,65 %	31.01.21	292	7.418	³
Bjørn Asp, konserndirektør	2.085,2	438,3	203,2	504,4	2,6	5.913,9	3,82-3,89 %	20.07.33	38	3.918	³
Kim Rud-Petersen, konserndirektør	2.260,6	246,5	137,6	189,1						2.543	³
Lise Westly (1.1.11-15.8.11), konserndirektør	1.113,6		118,2	68,3							³
Hege Yli Melhus, konserndirektør	1.874,5	10,0	19,4	181,0	8,0				116	2.067	³
Catharina Hellerud (16.5.11-31.12.11) ¹ , konserndirektør	1.226,3	200,0	15,8	150,1	20,2				292	3.442	³
Cecilie Ditlev-Simonsen (1.5.11-31.12.11), konserndirektør	1.057,8	219,5	16,5	157,7	20,2				292	1.169	³
Sigurd Austin (20.6.11-31.12.11) ¹ , konserndirektør	915,8	131,2	21,1	297,6						1.727	³
Kaare Østgaard (20.6.11-31.12.11) ¹ , konserndirektør	1.059,7	136,0	21,4	384,8						1.727	³
Mats C. Gottschalk (19.12.11-31.12.11), konserndirektør				7,3							³

18 – LØNN OG GODTGJØRELSE (FORTS.)

LØNN OG ANDRE GODER TIL
KONSERNLEDELSE OG STYRENDE ORGANER
2011

Tusen kroner	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. fordeler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskap- såret for pensjons- ordning ⁸	Aksje- basert av- lønning	Lån, forsk.- betalinger, sikkerhets- stillelser, utestå. beløp	Rente- sats ⁶	Gjeldende vilkår og avdrags- plan	Antall opsjoner tildelt /ikke innløst ⁹	Eier antall aksjer	Fra- tred- elses- vilkår
Styret ⁵											
Inge K. Hansen, leder	375,8		1,5								11.982
Randi B. Sætershagen, nestleder	230,0		1,5								8.982
Trond V. Andersen	221,0		1,5			85,2	6,81 %	20.08.2014			1.630
Hans-Erik Andersson	230,0		1,3								1.630
Mari T. Skjærstad	166,0		1,5								
Gisele Marchand	180,0		1,5								1.358
Gunnhild H. Andersen, ansattrepresentant ⁷	200,0		14,9								695
Kjetil Kristensen, ansattrepresentant ⁷	195,0		18,0								466
Gunnar Mjåtvedt, ansattrepresentant ⁷	238,0		18,0								1.509
Tor Øwre (1.1.11-31.5.11)	100,0										
Per Arne Bjørge (1.6.11-31.12.11)	110,0		1,5								10.271
Styret, vararepresentanter ⁵											
Per Andersen (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Per Engebretth Askilrud (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Laila S. Dahlen (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Knud Peder Daugaard (1.1.11-31.5.11)	14,0										
Ingun M. Leikvoll (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Sissel Johanne Monsvold (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Wenche Teigland (1.1.11-31.5.11)	21,8										
Per Gunnar Skorge (1.1.11-31.5.11)											
Marianne Bø Engebretsen (1.1.11-31.5.11), ansattrepresentant ⁷	9,0		16,8								
Marianne Brinch van Meenen (1.1.11-31.11.11), ansattrepresentant ⁷	9,0		15,3								
Tore Vågsmyr (1.6.11-31.12.11), ansattrepresentant ⁷			18,9								580
Kontrollkomité ⁵											
Sven Iver Steen, leder	343,5		0,5								1.630
Hallvard Strømme	172,5										
Lieslotte Aune Lee	176,3										
Vigdis Myhre Næsseth, varamedlem	111,5										
Representantskap ⁴											
Bjørn Iversen, ordfører	195,0		1,5								816
Kirsten Indgjerd Værdal, varaordfører	55,5										464

I tillegg

43 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte.

Honorarer utbetalt i 2011 inkluderer honorar for tre av fire kvartaler, da det på slutten av året ble gjort en omlegging fra forskuddsvis til etterskuddsvis utbetaling.

¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelsene om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.⁴ Årshonorar ti tusen kroner. Det er avholdt tre ordinære møter i 2011.⁵ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.⁶ Rentesatsen er i gjennomsnitt 3,98 nominell med mindre annet er opplyst særskilt.⁷ For ansattrepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt.⁸ Alle har pensjonsordninger, ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte.⁹ Med opsjoner menes her fremtidige bonusaksjer. Se nærmere beskrivelse av ordningen og betingelser i note 27.

18 – LØNN OG GODTGJØRELSER (FORTS.)

LØNN OG ANDRE GODER TIL
KONSERNLEDELSE OG STYRENDE ORGANER
2010

Tusen kroner	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. fordeler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskapsåret for pensjons- ordning ⁹	Lån, forsk.- betalinger, sikkerhets- stillelser, utestå. beløp	Eier antall aksjer	Rente- sats ⁷	Gjeldende vilkår og avdragsplan	Fra- tred- elses- vilkår
Konsernledelsen									
Helge Leiro Baastad, konsernsjef	4.129,3	1.277,6	254,1	1.586,3		6.213			²
Tor Magne Lønnum, visekonsernsjef	2.913,7	1.397,0	218,1	663,9		4.213			³
Jørgen Inge Ringdal, konserndirektør	2.145,5	435,8	194,5	705,5		3.835			²
Trond Delbekk, konserndirektør	2.390,9	381,7	233,6	658,0		2.319			³
Bjørn Walle (1.1.10-31.8.10) ¹ , konserndirektør	1.321,9	269,4	163,8	206,0					⁴
Petter Bøhler (1.1.10-22.3.10) ¹ , konserndirektør	445,3	123,0	46,0	105,8	547,5		3,0 %	20.11.2012	³
Hege Toft Karlsen (1.9.10-31.12.10) ¹ , konserndir.	591,2	27,7	53,5	76,2	1.965,3	2.348	3,0-3,3 %	16.04.2019	³
Martin Danielsen, konserndirektør	1.911,2	324,0	162,1	555,8	4.479,6	4.213	3,0-3,3 %	28.04.2019	³
Bjørn Asp, konserndirektør	2.026,1	418,9	199,2	595,5	5.663,9	3.353	3,0-3,1 %	20.07.2033	³
Kim Rud-Petersen (15.3-31.12.10) ¹ , konserndir.	2.115,3	223,1	136,5			2.244			
Lise Westly (1.3-31.12.10) ¹ , konserndirektør	1.325,8		164,5	309,7		1.502			
Styret ⁶									
Inge K. Hansen, leder	439,0		1,5			5.711			
Randi B. Sætershagen, nestleder	375,0		3,6			2.711			
Trond V. Andersen	297,5		2,5		113,9	1.482	5,8 %	20.08.2014	
Hans-Erik Andersson	280,0		2,3			1.482			
Mari T. Skjærstad (28.6.10-31.12.10) ¹	100,0		1,5						
Tor Øwre	337,0		7,8			1.482			
Gisele Marchand (28.6.10-31.12.10) ¹	110,0		1,5			1.235			
Karen Marie Hjelmseter (1.1.10-28.6.10) ¹	151,5		1,2						
Hans Ellef Wettre (1.1.10-28.6.10) ¹	135,0								
Per Engebretth Askilsrud (1.1.10-28.6.10) ^{1, 11}	157,5		1,0						
Gunnhild H. Andersen, ansattrepresentant	235,0					605			
Kjetil Kristensen, ansattrepresentant	235,0					406			
Gunnar Mjåtvedt, ansattrepresentant	280,0					799			
Marianne Bø Engebretsen (1.1.10-28.6.10) ^{1, 11} , ansattrepresentant	133,5					605			
Styret, vararepresentanter ⁶									
Per Andersen (28.6.10-31.12.10) ^{1, 10}						2.711			
Per Engebretth Askilsrud (28.6.10-31.12.10) ^{1, 11}						347			
Laila S. Dahlen (28.6.10-31.12.10) ¹	3,5					1.482			
Knud Peder Daugaard (28.6.10-31.12.10) ¹	3,5					2.711			
Ingun M. Leikvoll (28.6.10-31.12.10) ¹	18,5								
Sissel Johanne Monsvold	27,8								
Wenche Teigland (28.6.10-31.12.10) ¹	10,0								
Valborg Lippestad (1.1.10-28.6.10) ¹	23,0								
John Ove Ottestad (1.1.10-28.6.10) ¹	13,0								
Harald Milli (1.1.10-24.3.10) ¹	3,0								
Per Gunnar Skorge (24.3.10-31.12.10) ¹	3,0								
Marianne Bø Engebretsen (28.6.10-31.12.10) ^{1, 11} , ansattrepresentant									
Marianne Brinch van Meenen (28.6.10-31.12.10) ^{1, 10} , ansattrepresentant						505			
Ingvild Sollie Andersen (1.1.10-28.6.10) ¹ , ansattrepresentant	11,0								
Knut Bertil Øygard (1.1.10-28.6.10) ¹ , ansattrepresentant	13,0								
Kontrollkomité ⁶									
Marit Tønsberg (1.1.10-28.6.10) ¹ , leder	216,0		1,2						
Sven Iver Steen (28.6.10-31.12.10) ^{1, 10} , leder						1.482			
Snorre Inge Roald 1.1.10-28.6.10) ¹ , nestleder	147,5								
Tove Melgård (1.1.10-28.6.10) ¹	136,0		3,0						
Joar Kavli (1.1.10-28.6.10) ¹ , varamedlem	7,5				5.094,5		3,5 %	19.09.2018	
Hallvard Strømme (28.6.10-31.12.10) ¹	1,5								
Lieslotte Aune Lee (28.6.10-31.12.10) ¹	6,5								
Vigdis Myhre Næsseth (28.6.10-31.12.10) ¹ , varamedlem	11,5								

18 – LØNN OG GODTGJØRELSE (FORTS.)

LØNN OG ANDRE GODER TIL KONSERNLEDELSE OG STYRENDE ORGANER 2010

	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter	Opptjente rettigheter i regnskapsåret for pensjons- ordning ⁹	Lån, forskudds- betalinger, sikkerhets- stillelser, utestå. beløp	Eier antall aksjer	Rente- sats ⁷	Gjeldende vilkår og avdragsplan	Fra- tred- elses- vilkår
Tusen kroner									
Representantskap ⁵									
Kirsten Indgjerd Værdal (1.1.10-28.6.10) ^{1,11} , ordfører	126,0		0,4						
Bjørn Iversen (28.6.10-31.12.10) ¹ , ordfører	23,0								
Trond Bakke (1.1.10-28.6.10) ¹ , varaordfører	107,5								
Kirsten Indgjerd Værdal (28.6.10-31.12.10) ^{1,11} , varaordfører									

I tillegg

43 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte ⁵

¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.

² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år i henhold til opptjeningstid.

³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁴ 60 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁵ Årshonorar tre tusen fem hundre kroner i tillegg til tre tusen fem hundre kroner i honorar per møte. Det er avholdt tre ordinære møter i 2010.

⁶ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.

⁷ Rentesatsen er 3,0 nominell med mindre annet er opplyst særskilt.

⁸ For ansattrepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt.

⁹ Alle i konsernledelsen har pensjonsordninger, ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte.

¹⁰ Det er ikke utbetalt honorar til vedkommende i 2010.

¹¹ Honorar gjelder for samtlige verv i 2010.

19 – NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER

Millioner kroner	2011	2010
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra bygninger og faste eiendommer		
<i>Investerings eiendommer</i>		
Inntekter fra investerings eiendommer, eksklusive urealisert gevinst/(tap)	76,6	80,0
Netto verdiregulering investerings eiendommer	57,0	(15,5)
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av investerings eiendommer	1,3	9,2
Administrasjonskostnader knyttet til investerings eiendommer	(12,7)	(13,1)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra investerings eiendommer	122,3	60,5
<i>Eierbenyttede eiendommer</i>		
Leieinntekter fra eierbenyttede eiendommer	7,9	10,8
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av eierbenyttede eiendommer	(1,7)	55,0
Administrasjonskostnader knyttet til eierbenyttede eiendommer	(7,1)	(10,1)
Nedskrivning av eierbenyttede eiendommer		(2,2)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra eierbenyttede eiendommer	(0,9)	53,4
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra bygninger og faste eiendommer	121,4	113,9
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		
Inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	672,7	292,7
Nedskrivning av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		(152,2)
Netto gevinst ved realisasjon av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	(227,8)	(0,1)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	444,9	140,4
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall		
Netto renteinntekt på obligasjoner som holdes til forfall	664,0	756,4
Urealisert gevinst/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	5,1	(11,8)
Realisert gevinst/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	(23,0)	
Nedskrivning obligasjoner som holdes til forfall	(40,0)	
Netto gevinst/(tap) fra valutaomregning av obligasjoner som holdes til forfall	0,1	
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	606,1	744,6
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra utlån og fordringer		
Netto renteinntekt/(kostnad) fra utlån og fordringer	308,0	134,5
Netto gevinst/(tap) fra utlån og andre fordringer	(0,5)	19,7
Netto gevinst/(tap) fra valutaomregning av utlån og andre fordringer	(60,7)	(88,1)
Sum netto inntekter og gevinster fra utlån og fordringer	246,9	66,1
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket		
<i>Aksjer og andeler</i>		
Utbytteinntekter	8,0	78,6
Urealisert gevinst aksjer og andeler	(75,9)	108,4
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av aksjer og andeler	(75,8)	174,6
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra aksjer og andeler	(143,6)	361,6
<i>Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning</i>		
Netto renteinntekt/(kostnad) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	284,5	284,1
Urealisert gevinst/(tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	209,3	73,4
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	87,7	287,5
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	581,4	645,0
<i>Derivater</i>		
Netto renteinntekt/(kostnad) fra derivater	(10,8)	1,2
Urealisert gevinst/(tap) fra derivater	(307,9)	185,9
Netto gevinst/(tap) ved realisasjon av derivater	406,8	21,0
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra derivater	88,2	208,1
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket	526,0	1.214,7
Netto andre finansinntekter/(kostnader) ¹	(104,1)	(117,5)
Netto finansinntekter/(kostnader)	1.841,1	2.162,2
Spesifikasjoner		
Renteinntekt og -kostnad for finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet		
Samlet renteinntekt for finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet	972,0	931,0
Samlet rentekostnad for finansielle forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet		(40,1)

¹ Netto andre finansinntekter/(kostnader) inkluderer finansinntekter og -kostnader som ikke er henførbare til enkeltklasser av finansielle eiendeler eller forpliktelser, samt finansielle administrasjonskostnader.

20 – BETINGEDE FORPLIKTELSER

Millioner kroner	2011	2010
Garantier og kommittert kapital		
Brutto garantier	0,1	0,6
Kommittert kapital, ikke innbetalt	746,0	705,8

Selskapet har som ledd i den løpende finansforvaltningen forpliktet seg til å investere inntil 746,0 (705,8) millioner kroner i ulike private equity- og eiendomsfondsinvesteringer, utover de beløp som er innregnet i balansen. Investeringer i private equity og eiendomsfond utgjør 1.496,6 millioner kroner (1.303,6) ved utløpet av året.

Tidspunktet for utbetaling av kapital er avhengig av når det enkelte fond foretar kapitalinnkallinger fra sine investorer.

Gjennomsnittlig gjenværende levetid for fondene, basert på markedsverdi, er i overkant av ti år (åtte) og i gjennomsnitt tolv år (ti) inkludert forlengelsesopsjon.

Per 31. desember 2011 foreligger kontraktsmessige forpliktelser til ombygging for leietakere på 1,0 millioner kroner (2,0).

Gjensidige Forsikring var inntil 1. januar 2012 utad ansvarlig for ethvert forsikringskrav som oppstår i de samarbeidende brannkassenes brannforsikringsvirksomhet.

21 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

OVERSIKT OVER NÆRSTÅENDE PARTER

Gjensidige Forsikring ASA er konsernets morselskap. Per 31. desember 2011 er følgende parter å anse som nærstående parter.

	Forretningskontor	Eierandel
Konsernspiss		
Gjensidigestiftelsen eier 62,83 prosent av Gjensidige Forsikring ASA	Oslo, Norge	
Datterselskaper		
Fair Forsikring A/S (avviklet i løpet av 2011)	København, Danmark	100,0 %
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	København, Danmark	100,0 %
Gjensidige Baltic	Riga, Latvia	100,0 %
Gjensidige Bank Holding AS	Oslo, Norge	100,0 %
Gjensidige Norge AS	Oslo, Norge	100,0 %
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	Oslo, Norge	100,0 %
Clitne Invest AS	Oslo, Norge	100,0 %
Nykredit Forsikring A/S	København, Danmark	100,0 %
Oslo Areal AS	Oslo, Norge	100,0 %
Samtrygd Eigedom AS	Førde, Norge	100,0 %
Storgata 90 AS	Oslo, Norge	100,0 %
Strandtorget Drift AS	Oslo, Norge	100,0 %
Strandtorget Eiendom AS	Oslo, Norge	100,0 %
Tenant Holding AB	Stockholm, Sverige	100,0 %
Tilknyttede selskaper		
Bilskadeinstituttet AS	Oslo, Norge	29,5 %
Sparebank1 SR-Bank ¹	Stavanger, Norge	10,8 %
Storebrand ASA	Oslo, Norge	24,3 %
Vervet AS	Tromsø, Norge	25,0 %
Andre nærstående parter		
Brannkassene	Hele landet, Norge	
Gjensidige Pensjonskasse	Oslo, Norge	94,7 %

¹ Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank for 343,7 millioner kroner. Stemmeandel er lik eierandel.

21 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER (FORTS.)

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

RESULTATREGNSKAPET

Oversikten nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter som er innregnet i resultatregnskapet.

Millioner kroner	2011		2010	
	Inntekt	Kostnad	Inntekt	Kostnad
Forfalte bruttopremier				
Gjensidiges Arbejdsskade Forsikring A/S	14,3		13,1	
Gjensidige Baltic	8,2		8,4	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	0,1		0,2	
Nykredit Forsikring A/S	808,3		782,2	
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA med regnskapsmessig virkning fra 1.1.2011)			8,3	
Betalte bruttoerstatninger				
Gjensidige Baltic		8,2		
Nykredit Forsikring A/S		606,4		374,5
Endring i brutto erstatningsavsetning				
Gjensidige Baltic		10,1		
Nykredit Forsikring A/S		62,8		294,6
Tennant Forsikring NUF (fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA med regnskapsmessig virkning fra 1.1.2011)				1,6
Provisjoner				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)			0,9	
Administrasjonskostnader				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	27,6		21,7	
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	7,5		8,3	
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	10,0		10,6	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	35,1		39,5	
Glitne Invest AS	0,5		0,1	
Hjelp24 AS (tidligere eid av Glitne Invest AS, solgt i 2011)		5,2		4,8
Nykredit Forsikring A/S		109,4		107,5
Oslo Areal AS	0,2		0,2	4,2
Tennant Assurance AS		21,4		
Tennant Forsikring NUF (fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA med regnskapsmessig virkning fra 1.1.2011)			5,0	
Tennant Holding AB		8,3		6,1
Rentekostnader				
Fair Forsikring A/S (avviklet i løpet av 2011)		9,0		17,7
Tennant Holding AB		14,9		
Sum	911,7	855,6	898,5	811,0

Gjensidigestiftelsen dekket i 2010 samtlige kostnader i forbindelse med børsnoteringen av Gjensidige Forsikring ASA. Kostnader i forbindelse med omdanningen av Gjensidige Forsikring fra BA til ASA ble delt likt mellom Gjensidigestiftelsen og Gjensidige Forsikring. Deler av kostnadene ble belastet Gjensidige Forsikring og viderefakturert Gjensidigestiftelsen. Ved årsslutt 2011 utgjorde mellomværende 370.000 kr i favør Gjensidige Forsikring ASA.

KJØP OG SALG AV EIENDELER

Gjensidige Forsikring eier samtlige aksjer i Tennant Holding AB, et selskap hjemmehørende i Sverige. Per 17. mars 2011 ble det avtalt at Gjensidige Forsikring ASA skulle erverve samtlige aksjer i Tennant Försäkringsaktiebolag, et forsikringssselskap også hjemmehørende i Sverige, fra

Tennant Holding AB. Vederlaget for aksjene er satt til virkelig verdi og utgjør 470,0 millioner kroner. Vederlaget var rentebærende frem til oppgjør før årets slutt. Finanstilsynet har godkjent transaksjonene. Den 14. oktober ble Tennant Försäkringsaktiebolag fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA. Fusjonen ble gjennomført som mor-datter fusjon og er derfor regnskapsført til konsernkontinuitet. I konsernregnskapet er alle konsekvenser av fusjonen eliminert. Det har ikke vært vesentlige transaksjoner med nærstående parter utover ordinære løpende avtaler gjennomført på armlengdes avstand og transaksjonen/fusjonen nevnt over.

LÅN TIL NÆRSTÅENDE

Per 31. desember 2011 har ansatte lån i Gjensidige Bank på 973,9 millioner kroner. Lånene er gitt på normale markedsmessige vilkår.

21 – TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER (FORTS.)

INNTEKTER FRA INVESTERINGER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av konsernbidrag/utbytte til/fra datterselskaper samt avviklingstap.

Millioner kroner	2011		2010	
	Mottatt	Avgitt	Mottatt	Avgitt
Konsernbidrag				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	74,1			
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		111,5		26,8
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)				14,6
Gjensidige Fondene AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		0,4		
Glitne Invest AS	36,2		22,3	
Oslo Areal AS	273,4		101,1	
Strandtorget Eiendom AS		37,0		
Tennant Assurance AS	6,0			
Tennant Försäkringsaktiebolag AB			1,0	
Utbytte				
Gjensidige Baltic	22,9		21,1	
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S			104,9	
Gjensidige Norge AS			6,0	
Nykredit Forsikring A/S	55,5			
Storebrand	120,4			
SpareBank1 SR-Bank	57,0		36,2	
Tennant Holding AB	27,3			
Sum konsernbidrag og utbytte	672,7	149,0	292,7	41,4
Avviklingstap				
Fair Forsikring A/S	(227,8)			
Sum avviklingstap	(227,8)			
Sum inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	444,9	149,0	292,7	41,4

MELLOMVÆRENDE

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av fordring/forpliktelse på/til datterselskaper, tilknyttede selskaper og nærstående parter.

Millioner kroner	2011		2010	
	Fordring	Forpliktelse	Fordring	Forpliktelse
Ikke rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet				
Fair Forsikring A/S inkludert datterselskaper				3,5
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S		1,0		13,0
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)		2,5	0,8	
Gjensidige Fondene AS	0,1			
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	0,6			1,2
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		107,3		22,8
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	0,7			14,8
Gjensidigestiftelsen	0,4		34,4	
Glitne Invest AS	36,2		22,2	
Hjelp24 AS (tidligere eid av Glitne Invest AS, solgt i løpet av 2011)			1,4	
Nykredit Forsikring A/S	63,4	19,3	26,2	
Oslo Areal AS	273,3		80,0	
Tennant Holding AB			11,2	
Tennant Försäkringsaktiebolag AB (fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA med regnskapsmessig virkning fra 1.1.2011)			13,0	
Tennant Assurance AS (eid av Glitne Invest AS)		2,8		
Tennant Assurance AB (eid av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)	6,0			
Tennant Forsikring NUF (fusjonert inn i Gjensidige Forsikring ASA med regnskapsmessig virkning fra 1.1.2011)			1,4	
Samtrygd Eigedom AS		1,7		1,7
Sum ikke rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet	380,6	134,6	190,7	57,0
Erstatningsavsetning innen konsernet				
Gjensidige Baltic		10,1		
Sum erstatningsavsetning innen konsernet		10,1		
Sum mellomværende innen konsernet	380,6	144,7	190,7	57,0
Samarbeidende selskaper ¹ og øvrige nærstående parter				
Brannkassene		165,0		190,2
Sum mellomværende	380,6	309,7	190,7	247,3

¹ Samarbeidende selskaper er definert som selskaper hvor Gjensidige Forsikring har inngått en langsiktig strategisk samarbeidsavtale.

GARANTIER

Gjensidige Forsikring var inntil 1. januar 2012 utad ansvarlig for ethvert forsikringskrav som følge av forsikringsvirksomheten til brannkassene, jf. note 20.

22 – HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Den 23. januar 2012 ble det inngått bindende avtale om salg av et kjøpesenter i eiendomsporteføljen til en verdi tilsvarende balanseført verdi.

Transaksjonen ventes slutført med regnskapsmessig effekt i første kvartal 2012.

23 – KAPITALDEKNING

Millioner kroner	2011	2010
Egenkapital	18.630,1	19.055,0 ¹
Effekt av garantiavsetning og naturskadeavsetning	(3.040,3)	(3.151,3) ¹
Goodwill	(1.162,0)	(1.035,6)
Eiendeler ved utsatt skatt	(75,6)	(26,4)
Andre immaterielle eiendeler	(689,1)	(659,1)
Investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel	(158,4)	(209,3)
Reassuransavsetning, minstekrav	(4,5)	(6,4)
Kjernekapital	13.500,2	13.967,0
45 % av investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel	71,3	94,2
Tilleggs kapital	71,3	94,2
Ansvarlig kapital	13.571,4	14.061,2
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,5)	(108,6)
Netto ansvarlig kapital (A)	13.462,9	13.952,5
Eiendeler med risikovekt 0 %	3.513,2	3.391,0
Eiendeler med risikovekt 10 %	1.287,2	292,6
Eiendeler med risikovekt 20 %	20.597,7	18.267,7
Eiendeler med risikovekt 35 %	0,5	1,3
Eiendeler med risikovekt 50 %	1.070,6	1.524,4
Eiendeler med risikovekt 100 %	30.492,1	31.213,2
Eiendeler med risikovekt 150 %	118,3	126,7
Andre ikke vektete eiendeler		
Goodwill	1.162,0	1.035,6
Eiendeler ved utsatt skatt	75,6	26,4
Andre immaterielle eiendeler	689,1	659,1
Derivater	115,7	434,5
Sum eiendeler	59.121,8	56.972,4
Eiendeler med risikovekt 0 %	0,0	0,0
Eiendeler med risikovekt 10 %	128,7	29,3
Eiendeler med risikovekt 20 %	4.119,5	3.653,5
Eiendeler med risikovekt 35 %	0,2	0,4
Eiendeler med risikovekt 50 %	535,3	762,2
Eiendeler med risikovekt 100 %	30.492,1	31.213,2
Eiendeler med risikovekt 150 %	177,5	190,0
Sum risikovektede eiendeler	35.453,3	35.848,7
Vektet reinvesteringskostnad derivater	24,5	119,5
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,5)	(108,6)
Risikovektet beregningsgrunnlag (B)	35.369,3	35.859,5
Kapitaldekning (A/B)	38,1 %	38,9 %
Finanstilsynets minstekrav	8,0 %	8,0 %

¹ Tall for 2010 er omarbeidet som følge av bortfall av administrasjonsavsetningen.

24 – SOLVENSMARGIN

Millioner kroner	2011	2010
Netto ansvarlig kapital	13.462,9	13.952,5 ¹
Andel av sikkerhetsavsetning	1.100,6	1.105,6
Andel av naturskadefond (inntil 25 % av naturskadefondet medregnes)	615,7	653,9
Solvensmarginkapital	15.179,3	15.712,1
<i>Solvensmargin minstekrav</i>	<i>2.836,3</i>	<i>2.700,0</i>
Overdekning	12.343,0	13.012,2
Solvensmarginkapital i prosent av minstekrav	535,2 %	581,9 % ¹

¹ Tall for 2010 er omarbeidet som følge av bortfall av administrasjonsavsetningen.

25 – BUNDNE MIDLER

Millioner kroner	2011	2010
Bundne bankinnskudd		
Skattetrekkskonti	59,1	59,0
Verdipapirer deponert som sikkerhet for forsikringsvirksomhet	13,8	13,9
Innskudd deponert som sikkerhet for forsikringsvirksomhet	8,3	8,3
Sum bundne bankinnskudd	81,3	81,2

26 – AKSJEEIERE

De 20 største aksjeeiere per 31. desember 2011.

Investor		Antall aksjer	Eierandel i %
Gjensidigestiftelsen		314.144.817	62,83 %
Folketrygdfondet		17.042.588	3,41 %
Morgan Stanley & Co Internat. Plc	Forvalterkonto	10.238.142	2,05 %
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	9.390.704	1,88 %
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	9.222.881	1,84 %
Skagen Global		8.317.774	1,66 %
Clearstream Banking S.A.	Forvalterkonto	5.480.737	1,10 %
Goldman Sachs & Co - Equity	Forvalterkonto	4.249.635	0,85 %
Skagen Kon-Tiki		4.051.238	0,81 %
Odin Norge		3.129.484	0,63 %
Skagen Global li		2.831.800	0,57 %
Citigroup Global Markets Inc	Forvalterkonto	2.800.730	0,56 %
State Street Bank And Trust Co	Forvalterkonto	2.661.644	0,53 %
Skagen Vekst		2.321.368	0,46 %
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	2.321.310	0,46 %
Odin Norden		2.025.000	0,41 %
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	1.964.661	0,39 %
Bnym As Emea Asia 25 Omnibus	Forvalterkonto	1.636.307	0,33 %
Invesco Perp European Eq Fund		1.426.653	0,29 %
Klp Aksje Norge Indeks Vpf		1.282.884	0,26 %
Antall aksjer hos de 20 største		406.540.357	81,31 %
Totalt antall aksjer		500.000.000	100,00 %
Totalt antall aksjer		500.000.000	100,00 %

Aksjeeierlisten er basert på VPS aksjeeierregister per 31. desember 2011. Aksjeeierliste som viser eiere bak forvalterkonti (nomineekonti) kan finnes på side 46.

27 – AKSJEBASERT BETALING

BESKRIVELSE AV DE AKSJEBASERTE BETALINGSORDNINGENE

Per 31. desember 2011 har Gjensidige følgende aksjebaserte betalingsordninger:

AKSJEBASERT BETALING MED OPPGJØR I AKSJER

Med virkning fra 2011 etablerte Gjensidige aksjebasert betaling med oppgjør i aksjer for ledende ansatte.

Som omtalt i styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse i note 18 skal halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel kan disponeres hvert av de kommende tre år.

Den virkelige verdien på tildelingstidspunktet måles basert på markedspris. Beløpet innregnes som en lønnskostnad. Det er ikke knyttet spesifikke selskapsrelaterte eller markedsrelaterte opptjeningskriterier til aksjene, men selskapet kan foreta en revurdering basert på store kvalitative hendelser og/eller utvikling. Forventet utdeling settes til 100 prosent.

Det har ikke vært tildelt bonus i form av aksjer til ledende ansatte i 2011.

AKSJESPAAREPROGRAM FOR ANSATTE MED OPPGJØR I AKSJER

Styret i Gjensidige Forsikring ASA vedtok i 2011 et aksjekjøpsprogram for ansatte i konsernet med unntak av ansatte i Gjensidige Baltic. Alle ansatte i hele konsernet fikk anledning til å kjøpe aksjer for inntil 75.000 kroner. I 2012 vil ordningen bli et aksjespareprogram, der alle fast ansatte i hele konsernet vil få anledning til å spare et årlig beløp på inntil 75.000 kroner. Sparing vil gjennomføres gjennom faste lønnstrekk, som fire ganger i året konverteres til aksjer. De ansatte vil få en rabatt på 20 prosent, begrenset oppad til 1.500 kroner per år, hvilket tilsvarer maksimal skattefri rabatt. For hver fjerde aksje som eies etter to år vil den ansatte motta én bonusaksje, forutsatt at vedkommende fortsatt er ansatt.

Den virkelige verdien på tildelingstidspunktet måles basert på markedspris. Rabatten innregnes som en lønnskostnad på tildelingstidspunktet. Verdien av bonusaksjene innregnes som en lønnskostnad over opptjeningsperioden som er to år.

KJØP AV AKSJER MED RABATT I FORBINDELSE MED BØRSNOTERINGEN

I forbindelse med børsnoteringen av Gjensidige Forsikring ASA 10. desember 2010 fikk alle ansatte i Gjensidige konsernet med unntak av ansatte i Gjensidige Baltic anledning til å kjøpe aksjer i selskapet.

Berettigede ansatte var fast ansatte per 13. desember 2010. Det var ingen krav til stillingsprosent, hvorvidt de ansatte hadde vært i arbeid, sykmeldt eller i permisjon etc. Tilbudet ble også gitt til ansatte som mottok arbeidsavklaringspenger. Det var ingen øvrige betingelser knyttet til aksjekjøpstilbudet.

For hver tiende aksje som eies sammenhengende frem til og med 12. desember 2011 vil de ansatte motta 1,5 bonusaksje. Dersom aksjene eies sammenhengende frem til og med 10. desember 2012 tildeles ytterligere 1,5 bonusaksje for hver tiende aksje.

Per 31. desember 2010 hadde deltakerne investert 44,8 millioner i aksjekjøpsordningen.

Verdien på tildelingstidspunktet er innregnet som en lønnskostnad i resultatregnskapet og som annen innskutt egenkapital i oppstillingen av endringer i egenkapital.

MÅLING AV VIRKELIG VERDI

Virkelig verdi for bonusaksjene som tildeles gjennom aksjespareprogrammet beregnes med utgangspunkt i aksjekursen på tildelingstidspunktet, hensyntatt sannsynlighet for at den ansatte fortsatt er ansatt etter to år og at den ansatte ikke har solgt aksjene sine i den samme toårsperioden.

Forutsetninger benyttet i beregningen av virkelig verdi på tildelingstidspunktet var som følger

Millioner kroner	2011	2010
Vektet gjennomsnittlig aksjekurs (NOK)	64,13	I/A
Forventet avgang	10 %	I/A
Forventet salg	5 %	I/A
Opsjonens levetid (år)	2	I/A
Forventet utbytte (NOK per aksje)	4,63	I/A

Forventet utbytte er basert på konsernets faktiske resultat etter skatt per tredje kvartal, grosset opp til et fullt år, samt maksimal utbytteutdeling tilsvarende 80 prosent av resultat etter skattekostnad. Dette er gjort som en

teknisk beregning da selskapets prognose for resultatet i fjerde kvartal ikke kunne benyttes på tidspunktet beregningene ble gjort.

PERSONALKOSTNADER

Millioner kroner	Note	2011	2010
Aksjespareprogram for ansatte i 2011	17	0,9	
Aksjekjøpsprogram for ansatte i 2010	17		6,7

27 – AKSJEBASERT BETALING (FORTS.)

AVSTEMMING AV UTESTÅENDE BONUSAKSJER

Antall av og vektet gjennomsnittlige utøvelseskurs for bonusaksjer i aksjespareprogrammet for hver av følgende grupper er

Millioner kroner	Antall bonus-aksjer 2011	Vektet gj.snitt. utøvelseskurs på bonusaksjene i 2011	Antall bonus-aksjer 2010	Vektet gj.snitt. utøvelseskurs på bonusaksjene i 2010
Utestående 1. januar			I/A	I/A
Tildelt i løpet av perioden	46.951		I/A	I/A
Overført i løpet av perioden	29		I/A	I/A
Annullert i løpet av perioden	(437)		I/A	I/A
Utøvd i løpet av perioden			I/A	I/A
Utløpt i løpet av perioden			I/A	I/A
Utestående 31. desember	46.543		I/A	I/A
Kan utøves 31. desember			I/A	I/A

Utøvd bonusaksjer i regnskapsåret 2011 har en vektet gjennomsnittlig virkelig verdi på 0 kroner. Det er ikke utøvd bonusaksjer i 2011.

Utestående bonusaksjer per 31. desember 2011 har en gjennomsnittlig gjenværende levetid på 1,88 år.

Tildelte opsjoner i løpet av regnskapsåret 2011 hadde en vektet gjennomsnittlig virkelig verdi på tildelingstidspunktet på 52,27 kroner. Virkelig verdi er fastsatt til markedsverdien av aksjen på tildelingstidspunktet.

ERKLÆRING FRA STYRET OG DAGLIG LEDER

Styret og daglig leder har i dag behandlet og godkjent årsberetning og årsregnskap for Gjensidige Forsikring ASA, konsern og morselskap, for kalenderåret 2011 og per 31. desember 2011.

Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med de EU-godkjente IFRS-regler og tilhørende fortolkningsuttalelser, samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper med hjemmel i regnskapsloven, og som er anvendt per 31. desember 2011. Årsregnskapet for morselskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper per 31. desember 2011. Årsberetningen for konsern og morselskapet er i samsvar med regnskapslovens krav og Norsk Regnskapsstandard nr 16 per 31. desember 2011.

Etter vår beste overbevisning:

- er årsregnskapet for 2011 for konsernet og morselskapet utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder
- gir opplysningene i regnskapet et rettviseende bilde av konsernets og morselskapets eiendeler, forpliktelser, finansielle stilling og resultat som helhet per 31. desember 2011
- gir årsberetningen for konsernet og morselskapet en rettviseende oversikt over
 - utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og morselskapet
 - de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet og morselskapet står overfor

7. mars 2012

Styret i Gjensidige Forsikring ASA

Inge K. Hansen
Styreleder

Randi B. Sætershagen

Gunnhild H. Andersen

Trond Vegard Andersen

Hans-Erik F. Andersson

Gisele Marchand

Gunnar Mjåtvedt

Per-Arne Bjørge

Kjetil Kristensen

Mari T. Skjærstad

Helge Leiro Baastad
Konsernsjef

REVISJONSBERETNING

KPMG AS
P.O. Box 7000 Majorstuen
Sørkedalsveien 6
N-0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til representantskapet og generalforsamlingen i Gjensidige Forsikring ASA

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Gjensidige Forsikring ASA, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av konsolidert oppstilling av finansiell stilling per 31. desember 2011, resultatregnskap, oppstilling av totalresultatet, oppstilling av endringer i egenkapital og oppstilling av kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og konsernsjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper for selskapsregnskapet, og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper med hjemmel i regnskapsloven for konsernregnskapet, og for slik intern kontroll som styret og konsernsjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Revisors beretning
Gjensidige Forsikring ASA

Konklusjon om selskapsregnskapet

Etter vår mening er morselskapets årsregnskap avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Gjensidige Forsikring ASA per 31. desember 2011 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper.

Konklusjon om konsernregnskapet

Etter vår mening er konsernregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Gjensidige Forsikring ASA per 31. desember 2011 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper med hjemmel i regnskapsloven.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring

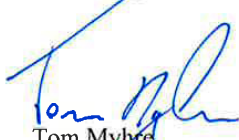
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen for foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av resultat før andre resultatkomponenter er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 7. mars 2012

KPMG AS

Tom Myhre
Statsautorisert revisor

FOTOGRAFER:

Yvonne Holth	Omslagsbilder, Styret, Helge Leiro Baastad, Konsernledelsen Kjetil Høyland, Miriam Ridola Ellingsgard
Sverre Chr. Jarild	Oslo Børs s. 45, bilder s. 10, 12-24
Studio S.	Linn-Marie Harlem s. 32
NHF/Morten Anthonsen	Kristine Lunde-Borgersen s. 30
Morten Brakestad	Odd Rød s. 36
Lars Svanekjær	Dorthe Elleby s. 1, Ann Sofie Vinum s. 5, Lykke Gædicke s. 36
Truls J. Løtvedt	Ida Helen Flostrand s. 33
Sturlason	Petter Theolin s. 32
Rolf Schjesvold	Egil Alfredsen s. 33
R. Nyblin	Kåre Wold Jakobsen s. 33
Jens Kristian Nilsen	Elin Jørgensen s. 32
Ingrid Himberg/To fotografer	Ronny Lavik s. 35
Frank Optun Smedegaard / Scanpix	Værbilde s. 35
Foto Schrøder	Ragnar Lund s. 35
Bjørkhaug	Solveig Østerhus s. 35
Dimitri Koutsomytis	Gjensidigestiftelsen s. 39

LAYOUT: Per Svaan, Gjensidige

TRYKK: Skipnes Offset

OPPLAG: 500

Gjensidige er et ledende nordisk skadeforsikringsselskap som er bygget av kunder, for kunder. I snart 200 år har vi ansatt ildsjeler som arbeider for å sikre kunders liv, helse og verdier. Vi har 3.116 medarbeidere og tilbyr skadeforsikring i Norge, Danmark, Sverige og Baltikum. I Norge tilbys også bank og pensjon. Driftsinntektene var 19,4 milliarder kroner i 2011, mens forvaltningskapitalen utgjorde 88,5 milliarder kroner.

HOVEDKONTOR

GJENSIDIGE
Drammensveien 288
Postboks 276
1326 Lysaker
Telefon 22 96 80 00